I
547629

tudor MUȘATESCU

Vol ****

SCRIERI

TUDOR MUȘATESCU

SCRIERI

* *

* *

Ediţie de TRAIAN RADU

Coperta: *Nicola Adrian*

TUDOR MUȘATESCU

SCRIERI

**

**

TEATRU (3)

BIBLIOTECA ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMÎNE

EDITURA MINERVA
București — 1977

I 547628

ACADEMIA
BIBLIOTECA
REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

NOTĂ

Volumul de față — al treilea de teatru din seria de *Scrieri* — conține patru piese, selectate dintr-un număr mai mare, jucate pe scenele bucureștene, dar nepublicate în volum. În alcătuirea cuprinsului am ținut seama, în primul rînd, de valoarea pieselor antologate, ele fiind — după opinia noastră — reprezentative pentru dramaturgul Tudor Mușatescu, precum și de faptul că dactilograma lor era corectată și pregătită pentru tipar de autorul însuși. De asemenea, pentru stabilirea textului am beneficiat și de existența, în acest caz, a manuscriselor păstrate în arhiva familiei. Piesele fiind datate, ordinea lor în volum este cea cronologică.

La transcrierea textului am păstrat particularitățile stilistice ale autorului, respectînd normele ortografice în vigoare.

E de datoria noastră, ca la sfîrșitul acestor sumare rînduri, să mulțumim doamnei Kitty Mușatescu, soția scriitorului, pentru deosebita amabilitate cu care ne-a pus la dispoziție întregul material al arhivei Tudor Mușatescu, precum și pentru prețioasele informații pe care ni le-a comunicat pe parcursul pregătirii acestui volum.

T.R

LICURICII

TRAGICOMEDIE ÎN TREI ACTE

1935

PERSOANELE

VANDA BOLDUR, 32 de ani. Nu trebuie să fie neapărat frumoasă. Însă, interesantă. Face parte din „lumea bună" a Capitalei. Elegantă, sobră, contemporană cu ultimele imperative ale modei.

MIRIAM, dansatoare de cabaret, 25 de ani

CATRIN, prietena Vandei, 40 de ani declarați de ea. Ușor căruntă.

IRENE, prietena Vandei, 30 de ani

BOBY, fata Catrinei. Tot ce poate fi mai modern ca educație, alură și preocupări, 19 ani.

MARTA, prietena Vandei, 34 de ani

OLGA, fată în casă la Vanda. Candidată permanentă la concursuri de fotogenie.

IORGU GRIGORCEA, 58 de ani. Licențiat în filozofie. Administratorul „Domeniilor coroanei" și prietenul inseparabil al Vandei.

JIMMY, dansator de noapte în cabaretul „O mie și una de nopți", 30 de ani

ARISTOTEL KAȚIKIS, proprietarul cabaretului „O mie și una de nopți"

TOTO, soțul Catrinei, 55 de ani

PAUL
RAUL
DAN
BEBE
} prietenii Vandei, toți tineri, banali, actuali

CONSTANT, soțul Irenei
UN CHELNER
UN PICOLO

Acțiunea se petrece în zilele noastre, în București și la conacul Vandei din Bolduri.

ACTUL I

O cabină separată la cabaretul „O mie și una de nopți". Totul este oriental, exasperant de oriental. (Pînă și lampa de plafon cu abajur, e un turban turcesc.) Două intrări: una, în fund, în vută, deschisă și acoperită cu o draperie de mărgele și alta, în stînga, invizibilă. Cînd se deschide draperia, se vede localul propriu-zis, în plină animație. Un divan cu taburele și măsuță joasă, în dreapta, planul I. La mijloc, planul II, masă modernă pregătită pentru supeu. Lîngă ușa de serviciu, o servantă pe care se găsesc pregătite cele necesare serviciului. Pe pereți și chiar pe oglindă, reclame de băuturi străine și indigene. (Administrația teatrului e rugată să nu scape ocazia de a-și mări veniturile, bineînțeles cu drept de autor.) Foarte vizibil, un afiș-tip, pe care se disting siluetele stilizate ale unui cuplu de dansatori. Dedesubt, citeț:

JIMMY and partener

În general, de sub aparența orientală a ansamblului, răzbate eternul specific al cabinelor separate la ora cînd devin utile. Acțiunea începe pe la ora unu noaptea. La ridicarea cortinei, chelnerul, cu un turban în cap, fumează tolănit pe divan. Picolo, cu fes, ciugulește discret fisticuri și struguri de Malaga din jardiniera de pe servantă. Cîteva clipe nu se aude decît tangoul, care va fi laitmotiv în cursul acțiunii din culise. În timpul muzicii, joc mult de fumuri și clempănit de fălci, între chelner și picolo. Cînd se termină muzica, un ropot de aplauze izbucnește în local. Se aud strigăte de „Bravo, Jimm"—„Bis" și, după puțin, aplauzele încetează și muzica începe. Numărul este bisat.

CHELNERUL (*cu privirea spre local*): Ia uite, îl bisează pentru a treia oară. (*Un timp.*) Vai de cozonacul lui, săracu !... (*Alt timp.*) Grea meserie și asta de dansator.

PICOLO: Mai grea ca a 'mneatale, nea Iancule?

CHELNERUL (*reflexiv*): 'M ! Tot cam așa. Ce mi-e chelner, ce mi-e dansator? Tot pe picioare ne bazăm și unul și altul. (*Privire spre silueta lui Jimmy, de pe afiș.*) Tot în frac lucrăm, și eu și el... Numai că mie mi-a pus și balotul ăsta în cap (*gest spre turban*), ca să mă potrivesc cu mobila... À la turca...

PICOLO: Era mai bine dacă ne făcea piei roșii, cum a vrut jupînul la început... Am fi umblat cu pene în cap... de ne-ar fi mers fulgii... (*Un timp.*) Nea Iancule, atingi?

CHELNERUL: Ce?

PICOLO: Un fistic...

CHELNERUL (*demn*): *Abule! (Picolo îi aruncă un fistic, pe care chelnerul îl prinde din zbor. Alt timp.)* Cald mi-e, mă, fi-mi-ar fesul al dracului... (*Scoate turbanul. E chel. Se șterge cu șervetul pe cap. Picolo rîde.*) Ce rîzi, mă?

PICOLO: Mă gîndesc la farfurii...

CHELNERUL: Care farfurii?!

PICOLO: Farfuriile clienților, cînd le ștergi cu șervetul... (*Brusc, se apucă de falcă și încremenește.*) Au !... (*Același joc.*) Aoleu !...

CHELNERUL: Ce e?

PICOLO: Au !... măseaua. M-am atins la nerv, cu un sîmbure.

CHELNERUL: Dă fuga la bucătărie și ia o gură de apă fierbinte de la cazan.

PICOLO: Îmi trece?

CHELNERUL: Dacă nu-ți trece, schimbi macazul și iei o bucățică de gheață de la frigorifer... Ori așa, ori altminteri, trebuie să-ți treacă. E sfînt.

PICOLO (*liniștit treptat, vorbește cu limba lipită de locul dureros*): Am pus limba și mi-a trecut... (*Mai ia un bob.*)

CHELNERUL: Nu mai mînca, că iar te lovești.

PICOLO: Nu, nu, că acum mănînc în partea ailaltă.

(*În culise, încetează muzica și reîncep aplauzele.*)

CHELNERUL: Dacă l-o mai bisa și-a patra oară, mă culc. (*Se uită la ceas.*) Unu jumătate și n-a picat nimeni la cabină... (*Un timp. Se ridică și își pune turbanul.*) Sticle goale ai adus?

PICOLO: *Ighen!*

CHELNERUL: *Combien?*

PICOLO (*arată degetele*): *Finf!*

CHELNERUL: Vezi, să fii deștept, cînd le bagi sub masă. Să nu te prindă în flagrant delict de punere.

PICOLO: N-ai nici o grijă, șefule ! (*Cu un gest șmecher și prelungit în barbă.*) Fraieri s-avem !...

CHELNERUL (*din fund intră Grigorcea, mîngîindu-și bărbia. Chelnerul face cu ochiul lui picolo. Întîmpinînd cu o curbetă pe Grigorcea*): Să trăiți, coane...

GRIGORCEA: Ascultă, drăguță, seraiul ăsta e liber? (*Gest circular.*)

CHELNERUL: Da, coane... Pentru cîte persoane?!

GRIGORCEA (*are permanent un ton glumeț și important*): Personalități, vrei să zici?

CHELNERUL (*concesiv*): Mă rog ! Nu trebuie să vă scuzați. La noi vine tot felul de lume...

GRIGORCEA: Tu servești aici?

CHELNERUL: Da ! Eu... (*Cu emfază.*) Eu sînt Iancu...

GRIGORCEA: Aaa ! Daa? Tu ești Iancu?!... Bine, mă Iancule, mă, cum se poate să nu mă cunoști tu pe mine?... (*Îl privește.*) Ia uite-te bine la mine... (*Chelnerul surîzînd profesional, se execută.*) E?

CHELNERUL: Nu sînteți dumneavoastră domnul Mitică... deputatul...

GRIGORCEA: No !

CHELNERUL (*același joc*): Conu Petrache?...

GRIGORCEA: Nea !...

CHELNERUL: Domnul Tilică, de la Rîmnic...

GRIGORCEA: Nix... Vezi c-ai uitat?

CHELNERUL: N-am uitat, coane, se poate? Dar nu-mi aduc aminte.

GRIGORCEA: Eu sînt domnul Grigorcea, mă... Iorgu Grigorcea! *(Observă că numele lui nu face nici un efect asupra chelnerului.)* Nu m-ai servit tu ani de zile la „Imperial"?

CHELNERUL: Nu, coane! Poate în „High-Life". La „Imperial" n-am servit niciodată.

GRIGORCEA: Atunci, tu nu ești Iancu...

CHELNERUL: Ba Iancu sînt, coane...

GRIGORCEA: Cum, mă, adică știi tu mai bine decît mine cine ești?

CHELNERUL *(umil)*: Sînt Iancu, coane Grigorescule, pe onoarea mea de om.

GRIGORCEA: Aș! Te-ai ramolit. Nu-ți mai aduci aminte... *(Zîmbind. Un timp.)* Daa... sultanul localului ăstuia cine e?

CHELNERUL: Sultanul?!

GRIGORCEA: Patronul... patronul.

CHELNERUL: Da! Domnul Aristotel...

GRIGORCEA: El e? Aristotel...

CHELNERUL: Da, dumnealui...

GRIGORCEA: Care Aristotel e ăsta?

CHELNERUL: Este ăsta, domnul Aristotel... de ține și cafeneaua Bursei și hotelul „Neapole"... E' puțin cam grec de familie, altminteri, e om cumsecade. Îl cunoașteți?

GRIGORCEA: Nu. Și tocmai d-aia, aș vrea să-l chemi pînă aici.

CHELNERUL: Nu doriți să poftiți la birou?

GRIGORCEA: Nu, prefer să vie dumnealui la divan... *(Se așază pe divan. Chelnerul iese. Un timp.)* Da' pe tine cum te cheamă, mă?

PICOLO: Picolo...

GRIGORCEA: Da? Și de cîți ani ești?

PICOLO: De trei.

GRIGORCEA: De cîți?

PICOLO: De trei... la anu', dac-o vrea jupînu', mă face „garson"...

GRIGORCEA: Și-nainte de a fi picolo, ce erai?

PICOLO: Eram șomer la școala primară...

(Aristotel intră pe ușa din stînga. E în smoking, cu guler moale.)

ARISTOTEL: Bună seara...

GRIGORCEA: *A la solgaio, chirie...* Dumneata ești domnul Aristotel?

ARISTOTEL: Da... Eu sînt.

GRIGORCEA: Îmi pare bine... *(Îi dă mîna.)* Eu sînt Iorgu Grigorcea. *(Cu un surîs.)* Rentier.

ARISTOTEL: *Incantato! (Compliment.)* Aristotel...

GRIGORCEA: Ești rudă, cumva, cu celebrul filozof?

ARISTOTEL *(după o matură gîndire)*: Poate cumva, după nevastă-mea să fiu, că ea are multe rude, țeva de speriato. Și toate de neam bun, si neste sărății. Eu sunt orfan de toți părinții. N-am avut niți tata, niți mama. Singura mea rudă este Greția! *(Lui picolo.)* Esi afară, cînd vorbesc secrete cu clienții. *(Picolo iese.)* Chiar am stat asa de multe ori si m-am gîndit: ține m-a făcut?... Eu cînd m-am născut, am avut ținți ani... Înainte, nu stiu nimic...

GRIGORCEA: N-ai suferit niciodată de nimic, așaaa, în regiunea asta? *(Arată capul.)*

ARISTOTEL: Nițiodată. Am un cap așa de rezistent. Parcă e de fier. Să bat în lemn. *(Bate pe colțul mesei.)* Dumneavoastră sunteți doctor?

GRIGORCEA: Da. În filozofie...

ARISTOTEL: Se-ntîmpla, se-ntîmpla. Si cu țe putem sa va servim?

GRIGORCEA *(după ce îl cîntărește bine)*: Uite ce este, dragă domnule Aristotel.

ARISTOTEL *(atent și afabil)*: Da...

GRIGORCEA: Dumneata ai auzit de doamna Vanda Boldur?

ARISTOTEL: Da. N-am auzit...

GRIGORCEA: Atunci află că doamna Boldur se găsește în acest moment în localul dumitale. A venit împreună cu mine, ca să vadă, în sfîrșit, pe faimosul dumitale Jimmy... despre care, de două luni, vorbește tot Bucureștiul... *(Gest spre afiș.)* Și avînd în vedere că dansatorul dumitale e într-adevăr un număr excelent, iată ceea ce am să-ți spun: joia asta, doamna Boldur oferă prietenilor săi o grandioasă recepție... Pentru această festivitate, la care se va întîlni tot ceea ce Capitala are mai select... diplomație, finanță, intelect, noblețe, artă, tot, ne-am gîndit să facem apel și la serviciile dansatorului dumitale, pentru a ne delecta invitații cu cîteva din celebrele sale creațiuni.

ARISTOTEL: Înțeleg... Doriți să angajați pe Dzimy pentru zoia asta... Regret si ma pare rău, domnu' filuzof, dar nu se poate... E scris la contractu ca domnu' Dzimy nu are voie să se producă nicăieri decît aiți...

GRIGORCEA *(începînd o tiradă)*: Dragă Temistocle...

ARISTOTEL *(corectînd)*: Aristotel...

GRIGORCEA: Nu e nimic. Tot grec a fost și ăla. *(Revenind la primul ton.)* Cîte parale costă să te conving?... Hai! Fără multe fasoane.

ARISTOTEL: Despre mine, merze mai ușor. Mai greu o sa fie cu Dzimy... E om foarte țiudat, foarte suțit... *(Un timp.)* Si pe urmă mai este si partenera... domnisoara Miriam. Fără ea nu poate să danseze. *(Doct.)* Stiți, ei sunt un cuplu în doi...

GRIGORCEA: Bun... bun... Du-te și vorbește cu el și cu ea și adu-mi imediat rezultatul. Cifră rotundă.

ARISTOTEL: Eu, nu e asa, am toată plațerea să vă servesc... Am să înțerc...

GRIGORCEA *(bătîndu-l pe umăr)*: Așa te vreau, Alcibiade, tată!

ARISTOTEL: Si asta trebuie să fie tot grec?

GRIGORCEA: Pursînge. *(Gest să plece.)* Apropo! În afară de chestiunea de care am vorbit, te mai rog un lucru...

ARISTOTEL: Ma rog...

GRIGORCEA: Ia măsuri să fim bine serviți. Vreau să beau un pahar de șampanie cu doamna Boldur, aci.

ARISTOTEL: Nu e cu ține stie cît mai scumpă decît în local. Numai cu zețe la sută...

GRIGORCEA: Aș vrea să fie însă și cu zece la sută mai frapată. *À toute à l'heure!... (Iese.)*

ARISTOTEL *(sună convențional. Intră chelnerul și picolo, pe ușa de serviciu)*: Iancu, vezi ca ai sa servesti aiți o cucoană mare și un filozof, care cunoaste toți greții din România. Nu vreau să mă fați de rîs. Adu lista cu prețurile mazorate, din birou și pune la gheață două sticle de șampanie pentru ei si una goală pentru mine... *(Lui picolo.)* Si tu, să fii atent. Cînd versi paharele cu sampanie, din gresala, să n-o versi pe rochia cucoanei sau pe zacheta filozofului, că te amendez c-o pereche de palme și cu bacsisul pe o lună... Ai înțeles? *(Iese repede, demn și aferat.)*

CHELNERUL: Văzuși? Nu ne lasă și pe noi să cîștigăm o pîine cinstit. Vrea să-i punem și lui o sticlă goală, că nu-i ajunge cît cîștigă la ăle pline.

PICOLO: 'Mneata tot o mai învîrtești la notă, nea Iancule... dar eu ce să mai zic? Nădejdea la țigări...

CHELNERUL: Vezi să ai grijă și de mine cu una de foi... că sînt amărît.

PICOLO: Bine, nea Iancule. Ți-o dau cu cinci lei, pentru dumneata.

(Ia o tavă și iese. Chelnerul aranjează cîteva clipe cu aere competente și superioare masa, apoi scoate turbanul, se mai șterge o dată cu șervetul pe chelie, și-l pune la loc și iese. Acum în culise e jazz obișnuit de dans. Se vor vedea perechi, cînd intră Vanda și Grigorcea.)

VANDA *(intră din fund urmată de Grigorcea. Are un mănunchi de violete în mînă. Grigorcea îi duce haina, poșeta etc. Ea, din ușă)*: Am emoții...

GRIGORCEA: De ce?

VANDA: E prima dată cînd intru într-un asemenea local. *(Privește.)* În definitiv, strictul necesar. Divan, oglindă, masă, veioză... mai lipsește baia de abur...

GRIGORCEA: Ia! parcă vine cineva ca să facă baie... Apă nu există aici, decît minerală...

(Vanda își scoate pălăria și se așază pe divan.)

VANDA *(aprinde o țigară)*: Ai vorbit cu patronul?

GRIGORCEA: S-a aranjat. S-a dus să întrebe pe „ilustrul dansator", dacă „deniază" să accepte propunerea noastră în principiu. Pe urmă vorbesc eu cu el.

VANDA: Cu el vorbesc eu, Grig...

GRIGORCEA: Cu cîteva mii de lei, îi cumpărăm pe toți. Și pe grec.

VANDA: Care grec?

GRIGORCEA: Arhimed, patronul. Şi pe dansator, şi pe partenera lui...

VANDA: A, da, pe ea o uitasem...

GRIGORCEA *(Gest spre afiş)*: Domnul Jimmy nu poate să danseze fără domnişoara Miriam... *(Imitînd pe Aristotel, cu accent grecesc.)* Stii, ei sunt un cuplu, în doi...

VANDA *(care dedesubtul conversaţiei, urmăreşte un gînd)*: Trebuie să fie metresa lui, Miriam asta...

GRIGORCEA: Probabil...

VANDA: Oribilă femeie...

GRIGORCEA: N-am băgat de seamă. Cînd dansa, m-am uitat numai la picioare. Şi, din punctul ăsta de vedere, nu stă prost... Superbe... nervoase... cambrate. Păcat că are numai două... *(Un timp.)* Cred că apariţia lor la serata noastră o să fie o lovitură.

VANDA: Apariţia picioarelor?

GRIGORCEA: Nu, dragă... A dansatorilor... Ai avut o idee excelentă.

(Intră chelnerul cu lista. Grigorcea o parcurge.)

CHELNERUL *(vorbind, în timp ce Grigorcea citeşte)*: Doriţi un vin străin, sau şampanie?... *Satenefdipap... Château neuf du Pape*, Şablis... *Châblis, Burgoni*, un medocel bun... *Tokai* veritabil... viţă de Rin... *Oreiţa*, buchet Mira... *(Vanda se ridică, priveşte din uşă în cabaret.)* Avem nişte icrişoare negre, grozave... Proaspete de tot... Azi-dimineaţă le-am scos din vamă.

GRIGORCEA: Şi de unde le-aţi adus?

CHELNERUL: Din Rusia, coane! E veritabile. Marca triunghi...

GRIGORCEA *(Vandei)*: Vrei să guşti?

VANDA: Nu... Nu vreau decît şampanie.

GRIGORCEA: Ai auzit?

CHELNERUL: S-a înţeles... *(Iese repede.)*

(Un timp. Muzica, mai clar în culise. O dizeuză cîntă „J'ai laissé mon coeur..." din care se aude primul cuplet.)

VANDA: Ştii, Grig, că-mi place teribil dansatorul...

GRIGORCEA: Da, nu dansează rău...

VANDA: Mie însă îmi place şi altfel...

GRIGORCEA: Aaa! Bun...

VANDA: Acuma îmi explic de ce toate femeile din Bucureşti vin să-l vadă şi de ce i s-a făcut atîta reclamă. *(Pe linia gîndului ei tainic.)* Are ceva atît de ciudat în privire... de atrăgător... în ochi.

GRIGORCEA: Tu crezi că se uită vreo femeie în ochii lui? Place fiindcă are nas roman... *(Un timp.)* Ce femeilîc trebuie să-i fi trecut ăstuia prin mînă...

(Intră chelnerul cu şampania, urmat de picolo. Aranjează frapiera, frapează. În cele cîteva clipe cît durează scena mută, se aude iar refrenul:

„J'ai laissé mon coeur
Au pays lointain"... etc.)

GRIGORCEA *(chelnerului care a destupat)*: Lasă că servesc eu...

CHELNERUL: Poftiţi! *(Îi trece sticla şi, cînd să iasă, îi spune lui picolo.)* Te-ai şters pe bot de vărsat paharele din greşeală. Se serveşte singur, parcă-ar fi la bar automat.

VANDA: Grig, astă-seară am o poftă grozavă să beau. Dă-mi! Hai, filozofule, repede...

GRIGORCEA *(turnînd)*: *Primum bibere deinde philosophari...*

VANDA *(a băut)*: Ce-ai zis?

GRIGORCEA: Nimic. Vorbeam singur şi, cînd vorbesc singur, vorbesc numai latineşte.

VANDA: Mai dă-mi un pahar... *(Îl bea.)*

GRIGORCEA *(văzînd-o pe gînduri, dintr-o dată)*: La ce te gîndeşti? *(Bea şi el.)*

VANDA: La prima sticlă cu şampanie pe care am băut-o, în doi, cu un bărbat. *(Un timp.)* În noaptea mea de nuntă. *(Alt timp.)* Sticla de şampanie, cu două pahare, ascunsă discret în camera nupţială! *(Încă un timp.)* Ce tîmpenie!...

GRIGORCEA: Tradiţională... *(Închină.)* *Prosit!* *(Bea.)* Uite, eu sînt bărbat şi, cu toate astea, niciodată n-am băut o sticlă de şampanie, cu o femeie, în doi.

VANDA: Tu nu-mi eşti nici măcar...

GRIGORCEA: Iar începi?

VANDA: Vorbesc din punctul meu de vedere, pentru mine tu nu poţi fi niciodată bărbat propriu-zis. Tu n-ai gen.

GRIGORCEA: Am geniu...

VANDA: Tu nu-mi eşti nici măcar prieten. Eşti mai puţin decît bărbat şi mai mult decît prieten... Eşti un chibiţ, Grig... Ştii ce e aia un chibiţ?

GRIGORCEA *(fără să mai glumească)*: Ştiu.

VANDA: Şi n-am dreptate?

GRIGORCEA: Nu ştiu...

VANDA: Nu fi supărat, Grig, că-ţi spun aşa. Tu ştii că-mi eşti drag. Şi mi-eşti drag, pentru că eşti chibiţul meu... Tu mă priveşti trăind... Şi asta e viaţa ta... Eşti umbra mea. *(Tandră.)* Hai, pupă mîna şi dă-mi să beau... *(Îi dă. Soarbe.)* Grig! Tu ştii că eşti cea mai veche cunoştiinţă a mea?

GRIGORCEA: În ziua cînd te-ai născut tu, eu cădeam la primul meu examen de filozofie.

VANDA: Pupă şi p-asta. *(Îi dă mîna cealaltă. Grig i-o sărută.)* Cînd îmi săruţi tu mîinile am impresia că mi le sărută un cîine bun, bătrîn, drag şi credincios... *(Nu observă cuta care barează fruntea lui Grig.)* Ascultă Grig, de multă vreme voiam să-ţi pun o întrebare... În afară de mama, tu ai mai iubit vreodată altă femeie?

GRIGORCEA: Nu.

VANDA: Niciodată?... Nici una??...

GRIGORCEA: Niciodată... Nici una...

VANDA: Prin urmare, pe mine nu mă iubeşti?

GRIGORCEA: Ba da. Dar pentru tine am un sentiment foarte ciudat... *(Aproape duios.)* Fiindcă nu mi-a fost dat să iubesc ca un tată, te iubesc ca un chibiţ...

VANDA: Şi mă ierţi cînd te supăr?

GRIGORCEA: Te iert...

VANDA: Orice aş face?

GRIGORCEA: Ţi-am dovedit-o acum cinci ani, cînd ai făcut cea mai mare greşeală din viaţa ta şi trecînd peste sfatul meu, te-ai măritat cu fostul tău bărbat... Rezultatul îl ştii mai bine decît mine... După un an te-ai divorţat...

VANDA: Îl iubeam, Grig.

GRIGORCEA: Mă rog. Să lăsăm greşelile trecutului.

VANDA: Adevărat. Să ne pregătim pentru cele viitoare... *(Soarbe.)* Niciodată nu mi s-a părut atît de bună şampania, ca astă-seară.

GRIGORCEA: Pentru că niciodată n-ai băut-o, ca astă-seară, în decorul ei, la cabaret. Şampania, copilul meu, are ceva de demi-mondenă. E dulceagă... spumoasă... turbură... ameţeşte... şi se plăteşte la sfîrşit...

PICOLO *(intră din fund)*: Domnul Jimmy întreabă dacă poate intra.

VANDA: Să poftească.

(Grigorcea devine solemn. Picolo iese. Vanda aprinde o nouă ţigară. După o clipă intră Jimmy. E în frac, impecabil. Fardat. Puţin ostenit. E după dans.)

JIMMY *(se înclină uşor)*: Bună seara. Patronul mi-a spus că doriţi să-mi vorbiţi...

GRIGORCEA: Poftim! *(Gest spre taburet.)*

JIMMY *(rămîne în picioare)*: Mulţumesc...

VANDA *(invitîndu-l să stea)*: Ia loc... Trebuie să fii foarte ostenit... după bisurile noastre.

JIMMY: Mulţumesc! *(Se aşază.)*

(Tot timpul scenei, Vanda va privi insistent, cu senzualitate continuă.)

VANDA: Ştii, probabil, de ce te-am deranjat?...

JIMMY: Da, doamnă.

VANDA: Şi?

JIMMY: Îmi pare rău că trebuie să refuz... dar...

VANDA: Dar?

JIMMY: Nu pot veni să dansez la serata dumneavoastră.

GRIGORCEA *(hop, odată)*: Poate te opreşte partenera dumitale, domnişoara Minimax.

JIMMY: Partenera mea se numeşte Miriam.

GRIGORCEA: Iartă-mă, te rog, dar am întîlnit atîtea nume comune în viaţa mea, că nu le mai ţin minte pe cele proprii.

VANDA *(care n-a dat nici o importanţă întreruperii lui Grig)*: Asta să fie motivul?

JIMMY: Nu, doamnă. Partenera mea mă urmează peste tot. E doar meseria noastră.

VANDA: Meserie? Credeam că ai o părere mai bună despre arta dumitale.

GRIGORCEA *(fără să-l bage nimeni în seamă)*: Concluzia logică este că domnul Jimmy e un artist în meseria lui...

VANDA *(cu un zîmbet)*: Aşadar, refuzi... *(un timp)* categoric.

JIMMY: Vă rog să credeţi, doamnă, că sînt cel dintîi care regretă. Propunerea dumneavoastră m-a onorat... *(Niţel încurcat.)* Vedeţi însă... eu... nu ştiu cum să vă spun... eu nu pot dansa decît aici.

GRIGORCEA: Pericle mi-a spus că-ţi dă voie să dansezi şi la serata noastră.

JIMMY: Eu am vrut însă să spun altceva. Nu pot dansa decît aci, adică aici, într-un local de noapte.

VANDA: Curios!

JIMMY: Niciodată n-am dansat în altă parte. Nu pentru că nu vreau... nu pot.

VANDA: De ce?

JIMMY: Pentru că, doamnă, ca să pot dansa, am nevoie de atmosfera specială a localului de noapte. Lumina... muzica... femeile... toate astea mă inspiră. Aş putea chiar să spun că toate dansurile mele mi-au fost dictate numai de puterea ciudată şi magică a nopţii. Eu nu fac decît să le execut.

VANDA: Prin urmare, dumneata eşti un inspirat...

JIMMY *(cu un surîs)*: Un noctambul...

GRIGORCEA *(care umple cupele de şampanie)*: Nu te superi, drăguţă, dacă sînt indiscret. Ce-ai fost dumneata înainte de a fi dansator? N-ai fost cumva conte rus?

JIMMY *(amuzat)*: Nu! Am fost *groom* într-un local de noapte.

GRIGORCEA: Înţeleg. Ai rămas orfan de mic...

JIMMY *(acelaşi joc)*: Orfan! Da, e un fel de a vorbi... *(Serios.)* Eu n-am cunoscut pe tata niciodată. Mama a fost în tinereţe artistă, dansatoare de cabaret, ca şi mine...

GRIGORCEA: Va să zică de la dumneata a moştenit ea...

VANDA *(cu reproş)*: Grig! *(Lui Jimmy.)* Interesant! Şi la ce vîrstă ai început să dansezi?

JIMMY: O, foarte de timpuriu. La început, cînd eram de cîţiva ani, mă amuzam să maimuţăresc dansurile mamei. Cînd aveam nouă ani, mama, în urma unui accident, şi-a rupt un picior şi a trebuit să se angajeze casieriţă într-un local de noapte. Eu am urmat-o şi, rînd pe rînd, am fost *groom*, am vîndut ţigări, pînă într-o zi, cînd, fără să mă înveţe nimeni, am început să dansez. Şi, de-atunci, n-am mai făcut decît atît.

GRIGORCEA: Prin urmare, de la vîrsta de nouă ani şi pînă acum, n-ai ieşit din localurile de noapte... Şi alţii, care abia îşi pot permite luxul să intre o dată pe an... Fericit muritor eşti, drăguţă... Hai să bem un pahar de şampanie pe chestia asta... *(Îi dă.)* În cinstea cabaretului... ca noţiune... *(Închină.)*

VANDA: În cinstea nopţii. *(Vanda ciocneşte cu el şi în tot timpul cît bea îl priveşte în ochi. Sub privirea ei, Jimmy scapă — fără să ştie cum — paharul din mînă. Se face ţăndări.)* Pe cît ştiu, cînd ţi se sparge paharul din care bei, înseamnă noroc.

GRIGORCEA: Aş! Chef!... *(Se apleacă şi-şi udă degetele şi le şterge de frunte.)*

JIMMY: E semn rău!

GRIGORCEA *(udînd şi pe Vanda)*: Pîn-la vară-primăvară, capul să nu te mai doară...

VANDA *(se derobează)*: Lasă-mă, Grig. *(Lui Jimmy.)* Eşti superstiţios?

JIMMY: Totdeauna cînd mi s-a spart paharul, mi s-a întîmplat ceva rău.

VANDA: Adevărat?

JIMMY: Da, doamnă. Într-o noapte, mi s-a spart în mînă un pahar la o petrecere. Peste un ceas numai, am fost arestat, bănuit că am furat sacoşa cu bijuterii a unei poloneze care se aflase înainte în compania noastră.

GRIGORCEA *(interesat)*: Şi nu le furaseşi?

JIMMY: Poloneza și le furase singură și aruncase vina pe mine.

VANDA *(pe care mărturisirile succeselor lui o enervează progresiv):* Trebuie să fi avut un motiv foarte puternic, poloneza aceea, ca să facă o astfel de faptă?

JIMMY: Nu mi l-a spus niciodată. Altă dată, cînd mi s-a spart paharul, am fost împușcat în aceeași noapte.

GRIGORCEA: Mortal?

VANDA *(același joc):* Probabil... tot o femeie?

JIMMY: Am avut noroc că glonțul m-a izbit cu un centimetru mai sus de inimă.

VANDA: Prin urmare, femeia a vrut să te împuște în inimă și din toată inima.

JIMMY: M-a împușcat din imprudență.

VANDA *(același joc):* Din imprudența dumitale?

JIMMY: N-am fost niciodată prudent... din instinct.

GRIGORCEA: Foarte bine ai făcut. Prudența instinctivă aparține în special animalelor...

VANDA *(aspru):* Grig!

GRIGORCEA: Psihologicește vorbind...

VANDA *(începe să joace strîns):* Trebuie să ai foarte mult succes la femei, spune drept!

JIMMY *(fără pedanterie și patetism, simplu):* Succesele pe care le avem noi sînt întîmplări fugare... fapte diverse... uneori triste, alteori amuzante... totdeauna însă scurte... Viața unei flori cu parfum turnat din sticlă... amețeala unui cocteil... atît. Noi nu putem rîvni altceva... și nici nu rîvnim...

VANDA: Noi!!! Care „noi"?

GRIGORCEA: Noi, bărbații, frate!

JIMMY: Noi... oamenii de noapte, cum ni se zice...

VANDA: Foarte interesantă existența asta a dumneavoastră... A oamenilor de noapte... și obositoare, nu?

GRIGORCEA: Te cred. Eu, de pildă, dacă pierd o noapte, a doua zi stau în pat o săptămînă.

VANDA: Auzi?! Și dumneata, care le pierzi pe toate.

JIMMY *(surîde):* Dorm ziua, doamnă! Odihna e aceeași. O simplă inversare... Ziua dumneavoastră e noaptea mea și nopțile dumneavoastră, zile. Totul nu e decît obișnuință.

VANDA: Și dormi toată ziua?

JIMMY: Da. Mă deștept cînd înnoptează. E ca și cum m-aș scula de dimineață.

GRIGORCEA: Ca un vardist de noapte...

VANDA *(rar, interesată):* Ca un licurici! *(Un timp. Îl privește lung.)* Ești un om ciudat, dumneata.

JIMMY *(egal):* Sînt un fel de om, doamnă... *(O pauză. În culise începe distinct tangoul de la început. Vanda ascultă un timp, fredonînd ușor. Invită pe Jimmy cu privirea.)* Vă place dansul, doamnă?

VANDA *(toată, o replică):* Dar dumitale?

JIMMY *(deconcentrat):* Mie? Desigur! De vreme ce nu știu să fac decît atît!...

VANDA: N-ai învățat nimic?

JIMMY: Ba da, doamnă. Am învățat liceul, am făcut facultatea, dar niciodată n-am putut da un examen, deoarece nu puteam să mă scol dimineața.

VANDA: Ai mai încercat vreodată altceva?

JIMMY: Nu.

VANDA *(aproape șuierat):* Încearcă!

JIMMY: N-am cînd...

VANDA *(același joc):* Ziua...

JIMMY: Eu ziua nu exist... *(Un timp.)* Eu nu știu nici măcar cum e o stradă dimineața... cum e un birou... o fabrică... o grădină... sau o curte de școală primară plină cu copii în recreație... Eu nu cunosc viața în lumina zilei decît din cărți și din cîteva amintiri vagi din copilărie...

VANDA: Citești?

JIMMY: Totdeauna înainte să dorm... Cînd se face lumină afară, după perdele, închid cartea... Ziua mea s-a sfîrșit...

VANDA: Și ce citești?

GRIGORCEA: Evanghelia! Ai și tu niște întrebări! Cărți, ce vrei să citească. Jurnale, reviste...

JIMMY: N-am preferință... În general citesc cărți despre care aud că se vorbește mult...

Vanda *(se apropie de Jimmy)*: Ești obosit rău?
Jimmy: Nu... de ce?

Vanda *(prelung)*: Te-aș invita la dans...
Jimmy *(zăpăcit)*: Nu știam că...
Grigorcea: Sper că nu dansați aici?

Vanda: Nu... nu aici. Vreau să dansăm „acolo“. *(Gest spre local.)* N-ai auzit? Domnul Jimmy nu poate dansa „adevărat“ decît acolo... și eu vreau să dansăm adevărat... *(Îi ia brațul și ies.)*

Grigorcea *(care de aici și pînă la finele actului se va chercheli treptat, își mai toarnă un pahar și sună. Intră chelnerul)*: Ascultă, Costică, spune-i lui Pitagora să vie imediat încoace...

Chelnerul: Cui să spui, coane?

Grigorcea *(nervos)*: Grecului, domn'le... patronul...
Chelnerul: Am înțeles...

Grigorcea: Pssst! *(Chelnerul se întoarce din drum.)* Și mai adu o sticlă de șampanie... Cîte ai adus pînă acum?

Chelnerul *(deși se vede numai o sticlă)*: Două sticle, coane.

Grigorcea *(privind atent)*: Bun! Te-am întrebat fiindcă mi se părea că m-am îmbătat și văd eu dublu... Știam c-ai adus numai una. Dar dacă și tu vezi două, e-n regulă... *(Chelnerul iese. Ca să treacă timpul, Grigorcea se amuză cu sticla de șampanie. O ia și o pune pe masă în fața lui.)* Bun... una... *(Se uită la frapieră.)* Nimic... *(Revine la sticlă.)* Da' unde e a doua? *(Se uită la sticla din mînă.)* Două. Înțeleg. Le-am luat pe amîndouă într-o mînă. *(În timpul acestui joc, picolo a venit ușor și a pus o sticlă goală în frapieră. Grigorcea vine să pună sticla la loc. Le pipăie și pe cea nouă, și pe a lui. Cu amîndouă sticlele, cîte una în fiecare mînă.)* Una... *(O pipăie.)* Două... *(O pipăie.)* Avea dreptate bietul Dumitru. L-am bănuit degeaba...

(Intră Aristotel urmat de chelner cu șampania. În timp ce Grigorcea și Aristotel vorbesc, chelnerul destupă sticla și iese.)

Aristotel: M-ați chemat?

Grigorcea: Da. Te-am chemat ca să-ți spun că dansatorul dumitale e un măgar... Refuză...

(Intră dinspre garderobă, Miriam. Are un cap straniu de consumatoare de droguri. O privire albastră, tulbure. O senzualitate precisă, puternică. Un tic, nedizgrațios al nasului, ce amintește gestul care acompaniază priza de cocaină.)

Aristotel: Uite și partenera de la magaru... Vorbiți cu ea... poate țedează mai repede că e femeie...
Miriam *(lui Aristotel)*: Măgar ești dumneata...
Grigorcea: E! Pentru că văd că sîntem între noi, să bem întîi un pahar de șampanie...
Miriam: Nu beau nimic. Unde e Jimmy? Mi s-a spus c-a fost aici.
Grigorcea: Dansează... cu o prințesă.

Miriam: Știu eu prințese de-astea... Mai e una afară la tualetă. Zice c-a fost mare ducesă și-a trăit cu toți țarii din Rusia.
Grigorcea: Asta de care îți spun eu, e adevărată...
Miriam: Atunci să danseze cu prinții, nu cu dansatorii de varieteu.
Grigorcea: Ești geloasă, domnișoară?
Miriam: Sînt plictisită, domnule... *(Repede.)* Dă-mi un pahar de șampanie. *(Îi dă.)* Asta cu care dansează Jimmy e metresa dumitale?
Grigorcea: Ce te face să crezi că sînt amantul ei? *(Vexat.)* Ascultă, drăguță! Dumneata știi ce e aia un filozof?
Miriam: Știu! Am fost amorezată trei ani de unul și m-a lăsat domnișoară. Noroc că mai există și armată pe lumea asta... Salutare... *(Vrea să iasă.)*
Grigorcea: O secundă, domnișoară... *(Miriam se oprește în drum.)* Vream să-ți vorbesc într-o chestiune profesională.
Miriam: Da' ce ești patron de varieteu?
Grigorcea: Improvizat. N-ai vrea să-mi faci onoarea, și joia viitoare să vii și să dansezi?
Miriam: Aa! Dumneata ești ăla cu serata. Cît dai?
Grigorcea: Tot!
Miriam: E puțin.
Grigorcea: Dar ajunge.

Miriam: Nu ştiu. Să mai vorbesc cu Jimmy. *(Iese repede.)*

Grigorcea *(cu un gest):* E adusă bine, fata! *(Un timp.)* Altminteri, nu e rău aşa... ca ansamblu. Ce zici, grecule?

Aristotel: Eu nu cunosc niţiodată marfa din localul meu... Sunt la redzim.

Grigorcea: Rău faci, drăguţă. Şi Saturn şi-a mîncat copiii.

Aristotel: N-am ţitit nimic la gazete. Ţine e monstru asta?

Grigorcea: Patronul celui mai mare varieteu pe care l-a avut lumea: Olimpul...

Aristotel: Poate vreţi sa ziţeţi „Olimpia".

Grigorcea: Nu, nu. Olimpul.

Aristotel: N-am auzit de localul ăsta...

Grigorcea: Fiindcă s-a închis.

Aristotel: De mult?

Grigorcea: De trei mii de ani.

(În fund, apare Vanda, condusă respectuos de Jimmy.)

Vanda *(din uşă):* N-o face să te aştepte. *(Priviri spre Miriam, care se găseşte în fund, aşteptînd.)* Nu vezi ce geloasă e?

Jimmy: Vi se pare, doamnă. Are probabil să-mi comunice ceva...

Vanda: Nu uita ce mi-ai făgăduit în timpul dansului. Aştept răspunsul dumitale. Vorbeşte cu partenera şi caută s-o convingi să primească propunerea mea pentru serata de joi.

Jimmy: Voi face tot posibilul, doamnă. *(Iese.)*

(Draperia rămîne deschisă. Se zăresc, venind către scenă, Vanda urmată de Jimmy. Au terminat dansul şi se întorc. Miriam, ca să nu fie văzută dar, în acelaşi timp, ca să-i vadă, se ascunde după un stîlp. Vanda a observat-o totuşi, în tăcere. Tot acest joc se petrece în timpul ultimelor replici ale lui Grigorcea şi Aristotel.)

Grigorcea: Minte. E geloasă ca o maimuţă... Era să-mi scoată ochii adineauri... fiindcă dansai tu cu ăla...

Vanda *(e oarecum tulburată. Se aşază. Aprinde o ţigare):* Dă-mi şampanie.

Grigorcea *(servind-o):* O să te îmbeţi!

Vanda: Ei şi? *(Bea. Un timp.)* Ştii, Grig, că avea dreptate dansatorul. „Acolo" se dansează altfel...

Grigorcea *(plat, bînd):* Te cred, ca la şantan.

Vanda *(un timp):* E straniu!

Grigorcea: Cine? Tipul?

Vanda: Nu. Ce se petrece cu mine...

(O clipă de tăcere, în care Grig, parcă dezmeticit, o priveşte lung.)

Grigorcea *(apropiindu-se):* Dar ce ai tu astă-seară?

Vanda: Nu ştiu. Nervi.

Grigorcea: E cum, aşa, dintr-o dată? Pînă adineauri erai normală.

Vanda: Normală... normală! De unde poţi să ştii că toată viaţa pînă adineauri n-am fost anormală şi că, tocmai de-adineauri încoace, încep să fiu normală?

Grigorcea: Dar ce simţi, frate, ce simţi?

Vanda: Nu ştiu nici eu. Ceva nelămurit... tulbure... puternic, în orice caz... *(Un timp.)* Cred că sînt îndrăgostită.

Grigorcea: Să-ţi dau o aspirină... *(Crede că Vanda glumeşte.)*

Vanda: Nu glumi, Grig. Cred că sînt îndrăgostită... dar într-un fel foarte bizar... foarte nou... Cum am putea zice româneşte *„coup de foudre"*?

Grigorcea *(pe tonul lui):* Lovit cu leuca...

Vanda *(aspru):* Tu nu-ţi dai seama că e ceva serios, ceva grav?

Grigorcea *(pe alt ton, serios):* Dar nu vreau să-mi dau seama... Nici nu vreau s-aud... Nici nu pot să-mi imaginez că o femeie ca tine poate să se îndrăgostească în cîteva ceasuri de un maimuţoi, care nu ştie altceva decît să danseze noaptea...

Vanda: Poate, tocmai de asta...

Grigorcea: Fleacuri... Mîine de dimineaţă, odată cu... evaporarea şampaniei, o să rîzi şi tu de ce mi-ai spus.

Vanda: Pînă mîine de dimineaţă mai e atît de mult! Se pot întîmpla atîtea...

Grigorcea: Dar ce-ai de gînd să faci?

VANDA: Ce mi-o fi scris...

GRIGORCEA: E! Bravo! Te văzui şi fatalistă... ce ţi-o fi scris. Unde? În frunte?

VANDA: În sînge, Grig. Că de acolo porneşte. Dar tu nu poţi pricepe asta. Logica sîngelui nu se învaţă la Facultatea de filozofie...

GRIGORCEA: Ai dreptate. Se învaţă la varieteu... *(Un timp. Are o idee.)* Va să zică, ideea ta de-adineauri cu numărul de atracţie la serata de joi n-a fost decît un pretext ca să-ţi aduci dansatorul acasă...

VANDA: Şi dacă-ar fi aşa?

GRIGORCEA: Da... e mai comod...

VANDA *(autoritară)*: Grig!

GRIGORCEA: Ah! Ce bine-mi pare că te-a refuzat. Bravo lui! El n-are nevoie de serate în casa femeilor din lumea bună. El e băiat practic. Se mulţumeşte cu femeile lui, fiindcă alea îi spun la ureche ce vor... cinstit... neted... de la obraz... Nu recurg la trucuri... artistice.

VANDA *(joc crescut)*: Grig, te-ai îmbătat... du-te şi te culcă.

GRIGORCEA: Ca să rămîi singură cu el?

VANDA *(ca să-l necăjească)*: Da, ca să rămîn singură cu el.

GRIGORCEA *(a cărui furie comică va creşte treptat)*: Ei bine nu! Nu plec. Vreau să te împiedic să faci o prostie.

VANDA: Cu ce drept?

GRIGORCEA *(solemn)*: Sînt singura ta rudă în viaţă.

VANDA: Tu, rudă cu mine?

GRIGORCEA: E drept, ne leagă un grad de rudenie pe care nu-l prevăd codurile noastre stupide, dar care totuşi există, de vreme ce îl prezint. *(Grav.)* Sînt chibiţul tău.

VANDA: Şi de cînd chibiţii au dreptul să ridice tonul şi să aibă păreri? Hai, du-te, Grig, şi te culcă. Vreau să rămîn singură...

GRIGORCEA: Nu. Ori plecăm împreună, ori stăm amîndoi.

VANDA: Uite, te rog frumos să pleci...

GRIGORCEA: Pentru nimic în lume...

VANDA: Prin urmare, nu vrei?

GRIGORCEA: Nici mort. Nici cutremurul de pămînt de la Messina nu mă clinteşte de lîngă tine... *(Se aşază înfipt.)*

(Intră picolo.)

PICOLO: Coane, vă roagă jupînul să fiţi bun şi să poftiţi un moment pînă la birou. Vrea să vă spuie ceva personal.

GRIGORCEA: Da? Bun. Viu numaidecît. *(Vanda surîde. Observînd-o.)* Nu surîde! Mă duc... dar nu plec! *(Iese demn.)*

(Din fund, intră Jimmy, în timp ce Vanda soarbe din cupă.)

JIMMY: Conform înţelegerii, am vorbit cu partenera mea, doamnă...

VANDA: Şi?

JIMMY: Nu poate veni...

VANDA: Nu e nimic. Vii dumneata singur. Mi-ai făgăduit cînd dansam că vii şi cred că nu-ţi iei cuvîntul înapoi?

JIMMY: Fără îndoială, nu. Dar fără partenera mea, nu pot dansa... Toate dansurile mele sînt în doi...

VANDA: N-o poate înlocui nimeni?

JIMMY: O, ba da... Dar... e timpul prea scurt.

VANDA: Dacă-aş încerca s-o înlocuiesc eu?

JIMMY: Dumneavoastră?

VANDA: Pentru serata mea, cred c-am fi un cuplu senzaţional. Ce zici?

JIMMY: Fireşte... numai că... *(Are o clipă de ameţeală.)*

VANDA: Ce-ai?

JIMMY: Nimic. O clipă de ameţeală... Am dansat prea mult.

VANDA: Ia loc. Vrei un pic de şampanie?

JIMMY: Dacă îmi daţi voie.

(Îşi toarnă să bea. Apoi scoate batista din buzunar şi îi cade o cutioară. Vanda o ia, deşi el a încercat să se opună.)

VANDA: Ce e asta? *(Vrea s-o desfacă.)*

JIMMY: Nimic... Vă rog să mi-o daţi... *(Gest s-o ia.)*

VANDA: Dar ce e înăuntru?

JIMMY: Un medicament.

(Acelaşi joc. Vanda izbuteşte să se uite în cutioară.)

VANDA *(privindu-l fix)*: De ce iei asta?

Jimmy *(jenat)*: Nu știu... Nu m-am întrebat niciodată...

Vanda: Iei de mult?

Jimmy: Da...

Vanda: Cine te-a învățat?

Jimmy: Nimeni... *(Un timp.)* Viața... Viața mea.

Vanda: Viața dumitale! *(Un timp.)* Ai avut multe nenorociri în *(accentuînd)* viața asta a dumitale?

Jimmy: Nici una.

Vanda: Atunci?

Jimmy: Mi-e frică de tristețe...

Vanda: Ți-e frică de tristețe?

Jimmy: O urăsc. E singurul lucru de care mi-e groază. De-aia trăiesc în zgomot, în cîntec, în lumină...

Vanda: Și nu ți-e silă de toate astea?

Jimmy: Încă nu.

Vanda: Nu simți niciodată nevoie de liniște... de liniște adîncă... deplină... Nu ți-e dor niciodată de viața care începe odată cu soarele și se termină odată cu el? De viața de ziuă?

Jimmy: Nu m-am gîndit niciodată la ea.

Vanda: Nu te-ai gîndit niciodată că în afară de viața asta închisă între pereții nopții, exaltată de vin, de droguri și de vicii, mai e și alta, simplă, pură, sănătoasă?

Jimmy: Nu m-am gîndit niciodată...

Vanda: Nu te-ai gîndit niciodată la dragostea unei femei care să ți se deștepte dimineața în brațe, cu soarele în ochi, cu carnea odihnită, cu ochii limpezi și gura nearsă de băutură?...

Jimmy: Nu m-am gîndit niciodată.

Vanda: Nu ți-a fost dor niciodată de pacea unui fotoliu larg... de lumina dulce a unei veioze familiale...

Jimmy: Nu.

Vanda *(șuierat)*: Li-cu-ri-ciu-le!... *(Jimmy vrea să ia cutioara pe care Vanda a pus-o între ei, pe măsuță.)* Ce faci? *(Apucă cutioara.)*

Jimmy: V-am spus că urăsc tristețea... Dați-mi-o!

Vanda: Nu... n-ai să mai iei.

Jimmy: Vă rog...

Vanda: Nu se poate.

Jimmy: Ba da... Vă rog. *(Îi apucă mîna.)*

Vanda: Te zgîrii... Dă-mi drumul... *(Se smucește.)*

(Jimmy vine aproape.)

Jimmy: Trebuie să mi-o dați...

Vanda: Nu... nu mă brusca... Dă-mi drumul... Te mușc... să știi... *(O luptă mică. Vanda își înfige adînc dinții în mîna lui.)* Na! Așa! Ți-am spus... Vezi? Ți-a dat sîngele, vai!... *(Un timp, privește sîngele.)* Sînge de licurici... *(Are o privire nouă, vie, aprinsă, stranie, sub surîsul fals, crispat.)* Te doare?

Jimmy: Nu... nu e nimic...

Vanda: Ce de sînge pentru o zgîrietură... Și ce palid te-ai făcut... Hai! Stai puțin să te leg... *(Ia batista ei și-l pansează.)* Așa... Ține strîns acolo... *(Un timp.)* Ce-oi fi crezînd dumneata despre mine? Că sînt o nebună?

Jimmy: Nu, doamnă.

Vanda: Vezi? Dumneata nu mă cunoști. Eu sînt obișnuită să fiu ascultată. Cine mi se împotrivește cînd vreau ceva... riscă. *(Un timp.)* Și-apoi, astă-seară am băut nițel cam mult... am și dansat... *(Alt timp.)* Mai doare? *(Îi ia mîna într-a ei și inconștient, i-o mîngîie.)* Ce mînă bărbătească ai!

(Intră picolo, din fund.)

Picolo: Domnișoara Miriam vă poftește imediat pînă afară...

Jimmy: Bine... viu.

(Picolo iese.)

Vanda *(rea)*: Te spionează.

Jimmy: Știa c-am intrat să vă aduc răspunsul.

Vanda: Și i s-a părut că stai prea mult... *(Un timp.)* Și-a pierdut răbdarea. *(Alt timp.)* Poate bănuiește ceva, că te rețin eu...

Jimmy: Doamnă...

Vanda: Trebuie să te iubească mult partenera dumitale... *(Un timp.)* Stați împreună, nu? *(Arată cutia.)* Trebuie să fie foarte interesantă iubirea asta a licuricilor...

Jimmy: Eu nu iubesc pe nimeni.

VANDA: Ele însă te iubesc, toate.

JIMMY: Ele?

VANDA: Ele... femeile... Le-am văzut cu ce ochi se uitau la dumneata, cînd dansai. Le-am auzit şoptindu-ţi numele. Parcă ţi-l mîngîia cu buzele... Jimmy!... Jimmy!... Jimmmmy!!! Hai, fă-mi confidenţe... O înşeli?

JIMMY: Nu.

VANDA: Nici chiar dacă o femeie ţi-ar sări de gît?

JIMMY: Doamnă!

VANDA: Uită-te bine la mine. Mă cheamă Vanda. Vanda, auzi? Spune-mi Vanda.

JIMMY: Doamnă...

VANDA: De ce tremuri? Eşti trist? Vrei cocaină? Nu-ţi dau. Am să iau eu... De ce nu te uiţi la mine?... Ţi-e frică?... De ce ţi-e frică? Haide! Spune un cuvînt... Idiotule... *(Se repede şi-l sărută cu patimă pe gură, apoi îi dă drumul din braţe.)* Haide! Du-te! Te aşteaptă partenera. Marş!... *(Ca hipnotizat, sub privirea ei, Jimmy iese fără un cuvînt. Rămasă singură, Vanda îşi bea paharul pînă la fund şi începe să se îmbrace. Sună. Intră picolo.)* Ascultă. Dacă te întreabă de mine domnul care a venit cu mine... să-i spui că am plecat acasă *(un timp)* singură.

PICOLO: S-aduc o maşină?

VANDA: Nu e nevoie... Mă duc pe jos... *(E gata. Înainte de a pleca pe uşa de serviciu, se întoarce din drum şi ia cutiuţa.)* Mai e şi o altă ieşire afară de asta?

PICOLO: Da, pe aici!

VANDA *(ieşind)*: Mersi!

(Picolo rămas singur suge restul din pahar. O clipă după ieşirea Vandei, intră Jimmy. Îşi dă seama c-a venit prea tîrziu. Caută din ochi cutia.)

PICOLO: Aţi pierdut ceva, domnule Jimmy?

JIMMY: N-ai găsit pe masă o cutioară... aşa... mică?

PICOLO: Ba da, era, dar a luat-o *(face semn cu ochiul)* doamna. *(Iese.)*

JIMMY *(îşi toarnă o cupă de şampanie, o bea şi se aşază cu fruntea în palme. Miriam vine în vîrful picioarelor şi îi astupă ochii cu palmele. Jimmy tresare.)*: A! Tu eşti?

MIRIAM: Da'cine credeai? Dama? Phiu! S-a cărat... *(Un timp.)* Te gîndeai la ea?

JIMMY: Nu! La mine...

MIRIAM: Şi de ce te gîndeai la tine?

JIMMY: Nu ştiu... Vag...

MIRIAM *(arătînd sticla)*: Mai e? Dă-mi şi mie un pic... *(Jimmy îi toarnă restul.)* Mă iubeşti? *(Se aşază pe genunchii lui.)*

JIMMY: Lasă-mă!

MIRIAM: E supărat băiatul? *(Îl alintă şi se alintă.)* Pe cine e supărat băiatul?

JIMMY: Lasă-mă, Miriam, te rog.

MIRIAM: Nu vreau. Destul ai stat toată seara de vorbă cu alţii. Acum mai stai şi cu mine. Nu mai e nimeni în local... Hai să mergem acasă la noi, să ducem oase căţelului... că ne-aşteaptă... şi să facem nani. *(Îl leagănă.)* Nani, nani, prostu' mamii...

JIMMY: Lasă-mă, frate, în pace... Isprăveşte. *(Se ridică şi-o dă la o parte.)*

MIRIAM: Nu mergi acasă?

JIMMY: Nu! Du-te singură.

MIRIAM: Se face ziuă, trebuie să ne culcăm.

JIMMY *(pe gînduri)*: Să ne stingem. Ca licuricii...

MIRIAM: Ca ce?

JIMMY: Ca licuricii...

MIRIAM: Mai bine ca felinarele de pe stradă... Hai, vii?

JIMMY: Du-te singură...

MIRIAM: Cum singură?

JIMMY: Nu vreau să merg acasă, nu pricepi?

MIRIAM: Jimmy, ce e cu tine? *(Se agaţă de gîtul lui.)* Ce e cu tine?

JIMMY: Nimic. Lasă-mă!

MIRIAM: Jimmy, mi-e frică, ce ai?

JIMMY: Mă-năbuş... *(Se smulge.)*

MIRIAM: Jimmy ... Jimmy ... Unde pleci? *(Se duce după el, smulgînd draperia.)*

JIMMY: Să văd răsăritul soarelui. *(Dispare.)*

(Miriam rămîne consternată. Intră Grig, beat, plin de serpentine şi de confetii. Are o sticlă în mînă.)

GRIGORCEA: Tu ești, păpușico ... Unde e Vanda?

MIRIAM: Nu știu... Lasă-mă-n pace!

GRIGORCEA: Trebuie să fie ascunsă pe undeva, ca să-mi dea emoții... Mi-a trimis vorbă c-a plecat... dar cine-o crede. Vanda nu face un pas fără mine. Să știi. *(O caută comic, în timp ce Miriam își mușcă mîinile.)* Vrei să bei șampanie cu mine, Vevlico? Adusă direct din Rusia. Poți să-ntrebi pe Matache, că el m-a servit... patru sute de ani la „Imperial“ *(Vrea să pună mîna pe ea. Miriam se smulge și iese.)* S-a dus, să nu mai vorbim de ea. *(Cîntă fals.)*

(Intră picolo.)

PICOLO: Ați rămas singur, coane?...

GRIGORCEA: Singur am fost toată viața, drăguță. Și cu cît sînt mai mulți în jurul meu, cu atît sînt mai singur.

PICOLO: Ați dorit plata?

GRIGORCEA: Nu fii interesat, efebule... *(Se duce cu paharul la el.)* Mă, picolo, mă! Tu știi ce e aia *„coup de foudre“?*

PICOLO: Acu' nu mai țin minte, că-nchidem...

GRIGORCEA: Mă, picolo, mă! Tu ești un chelner în miniatură și eu un chibiț bătrîn. Tu aduni firimituri de la mese, eu le adun de la marii filozofi ai omenirii... *(Intră Aristotel.)* Eeeee! Uite și grecul nostru. *(Cu elan.)* Dragă Socrate, am să-ți aduc la cunoștință un fapt extrem de important. M-am îmbătat. *(Un timp.)* Vino să te pup. *(Îl ia de gît și-l pupă.)* *Temeo Danaos et dona ferentes. (Fredonează pînă cade.)*

ACTUL II

La moșia Vandei, după șase luni. Un hol în conac. În fund, ușă mare deschisă pe o terasă care coboară în grădină. Pe terasă, mobilă de pai. Perspectivă rurală, pînă departe. Se va avea în vedere că moșia se găsește într-o regiune de șes. În interior, mobilă românească: scoarțe, zăvestre, fote, marame, „cusături“, vase de pămînt, blidare, polițe, ploști etc. În dreapta, ușă către apartamentul Vandei. În stînga, două uși. Una către odaia lui Jimmy și alta, în fund, planul II, la capătul unei scărițe, către garsoniera lui Grigorcea situată la etaj. E o după-amiază de sfîrșit de septembrie, cu soare încă mult și cald. La ridicarea cortinei, Jimmy e într-un *roockin-chair,* poartă cămașă cu gulerul desfăcut și pantalon deschis. E schimbat mult. Mai gras, mai odihnit, mai „oarecare“. Fumează și răsfoiește un magazin ilustrat. Foarte des întoarce capul, privește atent și ascultă spre odaia Vandei. După un timp, intră Grigorcea. Se oprește o clipă în capul scăriței și-l contemplă. Și el poartă un costum de vară *„à sa manière“*, adică pantalon *gris-clair* pepit și haină neagră de *soie-ècrue.* Cravată papion deschisă. În butonieră, nelipsita floricică.

GRIGORCEA *(coborînd):* Solo?

JIMMY *(un gest spre ușa Vandei):* Vanda nu s-a sculat încă. *(Se uită la ceas.)* Patru și un sfert.

GRIGORCEA *(a intrat deplin în scenă. Se așază):* Cu timpul sper c-o să se obișnuiască să doarmă toată ziua.

O s-o vedem numai seara la masă. *(Un timp.)* Splendidă după-amiază. *(Alt timp.)* Nici nu s-ar zice că sîntem la sfîrşitul lui septembrie. *(Alt timp.)* Se simte, totuşi, toamna. Seara e frig al dracului. *(Alt timp.)* Astăzi ţi-ai făcut analiza?

Jimmy *(ridicînd ochii, nedumerit):* Poftim?

Grigorcea: Te-am întrebat dacă ţi-ai făcut analiza. Bineînţeles, analiza sufletească.

Jimmy *(cu un surîs):* Ca să văd ce?

Grigorcea *(ultim fum de ţigară, pe care o stinge):* Dacă ai albumină morală. *(Un timp.)* Ştii ce e aia albumină morală?

Jimmy *(acelaşi joc):* Nu.

Grigorcea: E o boală care pe englezeşte se numeşte *spleen.*

Jimmy *(ca să zică ceva):* Şi pe româneşte?

Grigorcea: Alean, drăguţă. Alean. E un sentiment care aparţine de obicei englezilor, amorezaţilor şi berzelor cînd pleacă. *(Un timp.)* Ştii c-au început să plece?

Jimmy *(nu l-a urmărit):* Cine?

Grigorcea: Berzele... Berzele... Astăzi, de dimineaţă, cînd mă spălam pe dinţi, am văzut-o şi pe a noastră. Aia care îşi are cuibul pe garaj. Pleca. Mi-a făcut aşa, cu aripa *(mimează)* şi eu i-am făcut aşa *(mimează)* cu periuţa de dinţi.

Jimmy: Da' de unde ştiai dumneata că pleacă?

Grigorcea: Pentru că zbura fără să privească în urmă. Semnul distinctiv al marilor plecări. Ceea ce dovedeşte că şi de la berze avem de învăţat cîte ceva. Dumneata, văd însă, că preferi „Realitatea ilustrată". *(Jimmy cască şi se întinde fără să lase revista din mînă.)* Îmi dai voie să-ţi dau un sfat?

Jimmy: Mă rog...

Grigorcea: Niciodată să nu caşti cînd ai mîinile ocupate.

Jimmy *(departe):* De ce?

Grigorcea: Fiindcă nu poţi să le duci la gură, şi fără să duci mîna la gură, se cască numai în două situaţii: la dentist, sau cînd mori. *(Cască şi el.)* Şi-apoi, marea plăcere a căscatului e să arăţi că ştii să duci mîna la gură. *(Ceea ce şi face, graţios.)* Eu casc şi dumitale ţi-e somn.

Jimmy: Mie, deloc. Astăzi m-am sculat destul de tîrziu. La şapte.

Grigorcea: Exact la ora cînd te culcai pe vremuri.

Jimmy *(cu un surîs modest):* E! M-am dezobişnuit. De şase luni de zile de cînd sînt aici şi mă culc seara devreme, nu mai pot dormi ziua. *(Un timp.)* Şi-apoi, am atîtea lucruri de văzut ziua, că ar fi păcat să mi-o pierd dormind.

Grigorcea *(minunat):* Ai multe de văzut ziua? De exemplu?

Jimmy *(se gîndeşte, pentru că ar avea prea multe răspunsuri de dat dintr-o dată):* În primul rînd, Vanda.

Grigorcea: Găseşti că e atît de interesantă?

Jimmy: O, da!

Grigorcea: Eu cred că o femeie nu e niciodată interesantă ziua. Şi ai să mă întrebi de ce. *(Doct şi discursiv.)* Pentru că, în timpul zilei, femeia se fărămiţează, se bagatelizează, se împrăştie în toate nimicurile.

Jimmy *(vrînd să-l întrerupă):* Păi, tocmai...

Grigorcea *(nici nu-l bagă în seamă):* Se vulgarizează, drăguţă, înţelegi? Se vulgarizează şi din această cauză îşi pierde tot ceea ce are mai de preţ. Farmecul.

Jimmy: Bine, dar...

Grigorcea *(i-o taie):* Ţine minte vorba asta: capotul şi papucii au compromis totdeauna farmecul femeii! Eu, dacă m-aş fi însurat vreodată, nu i-aş fi permis nevesti-mi să umble în casă decît în costum de epocă. *(În timpul cît a vorbit, a scos o ţigară pe care s-a căznit zadarnic s-o aprindă de la bricheta care nu lua foc.)* Dă-mi un chibrit, te rog, să-mi aprind bricheta.

Jimmy *(dîndu-i foc):* Şi cu toate astea eu găsesc admirabil, tot ceea ce dumneata găseşti atît de neinteresant. *(Brusc inspirat, pe un ton nou.)* Dumneata, domnule Grigorcea, ai urmărit vreodată mîinile Vandei cînd aşază flori într-un vas, cînd brodează, sau cînd cîntă la pian?

Grigorcea: Aha!

JIMMY: Te-ai uitat vreodată la trupul ei, la liniile lui, cînd... nu știu cum să spun, cînd uită că e trup și se mișcă liber, neprefăcut, fără intenții?

GRIGORCEA: Nu, drăguță, nu m-am uitat, pentru că eu mă ocup numai de sufletul și de moșiile ei. De rest, s-a ocupat cîndva bărbatu-său și acum te ocupi dumneata. Și, dacă mi-ai cere sfatul, ți-aș spune neted: bucură-te și te înveselește, drăguță, fără să-ți complici existența cu observații de ziuă. Nu ești făcut pentru ele.

JIMMY *(ferm)*: A, nu ! Nu, domnule Grigorcea. Pe mine mă leagă de Vanda cu totul altceva decît îți închipui dumneata.

GRIGORCEA *(ironic)*: Știu. Ziua.

JIMMY *(crește jocul și tonul)*: Da, ziua... De cînd sînt aici, de cînd mi-am schimbat viața, nu fac decît să-mi deschid ochii. Din ce în ce mai mari. Să mi-i umplu de lumină. Din ce în ce mai multă. Dumneata știi că eu n-am văzut pînă acum o femeie trăindu-și viața ei de ziuă, în căminul ei, între lucrurile ei, cu ocupațiile ei mărunte?

GRIGORCEA: Cu alte cuvinte, n-ai văzut niciodată o femeie, cu părul în papiote, zbierînd la servitoare.

JIMMY: Degeaba rîzi, domnule Grigorcea. Ceea ce mă leagă de Vanda e un sentiment pe care nu l-am încercat niciodată. E un fel de afecțiune de ziuă. Țin la Vanda, țin cu ochii deschiși, cu mintea limpede și sîngele liniștit.

GRIGORCEA: Cred și eu, fiindcă aici, în loc de cocaină, mănînci salată de lăptuci și, în loc de whisky, bei lapte de bivoliță.

JIMMY: Nu știu de ce, dar știu că e așa. *(Întreg pe gîndul lui ca pe o sîrmă pe care vrea să se țină în echilibru cu ochii închiși.)* Am impresia că toată viața mea de pînă acum n-a fost decît un vis groaznic. Că pînă am ajuns aci, am umblat prin viață ca un somnambul, fără să știu pe unde, fără să știu cum, fără să știu de ce.

GRIGORCEA: Și cînd te-ai deșteptat, te-ai trezit așa, hop, în conacul ăsta, alături de Vanda și de subsemnatul.

JIMMY *(un surîs)*: Ca într-un basm.

GRIGORCEA: Ca în basmul cu ăla care s-a culcat seara porcar și s-a deșteptat dimineața împărat.

JIMMY: Lîngă o zînă.

GRIGORCEA *(important)*: Și lîngă un zmeu. *(Se bate în piept.)* Nu uita, drăguță, că nu există basme cu zîne în care să nu fie și zmeul de rigoare. Fii însă liniștit. Eu sînt zmeu la pensie. Totuși... încă destul de viguros, ca să te împiedic să crezi într-o prostie.

JIMMY: Anume?

GRIGORCEA: Că cineva se poate naște a doua oară. Ține minte vorba mea: cine crede că trăiește a doua viață, nu e decît propriul lui strigoi. *(O tăcere grea.)*

JIMMY: Domnule Grigorcea, de mult vreau să-ți pun o întrebare.

GRIGORCEA *(oprindu-se din mers)*: Formuleaz-o !

JIMMY: Am observat, de cînd ne cunoaștem, că nu poți să mă suferi. Ce ai dumneata împotriva mea?

GRIGORCEA *(e amar sau ironic, surîsul care i s-a întins pe buze?)*: Douăzeci și cinci de ani mai mult, drăguță... Atîta tot...

(Intră Vanda. E în rochie ușoară de casă. Rău dispusă, după un somn de plumb.)

JIMMY *(se ridică, se luminează, o întîmpină)*: Te-ai sculat?

VANDA: Nu. Dorm. Nu observi? *(Se așază.)* M-ați enervat într-un hal... Și ce discutați, mă rog, atît de sonor?

GRIGORCEA: În concluzie, ajunsesem la aerostație. Ne pregăteam să ne luăm reciproc în balon. Noroc c-ai venit tu la vreme ca să împiedici o catastrofă aeriană.

VANDA *(care n-a ascultat)*: Vai ! Ce orgie de lumină ! *(Își astupă ochii, o clipă îndreptați spre fereastră.)*

JIMMY *(sună)*: E atîta soare afară.

VANDA: Ei și? ! Trebuie să mi-l aduceți în casă ! *(Punîndu-și ochii pe vasul cu trandafiri roșii de pe masă.)* Și ororile astea, cine le-a pus aici? Pătlăgelele astea roșii.

Jimmy: Le-am cules eu pentru tine. Sînt ultimii trandafiri din grădină.

Vanda: Tu să te ocupi mai puţin cu natura, ştii ? *(Lui Grigorcea.)* Dă-mi o ţigară ! *(Îi dă.)* Cît e ceasul ?

Grigorcea *(îşi priveşte ceasul de la brîu):* Cinci fără un sfert.

Jimmy *(care şi-a privit brăţara-ceasornic, în acelaşi timp):* Patru douăzeci.

Grigorcea *(sentenţios):* Ceasul meu nu merge niciodată nici mai repede, nici mai încet decît vremea pe care o măsoară. E un fel de filozof cu motor. *(Privindu-i pe amîndoi superior.)* Nu ştiu dacă aţi simţit aluzia. *(Vanda cască.)* Eşti obosită ?

Vanda: Te cred. Pînă acum am dormit.

Jimmy: Şi odihna te oboseşte ?

Vanda: Exact.

Grigorcea: Atunci de ce dormi ?

Vanda: Ca să treacă timpul mai repede pînă seara. *(Către Olga, care a isprăvit de lucru, care intrase la soneria lui Jimmy.)* Olga, adu-mi sticla de whisky.

Olga: Imediat. *(Iese.)*

Grigorcea: Iară bei whisky după-masă ?

Vanda: Tu nu bei lapte dulce seara ?

Grigorcea: Bine, eu sînt bătrîn şi bolnav.

Vanda: Şi eu sînt sănătoasă.

Jimmy: Ai face mai bine să mănînci ceva.

Vanda: Şi tu ai face mai bine să taci puţin.

Jimmy: Dar n-am spus nici un cuvînt.

Vanda: Curios. Aveam impresia c-ai vorbit tot timpul. *(Intră Olga cu whisky, sifon, pahare.)* Pune-o aici. *(Îşi toarnă.)* Vrei şi tu ?

(Olga iese.)

Grigorcea: Brrrrrrrru !

Vanda *(lui Jimmy):* Tu vrei ?

Jimmy: Mulţumesc. Nu iau nimic înainte de ceai.

Vanda *(închină şi bea):* Vai, ce sete mi-a fost !

Grigorcea: Observ că a cam început să-ţi placă băutura.

Vanda: Mă mir. Ştiam că tu niciodată nu observi ce se petrece în jurul tău.

Grigorcea: Sînt unele observaţii, pe care prefer să nu le fac.

Vanda: Şi altele, pe care eu prefer să nu le înregistrez. *(Schimbă tonul, lui Jimmy.)* Dar ce e costumul ăsta aşa de primăvară ?

Jimmy: E cald.

Vanda: Aerul ăsta de moşier în luna de miere nu te prinde deloc. Să ştii.

Jimmy: O să mă schimb pentru seară.

Vanda: Sper şi eu, că n-o să vii la masă în cămaşă. Astă-seară avem un dineu de gală pe terasă.

Grigorcea: Noi trei ?

Vanda: Noi trei. Pentru domni, în frac. Doamne, *„grand decollete“*.

Grigorcea: Da' ce-ţi veni, dragă, cu dineul ăsta ?!

Vanda: Un capriciu al meu.

Grigorcea: Am voie să viu fără guler la frac ?

Vanda: Nu.

Grigorcea: Dă-ne voie, cel puţin, cu guler moale. Mi-e milă de el, săracu' !...

Vanda: Ei, asta e! El e obişnuit. Toată viaţa şi-a trăit-o în frac. Şi-apoi, îmi place cum îi stă în frac. Mai bine zis, nu-mi place decît în frac. Altminteri, am impresia că nu e el.

Grigorcea: Biiine. În ceea ce mă priveşte, te previu că eu nu pot să iau parte la această festivitate.

Vanda: De ce ?

Grigorcea: Sînt invitat în altă parte.

Vanda: Unde?

Grigorcea: La mine în odaie. M-am invitat singur la masă la mine.

Vanda: A, nu, Grig. Trebuie să vii. Ţiu să fim astă-seară cîteşitrei.

Grigorcea: Mă rog. În acest caz, te anunţ că dineul o să-ţi miroasă a benzină. Trebuie să-mi curăţ fracul. *(Sună. Intră Olga.)* Spune-i şoferului să-mi aducă sus un bidon de benzină.

Olga: Daţi-mi-o mie, că v-o umplu eu.

Grigorcea: Ce să-mi umpli ?

Olga: Bricheta. Nu vă trebuie benzină pentru brichetă ?

Grigorcea: Nu, domnişoară. Îmi trebuie să beau. Mă mir că dumneata, care eşti „bocoreşteancă“, n-ai aflat că benzina e un aperitiv din aceeaşi familie cu whisky-ul.

Vanda *(Olgăi)*: Să iei fracul domnului şi să-l cureţi cu benzină.

Olga: Şi de băut nu mai aduc ?

Vanda: Ba da. Un pahar cu lapte dulce.

Olga: Bine, coniţă.

Grigorcea: *Sortez* !

(Olga iese.)

Vanda: Am observat, Grig, că ori de cîte ori vorbeşte cu tine, Olga se zăpăceşte. Simte că nu poţi s-o suferi. În definitiv, ce ai cu ea ?

Grigorcea: O urăsc. Şi cred că într-o zi, foarte curînd, am s-o asasinez în masă.

Vanda *(amuzată)*: De ce ?

Grigorcea: Întîi, fiindcă vorbeşte pe radical şi al doilea fiindcă ştiu, pozitiv, că s-a prezentat la un concurs de fotogenie, ca să se aleagă „Miss România“. Şi eu pe femeile astea le-aş distruge prin asfixiere, ca pe cîinii de la serviciul de ecarisaj, şi din pielea lor aş lega operele marilor învăţaţi ai omenirii. Acestea fiind zise, îmi daţi voie să mă retrag. E ora cînd mă aşteaptă teoria raţiunii pure şi porţia cotidiană de sulfat de sodiu. *(Iese.)*

(Un timp tăcere. Vanda, în linişte, îşi toarnă whisky.)

Jimmy *(timid)*: Vrei să ieşim puţin ? ! După atîta somn, cred că o plimbare pînă la crîng ţi-ar face bine.

Vanda: Nu ies din casă. Du-te singur ! *(Jimmy s-a ridicat, s-a apropiat de ea şi încearcă s-o mîngîie.)* Nu, nu, nu, nu pune mîna pe mine, te rog.

Jimmy: Dar nici nu te-am atins.

Vanda: Ajunge intenţia.

(Jimmy trece la locul lui. Iarăşi tăcere.)

Jimmy: Cîntă ceva la pian, vrei ?

Vanda: Ce ? *La prière d'une vierge* ?

Jimmy: Orice. Îmi place atît de mult să te ascult ... să te văd cîntînd.

Vanda: Dacă vrei muzică, pune gramofonul.

(Iarăşi tăcere.)

Jimmy: Nici de lectură n-ai poftă ? Mi-ai făgăduit că azi îmi citeşti mai departe. *(Vanda tace.)* Spune-mi ceva, Vanda.

Vanda: Nu sînt în vervă. N-am ce să-ţi spun.

Jimmy: Orice. Totul e să te aud vorbind. Să te văd că te ocupi de mine. Să nu mai am impresia asta dezagreabilă că te plictisesc tot timpul.

Vanda: O dată ai şi tu o impresie justă şi atunci vrei să te scapi de ea ?

Jimmy: Şi de ce te plictisesc, Vanda ?

Vanda: Pentru că nu mă interesezi, Jimmy.

Jimmy: Bine, dar ce să fac ca să te interesez ?

Vanda: Ştiu şi eu ! Poate să înţelegi că, înainte de toate, unei femei îi place să audă din gura amantului ei şi altceva decît aceleaşi şi aceleaşi declaraţii de dragoste.

Jimmy: E vina mea dacă tot ce am să-ţi spun intră într-un singur cuvînt ?

Vanda: Bine, dar o zi e prea lungă, Jimmy, şi prea goală, ca s-o umpli c-o singură vorbă. Tu nu ştii să-mi spui decît că mă iubeşti şi să te uiţi la mine, să te uiţi, să te uiţi, să te uiţi. Ce-i fi putînd vedea, nu înţeleg.

Jimmy: Te privesc trăind şi-mi e destul.

Vanda: Ţie, da. Dar mie ? *(Un timp.)* Eu trebuie să dorm, ca să treacă ziua mai repede.

Jimmy: Adevărat. Ziua parcă nici nu există pentru tine. Mă tratezi ca pe un străin, nu-mi spui o vorbă de dragoste, n-ai pentru mine o atenţie, un gest drăguţ. Şi asta mă dezolează. Mă face să cred că n-am să pot fi niciodată pentru tine, ceea ce vreau să fiu, ceea ce visez să fiu.

Vanda: Adică ?

Jimmy: Bărbatul tău.

VANDA: Cum... tu... tu... te-ai gîndit vreodată... c-ai putea să fii bărbatul meu?

JIMMY: E gîndul meu de fiecare clipă. De cînd am venit aci, de cînd m-ai smuls din viața în care trăiam, de cînd trăiesc lîngă tine și prin tine, de cînd am cunoscut pacea în cămin, visul meu cel mai drag a fost, este, să mă ridic pînă la tine... să te cîștig... să te am... a mea, pentru totdeauna. A căminului meu. Să rămînem aci amîndoi, în colțul ăsta de rai, departe de lumea ta și de lumea mea, dincolo de trecutul tău și al meu, numai noi și dragostea noastră.

VANDA *(un surîs ironic, pe care el nu-l prinde):* Să facem și un copil, nu vrei?

JIMMY *(preocupat numai de ce spune el):* Da, Vanda. O fetiță care să-ți semene ție, care să crească sub ochii noștri...

VANDA *(același joc):* Și care să ne mîngîie bătrînețile. *(Rîde.)*

JIMMY: Da, da. O fetiță care să ne mîngîie bătrînețile. *(Se apropie de ea, va aluneca treptat, pe replici, pînă la picioarele ei.)* Ți-aduci aminte ce-mi spuneai acum șase luni, în noaptea cînd ne-am cunoscut? Ei bine, da. Aveai dreptate. Acum am înțeles că dincolo de zidurile nopții, există o viață care merită să fie trăită... Am înțeles cît de mult prețuiește un cămin... liniștea unui fotoliu larg... am înțeles ce înseamnă o femeie, o singură femeie... Am însă impresia că toate acestea le-ai uitat tu acuma. Că, cu cît caut să mă apropii mai mult de tine, cu atît tu te depărtezi mai mult.

VANDA: Pentru că nu trebuie să cauți să te apropii tu. Trebuie să mă apropii pe mine. Și pentru asta trebuie să cucerești de la mine, ceea ce ți-a rămas încă departe: simpatia. Și simpatia unei femei nu se cucerește niciodată noaptea, cu gesturi. Se cucerește ziua, cu vervă, cu fantezie, cu imaginație, cu o mie de lucruri mici, cu o mie de fleacuri, pe care tu nu știi să le găsești. Nu e destul să mă privești trăind, ca să umpli o zi și, mai ales, o viață. Și dacă *(intră Grigorcea care se oprește în capul scăriței)* noaptea, lîngă o femeie care ți se dă, e o artă mare să știi să taci, ziua, lîngă aceeași femeie, e o obligație, o datorie, să știi să vorbești.

GRIGORCEA *(coboară):* Dă-mi voie să te sărut, pentru cugetarea asta. De cine e? *(O sărută.)*

VANDA: De tine, Grig. Dintr-o scrisoare a ta.

GRIGORCEA: Eram sigur. Simțeam cum mustește genialitatea mea.

VANDA *(fără să se sinchisească de prezența lui Grig):* Și tu nu știi să vorbești. Nu știi să mă interesezi. N-ai personalitate. N-ai o voință a ta. *(Se enervează crescendo.)* Te ții toată ziua ca o umbră care mi se încîlcește permanent printre pași. Am impresia că acuma înveți să respiri... să mănînci... să te miști. Tu nu înțelegi, că o femeie trebuie să se simtă dominată... să se simtă totdeauna inferioară bărbatului pe care îl iubește, să se simtă mai slabă decît el, mai proastă. *(Observă aerul devotat al lui Grigorcea.)* Poftim! Uite, uite-te. Acuma ești gata să plîngi, pentru că *fräulein* ți-a făcut observație că mănînci pește cu cuțitul. Cum să nu mă enervezi! Hai! Mai bine du-te și lasă-mă. Călărește, du-te la pescuit... plimbă-te în crîng... pupă-te cu vițeii după ureche... știu că-ți plac toate astea.

JIMMY *(o ușoară rebifare):* Vanda, de ce-mi vorbești așa? Te porți cu mine cum te-ai purta cu un servitor.

VANDA *(culminează în nervi, pînă la sfîrșitul scenei):* Cu un servitor, pe care, însă, îl culc noaptea în patul meu.

JIMMY: Pentru ca a doua zi, să-l iei la palme în salon, în fața musafirilor.

VANDA: Fiindcă, în fiecare a doua zi, în loc să fie obraznic, să mă sfideze, să-mi amintească că pe brațele cu care îl lovesc port vînătăile mîngîierilor lui, în loc să mă insulte cu privirea aia revoltătoare de amant în livrea, el înțelege, odată cu lumina zilei, să se reîncarneze în același servitor șters, rușinat, îndobitocit de fericirea de a se fi culcat, el, slugă, în acelaşi pat cu stăpîna. *(Un timp.)* De-aia îl dispreţuiesc ziua, cu aceeaşi putere, cu care îl preţuiesc noaptea. *(Soarbe ultimul pic din pahar. Observînd că Jimmy se pregăteşte să iasă.)* Unde te duci?

JIMMY *(de lîngă uşă, după un timp)*: Să mă pup cu viţeii după ureche. *(Iese repede.)*

(Imediat după ieşirea lui Jimmy, Grigorcea izbucneşte în rîs. Un rîs teatral, voit.)

VANDA: Ce nechezi aşa?

GRIGORCEA: Nechez, pentru că îmi dau seama că începe reacţiunea şi că, o dată mai mult, bătrîna mea experienţă psihologică triumfă.

VANDA: Ce începe?

GRIGORCEA: Reacţiunea.

VANDA: Ce vrei să spui?

GRIGORCEA: Ceea ce ţi-am spus şi la începutul aventurii tale cu tînărul froasat. Capriciile fiziologice — ca să le zic aşa — nu durează în linie generală, mai mult de şase luni. Şi, cum în cazul nostru, cele şase luni au trecut, e firesc să înceapă reacţiunea. *(Pe un ton propriu, între glumă şi serios.)* Ne-am amorezat într-o noapte de un dansator de varieteu, l-am răpit de la părinţi, vreau să zic, de la Atarxerxe ăla, ne-am exilat cu el la ţară şi acum, după ce cele şase luni reglementare au trecut, începem să ne dăm seama că tipul ne plictiseşte. Ceea ce va urma de aci încolo, se numeşte, pe scurt, reacţiunea.

VANDA *(conţinut, cu sclipiri mocnite în cenuşa ochilor dintr-o dată mari, lungiţi)*: Şi ce crezi tu că va urma?

GRIGORCEA: Ştiu şi eu? Îi vom face, de exemplu, cîteva duşuri ca cel de adineauri, îl vom obliga să vie la cafeaua cu lapte dimineaţa, în loc de pijama, călare şi cu armă medievală şi, într-o bună zi, vom observa că am rămas singuri la conac. Vom întreba servitorii, vom privi barometrul şi, în cele din urmă, vom telefona la gară şi domnul Atanasiu, şeful staţiei, ne va confirma, sîsîindu-se, bănuielile: într-adevăr, în acceleratul de Bucureşti, s-a urcat un domn, cu toate semnalmentele scumpului nostru dispărut.

VANDA *(rar, calm, fără patetism)*: Asta nu se va întîmpla niciodată. Jimmy nu va pleca d-aici, decît în ziua cînd voi vrea eu să plece. *(După un timp, pe un ton degajat, suspect de degajat.)* Ştii că-l iubesc.

GRIGORCEA *(un surîs)*: Eşti sigură? Ţi-ai făcut...

VANDA *(îi întoarce surîsul)*:... analiza sufletească? Da. N-am nici un pic de albumină morală.

GRIGORCEA *(încă neconvins)*: Zi, îl iubeşti, ai?

VANDA: Într-atît, încît nu pot să trăiesc fără el.

GRIGORCEA: În acest caz, ai un fel foarte neînţeles de a-ţi manifesta acest nobil sentiment.

VANDA: Neînţeles poate pentru psihologi. Pentru o simplă femeie ca mine, e clar. Îl iubesc numai noaptea. *(Un timp.)* Iubesc un licurici. *(Alt timp.)* Un om în care noaptea aprinde o lumină stranie, inexplicabilă. Tu ai văzut vreodată un licurici?

GRIGORCEA: În afară de ăsta pe care îl avem în casă, n-am avut plăcerea să văd altul. Şi nu regret, fiindcă nu m-a pasionat niciodată zoologia... sau viaţa animalelor.

VANDA *(a simţit arsura)*: Nu te-au pasionat niciodată ştiinţele naturale, în general... ironicule. Tu te-ai născut filozof, aşa cum unii se nasc cocoşaţi sau şchiopi. De-aia viaţa, care e o ştiinţă naturală înainte de a fi o problemă filozofică, te-a tratat în infirm şi ai rămas ceea ce eşti. Un chibiţ. Un om care trăieşte în marginea vieţii, ca lîngă o cutie de table, pe care alţii aruncă zarurile. *(Reduce totul la propria-i nemulţumire.)* Un caraghios, care lîngă o femeie ce îşi deschide sufletul în faţa lui, nu găseşte altceva de spus decît o mîngîiere umoristică.

GRIGORCEA: În faţa tuturor acestor graţiozităţi, nu mă simt dator decît cu o precizare. *(Dur, ca niciodată.)* În faţa mea nu ţi-ai deschis sufletul, ci arterele. Şi asta mă face să cred că ai mai repede nevoie de un medic, decît de un confident.

VANDA *(abia şi-a putut stăpîni un gest, să-l plesnească)*: Nu ştiu ce m-a oprit, să nu-ţi dau o palmă.

GRIGORCEA *(o priveşte lung, surîde tot, bun, iluminat)*: Nu te-a oprit *ceva*. Te-a oprit *cineva*. *(O tăcere.)* Maică-ta. Şi, deşi acum ea nu mai e decît un parfum uitat în tine, ţi-a încleştat mîna şi te-a împiedicat să comiţi, cel puţin, o necuviinţă. *(Îi ia mîna.)* Dă-mi voie să-i sărut intervenţia în chiar corpul delict. *(Îi sărută mîna. Intră Olga c-o scrisoare.)* Ce e, fă?

OLGA: O scrisoare pentru doamna, de la domnul învăţător. *(Vanda citeşte.)* Şi vă rog, conaşule, să nu mai pronunţaţi faţă de mine cu „fă". E un cuvînt foarte erotic.

GRIGORCEA: Trebuie să te obişnuieşti, domnişoară Miss, că mîine-poimîine ajungi stea de varieteu şi, dac-o să te superi cînd o să-ţi zică fanţii „fă", o să te cunoască c-ai fost servitoare. *(Vandei.)* Ce vrea luminătorul satelor? *(Vanda îi dă scrisoarea. Olgăi.)* *Sortez mademoiselle.*

(Olga iese.)

VANDA: Astăzi, la cinci, e serbarea pentru deschiderea anului şcolar şi ne roagă să-l onorăm cu prezenţa, ca de obicei.

GRIGORCEA: Cu prezenţa şi, mai ales, cu cele zece mii lei anuale, un mic ajutor pentru şcolarii săraci şi pentru învăţătorii deştepţi. Mergem, nu?

VANDA: Fireşte. E în tradiţia familiei. Spune, te rog, să scoată maşina. În cinci minute sînt gata.

GRIGORCEA *(un gest spre odaia lui Jimmy)*: Da' pe cameleon îl luăm la serbare, să vadă şcoala făcută de tine?

VANDA *(ieşind)*: Nu. Secretele ctitorilor rămîn la domiciliu.

GRIGORCEA *(iese pe terasă şi strigă)*: Mişule! Unde e Mişu? Spune-i lui Mişu să fie maşina gata în cinci minute. *(Intră Jimmy, care nu observă pe Grigorcea. Observă, în schimb, scrisoarea. O ia şi o citeşte. Grig, revine de pe terasă.)* Te-am prins!

JIMMY: Era desfăcută.

GRIGORCEA: Ei şi? Dacă dai întîmplător peste o femeie dezbrăcată, trebuie numaidecît să-ţi pui ochelarii şi să te uiţi la ea?

JIMMY *(gest spre scrisoare)*: Mergem?

GRIGORCEA: Fireşte. E o festivitate de la care nu lipsim niciodată.

JIMMY: Sînt atît de curios să văd o serbare şcolară.

GRIGORCEA: Mai ai timp. Eşti încă tînăr.

JIMMY *(a priceput)*: La asta vă duceţi singuri?

GRIGORCEA: Nu. Cu maşina.

OLGA *(intră)*: Maşina e gata. S-aştepte afară?

GRIGORCEA: Nu. Pofteşte-o în salon.

(Olga iese... „avec une moue". Intră Vanda, care şi-a pus pălăria şi-o manta de praf.)

VANDA: Gata. Hai! *(Lui Jimmy.)* Într-o jumătate de ceas, sîntem înapoi. Dacă te plictiseşti fără să mă vezi trăind, în timpul ăsta, oricare volum de colo te poate consola.

GRIGORCEA: E şi „Mica Biblie", dacă te interesează.

JIMMY: Nu vă îngrijoraţi de mine. O să găsesc eu ceva de făcut.

VANDA: Ştii ce? Fă-mi un sonet. Ni-l citeşti cînd ne întoarcem. O să avem de ce rîde.

JIMMY: Dar dacă n-am să fac un sonet amuzant... şi am să fac unul trist?

GRIGORCEA: Ei, da!

VANDA: Atunci o să rîdem cu lacrimi. La revedere!

(Jimmy rămîne neclintit un timp. Apoi desface larg perdelele. Soare mult, de apus căzut. E trist, în soare, şi îmbătrînit brusc. Fumează. Reflectează. Nu ştie ce să facă. Caută o placă anume, o pune în patefon, se aşază şi ascultă. E tangoul din actul I. Intră Olga şi-şi caută de lucru deşi se vede că n-are nimic de făcut. Un timp scenă mută.)

OLGA: Dumneavoastră nu v-aţi dus la serbare?

JIMMY: Nu!

OLGA: Nici nu făcea de mata. Peizanii ăştia de la ţară nu ştiu să joace decît hora. N-au şi ei ceva aşa, mai rustic. *(Jimmy nu răspunde. Olga fredonează după placă.)* Cînd mai dansaţi iarăşi din nou, donule Jimmy?

Jimmy: Ce să dansez?

Olga: Simfonia asta. Ah! Ce frumos dansaţi la „O mie şi una de nopţi"!

Jimmy: M-ai văzut?

Olga: Oho! În fiecare seară, după ce terminam serviciul, veneam la cabaret, pentru program. De fapt, am o prietenă care vinde serpentine acolo şi mă introducea gratis, ca să mă uit. Trebuie s-o cunoşti. Lily.

Jimmy: Lily?! O cunosc, sigur. *(I-a făcut plăcere.)* Una blondă... subţire... ochii albaştri...

Olga: De fapt şi ea era cam puţin amorezată de dumneata.

Jimmy: Cum şi ea?!

Olga: Chiar de-asta ne-am şi certat într-o seară. Şi, ca să se răzbune pe mine, a vorbit cu portarul să nu mă mai lase să intru în local. Chiar m-a ironizat faţă de el într-un mod foarte abstract. I-a spus că sînt servitoare.

Jimmy *(interesat. În orice caz, amuzat)*: Lily era amorezată de mine?

Olga: Parcă numai ea! De fapt eram toate. Şi fetele de la garderobă şi Leana florăreasa. De-aia cu ţigările, Sonia, aia răguşită, nici nu mai vorbesc. Umbla cu fotografia lui mata sub pachetul de regale roşii. Şi avea ascunse în păr două pastile cu otravă de sublimat. Zicea că se îmbată într-o seară, vă împuşcă pe mata şi se omoară. A auzit-o şi directorul şi d-aia a dat-o afară. Ştiţi atunci cînd a fost scandalul de ţipa şi-şi rupea oxigenul din cap.

Jimmy *(gîndindu-se)*: A, da, da, da, îmi aduc aminte.

Olga: A dus-o şi la poliţie, c-a zis că dă foc localului şi a flagelat-o la spate cu fringhii ude peste corp, ăia de-acolo. Şi de-atunci s-a amorezat de comisarul care a bătut-o şi convieţuieşte cu el împreună ca chestie de concubinaj. *(Placa s-a terminat.)* S-o mai repui încă o dată de la început.

Jimmy: Nu, nu, lasă. *(Se ridică, preocupat, gîndind în urmă.)* Şi zi aşa cu Sonia... S-a amorezat de comisar?

Olga: Aşa a fost fatalitatea ei... *(Un timp profund.)* Fiecare pe lume are un destin şi o fatalitate. Restul, nu e decît soartă. *(Un timp.)* Uite, de exemplu, mata. Nu ştiu cum să mă exprim mai vizual, dar parcă nu mai sînteţi mata. Altminteri eraţi acolo la „O mie şi una de nopţi". Parcă vă potriveaţi mai bine în imobilul acela de artist.

Jimmy: Da, da. Poate ai dreptate. *(Un timp.)* În sfîrşit. Nu vreau să te mai reţin de la treabă.

Olga: Domnu' Jimmy, profit de ocazie că sînteţi în *tête-à-tête* ca să vă rog ceva.

Jimmy: Da.

Olga: Am o fotografie de-a dumneavoastră. *(O scoate din sîn.)* V-aş ruga să-mi compuneţi un autograf de mîna dumneavoastră, dar ştiţi... aşa... unul mai clasic.

Jimmy *(cu un surîs)*: Am pierdut obişnuinţa. În sfîrşit! *(Ia fotografia şi se pregăteşte să scrie.)* Cum te cheamă? Olga şi mai cum?

Olga: Olga. Şi atît. Restul e pseudonim. Scrieţi-mi aşa: „Domnişoarei Olga,

(Jimmy scrie amuzat, după dictatul ei. Joc de scenă firesc.)

Jimmy: Da, spune mai departe.

Olga *(privind peste umărul lui)*: Domnişoarei Olga...

Jimmy: Am scris.

Olga: Ca suvenir...

Jimmy *(pe tonul ei)*: de amintire...

Olga: De unde ştiţi ce-am vrut să zic?

Jimmy: Aşa. Am ghicit.

Olga: Vai, ce inteligent sînteţi. Se cunoaşte că sînteţi artist. *(Acelaşi joc.)* Ca suvenir de amintire pentru clipele...

Jimmy: pentru clipele...

Olga: petrecute împreună...

Jimmy: petrecute împreună..."

Olga: Acuma vă iscăliţi. Da, mare. Să se vadă.

Jimmy *(execută)*: Poftim.

Olga: Mersi. *(Parcurge autograful. E emoţionată şi fericită.)* Mersi, domnu'Jimmy. Aţi fost foarte trivial. *(E fericită.)*

JIMMY (*iese pe un surîs*): *À votre service.*

ARISTOTEL (*intră din fund, discret. E în costum de voiaj: halat alb de sviţer, bască pusă anapoda. E aferat şi ridicol. Prudent, din uşă*): Pst, pst ! Fetiţo !

OLGA (*se întoarce surprinsă*): Pe cine cauţi dumneata?

ARISTOTEL: Vino aiţi. (*Olga se apropie circumspect.*) Vino mai aproape, că nu muşc. (*Olga a venit lîngă el.*) Îmi dai voie sa ma prezint. (*Îi dă o sută de lei.*)

OLGA (*primind*): Ce e asta?

ARISTOTEL: Cartea mea de vizită. (*Scoate cascheta, se şterge cu colţul halatului.*)

OLGA (*recunoscîndu-l*): Aaa ! domnu'grecu de la „O mie şi una de nopţi".

ARISTOTEL: Ţe spui? Da'de unde ma cunosti tu?

OLGA: De la local. Eee! pe vremuri am fost şi eu artistă.

ARISTOTEL: E, daca ma cunoşti, nu mai am nevoie sa ma prezint. Poţi sa-mi dai cartea de vizită înapoi.

OLGA: Vai, domnu'Aristotel. Ca grec, nu vă credeam atît de meschin. Aţi venit să vorbiţi cu Jimmy?

ARISTOTEL: Ssss ! Sa nu ştie nimenea. E aiţi?

OLGA: Pînă adineaurea am flirtat amîndoi. A profitat de ocazie c-am rămas singuri acasă. E mort după mine. Mi-a dat şi o fotografie de-a lui, cu autograf. (*I-o dă.*)

ARISTOTEL (*citind*): Ţe decădere! Se cunoaşte ca s-a făcut om de soţietate. Umblă după servitoare.

OLGA: Să mă duc să-l chem?

ARISTOTEL: Nu, nu, nu! Am vrut sa stiu numai daca este singur. Pe cucoana şi cu filozofu'i-am văzut iesind cu maşina. Vreau sa-i fac o surpriza la care nu se astepta. (*Misterios.*) Nu sunt singur. Sunt cu ţineva care asteapta afara, la poarta. Da', sa stii, niţi un cuvînt la nimeni. Daca esti fata cuminte şi ţii cu interesul firmei, si ziţi c-ai fost artista la mine, poţi sa mănînci o pîine. Iesi afară acum. (*Iese grăbit.*)

(*Olga îşi face de lucru, pînă cînd în uşă apare, împinsă aproape de Aristotel, Miriam. E slăbită mult şi are un aer de nebună liniştită. În aceeaşi clipă cu ea, intră Jimmy, din direcţia opusă. Se opreşte fulgerat, în prag.*)

JIMMY: Tu?

(*O tăcere mare.*)

MIRIAM (*surîzînd, peste emoţii*): Cît te-ai schimbat!

(*Aristotel şi Olga au rămas ascunşi pe terasă. Ies.*)

JIMMY: Ce cauţi aici?

MIRIAM: Am venit să te văd... Să-ţi spun...

JIMMY: Nu vreau s-aud nimic. Nu vreau să-mi spui nimic. Du-te, Miriam.

MIRIAM: Bine. Plec. Dar nu înainte de a-ţi fi spus tot.

JIMMY (*brusc*): Nu mă interesează nimic. (*O vede crispată, dintr-o dată. Schimbă tonul.*) Miriam, înţelege că nu te pot asculta. (*O pauză.*) Dar cum ai aflat că sînt aici?

MIRIAM: De-abia ieri-seară, la local. Vorbeau nişte domni la o masă lîngă mine. Povesteau aventura ta... adică a ei. Aşa am aflat unde eşti... şi am venit. (*Un timp.*) Credeam că sînteţi în străinătate... Pe Coasta de Azur... acolo unde fug femeile cinstite să-şi ascundă amanţii. (*Un timp.*) Îmi pare rău c-am venit... Nu m-aşteptam să mă primeşti aşa. (*Un timp.*) Eu ştiu că nu ţi-am făcut nimic. Tu singur ai fugit în seara aia. Fără să-mi spui de ce, fără să ştiu unde.

JIMMY: N-am de dat nimănui nici o socoteală.

MIRIAM (*cu un surîs spelb*): Dar n-am venit să-ţi cer socoteală. Am venit aşa, la tine, în vizită.

JIMMY: Aici nu sînt în casa mea.

MIRIAM: Ţi-e teamă de ea? Mă urăşte?

JIMMY: Nici nu te cunoaşte.

MIRIAM: Eu o urăsc.

JIMMY: N-ai dreptul.

MIRIAM: Ba da. Fiindcă mi te-a luat.

JIMMY: Nu e adevărat. Am plecat singur.

MIRIAM: Ai plecat fiindcă te-a chemat ea şi de-atunci viaţa mea e o tortură. Un chin care nu se mai isprăveşte... care nu ştiu cînd se va isprăvi. (*Lacrimi mici, umile, lacrimi pe care nu le vrea.*) Întoarce-te, Jimmy !

JIMMY: Nu se mai poate.

MIRIAM: Vino cu mine îndărăt.

JIMMY: Inutil.

MIRIAM: N-aştepta să te dea ea afară.

JIMMY *(sec)*: Miriam!

MIRIAM: Tu nu vezi că te-a adus aici să te ascundă. Te ţine pînă se satură de tine şi apoi, gata, te dă afară.

JIMMY *(acelaşi joc crescut)*: Miriam, încetează...

MIRIAM: De ce te ascunde, dacă n-am dreptate? Femeile astea de lume sînt mai rău decît noi, celelalte. Noi, cel puţin, nu ne ascundem. Ne ştie toată lumea ce sîntem. *(Cu tragică demnitate.)* Avem curajul meseriei.

JIMMY *(un gest brutal)*: Taci sau...

MIRIAM *(cald, senzual, sub pumnul lui oprit la timp)*: Haide! Dă! Loveşte-mă! Bate-mă! M-ai bătut de-atîtea ori! *(Tandră.)* Ţii minte cum mă băteai?

JIMMY: Nu mai ţin minte nimic. *(Stăpînit.)* Du-te, Miriam. Întoarce-te la Bucureşti, la varieteu...

MIRIAM: Fără tine nu mă mai întorc. *(O pauză mare.)* Dac-ai şti cum te-aşteaptă toţi... şi noi... şi orchestra... şi publicul.

JIMMY: Bine, bine. *(E totuşi mişcat.)*

MIRIAM *(îl măsoară)*: Nu mai fi aşa de încruntat, că mă duc. *(Un timp.)* Jimmy, spune-mi, tu eşti fericit aşa? *(Tăcere.)* Spune-mi şi pe urmă plec.

JIMMY *(fără convingere, cu forţă falsă)*: Da, sînt fericit.

MIRIAM: Dacă tu eşti fericit, atunci sînt liniştită. Nu mai vreau nimic. *(Ca pentru ea, ca şi cum ar răspunde unor întrebări tacite şi proprii.)* Viaţa, sufletul unei femei ca mine n-au nici o importanţă. Pentru noi moartea e tot un fel de viciu. Un stupefiant mai mare. *(Jimmy priveşte în altă parte.)* Rămîi cu bine, Jimmy. *(Un timp.)* Pînă acum aveam cel puţin o speranţă. C-ai să te întorci. Acum nu mai am nimic. *(Face cîţiva paşi, se sprijină. Jimmy face un gest, pe care ea — reluîndu-şi echilibrul — îl respinge cu un surîs de sinistră mîndrie.)* Nu, nu e nevoie... Mersi. Sînt puţin obosită de drum. Dar îmi trece... îmi trece... Îmi trece numaidecît... Numaidecît... *(Caută cu degete febrile în geantă.)* O să vezi, nu-mai-de-cît. *(Scoate o cutioară pe care Jimmy vrea să i-o smulgă.)*

JIMMY: Miriam, pentru Dumnezeu, ce vrei să faci?

MIRIAM *(surîde)*: Nu te speria. Nu e otravă... şi chiar dac-ar fi, n-aş lua-o aici. Moartea e ceva foarte intim. Nu e politicos să mori, în vizită. *(Vrea să prizeze.)*

JIMMY: Ce e aici?

MIRIAM: Ce, nu mai cunoşti? E leacul pe care m-ai învăţat tu să-l iau, ca să nu mai fiu tristă niciodată. Nu vrei şi tu un pic?

JIMMY: Nu, mulţumesc.

MIRIAM: Altădată mă băteai şi mă rugai să-ţi dau. Nu mai iei?

JIMMY: Nu!

MIRIAM: Ce om cumescade te-ai făcut! *(Începe să-şi pună mănuşile.)* Şi ce gras eşti! Să ştii, însă, că nu mai eşti atît de frumos. *(Îl priveşte, îl măsoară, îl inventariază.)* Şi nu mai semeni a fi artist. Acuma semeni a client. *(O pauză. Dintr-o dată, cu o forţă nouă. Cu o ultimă forţă.)* Vino, Jimmy, îndărăt. Peste o săptămînă se redeschide localul de iarnă. Avem timp să repetăm... să pregătim un dans nou... să înnebunim publicul. Dac-ai şti cum te aşteaptă publicul, cum te vrea, cum întreabă de tine. Patronul a comandat şi afişe... galbene cu negru, cum îţi plac ţie.

JIMMY *(aproape blînd)*: Nu, Miriam. Nu. Du-te singură. *(Patern.)* Tu ai talent şi eşti fată bună. Ai să găseşti un alt partener... şi poate un alt om pe care să-l iubeşti.

MIRIAM *(ca şi cum ar smulge vorbele din ea)*: Eu nu te iubesc decît pe tine. Te am în mine, în gîndul meu, în carnea mea, în sufletul meu. Tu ai fost primul meu iubit şi tot tu ai să fii ultimul. Fără tine, nu mă mai întorc, niciodată, înţelegi, niciodată. Uite, acum după ce plec eu, ascultă bine ce-ţi spun şi gîndeşte-te: să alegi între ea şi între mine. Între viaţa ta de acum şi viaţa ta de atunci. Şi tu singur ai să te hotărăşti. *(Cu o mare simpatie.)* Eu te aştept la han, peste drum, unde sînt trasă, pînă la douăsprezece noaptea asta. Şi dacă, pînă la douăsprezece nu vii, atunci am să înţeleg c-ai rămas aici, că nu trebuie să te mai caut şi nici să te mai văd, niciodată. Bagă bine de seamă. Tu ştii că eu sînt foarte exactă. Cînd am fugit cu tine de-acasă, ţi-am spus: „La douăsprezece fix, să m-aştepţi cu maşina în colţ". Şi, la douăsprezece fix, eram lîngă maşina ta în colţ... Cît e ceasul la tine?

JIMMY *(aproape anemic)*: Cinci şi douăzeci şi cinci.

MIRIAM *(îl potriveşte şi pe al ei)*: Cinci şi douăzeci şi cinci. Mi l-am potrivit exact, după al tău. Aşa... Acuma ştii tot... ţi-am spus tot... Mă duc. *(Cu un surîs.)* Nu mă conduce. Parcă nu eşti tu, cînd eşti politicos. *(Iese.)*

(O clipă după ieşirea ei, Jimmy găseşte cutioara pe care ea a uitat-o. Se duce după ea. Un moment are intenţia s-o strige: Miri... *Renunţă. Joc de scenă neforţat. Ia cutioara şi o bagă în buzunar. Iese spre odaia lui. Scena rămîne o clipă goală. Se aud automobile, claxoane, rumoare apoi, imediat, să fie invadată de Catrin, Irene, Marta, Boby, Toto, Dan, Constant, Raul, Paul, sub ochii zăpăciţi ai Olgăi. Sub mantale de praf şi trenciuri, bărbaţii sînt în fracuri şi femeile în rochii de seară. Bărbaţii au beteală de nuntă agăţată la rever.)*

TOTO: Zi, stăpînă-ta, nu e acasă? *(O ciupeşte pe Olga.)*

CATRIN: *Mais ne pince pas la bonne, devant les domestiques.*

TOTO: *Mais quels domestiques, chérie? Je ne vois pas de domestiques.*

CATRIN: *Mais elle-même, voyons!* *(Rîsete.)* Da'ce idee ridicolă aţi avut, dragă. Să plecăm după o noapte albă şi să venim aici.

IRENE: După o nuntă cu *prolongé*, e delicios, Chatrin dragă, să vii să bei o cafea la o prietenă, la moşie. Ce cap o să facă Vanda cînd o să ne vadă, la şase după-prînz, în fracuri şi în rochii de seară. Nu e aşa, Constant?

CONSTANT: Da, *chérie* dragă, da. Tot ce spui tu e aşa.

IRENE: Dă-mi un pusi, repede. *(O sărută.)*

PAUL: Isprăviţi dragă cu elanurile astea amoroase. Vă pupaţi parcă aţi venit de la nunta voastră.

IRENE: Dacă în maşină ne-aţi despărţit.

BOBY: Uite patefonul. Repede o rumbă. *(Pune aparatul în funcţiune. Rumba.)* Papà... invită-mă repede, că mor.

CATRIN: Papà mă invită pe mine, că sînt nevasta lui. *Allons, chérie.* Mişcă-te!

BOBY *(lui Bebe care a aprins o ţigară de foi)*: Las-o dracului de ţigară de foi şi ia-mă la dans.

(Boby i-o aruncă. Pornesc. Dan strînge covoarele din calea dansatorilor.)

MARTA *(lui Raul)*: Hai, simte-te!

(Pornesc. Toto cu Catrin, ridicoli; Irene cu Constant, pasionaţi; Boby cu Bebe, trepidaţi; Marta cu Raul, corecţi; Paul şi Dan improvizează instrumente de jazz din tot ce găsesc. Eventual, aduc ceva de la bucătărie. Vacarmul durează un timp, pînă intră Vanda şi Grigorcea. La apariţia lor, urale, exclamaţii, pupături, astfel ca să nu se înţeleagă nimic clar. Răzbesc expresiile uzuale: „— Ce e cu voi?—Ei, asta e bună!—Pupă-mă..." *etc., etc. Cineva opreşte patefonul.)*

TOTO: Bem un pahar de şampanie şi plecăm. Nu vă speriaţi, am venit cu şampania noastră.

PAUL: Rezervorul de la maşină e plin.

VANDA: Nu, nu, nu, nici să nu vă gîndiţi... nu se poate, nu vă las. Rămîneţi la cină aici, să continuăm cheful.

CATRIN: Toată lumea întreabă de tine.

DAN: S-a băut în sănătatea ta.

TOTO *(aparte, lui Grigorcea)*: Şi tu de ce n-ai luat-o cu sila, mă, caraghiosule, dacă nu vrea să vie de bună voie?

(Cuplurile sînt situate astfel: deoparte Grigorcea, aiurit, încă ţinut de rever de Toto. În partea opusă, Vanda, înconjurată de Irene, Catrin şi Marta, asistate din cînd în cînd de Paul, Raul şi Dan. Boby flirtează pe o canapea cu Bebe. Cînd vorbesc toţi, nu se aude nimic clar. Interpreţii sînt rugaţi să colaboreze cu autorul la vacarmul general. Replicile răzbat în pauze, pe grupe.)

VANDA: Da'cine a avut ideea asta formidabilă să veniţi aici?

CATRIN: Eu. Nu eram obosită deloc şi-mi era dor de tine, de muream. Aşa sînt eu la chef. Mi se face dor de prieteni.

MARTA: Să ştii că s-a remarcat lipsa ta.

IRENE *(lui Constant, care tocmai intră de pe terasă)*: Constant, vino, te rog, lîngă mine.

CONSTANT *(vine, deşi avea altă direcţie)*: Da, *chérie* dragă.

IRENE: Pusi.

CONSTANT: Na !

VANDA: Tot aşa vă sărutaţi toată ziua?

TOTO *(lui Grigorcea)*: Nostimă servitoare aveţi, mă.

VANDA: A fost lume multă?

DAN: *Tout Bucarest en cheveu.*

PAUL: Minte. Nu putea să fie tot Bucureştiul, de vreme ce lipseai tu.

VANDA: Galantule.

CATRIN: Şi tu ce faci, dragă, cu amorul tău? Te-ai îngropat de vie aici la ţară, ca Meşterul Manole cu nevastă-sa în zid?

DAN: Ei... Vanda are amorul rural.

IRENE *(misterioasă)*: Da' el unde e?

VANDA: Ştiu eu. Se plimbă prin moşie. Dar să vorbim mai bine de voi. Povestiţi-mi ce-aţi mai făcut, cum a fost la nuntă, ce toalete erau... ce cadouri au primit...

TOTO *(către toţi)*: Vine, frate, şampania aia, ori nu vine? *(Din odaia lui, intră Jimmy. E în frac, pregătit pentru seară.)* Eee, uite şi *maître d'hôtel*-ul.

(Toţi întorc capetele. O clipă de stînjenire generală. Jimmy rămîne în prag.)

VANDA *(prezintă, indicînd pe fiecare cu gestul)*: Doamna şi domnul Toto Băleanu, doamna şi domnul Constant Mladian, doamna Marta Pală, domnişoara Boby Băleanu, domnii, Dan Amira, Paul Elian, Raul Costopol şi Bebe Antonescu. *(Întorcîndu-se către Jimmy.)* Domnul... *(Se încurcă, nu mai ştie cum îl cheamă.)* Prieteni vă prezint... domnul Jimmy... Jimmy...

GRIGORCEA *(ca s-o scape din încurcătură)*: Domnul Jimmy şi atît.

(Jimmy se înclină adînc, odată cu cortina care cade repede.)

ACTUL III

Acelaşi decor, seara, după cină. În scenă s-au servit cafele, lichioruri Uşa dintre holul din scenă şi sufragerie—dreapta, deschisă. Se vede masa în debandadă. Lămpi de ţară, cu picior şi globuri albe.

CONSTANT: Ascultaţi, pînă vin cucoanele, vă spun eu una. *(Misterios.)* O ştiţi?

DAN: Care?

CONSTANT: Aia cu scoţienii.

RAUL: Cu scoţieni sînt multe.

PAUL: Spune-o, domnule, că noi n-o ştim.

CONSTANT: Ştiţi că scoţienii sînt cei mai zgîrciţi oameni din lume.

TOŢI: Ştim domnule, ştim.

CONSTANT: Se zice că erau trei fraţi, scoţieni, care locuiau în Canada. Aveau acolo o fermă, înţelegi?

VOCEA IRENEI: Constant !

CONSTANT: Sînt aici, *chérie*. Spun o anecdotă. Sînt numai cu bărbaţii. *(Către grup.)* E, şi într-o zi, îi vine unuia din fraţi să facă armata.

VOCEA IRENEI: Constant, să n-asculţi porcării.

CONSTANT: Nu *chérie*, nu. Povestesc eu. E, pleacă omul în Anglia, îşi face trei ani serviciul militar şi cînd se întoarce, ce să vezi? În gara „Canada", îl întîmpină doi, d-ăia cu nişte bărbi pînă la brîu...

DAN: A, o știu. Cu lama.

CONSTANT: O știi?

RAUL: Spune-o, frate, că noi n-o știm.

DAN *(superior)*: E bună, poți s-o spui.

CONSTANT: „Cine sînteți voi, mă", zice englezul care venea de la armată. „Cum cine sîntem, șefule, nu ne mai cunoști?" sar bărboșii de colo. Ăla rămîne paf. „Sîntem frații tăi." „Voi sînteți frații mei? Dar ce e halul ăsta în care vă găsesc? Ce e cu bărbile astea pe voi?" Și bărboșii de colo: „Ni-e și silă că mai faci pe nebunul și te miri. Păi, acum trei ani, cînd ai plecat, n-ai luat lama de ras cu tine?"

(Rîsete de rigoare.)

DAN: Apropo de scoțieni. P-aia cu cîinele v-am spus-o?

TOTO: Ne-ai spus-o, dar am uitat-o.

DAN: Zice că un scoțian ieșea în fiecare seară pe la zece în curte și lătra, ca să facă economie de cîine.

(Rîsete.)

PAUL: Apropo de cîini. Să vă spun una nouă. Doi cîini aleargă prin mijlocul Saharei.

TOȚI: O știm, o știm... Cu... dacă nu găsesc pom... O știm.

RAUL: Apropo de Sahara. Zice că Marius se dusese la vînătoare.

TOȚI: Las-o, las-o... cu leii.

CONSTANT: Dar, apropo de Marius. O știți p-aia cu noaptea nunții?

TOȚI: O știm... astea sînt răsuflate.

VOCEA IRENEI: Constant, vino să-mi dai un pusi.

CONSTANT: O clipă, băieți, mă duc s-o pup și viu.

CATRIN: Aaah! Se pupă ăștia, parc-ar fi după nunta de argint.

VANDA *(intrînd cu Irene și Marta)*: Zău, copii, de ce nu rămîneți voi pînă mîine?

CATRIN: Imposibil, *chérie*, nu mai pot. Gîndește-te că de aseară sîntem toți incorsetați.

DAN: Eu am treabă mîine de dimineață, neapărat, să dorm.

IRENE: În cinci minute, *en route*. La douăsprezece să fim acasă, să facem nani. Constant nici nu mai știe să pupe, de oboseală.

(Rumoare, fiecare începe să caute ceva.)

TOTO: Stați să v-o spun p-aia cu tunul, că vă împușc.

CONSTANT: Lasă, nene, că ne-o spui în mașină.

(Ies.)

VANDA: Uf! Bine că s-au dus. Ce gust, să cazi așa pe capu' oamenilor. Și nu mai plecau odată! Jimmy, vino lîngă mine. *(Se așază.)* Da, ce ai tu astă-seară? *(Jimmy a rămas în picioare, lîngă ea.)* Te-am observat de la masă. Tot timpul ai fost plictisit.

JIMMY *(își privește ceasul)*: Nu, n-am nimic, Vanda. M-am dezobișnuit de lume. Și apoi, toți erau străini pentru mine. M-am simțit prost între ei.

VANDA: Ai văzut cum se uita Boby la tine? Te mînca din ochi.

GRIGORCEA: Îl mînca din rimel, vrei să zici, că ochii aproape nu i se mai vedeau din gene.

JIMMY: Ți s-a părut.

VANDA: De ce te uiți mereu la ceas?

GRIGORCEA: Ca să vadă cît e.

VANDA: Și cît e?

JIMMY: Unsprezece și zece minute.

(Intră Olga.)

VANDA: Copii, am poftă de șampanie. De acord?

GRIGORCEA: Eu cred că în loc de șampanie, ar fi bine să facem un joc de societate. O partidă de loton, de exemplu.

VANDA: Olga, adu pahare de șampanie.

OLGA: Aduc și șampanie, sau numai pahare?

GRIGORCEA: Da, și șampanie, deșteptăciunea pămîntului.

(Olga iese.)

VANDA: Vrei să-ți cînt ceva la pian?

JIMMY *(egal)*: Dacă îți face plăcere.

VANDA: Sau preferi să continuăm lectura?

JIMMY: N-am poftă de lectură, astă-seară.

VANDA: Dar de ce ai poftă, dragule? Vrei să ne plimbăm puțin în grădină?

JIMMY: E răcoare, Vanda. Mi-e teamă să nu răceşti. Mai bine să bem şampanie şi mergem să facem nani. E tîrziu.

VANDA: Nu mi-e somn deloc.

(Intră Olga cu serviciul.)

OLGA *(lui Grigorcea, care îi ia sticla s-o destupe)*: Poftiţi tirbişonul.

GRIGORCEA *(fioros)*: Hollywood ştii să zici, dar tirbuşon nu, granit prezumţios !

OLGA *(bosumflată, aparte)*: Da, o fi. *(Iese.)*

GRIGORCEA *(destupă şi toarnă)*: Ştiţi la ce mă gîndesc eu acuma ? La seara în care am făcut cunoştinţă cu junele. Era tot într-o marţi şi tot în treisprezece.

VANDA *(privindu-se)*: Exact.

GRIGORCEA: Şi noi eram tot în frac. Şi tot eu destupam şampania. Am impresia că sîntem trei complici la reconstituirea unei crime. *Prosit!* *(Bea.)*

VANDA *(închină)*: Pentru aniversarea crimei. Ştii că astă-seară se împlinesc şase luni ?

JIMMY: Ce repede au trecut ! *(Bea.)*

GRIGORCEA: Trăiască reacţiunea. *(Se aude fluieratul unui tren care trece prin gara satului.)* Aţi auzit ? A trecut prin gară acceleratul de Bucureşti. Trebuie să fie ceasul unsprezece şi douăzeci fix. *(Îşi priveşte ceasul.)* La mine e numai unsprezece şi cinci, ceea ce dovedeşte că acceleratul merge cu un sfert de ceas înainte.

JIMMY: Mi se pare că mai e un tren de noapte spre Bucureşti.

GRIGORCEA: Da. Mai e un personal. La douăsprezece şi jumătate, dar pe ăla sper că n-o să-l mai auzim fluierînd. O să facem nani.

VANDA: Nu ştiu de ce, pe mine mă impresionează totdeauna un şuierat de tren, noaptea la ţară. Mi se pare un ţipăt de cucuvaie, prevestitor de nenorociri.

GRIGORCEA: Mofturi folcloristice, copilul meu.

(Vanda se duce la patefon şi pune placa laitmotiv.)

JIMMY: Ce faci ?

VANDA: Vreau să reconstituim crima cît mai exact. Lipsea tangoul.

GRIGORCEA: Numai că la reconstituire de crimă lipseşte totdeauna ceva. Ceva care este esenţialul.

VANDA: Ce anume ?

GRIGORCEA: Elanul, drăguţă. Elanul cu care a fost comisă.

VANDA: De acord. Dar astă-seară, noi nu reconstituim crima. O aniversăm.

GRIGORCEA: Aşa da.

VANDA: Jimmy, hai. Astă-seară nu m-ai dansat deloc.

(Se înlănţuie şi pornesc, Grigorcea le dă covoarele deoparte, din drum.)

GRIGORCEA: Tu, albă... ziua lui... El, negru... noaptea ta. *(Uşor cherchelit.)* Dansează ziua şi noaptea îmbrăţişate ca într-o clipă de cataclism. *(Petromaxul din curte se stinge.)* Ţi-a venit rîndul să te aprinzi, şefule, că uite, s-a stins petromaxul. *(Observă că cei doi nu-i dau nici o importanţă, soarbe ultimul pic şi iese încet, pe vîrfuri.)* Mă iertaţi un moment. *Naturalia non turpia.*

(Cînd se termină placa, Vanda se trînteşte pe divan. Jimmy opreşte patefonul.)

VANDA: Licuriciule ! Vino lîngă mine. *(Vine.)* Sărută-mă ! *(O sărută.)* Am fost rea astăzi ? Ştiu c-am fost. Şi-am să fiu totdeauna cînd e ziuă. Dar tu nu poţi să înţelegi asta... Şi poate nimeni n-are să înţeleagă. *(Un timp.)* Tu ai văzut un licurici ziua ? E poate cea mai urîtă dintre toate gîngăniile pămîntului. Un bob de pămînt rînced... O fărămitură de putregai. Nu spune nimic. Nu înseamnă nimic... Ca tine, Jimmy... ca tine. L-ai strivi cu talpa piciorului, dacă n-ai şti că-n măruntaiele lui poartă inconştient o picătură de otravă luminoasă, un strop de aur viu. Ştiu că nu înţelegi, dar stai aşa... să nu te văd... să mi se pară că vorbesc singură... să-ţi lămuresc toate cîte sînt nelămurite între noi. Eu nu te iubesc pe tine, cum îţi închipui tu. Te iubesc numai noaptea, înţelegi ? Noaptea cînd fărîma de pămînt de peste zi se transformă în licurici *(ca pentru ea)*, cînd fosforul fiinţei lui se aprinde neînţeles şi tulburător, atunci, simt în mine o voinţă care nu mai e a mea. Sub bătaia luminei lunii, îmi simt adîncurile frămîntate, aşa cum trebuie să se frămînte fundul mărilor în ceasul fluxului, simţind bătaia lunii deasupra. Şi nebunia asta de ape crescute în mine, mă inundă, prăvale totul şi nu mai ştiu nimic, pînă dimineaţa, cînd licuriciul fermecat se stinge. Şi atunci, mă deştept o biată femeie ostenită, privind, cu ochi de nebună, o fărîmă de pămînt, uitată în palmă. De-aia beau, licuriciule. De-aia dorm toată ziua, licuriciule, de-aia nu mă mărit cu tine, licuriciule, şi n-am să ţiu niciodată în braţe o fetiţă blondă, care să semene cu mine. Acum ai înţeles ? Ai înţeles ?

Jimmy: Da, Vanda. Am înţeles. *(Se uită la ceas.)*

Vanda *(nervoasă)*: Iar te uiţi la ceas ?

Jimmy: E tîrziu şi sînt obosit de moarte.

Vanda: O să te odihneşti în braţele mele.

Jimmy: Nu, Vanda. O să mă odihnesc singur, în odaia mea.

Vanda: Nu vrei să dormi cu mine ?

Jimmy: Nu. Astă-seară, nu. Vreau să fiu singur. Am o zi rea. *(Ridică paharul, îl scapă şi se sparge.)*

Vanda: Aniversarea crimei.

Jimmy: Acum e completă. Şi atunci mi s-a spart paharul. Ţii minte ?

Vanda: Şi nu ţi s-a întîmplat nimic.

Jimmy: Ba da. Mi s-a schimbat viaţa.

Vanda: A fost semn bun atunci.

Jimmy: Ştiu eu? *(Paşi.)* Cred, Vanda, am ajuns să cred că e un lucru aproape imposibil să-ţi schimbi viaţa, aşa cum mi-am schimbat-o eu. Să crezi că te-ai născut a doua oară, că iei totul de la început... că te poţi muta dintr-o viaţă în alta, tot tu, acelaşi, ca dintr-o cameră de hotel, într-alta. O floare nu se mută dintr-un pămînt într-altul. *(Un timp.)* Avea dreptate domnul Grigorcea cînd spunea: „Cine crede că trăieşte a doua viaţă, nu e decît propriul lui strigoi“.

Vanda: Jimmy... Jimmy. Tu ai ceva astă-seară. Cu tine se petrece ceva ciudat. Mie trebuie să-mi spui tot, mie nu trebuie să-mi ascunzi nimic.

Jimmy: Pînă mîine o să-mi treacă. Mîine o să fie iarăşi soare şi, în soare, gîndurile sînt mai luminoase, mai calme.

Vanda: Vino să dormi cu mine. În braţele mele o să uiţi tot.

Jimmy *(oarecum brusc)*: Nu insista, te rog.

Vanda *(se ridică)*: Bine. Somn uşor. *(Gest să plece. Jimmy o opreşte.)*

Jimmy: Nu fi supărată, Vanda. Înţelege că dacă vreau să fiu singur e că am nevoie să fiu singur. Am nevoie să mă gîndesc. Trec printr-o criză pe care trebuie s-o rezolv noaptea asta... spre binele tău sau al meu, sau, poate, al amîndorora. Tu ştii... azi a fost o zi grea pentru mine. În viaţa asta a mea nouă, am intrat orbeşte. M-am agăţat de tine şi numai de tine, cu puterile mele din urmă. Mi-am făcut lîngă tine un vis. Am crezut c-am să pot să-l ajung, c-am să pot fi într-o zi un om ca toţi ceilalţi... să am un cămin, o femeie dragă care să mi-l umple cu lumina ei şi, tu m-ai făcut să înţeleg, dintr-o dată, toată zădărnicia gîndului meu. M-ai făcut să-mi dau seama, că pentru tine am rămas acelaşi dansator de noapte... acelaşi licurici, cum zici tu, care se aprinde odată cu petromaxul din curte... că nu sînt nimic mai mult decît un amant, pe care un capriciu de femeie ciudată l-a smuls din lumea lui, l-a dezrădăcinat.

Vanda *(toată replică)*: Ce frumos vorbeşti tu, noaptea ! Şi, uite, aşa cum stai în frac, parcă eşti atunci cînd te-am cunoscut. Şi numai aşa-mi eşti drag, şi puţin îmi pasă de rădăcinile tale rupte, şi puţin îmi pasă de visurile tale neîmplinite. Ştiu atît: Că eşti aici. Că eşti al meu, că e noapte. Şi nimic, şi nimeni, şi niciodată n-are să mi te poată lua, auzi ? Du-te şi dormi, dacă vrei, du-te şi gîndeşte-te, dacă ai poftă. Nopţi mai sînt pe lume destule şi braţele mele or să te aştepte mereu. Noapte bună, licuriciule ! *(Îl sărută pe gură.)* Uuu ! Ce buz reci ai ! Parc-am sărutat un mort.

Jimmy: Noapte bună ! *(Îi sărută mîna.)*

VANDA *(din ușă)*: Ce frumos ești în frac! Să știi că nu te mai las să umbli decît în frac. *(Iese.)*

GRIGORCEA *(intră de pe terasă. Observă pe Jimmy care traversează spre odaia lui)*: Ce, s-a spart cheful?

JIMMY *(neatent)*: Da. Vanda e obosită, eu la fel.

GRIGORCEA: Ahaaa! Reacțiunea!

JIMMY: Poftim?

GRIGORCEA: Nimic. Vorbesc singur. Prin urmare, mergem la culcare.

JIMMY: Eu, în orice caz, mă duc. E tîrziu. *(Se uită la ceas.)* Unsprezece jumătate.

GRIGORCEA: Zi, astă-seară, nu te-ai aprins. Stai prost cu acumulatorii, licuriciule.

JIMMY: Stau prost cu nervii.

GRIGORCEA: Totuna. Depinde de insectă. Noapte bună. *À demain.*

JIMMY: Noapte bună!

(Fiecare intră în odaia lui. O clipă scena rămîne goală. Apoi, din fund, cu precauțiune, apare Olga, se convinge că cei doi sînt în odăile lor. Bate la ușa Vandei.)

VOCEA VANDEI: Cine e?

OLGA: Eu, doamnă. Aș vrea să vă spun ceva.

VOCEA VANDEI: O clipă.

(Pînă să intre Vanda, Olga scoate fotografia lui Jimmy din sîn și o privește. O ascunde la timp.)

VANDA *(intrînd)*: Ce este?

OLGA *(importantă și șoptit)*: Doamnă, să mă iertați că v-am deranjat la o oră atît de tîrzie, dar trebuie neapărat să vă comunic ceva.

VANDA: Spune.

OLGA: Astăzi, în lipsa dumneavoastră, au fost aici două persoane. Întîi, grecul care mi-a propus angajament la local.

VANDA: Cine, cine, cine?

OLGA: Grecul. Fostul patron al conașului.

VANDA: A fost azi aici? Și pentru ce nu mi-ai spus pînă acuma?

OLGA: I-am jurat credință în schimbul angajamentului și nu v-aș fi spus, dacă n-aș ști din sorgintea mea sigură, că fac un bine unei persoane despre care amîndouă avem un ce autentic.

VANDA: Vorbește limpede, pentru Dumnezeu! Ziceai că au fost două persoane. Care este a doua?

OLGA: Miriam.

VANDA: Cine?

OLGA: Miriam. Fosta partitură a conașului, la local. A venit aici, să-l roage să vie îndărăt... Și a spus că-l așteaptă la han, pînă la douăsprezece, în noaptea asta și dacă nu vine, atunci, n-o va mai vedea niciodată. Făcea pontu că se pruncucide... Și și-au potrivit ceasurile exact.

VANDA: Și conașul ce i-a spus?

OLGA: N-a spus nimic. A tăcut și a lăsat-o să plece... Dar după aia, s-a închis singur în odaie și a plîns... Cînd i-am dus fracul ca să se preschimbe, avea ochii roșii și a uitat pe masă o cutiuță cu otravă... Uite, asta. *(I-o dă.)* Și-am găsit-o pe noptieră la conașul și adineauri am furat-o că mi-a fost frică să nu se întîmple un fapt divers. Prea a fost trist astăzi conașul.

VANDA *(privind cutiuța)*: Bine, Olga. Îți mulțumesc.

OLGA: Și d-aia mi-am călcat *parol d'honer*-ul față de grec, ca să vă spui și să faceți cum știți. Numai să nu i se întîmple ceva conașului, doamnă.

VANDA *(totuși cu un surîs)*: Dar ce-ai tu cu conașul?

OLGA: E secretul meu, doamnă. Și decît să-l divulg cuiva, prefer mai bine să nu-l spui.

VANDA: Bine, Olga. Du-te și te culcă liniștită. N-are să i se întîmple nimic conașului. Noapte bună!

OLGA: Sărut mîna, somn ușor și vise plăcute.

VANDA: Mulțumesc. Asemenea Olga. *(Olga iese. Vanda reintră în odaia ei și se întoarce cu un șal strîns în jurul umerilor. Ascultă un timp, imobilă... atentă. Își toarnă o cupă și o bea dușcă. Micșorează lampa... reintră și lasă ușa întredeschisă. E la pîndă. Jimmy iese din odaia lui. Are un trenci peste frac. Cu pași prudenți se îndreaptă spre ieșire. Vanda iese din odaia ei.)* Nu te-ai culcat pînă acuma? *(Vocea ei e alterată, își păstrează un calm aparent.)*

JIMMY: Nu. Nu pot să dorm.

VANDA: Şi unde te duceai?

JIMMY: Fără ţintă. Să fac cîţiva paşi prin grădină... la aer... pe lună.

VANDA: Merg şi eu cu tine.

JIMMY: Nu, Vanda... Trebuie să fii obosită. Du-te şi te odihneşte. *(Se uită la ceas.)*

VANDA: Cît e ceasul ?

JIMMY: Douăsprezece fără un sfert.

VANDA: Stai cu mine pînă la douăsprezece şi cinci şi, pe urmă, te las.

JIMMY: De ce numaidecît pînă la douăsprezece şi cinci ?

VANDA: Aşa, un capriciu al meu.

JIMMY: Vanda, te-am rugat să mă laşi astă-seară singur. Înţelege că vreau să fiu singur. Du-te în odaia ta.

VANDA: Nu ştiu de ce, noaptea asta mi se pare stranie. Ţie nu ?

JIMMY: Mie ? Nu. *(Se aşază „à contre coeur".)* Stau un minut şi pe urmă mă laşi să mă duc, da ?

VANDA *(înlănţuindu-l)*: Ţii neapărat ?

JIMMY: Ţin neapărat.

(O clipă de tăcere, cum se face cînd se pregăteşte să tragă cineva cu puşca.)

VANDA: Ai nişte ochi astă-seară, de parcă ai fi luat cocaină!

JIMMY *(o tresărire)*: Cine ştie cum bate lumina.

(Altă tăcere.)

VANDA: Şi-aşa !... Licuriciul meu are nervi... Licuriciul meu... şi vrea să se plimbe singur. Şi încotro vrei să te duci ?

JIMMY: Oriunde. N-am o ţintă precisă.

VANDA: Du-te spre han, e la doi paşi de aici.

JIMMY *(o priveşte fix)*: De ce spre hanul lui Gicu ?

VANDA: Aşa, mi-am dat şi eu o părere.

JIMMY *(văzînd-o cutremurată de un fior)*: Ţi-e frig ?

VANDA: Puţin. *(Se ridică. Merge spre terasă.)* Ce noapte frumoasă ! Tu ai observat că toamna stelele sînt albe ? Şi ce de greieri !... Au înnebunit de lună. *(O tăcere. Se aud greierii.)* Uuuu, uite ! A căzut o stea. A cui o fi ?

JIMMY: Cine ştie !

VANDA *(revine. Se aşază lîngă el. Iarăşi îl încolăceşte)*: Jimmy... Jimmy... Jimmy... Dacă am să te rog eu mult, mult de tot să stai astă-seară cu mine...

JIMMY: Nu se poate, Vanda. Înţelege.

VANDA: Nici dac-am să plîng ? *(Are lacrimi în ochi.)* Nici dac-am să-ţi sărut mîinile ?... *(I le sărută.)* Nici dac-am să-ţi cad în genunchi ? *(Alunecă pînă la genunchii lui.)*

JIMMY: Vanda, ce faci ? Ridică-te ! *(O ajută să se ridice.)* Nu înţeleg de ce insişti atîta pentru un fleac.

VANDA *(toată un ţipăt)*: Renunţă atunci, dacă e un fleac.

JIMMY *(se uită la ceas. Începe să nu mai fie stăpîn pe el. Vanda îl observă pe furiş)*: Haide, Vanda, du-te şi te culcă. Presimt c-am să fiu dezagreabil... Mă doare capul... Vreau să ies.

VANDA *(îi sparge numele în dinţi)*: Licuriciule !

JIMMY *(un aer fals degajat)*: Hai, noapte bună... Mă duc.

VANDA: Cît e ceasul ?

JIMMY *(se uită la ceas, mecanic)*: Fără cinci.

VANDA: Ai timp destul.

JIMMY: Pentru ce ?

VANDA *(surîde sau rînjeşte)*: Să te duci să te plimbi... Mai stai cu mine cinci minute... Vino lîngă mine. *(El se reaşază ţeapăn.)* Bea cu mine o cupă de şampanie. *(Îi toarnă.)*

JIMMY: În sănătatea ta. *(Soarbe puţin. E preocupat de timpul care se precipită.)*

VANDA: Nu, nu, nu, nu, nu... Pînă la fund, pînă la fund... *(Îi apasă cupa cu mîna, pînă o bea.)* Aşa. *(Îşi pune capul pe umărul lui.)* Mîngîie-mă ! Apasă-mi ochii cu mîinile. *(Execută.)* Mai, mai, şi sărută-mi-i... sărută-mi-i. Mai, mai. *(În timp ce-i sărută ochii, Vanda îşi priveşte ceasul de deasupra.)* Aş vrea să nu mai treacă niciodată clipa asta... Să rămînă timpul pe loc... Să fii tu mereu aici... şi să fie mereu noapte, noapte... adîncă... nesfîrşită...

JIMMY *(brusc)*: Vanda, trebuie să plec.

VANDA *(sare dreaptă):* Nu pleca, Jimmy. Jimmy, nu pleca.

JIMMY: Dar e o copilărie să te încăpățînezi. *(Pași.)*

VANDA: Nu pleca, Jimmy. *(Scandat.)* Nu pleca, Jimmy.

JIMMY: Noapte bună ! *(A ajuns în dreptul terasei. Ultima privire spre ceas.)*

VANDA: Jimmy, Jimmy...

JIMMY: Noapte bună !

VANDA *(un răget):* Nu pleca... licuriciule. Nu pleca.

(Jimmy a făcut un pas. De sub șal, a țișnit o flacără mică și un trăsnet. Jimmy, lovit în plin, cade pe primul fotoliu. Înainte de a-și da sfîrșitul, se uită încă o dată la ceas și moare cu ochii pe cadran. Vanda nu s-a clintit. Din odaia lui, intră Grigorcea. Într-o clipă a înțeles.)

GRIGORCEA: Ce-ai făcut ?

VANDA *(un șuierat):* L-am stins.

GRIGORCEA *(se repede la mort. Constată):* Vanda... Vanda... Vanda...

VANDA *(ca pentru ea):* Dac-ar fi plecat ziua, poate nu-l omoram.

Cortina

ÎNTÎMPLĂRI DIN CAPITALĂ*

COMEDIE ÎN ȘAPTE TABLOURI

1940

---

* Titlu definitiv stabilit de autor pentru piesa *Domnișoara Butterfly.*

PERSOANELE

CATINCA
PUIU
MAMA
MILICĂ
MAGDA
BOBY
JIM
CHESTER
UN CLIENT
UN VÎNZĂTOR
UN UCENIC
UN TÎNĂR
O FATĂ
UN CHELNER

TABLOUL I

Sufrageria familiei Cristian. E o încăpere simplă dar foarte îngrijită. Se vede mîna de gospodină a doamnei Cristian. Cîteva obiecte de circumstanță amintesc „vremurile de altădată". Vremuri cînd familia Cristian era foarte înlesnită. Acum, sufrageria are aspectul obișnuit al sufrageriilor modeste, cu masă la mijloc, servantă într-o parte și bufetul la perete. În plus — fiindcă această încăpere e cea mai locuită din toată casa — se mai află distribuite în conformitate cu mizanscena, un fotoliu vechi de pluș, o măsuță fără rudenie cu mobilierul celălalt, pe care se află un aparat de radio și pe o etajeră un teanc de cărți de școală. Un balansoar, în prim plan. Uși spre vestibul, bucătărie și dormitor. Ferestre, în fund, spre primăvara de afară. E în mai, spre seară. La ridicarea cortinei, Puiu doarme în fotoliu cu o carte pe genunchi.

CATINCA *(servitoarea—edec a familiei, 60 de ani. Încă vioaie și vrednică. Intră și trîntește ușa cu putere, fără să observe pe Puiu).*

PUIU *(sare ars. E un băiat de șaptesprezece ani. Crescut parcă numai în sus. Nu are deloc alura sportivă a băieților de vîrsta lui).*

CATINCA *(observîndu-l):* Aaa! Dormeai?... *(Îi pare rău că l-a trezit așa de brusc.)*

PUIU: Ei, aș! Unde vezi că dormeam? Învățam. Învățam... cu ochii închiși.

CANTINCA *(malițioasă):* Păi, da! Că cu ochii închiși se vede mai bine...

Puiu: Te cred... Toate lucrurile se văd mai bine cu ochii închişi, cînd te gîndeşti la ele atent...

Catinca: O fi, acu'după moda nouă...Înainte, cu ochii închişi, ştiu că nu vedeau decît orbii... *(Familiar.)* Ia cărţile de acolo că trebuie să pun masa...

Puiu: Da, cît e ceasul?

Catinca: Trebuie să fie opt, că al meu de la bucătărie a stat de un ceas şi era şapte... *(Se uită la pendulă.)* Exact! Opt şi jumătate... Acu' trebuie să vină domnişoara de la birou. *(Privind cărţile.)* Le iei de aici, ori ţi le pun pe foc? *(Rîde şireată.)*

Puiu *(luîndu-şi cărţile)*: Ah! Cum le-aş mai pune pe foc, Catinco dragă...

Catinca: Dumneata? Să-ţi pui cărţile pe foc?... Haida-da! „Nu există“... După ce stai toată ziua cu nasul în ele.

Puiu: Şi, totuşi, o să vezi cum o să le pun pe foc... După bacalaureat... Le incinerez în bloc...

Catinca: Vorbe... Cineva care a luat primiul întîi în toate clasele, nu-şi arde niciodată cărţile... Le leagă, le păstrează, cum păstrează decoraţiile ăi de termină războaiele cu viaţă.

Puiu *(ia o carte)*: Uite, vezi? Pe asta o execut cea dintîi... Şi nu pe jeratic... La cuptor, ca să sfîrşească în chinuri groaznice... Ascultă, Catinco!... Tu ştii cine e Catilina?

Catinca: Cum îi ziseşi?

Puiu: CATILINA!

Catinca: Nu ştiu! Nu e de p-aci de pe la noi?

Puiu: Nu... E un mizerabil de conspirator... Dar, conspirator, ştii ce-i aia?

Catinca *(doctă, punînd masa)*: E, brava! Cum să nu ştiu? E de-ăia cu pelerină care conspiră pe la cinematograf... cînd mă duc cu cocoana...

Puiu: Exact...

Catinca: Şi ăsta, Catilinică ăsta, contra cui a conspirat?

Puiu: Contra elevilor de liceu, secţia modernă. Şi asta numai într-adins, pentru ca clănţăul de Cicero să poată ţine discursuri la Roma, pe care să i le învăţăm noi pe dinafară, în Bucureşti.

Catinca: E! Să te audă dumnealui că-l faci clănţău... Să vezi cum te dă afară din şcoală... Te-ai deşteptat indispus şi de-aia vorbeşti aşa.

Puiu: Ba nu! Vorbesc pentru că m-am plictisit să mai învăţ... Ce nevoie am eu de Cicero şi de Catilina? Ce mă priveşte pe mine cu ce e egală tangenta de A sau suma pătratelor catetelor?

Catinca: Mă rog. Omul trebuie să-nveţe de toate...

Puiu: Petru ce?

Catinca: Ca să ştie...

Puiu: Ca să ştie ce? Cîţi dinţi şi-a rupt Sinan Paşa la bătălia de la Călugăreni şi care este formula chimică a acidului sulfuric? Fleacuri, domnişoară Catinco! Astăzi, omul trebuie să ştie numai un singur lucru... Cum să facă dintr-un leu, doi, din doi, patru şi din patru, patruzeci... ori asta nu se învaţă nici la latină, nici la trigonometrie.

Catinca: Păi, sigur... Asta se-nvaţă de la ţiganii care fac dintr-un leu, doi.

Puiu: Catona din Uttica ar mînca la „pîinea zilnică“, astăzi şi, în schimb, Milică Dumitrescu, logodnicul soră-mi, cîştigă o avere vînzînd accesorii de automobil... Ia întreabă-l pe Milică cine e Filip al II-lea? O să-ţi răspundă că e băiatul lui Filip cu reprezentanţa de automobile şi că-i zice al II-lea ca să se deosebească de Filip I, frate-său mai mare, care e tot extrema dreaptă în nu ştiu care echipă de fotbal...

Catinca: Doamne fereşte!... De ce te legi acuma şi de domnul Milică?

Puiu: Nu mă leg. Îl citez... Milică îmi impune respect... Fiindcă are prăvălie şi, în loc să se omoare cu Cicero, moare după Magda, după soră-mea...

Catinca *(a pus faţa de masă, tişlaifărul etc.)*: Lasă-mă în pace să pun masa. *(Deschide uşa şi strigă spre vestibul.)* Cîte tacîmuri pun la masă, coniţă?

Mama *(de afară)*: Trei.

Catinca: Păi, a spus domnişoara la prînz că astă-seară vine şi domnul Milică.

Mama: Atunci, de ce mă mai întrebi? Pune patru...

Catinca: Bine.

MAMA *(tot de afară, pînă la indicația contrară)*: Catinco! Avem cartofi ?

CATINCA: E, destui.

MAMA: Pune să fiarbă mai mulți că-i plac lui Milică cu unt.

PUIU: Mamă ! Mie să-mi faci jumări cu brînză în loc de cartofi...

MAMA: Cum să nu ! Că sîntem la restaurant... să gătim pentru fiecare ce-i place.

PUIU: Atunci, fă jumări pentru toată lumea.

CATINCA *(ia un scaun de la masă și-l dă deoparte)*: Iară ați pus la masă scaunul ăsta rupt ? Totdeauna îl puneți cînd avem musafiri.

PUIU: Da' ce? Milică e musafir? Nu uita că mănîncă la noi cel puțin de trei ori pe săptămînă... Și cînd cineva mănîncă la noi de trei ori pe săptămînă, nu mai e un musafir. E o victimă. Și, în orice caz, nu-nțeleg de ce să stau numai eu pe scaunul cu risc? Să stea și el că, oricît — pe jumătate deocamdată — face parte din familie.

CATINCA: Apropo, că veni vorba. Și pe cînd crezi, domnule Puiu, c-o să facă parte de tot?

PUIU *(cu indiferență)*: Știu și eu?... Am auzit prin casă că o să facă nunta la toamnă... Eu sînt „copil“, nu mi se spun asemenea lucruri „serioase“.

CATINCA: Pe vremea mea, ce să spun, nu se lungeau logodnele atît... Uite, de exemplu, a mea personală... cum e azi, m-am cunoscut cu el în Cișmigiu, că era duminică... Mîine m-am logodit, că era luni, duminica ailaltă ne-am cununat și, la o săptămînă după nuntă — tot într-o duminică — ne-am bătut pînă luni dimineața, de parcă eram luați de cînd lumea...

PUIU: Ei da... alea zic și eu vremuri, erau numai patriarhale !... Bătaia făcea parte din luna de miere...

CATINCA *(visătoare)*: Auu, ce frumoasă o să fie domnișoara noastră mireasă. Și lui domnu' Milică o să-i stea bine cu pălărie tare...

PUIU: Crezi?

CATINCA: Sigur... că o să-l mai înalțe. În viața mea n-am putut să sufăr ginere bondoc.

(Mama intră. O femeie de cincizeci de ani, încă „bine“. De o mare simplitate. Pendula bate puternic o dată.)

CATINCA *(lui Puiu, cu ochii spre pendulă)*: Cît zise că e?

MAMA: Nouă fără un sfert... De ce o fi întîrziind Magda atît?

PUIU: Probabil c-a trecut să-l ia pe Milică de la prăvălie și-l așteaptă pînă închide...

MAMA: Zău, mult muncește și băiatul ăsta !... N-aș fi crezut să fie atît de lucru într-un magazin cu accesorii de automobile.

PUIU: Și cum industria automobilă e în plin progres, și magazinul lui Milică va fi, implicit, în plină ascensiune... În cîțiva ani de zile, junele meu viitor cumnat va fi un om cu automobil și fără accesorii.

MAMA: Și merită să fie... Fiindcă a muncit și a ajuns. Acum cîțiva ani era vînzător la „Ford“ și nu îi e rușine s-o spună... Azi are el vînzători.

PUIU: Și face pe Ford cu ei...

MAMA *(zîmbind)*: Păi, tuuu !...

PUIU: Eu țin la Milică foarte mult... Dar îmi place să-l tachinez... în contumacie.

MAMA: Catinco, du-te la bucătărie și întoarce friptura...

CATINCA: Vin, ai pus dumneata în sos?

MAMA: Da, da. Am pus chiar prea mult.

CATINCA *(iese)*: Atunci, eu numai o-ntorc și la sos nu m-amestec...

MAMA: Chiar te rog să nu te amesteci și numai să-l amesteci cu cartofi.

PUIU *(revine la teancul de cărți și le contemplă o clipă)*: Uf ! De-ar trece odată și bacalaureatul ăsta...

MAMA: Ți-e frică? Ție?...

PUIU: Frică? Cum o să-mi fie frică?... M-am plictisit însă, mamă !

MAMA: De ! Primăvara !... Ai și tu șaptesprezece ani. E normal, să înceapă să te plictisească școala.

PUIU *(se apără cu oarecare pudoare)*: A, nu ! Nu de ce zici tu... M-am plictisit însă, fiindcă nu se termină mai repede... Să scap de liceu... Să-mi fac și eu un rost... Să cîştig şi eu ceva... *(Un timp.)* Ştii că mă gîndesc de multe ori că Milică nu se însoară mai repede cu Magda din cauza mea?...

Mama: Din cauza ta? De ce?

Puiu: Fiindcă eu nu cîştig nimic... Fiindcă odată însurat, s-ar simţi, poate, obligat să ne ajute şi pe noi...

Mama *(care luase un ziar şi-l parcursese)*: Prostii... Magda nu vrea să se mărite aşa de repede... *(O pauză mică.)* Milică, atîta îi e...

Puiu: Da... Dar mi-ar părea bine dacă Magda i-ar spune, totuşi, lui Milică, limpede...

Mama: Ce să-i spună?

Puiu: Că nu trebuie să se gîndească, în nici un caz, că va fi nevoie să aibă grijă de mine... Spune-i tu Magdei să-l lămurească.

Mama: Bine... am să-i spun. *(E distrată cu jurnalul.)*

Puiu: Da, dar nu aşa cu frică... cum eşti tu obişnuită să vorbeşti cu ea... Ştiu că, ţie, îţi e frică de Magda.

Mama: Frică? Nu!... Însă nu-mi place să m-amestec în treburile ei... Mai ales că, de cinci ani de cînd a murit tată-tău, ea se ocupă şi de treburile mele.

Catinca: Am pus, coniţă.

Mama: Ce?

Catinca: Trei linguri de vin în sos. *(Rămîne în uşă.)*

Mama: Vai de mine! *(Vrînd să iasă pe lîngă Catinca.)*

Puiu: O să ne-mbătăm din friptură.

Mama: Cel puţin, ai întors-o?

Catinca: Na! C-am uitat... Fir-ar a ciorilor de friptură!

(Ies.)

Puiu *(se apropie de caietele lui. Se aşază la masa cea mare, desface un caiet şi o carte. Reflectează puţin, rozînd capătul creionului. Apoi scrie, urmărind pe carte)*: Sin^2 de A + cos^2 de A egal cu... *(Dezgustat de el.)* Egal cu habar n-am...

(Se aud voci şi o uşă care se deschide.)

Milică *(tînăr de douăzeci şi şase-douăzeci şi şapte de ani. Bine legat. Aer de om cumsecade şi de „băiat bun“)*: Noroc, şefule...

Puiu *(fără să-şi ridice ochii din cărţi)*: Sal'tare directore...

Milică: Toceşti... toceşti... *(Scoate un pieptănaş de buzunar şi îşi face freza.)* La ce toceşti? La trigonometrie?

Puiu: Nu la trigonometrie. La matematică...

Milică: Ce-are a face... Tot pe cifre se bazează... *(Se caută în buzunar.)* Na! că uitai să-mi iau... N-ai vreun jurnal de astă-seară?

Puiu: Ba da! Uite-l colo lîngă radio... L-a studiat mama pînă acuma.

Milică: Ăhă! Mersi... *(Ia jurnalul, se aşază şi caută ceva în jurnal.)*

Puiu: Care va să zică...

Milică *(a găsit ce caută în jurnal şi mormăie în acelaşi timp cu Puiu)*: Renta stabilizare 60...60 1/8... Dezvoltare 583/8... 581/2... Consolidare 39 5/8... 39 3/4. Înzestrare 83,83 1/8.

Magda *(intră. Are douăzeci şi unu de ani. Frumoasă, deşteaptă, energică. Ea e „energia“ şi, totodată, mîndria casei)*: *Bonsoir,* Puişor... Ce mai faci?

Puiu: Minus...

Magda: Iară minus?... *(Surîde.)*

Milică: Plus... 2/6

Magda: Ce e plus?

Milică: Înzestrarea...

Magda: Mama e la bucătărie?

Puiu: Da... Pune vin în sosul de la friptură... De la cinci după-prînz face cu schimbul cu Catinca... Pînă la urmă, o să mîncăm vin la tavă... *(Reia.)* Sin^2 de A + Cos^2 egal cu...

Magda *(se reazemă de umărul lui)*: Egal cu unu. Ca să vezi că tot ţin minte formulele fundamentale din trigonometrie.

Mama *(reintră)*: Bună seara, copii.

Milică *(se ridică)*: Sărut mîna...

Magda *(atentă la ecuaţie)*: *Bonsoir,* măicuţo...

Mama: Dar ce-aţi venit aşa de tîrziu?

Milică: Magda!... Eu am vrut să venim mai devreme... Dar Magda... nu s-a lăsat pînă n-am mai scris la maşină cîteva oferte... după ce închisesem prăvălia

MAMA: Foarte bine!... Treburile înainte de toate...

MILICĂ: Da, sigur... sigur că da... Dar Magda exagerează niţel cu ofertele, înţelegi? *(Milică repetă foarte des, după cum se va vedea, cuvîntul înţeleg, pe care îl pronunţă însă „înţe'egi?".)* Degeaba scrie ea oferte. Dacă-i place clientului, înţelegi, vine şi fără oferte... şi dacă nu-i place, poţi să-i trimiţi, înţelegi, şi o sută de oferte şi tot degeaba... *(Sentenţios.)* Baza comerţului, înţelegi, nu e oferta... E cererea.

MAGDA *(care a stat aplecată deasupra caietului lui Puiu)*: Gata. Ai văzut că a ieşit?

MAMA *(privindu-şi cu dragoste familia)*: Draga mamii... După ce munceşte toată ziua, seara îi mai ajută şi lui frate-său.

MILICĂ *(cu o mare admiraţie, privind spre Magda)*: Zău, mă mir unde am găsit-o!

MAMA: Adevărat!... Unde mai poti găsi o fată ca ea, în ziua de azi?

MILICĂ: Nici în străinătate nu cred să mai fie, înţelegi? *(E tot în admiraţie.)*

PUIU *(imitîndu-l)*: Înţeleg...

MAGDA: Vezi, dacă zici mereu aşa? Rîde de tine...

PUIU *(cu poantă)*: Înţe'egi?...

MILICĂ: Nu ştiu ce naiba să fac, să mă dezvăţ... M-am obişnuit aşa, înţelegi...

(Toţi rîd uşor.)

MAMA *(lui Milică)*: Te necăjesc...

MILICĂ: Nu e nimic... *(Intelectual.)* *Qui s'aime, se taquine... (Pronunţă „Chi semă să tachină". Se uită cu admiraţie crescută la Magda, un timp, apoi se adresează mamei.)* Zău, mamă, cîteodată, la prăvălie, cînd stau aşa cu mîinile pline de ulei şi — pardon de expresie, put a cauciuc — mă uit la ea, înţelegi, şi nu-mi vine să cred că sînt logodnicul ei. Ea porunceşte, eu execut... Toată lumea o ascultă şi-o iubeşte... Cîteodată, îmi vine aşa să mă maschez în client, numai să mă servească ea...

MAMA: Îmi pare bine că eşti mulţumit, Milică...

MILICĂ: Mulţumit? Ehe! Asta nu e nimic, înţelegi... *(Onest şi tot într-o vorbă.)* Sînt fericit, mamă!... *(Un timp mic.)* Ştii că vorbesc şi singur pe chestia asta?

MAMA: Da? Şi ce-ţi spui? *(Surîde.)*

MILICĂ: Mă uit în oglindă şi-mi zic aşa... „Mă, Dumitrescule! Ai avut un noroc chior, înţelegi." De fapt, ca să fiu sincer, fiind numai cu mine în intimitate, zic chiar „noroc porcesc".

MAMA: Bagă însă bine de seamă. Norocul vine numai o dată în viaţă... Trebuie să-l ţii bine, cînd ai pus mîna pe el...

MAGDA: Mîncăm, măicuţo? Milică trebuie să fie mort de foame.

MAMA: Gata, mamă... Peste cîteva minute ne aşezăm la masă... *(Observînd un gest de oboseală la Magda.)* Eşti obosită?

MAGDA: Deloc... Dacă e un film bun pe undeva, m-aş duce la un cinematograf cu Milică.

MILICĂ: Hai să mergem la „Marna"... că are şi artişti.

MAGDA: Nu... Nu-mi plac filmele întrerupte... Dă-mi niţel jurnalul, te rog, să văd ce şi unde se joacă. *(Milică i-l dă şi ea începe să-l răsfoiască.)* Aaa!... Săptămîna viitoare cîntă Hubermann la Ateneu.

MAMA: Du-te şi tu...

MILICĂ: Din ce cîntă ăsta?

MAMA: Din vioară...

MILICĂ: Phu!... Atunci ne ducem sigur. Eu sînt mort după lăutari... *(Magdei.)* Mergem, nu?...

MAGDA: Să vedem...

MAMA: Nu se poate să nu te duci... Înainte nu pierdeai nici un concert...

MAGDA: Înainte erau alte timpuri, mamă... Şi eu eram altfel... Acuma, însă... *(Un gest elocvent. Vede mutra tristă a lui Milică.)* Să nu crezi că nu sînt mulţumită şi cu viaţa noastră de-acum... Dar, să-ţi spun drept... după o sută de telefoane cu fabrica „Vulcan" şi altă sută cu fabrica de cauciucuri „Banloc"...

MILICĂ: Sînt cele mai bune.

MAGDA: Şi după o zi întreagă de facturi, oferte, tocmeli şi explicaţii tehnice, Bach... interpretat de Hubermann... nu se potriveşte... nu merge... Mi-ar mirosi a benzină.

MAMA: Ba, eu cred că tocmai asta ar face să-ţi dispară — măcar pentru un ceas — mirosul de benzină lipit de nări şi ţăcănitul de maşină întipărit în urechi.

MAGDA: Da, măicuţo, şi tu ai dreptate... din punctul tău de vedere... şi-apoi... Hubermann...

MILICĂ: Degeaba!... Pe Maria Tănase n-o taie nimeni... *(Magdei.)* Ţii minte ce mult ne-a plăcut, cînd am fost s-o auzim?...

MAGDA *(nejignită de platitudinea lui. Obişnuită, resemnată şi un pic amuzată):* Îmhî...

MILICĂ: Aşa friptură ca-n seara aia, n-am mîncat de cînd sînt...

PUIU: Apropo de friptură... Mîncăm ori nu mîncăm... Se arde vinul la cuptor...

MAMA: Mai întîi, du-te şi te spală pe mîini.

PUIU: Dacă faci jumări cu brînză, sînt în stare să fac şi baie...

MAMA: Mă mir chiar, de ce nu aduce la masă? *(Se ridică.)* Asta e! Pînă nu mă duc eu la bucătărie... *(Pleacă.)*

PUIU *(o opreşte din drum):* Mamă... Mă iubeşti?...

MAMA *(se uită la el mirată):* De ce?

PUIU: Dacă mă iubeşti un pic... nu mai pune nici un strop de vin... ştii tu în ce... *(Mama vrea să-l ia de urechi în glumă, el o ia de talie şi, deschizînd uşa mamei, galant.)* *Passez... beauté...* *(Au ieşit.)*

(Magda răsfoieşte mai departe în jurnal.)

MILICĂ: Am uitat să-ţi spun, azi, cînd ai fost la poştă, mi-a telefonat de la firma „Bălănescu"...

MAGDA: Sper că nu le-ai mai acordat un nou termen.

MILICĂ: Nu, dar...

MAGDA: Fără „dar"... Dacă mîine nu achită cei zece mii de lei... le protestăm poliţa.

MILICĂ: Sigur că de plătit o să plătească... Vezi, însă... Înţelegi...

MAGDA: Nu! Nu-nţeleg. Nu se mai acordă nici un fel de termen. Noi avem nevoie de bani la magazin, nu de termene.

MILICĂ: Lasă, nu te mai enerva... Acum sîntem acasă, nu la prăvălie... Dă-le încolo de afaceri... şi de poliţe, şi de termene, şi de tot... *(O priveşte plin de iubire.)* Aş avea atîtea altele de spus...

MAGDA: De exemplu, ce? *(În felul cum întreabă, e amabilă.)*

MILICĂ *(pregătindu-se să înceapă, cu mare greutate):* Uite, Magda... vezi tu. Eu, înţelegi, nu e aşa... prin urmare...

MAGDA *(un surîs):* Ce sînt pregătirile astea oratorice?... Şi mai ales acuma... pe stomacul gol.

MILICĂ: Dacă mă iei în periplizon, nu pot să mai spun nimic... Află că de o săptămînă mă pregătesc în secret pentru convorbirea asta... Am luat şi un sirop contra timidităţii şi pentru stimularea inteligenţei.

MAGDA: Vai de mine... Dar ce-ai de gînd să-mi spui?

MILICĂ: Acum gata... Mi-a pierit curajul... *(Ca pentru el.)* Şi-nvăţasem pe dinafară, fir-ar să fie... de sirop...

MAGDA *(cu frumosul):* Haide, Milică, ia uită-te tu în ochii mei... drept, cinstit, aşa cum ştii să te uiţi tu... şi să vezi sirop contra timidităţii... *(Îi ia mîinile şi se uită în ochii lui. Milică se uită în ochii ei.)* Ei! S-auzim...

MILICĂ *(cu greutate):* Uite, Magda... de două luni, înţelegi, de cînd ţi-am pus pe deget inelul ăsta... *(îl pipăie pe al lui)*, m-am gîndit foarte mult la tine... Înţelegi?

MAGDA: Înţeleg... şi sper că nu te-ai gîndit de rău...

MILICĂ: Eu... Cum o să mă gîndesc la ceva de rău... De fapt, însă, mie mi se întîmplă foarte rar să mă gîndesc... N-am timp... Seara, cînd vreau să mă gîndesc, în pat, sînt prea ostenit şi-o muclesc imediat...

MAGDA: Bietul băiat...

MILICĂ: Tu ştii cine sînt eu... Ştii cît am muncit ca să ajung unde sînt şi cît muncesc ca să pot face cîte un pas mai departe... Pînă cînd te-am cunoscut pe tine, eu n-am ştiut altceva decît munca... un pic de mîncare şi un pic de odihnă, atît. Acum, însă, m-am schimbat, înţelegi?... M-ai schimbat tu, adică. Acuma nu mai trăiesc aşa prosteşte... Am început, înţelegi, să citesc şi cărţi... Am fost la cinematograf... la teatru... Ba, într-o duminică de dimineaţă, m-am dus şi la o conferinţă... Am aflat precis... cum se înmulţesc şi se hrănesc peştii. Înţelegi, nu prea are chestia asta de-a face cu accesoriile de automobile, dar oricît... Cînd mănînc cîte o plătică în saramură, în colţ „La Tăticu“, ştiu că mîncarea respiră prin bronhii.

MAGDA: E, da, tot e ceva... Mănînci ştiinţific...

MILICĂ *(rîde)*: Mă iei „afer“... Nu e nimic... Încet, încet am să mă cultiv, să mă şlefuiesc, să ajung şi eu, înţelegi, de familie bună şi intelectuală ca tine... Azi-noapte, de exemplu, am terminat de citit o carte extraordinară...

MAGDA: Da? Ce carte?

MILICĂ: „Iun vi.“ *(Une vie.)*

MAGDA: A! De Maupassant.

MILICĂ: Nu. *(Simplu.)* De Alcalay... Şi-am mai citit şi *Stăpînul lumii* de Dumas. *(Pronunţă cum se scrie.)*

MAGDA *(corectîndu-l drăguţ)*: Dumas... *(Pronunţînd corect.)* Că nu e român, Milică...

MILICĂ *(nesupărat)*: Mă rog... nu ştiu ce naţie e, dar romanul e nemaipomenit, înţelegi... E o parte, cam pe la mijloc, în care vorbeşte despre logodnice...

MAGDA: Da? Şi ce spune despre logodnice?

MILICĂ: Că... înţelegi... cel mai fericit timp din viaţa fetelor este logodna... şi are dreptate...

MAGDA: Da? De ce, mă rog?

MILICĂ: Fiindcă aşa e! Cînd e logodită o fată, n-are nici o treabă... Toată ziua umblă după tîrguieli... toată lumea o felicită... toate prietenele nelogodite crapă... Dacă plînge fără motiv... nu zice nimeni nimic. Dreptul ei, e logodită... Dacă rîde ca proasta, pardon de expresie... mă rog ... e logodită. Dacă vrea ceva... imediat se face... e logodită. Dacă are nervi şi vrea să-ţi dea şi cu ceva în cap, trebuie să-i zici mersi... fiindcă are nervi... că, înţelegi, e logodită...

MAGDA: În privinţa asta, cred că eu nu semăn deloc cu logodnicele de care vorbeşte Dumas...

MILICĂ: Exact... Şi tocmai de-aia m-am gîndit că poate... tu nu eşti pentru mine o logodnică adevărată...

MAGDA: Nu-nţeleg ce vrei să spui?

MILICĂ: Vreau să spun că... poate nu eşti fericită, aşa cum trebuie să fie o logodnică... şi atunci nici nu pari ca celelalte.

MAGDA: Tot nu-nţeleg, Milică...

MILICĂ *(simplu)*: Cred că nu eşti o logodnică adevărată, aşa cum scrie Dumas... pentru că logodna noastră nu s-a născut din dragoste... Ştii bine că... ne-a aranjat-o madam Corcoveanu...

MAGDA: Se poate, Milică, să te gîndeşti la aşa ceva? *(Îl mîngîie duioasă.)*

MILICĂ: De ce să nu mă gîndesc, dacă aşa este?... Şi sufăr la gîndul că pe tine lucrul ăsta te doare... şi dacă ţi-am spus toate astea, înţelegi... ţi le-am spus numai ca să-ţi spun... că... eu aş vrea... înţelegi, nu ştiu cum să mă exprim... ca să spun... *(Decis.)* Magda... Aş vrea ca şi tu să fii la fel cu logodnicele din carte. Fiindcă eu te iubesc cu adevărat... te iubesc... nu pentru că m-a peţit madam Corcoveanu... Înţelegi, ca partidă, adică!... Te iubesc pe tine în persoană...

MAGDA *(cu un zîmbet)*: Eşti foarte drăguţ, Milică... *(Cu căldură.)* Nici nu ştii cît ai fost de drăguţ acuma...

MILICĂ: Magda! Te iubesc de-adevărat...

MAGDA: Şi eu sînt acuma o logodnică adevărată... aşa cum scrie Dumas. Fiindcă sînt fericită... Ai făcut foarte bine că mi-ai spus ceea ce mi-ai spus... Fiindcă pînă acuma, ce e drept, deşi logodiţi de-atîta timp, noi n-am prea vorbit de dragoste... Ne-am bănuit numai sentimentele... Acuma m-am convins că mă iubești... Acuma știu sigur...

Milică: Și e bine cînd știi sigur?

Magda: E foarte bine, Milică... E minunat... Simt ceva cald, bun, tulburător chiar, în ființa mea întreagă... Ca un sînge nou, proaspăt, pompat în inimă...

Milică: În auricule și ventricule... Am fost și la o conferință despre aparatul circulator... Și, uite, că tot mi-a prins bine... Și încă ce bine! Învăț să-ți cunosc inima...

Magda: E mai complicată decît un carburator... Vezi tu... pînă acuma... mă gîndeam că o să ne întemeiem căsnicia pe sentimente nesigure. Că o să plecăm în viață — împreună — cu inimi nedumerite... Că o să facem și unul și altul o căsătorie de rațiune... de conveniență, cum se zice obișnuit. Și, deși eram mulțumită, îmi părea totuși nițel rău... Pentru visurile mele de fată... pentru visurile pe care orice fată și le face în ceasurile ei de confidențe intime... și pe care mai întotdeauna viața le strivește brutal... cum ai strivi fluturii cu bolovani... Acuma, însă, cînd știu că mă iubești... cînd *(zîmbește)* logodna noastră de conveniență e reabilitată... simt în sufletul meu o lumină nouă și parcă două aripi mari care s-au deschis.... Dragul meu... bunul meu Milică... logodnicul meu. *(Îl sărută frumos.)*

Milică *(în culmea fericirii)*: Să știi că-l dau pe Dumas la legat...

Magda: Bine faci... Mi se pare și mie că se pricepe mai bine la căsătorii decît madam Corcoveanu. Căsătoria adevărată nu e decît o întrebare și un răspuns: Mă iubești? Te iubesc!

Milică: Eu ți-am răspuns neîntrebat... Și nici măcar nu ți-am pus și eu ție întrebarea asta...

Magda: Nu! Și nici să nu mi-o pui încă, Milică. Mai ai puțină răbdare. După cele ce mi-ai spus azi, în curînd, foarte curînd, socot că voi putea să-ți răspund și eu ție tot atît de sigur și de neîntrebată, cum mi-ai răspuns tu mie... *(Drăguță de tot.)* Înțelegi?

Milică *(convins)*: Nu.

Magda: Sărută-mă, atunci...

(Milică întinde gura s-o sărute. La țanc, intră Catinca, urmată de mama și Puiu, cu o farfurie de cartofi fierbinți aburind. Milică care a rămas cu buzele întinse, ca să-și dea o contenență, începe să sufle în vînt.)

Catinca *(ducîndu-se la masă)*: De ce sufli așa, domnule Milică?

Milică: Am simțit că sînt cartofii fierbinți și mă exersez...

Mama: La masă, copii.

Puiu: Dacă n-ai făcut jumări cu brînză, m-ai nenorocit. Și m-am mai spălat și pe mîini degeaba.

Magda: Luați loc, vă rog...

(Puiu îndepărtează scaunul rupt și se așază pe altul. Magda se așază și ea.)

Mama *(se așază. Lui Milică, rămas în picioare)*: Șezi, Milică...

(Milică se așază pe scaunul rupt.)

Puiu *(începe să rîdă)*: Hăă!

Magda: De ce rîzi?

Puiu: Fiindcă, în sfîrșit, astăzi stă și Milică pe scaunul rupt. *(Solemn.)* Asta înseamnă că face parte din familie și el.

(Catinca a lăsat farfuria și iese. Mama servește cartofi fiecăruia. Puiu mai ia un cartof după ce mama a terminat de servit.)

Mama *(lui Milică)*: Unt vrei? Uite colea... Magda, servește-ți logodnicul...

Milică *(mamei)*: Sărut mîna... *(Magdei.)* Mersi...

(Toți mănîncă. Puiu vertiginos.)

Puiu *(cu gura plină)*: Faini cartofi...

Milică *(mîncînd delicat și competent)*: Sînt cei mai buni... Porcești.

Mama: Nuu... Ăia sînt roșii și tari... Ăștia sînt chifle... *(Magdei.)* După-masă te duci la cinema?

Magda: Nu cred... Sînt obosită... *(Se aude o sonerie. Toți sînt atenți.)* Ce poate fi la ora asta?

Mama: Cine-o fi?

Magda: Știu eu? Poate vreun coleg de-al lui Puiu.

Puiu *(cu gura plină)*: Nu există... Sînt certat cu toți.

Magda: Sau vreun băiat de la magazin...

Milică: De la prăvălie? Mira-m-aş!

Catinca *(intră cu o telegramă)*: O telegramă pentru domnişoara...

Magda: Pentru mine? *(O ia.)* Semnează dumneata, mamă...

(Mama ia creionul pe care i-l întinde Catinca şi vrea să-l moaie în gură.)

Catinca: Nu-l mai muia în gură, că l-am muiat eu.

(Mama semnează. Toţi sînt curioşi.)

Magda *(după ce a citit telegrama)*: Extraordinar!

Mama: Ce?

Puiu: Ce este?

Milică: De la cine e?

Magda: Dau o sută de lei, dacă ghiciţi de la cine e...

Mama: De la... nenea Mihăiţă?...

Magda: Nu.

Puiu: De la tanti Amalia?... Ne anunţă c-a murit?...

Mama: Ţi-ai găsit... Tănţiţa Amalia, nici cînd o muri nu dă telegramă. De zgîrcită ce e...

Milică *(scoate o sută de lei dintr-un portofelaş)*: Poftim... N-am ghicit... De la cine e?

Magda: De la Boby Jeffries.

Milică: Cine e ăla?

Magda: O prietenă a mea... nu ştii tu.

Mama: Boby Jeffries? *(Se gîndeşte.)*

Puiu: Aaa! Americanca!... Prietena şi colega ta, de la pension, din Elveţia...

Magda: Exact... Mîine soseşte la Bucureşti, la „Athenée Palace"...

(Catinca, între timp, a ieşit cu recipisa, a strîns farfuriile şi vine cu friptura pe care o pune pe masă.)

Puiu *(frecîndu-şi mîinile)*: E! În sfîrşit a venit şi friptura de vin la cuptor...

Mama: Ce gusturi şi pe americanii ăştia...

Milică: Adevărat... Înţeleg, noi să ne ducem să vedem America... Dar ei să vină să vadă Bucureştiul!...

Puiu: Lasă, c-avem şi noi zgîrie nori...

Milică: E, da... că la noi e cerul jos...

(Mama serveşte friptura.)

Magda: Vai ce plăcere îmi face c-o s-o revăd pe Boby... Am fost aşa de prietene în Elveţia...

Mama: V-aţi şi scris un timp...

Magda: Doi ani de zile... şi de un an nimic. N-a mai dat nici un semn de viaţă.

Puiu *(care a gustat cel dintîi din friptură)*: Mamă! *(E încremenit.)*

Mama: Ce este?

Puiu: Ia gustă din friptură.

Mama: Ce e?

Puiu: Gustă dom'le!

Mama *(gustă... Rămîne înlemnită cu lingura în mînă. Magdei)*: Ia gustă, dragă...

(Magda gustă... Acelaşi joc.)

Milică: Dar ce are?

Puiu *(lui Milică)*: Gustă, să vezi.

(Milică gustă... Acelaşi joc. Tablou! Toţi nedumeriţi, cu lingurile în mînă.)

Catinca *(intră alarmată de la bucătărie)*: Staţi! Nu mîncaţi... că murim toţi... Am pus în loc de vin... spirt denaturat... la friptură...

TABLOUL II

Acelaşi decor... Mult mai îngrijit ca detalii. Se cunoaşte că Magda s-a ocupat special de interior pentru a-l face cît mai „select“. Un buchet mare de crini, într-un vas, iese în evidenţă. Au trecut şase zile de la primul tablou... E ceasul opt seara. La ridicarea cortinei, Jim — în smoching — stă cuviincios pe un fotoliu şi conversează cu mama. Catinca, în picioare, stă deoparte şi ascultă foarte atentă.

MAMA *(conversaţia e convenţională)*: Numaidecît e gata şi Magda... La cît începe concertul?

JIM *(e fratele lui Boby. Un american simpatic. Vorbeşte bine româneşte, cu destul accent american)*: La nouă, doamnă ! Pentru asta am venit cu un ceas înainte ca să putem ajunge la timp. Hubermann... începe să cînte foarte exact...

MAMA: Şi surioara?

JIM: Boby?... E cu logodnicul ei la un ceai la Legaţia americană... Ne întîlnim cu toţii la concert...

MAMA: Zău... nu ştiu cum să vă mulţumesc... că-mi răsfăţaţi atîta fetiţa... De o săptămînă de cînd aţi venit... aproape n-o mai văd...

JIM: Boby o iubeşte foarte mult... Şi nouă... ne e foarte simpatică...

MAMA: Ştiu !... Mi-a spus... *(Un timp.)* Să vă spun drept... îmi spusese Magda... dar nu credeam să vorbiţi atît de bine româneşte...

JIM: O ! Am vorbit şi mai bine... şase ani cît am stat în România... ca secretar de Legaţie...

MAMA: Şi acuma, nu mai sînteţi în diplomaţie?

JIM: Nu... După moartea fratelui meu mai mare... tatăl meu m-a rugat să-i iau locul. Să-l ajut în întreprinderea pe care o conduce.

MAMA: Şi ce meserie are tatăl dumneavoastră? Comerciant, desigur, ca toţi americanii.

JIM: Da... E „regele broaştelor !... Avem cea mai mare fabrică de broaşte din lume...

CATINCA: Fabrică de broaşte?

JIM: Da şi de clanţe... de mînere... de lacăte...

CATINCA: A ! Mă miram şi eu... La noi ştiam că nu le fabrică nimenea... Orăcăie singure prin toate bălţile... Ştiţi, credeam că vorbiţi de broaşte de celelalte... Cinstite !... Nu de alea de uşi...

JIM *(amuzat)*: Da, ştiu... Azi chiar am mîncat o mulţime...

CATINCA: De broaşte? *(E îngreţoşată toată.)*

JIM: Da... pané cu lămîie şi piper.

CATINCA *(acelaşi joc)*: Tot ce se poate... Da... şoareci nu mîncaţi?

JIM *(rîzînd)*: Nu... N-avem nici o pisică în familie...

CATINCA: Am auzit că unii mănîncă...

JIM: Da? Şi unde se pot găsi?

MAMA: Păi... dacă sînteţi muşteriu... putem să vă prindem şi la noi.

CATINCA: Apropo de gustări ! Mă duc să le aduc, coniţă?

MAMA: Du-te, Catinco ! Şi vezi să fie ţuica rece.

JIM: Vă mulţumesc, doamnă... Nu iau nimic înainte... După concert ne ducem cu toţii să supăm...

MAMA *(ca să zică ceva)*: Şi cît mai staţi pe la noi?

JIM: Încă două săptămîni... După aceea ne ducem puţin prin Bulgaria... Grecia... Turcia... Indochina... Egipt... Palestina... Persia... India... China... Japonia... Alaska... şi de acolo înapoi acasă. Pentru logodna surorii mele, tata ne-a oferit la cîteşitrei un mic voiaj în jurul pămîntului...

MAMA *(cu un surîs)*: Şi cînd te gîndeşti că eu mi-am făcut voiajul de nuntă de la Cîmpulung la Braşov.

JIM: Şi cîte luni a durat?

MAMA: Una! Cea de miere... Din care două zile dusul şi alte două zile întorsul... Că ne-am dus cu trăsura... cum era pe vremea aceea.

(Intră Magda. E în rochie de seară, frumoasă, elegantă, luminoasă. Jim se ridică.)

MAGDA: Bună seara, Jim...

JIM: Bună seara, Magda... *(Îi sărută mîna.)* Eşti gata aşa de repede?...

MAGDA: Ca să nu te fac să mă aştepţi... şi să te plictiseşti...

JIM: Cum era să mă plictisesc... Am vorbit lucruri foarte interesante cu doamna...

MAMA *(ridicîndu-se)*: Aşa, ca să treacă vremea... *(Spre ieşire.)* E!... Eu vă urez petrecere frumoasă... şi noapte bună...

JIM: Noapte bună, doamnă...

MAGDA: Noapte bună, măicuţo!

MAMA *(ieşind)*: Şi dacă vă interesează chestia cu şoarecii... îi spuneţi Magdei, luăm două-trei curse împrumut şi vă prindem... cîţi poftiţi... *(Iese.)*

MAGDA: Ce şoareci?

JIM: Vrea neapărat să mă convingă să mănînc.

MAGDA: Ce?

JIM: Şoareci...

MAGDA: Vrea mama să te convingă?

JIM: Da...

MAGDA: Fugi de-acolo... Cine ştie ce-a spus şi n-ai înţeles. Ia loc... Mai avem timp să stăm o jumătate de ceas de vorbă... Vrei whisky? Am.

JIM: Dacă ai...

MAGDA *(se ridică şi serveşte două pahare)*: L-am cumpărat special pentru tine... eu nu beau decît sirop iodotonic...

JIM: O! Cîtă atenţie... cîtă atenţie...

MAGDA *(văzîndu-l cum o priveşte)*: Ce te uiţi aşa la mine?

JIM: Mă uit cît eşti de frumoasă... astă-seară... Îngrozitor de frumoasă.

MAGDA: Nu fi american...

JIM: Adică?

MAGDA: Nu face complimente comerciale... Cu siguranţă că vrei ceva... Chiar numai în schimbul unui compliment... *Bussines.*

JIM: Da... Vreau să-mi dai un deget să ţi-l sărut... Unul singur... Şi pe cel mai mic ca să vezi cît sînt de modest... *(Magda îi întinde degetul. Jim i-l sărută... şi i-l reţine.)* Ştii, Magda, că din zi în zi semeni mai mult cu noi...

MAGDA: Cu voi?

JIM: Da... Devii din zi în zi mai americană... De-aia îmi şi placi atît de mult. Mie europencele nu-mi plac deloc. Fiindcă nu ştiu să surîdă... Tu ştii... şi surîzi ca noi... Mereu... Ştii cînd ai surîs prima dată americăneşte?

MAGDA: Cînd?

JIM: Acum două zile, la operă... cînd m-am aplecat să-ţi ridic programul şi ţi-am sărutat glezna piciorului stîng... Cînd m-am ridicat de jos... surîdeai americăneşte...

MAGDA: Adică cum?

JIM: Uite-aşa, ca acuma... Adică mulţumită de ceea ce ţi se întîmplă...

MAGDA: Într-adevăr, de cînd aţi venit voi, sînt foarte mulţumită de tot ceea ce mi se întîmplă.

JIM: Ştii că în seara aceea, la operă, m-am amorezat de tine... Între actul II şi III...

MAGDA: Te-ai amorezat de mine?

JIM: Puţin...

MAGDA: Păcat.

JIM: Păcat, de ce?

MAGDA: Că te-ai amorezat numai puţin.

JIM: Bine, dar de-atunci au trecut două zile... Şi ai zîmbit tot timpul... Ai devenit din ce în ce mai americană... Şi ştii care e rezultatul?... M-am amorezat de tine ca un european... Hai să mai bem un whisky... *(Toarnă.)*

MAGDA: Eu, nu... mulţumesc.... Mă ameţesc...

JIM: Ei şi?

MAGDA: O să mă observe lumea la concert... şi gata îmi s-a dus prestigiul...

Jim: Şi ce? E mai bun un păhărel de whisky decît o găleată de prestigiu...

Magda: Pentru mine, nu... Eu ţin la reputaţia mea...

Jim: Mă rog...

Magda: Şi nu vreau să nemulţumesc pe nimeni cu purtările mele... americăneşti.

Jim: Dar pe cine poţi să nemulţumeşti?

Magda: Pe mama... pe fratele meu... pe...

Jim: Pe mai cine?

Magda *(ridică din umeri)*: Atît! Altcineva pe nimeni.

Jim: Nu e adevărat... Mai e cineva.

Magda *(ia paharul pe care i l-a umplut Jim şi îl priveşte tandru)*: Noroc!

Jim: Noroc... *(Ciocnesc şi beau... Ea puţin, el pînă la fund. Îşi apropie scaunul de al ei.)* Ia spune-mi... afară de mama şi de fratele tău, pentru cine mai vrei tu să-ţi păstrezi reputaţia neatinsă? Nu cumva ai vreun... prieten? *(Zice „prieten“ mai mult cu înţelesul de „amant“.)*

Magda: Nu fi necuviincios, Jim... Faptul că aseară m-ai sărutat în maşină deşi nu mă cunoşti decît de cîteva zile, nu trebuie să-ţi dea dreptul să crezi că am un... prieten.

Jim: Nu asta m-a făcut să cred... Ci faptul că, atunci cînd am vrut să te sărut a doua oară, ai sărit din maşină... şi ai dispărut cu o altă maşină fără să mai am timpul să te opresc.

Magda: Era tîrziu...

Jim: Pentru sărutări, cu cît e mai tîrziu, cu atît e mai bine...

Magda: Da... dar eu mă scol în fiecare zi la şapte dimineaţa...

Jim: La şapte? De ce?... Ca să faci gimnastică matinală?

Magda: Funcţionarii tatălui tău la cîte se duc la slujbă?

Jim: Nu ştiu... Ştiu numai că pleacă de la slujbă cînd mă scol eu... *(Bagă mîna în buzunar cu simplitate şi scoate un pacheţel înfăşurat în foiţă fină.)* Stai... Era gata să uit!...

Magda: Ce?

Jim: Un moment!... *(Îi dă pacheţelul.)* De ieri ţi-am adus ceva... şi umblu cu el în buzunar...

Magda: Ce e asta? *(Desface pacheţelul şi rămîne uluită.)* Jim... ai înnebunit! O brăţară cu briliante? *(O priveşte.)* Ah! Ce minune!... Bleu-blanc... Nu... Nu... Nu pot s-o primesc... Cum îţi închipui că am s-o primesc...

Jim: Dar de ce? Nu e voie să primeşti cadouri de la prieteni... De la sora mea cum ai primit rochia asta de seară?

Magda: De la Boby e cu totul altceva... Vai! E splendidă, să ştii. *(Priveşte brăţara.)* De cînd sînt, n-am văzut o brăţară mai frumoasă...

Jim: Şi eu de cînd sînt n-am mai văzut un braţ mai frumos ca ăsta... *(Îi ia brăţara din mînă şi i-o pune pe braţ.)*

Magda: Nu... Nu... Nu se poate... *(Priveşte brăţara pe braţ.)* Trebuie să fi costat o avere!... *(Se apropie de oglindă şi face să sclipească pietrele brăţării.)* Zău... mă răsfeţi prea mult... Ia uite ce ape face... *(Se întoarce.)* Să ştii că toate astea n-au să se sfîrşească bine... Dumneata mă duci la slujbă cu maşina... la prînz mîncăm la Băneasa... Seara la „Continental“... Nu... nu, Jim... N-o să se sfîrşească bine, să ştii...

Jim: Nu te mai gîndi la sfîrşit... Sîntem abia la început...

Magda: Fiecare clipă pe care o petrec cu tine... cu voi... e o picătură de otravă... Nu te supăra... dar nu pot s-o primesc. *(Vrea să scoată brăţara.)*

Jim: Ba da!... Trebuie... *(I-o pune la loc pe braţ.)*

Magda: Astă-seară, însă, să ştii... după concert, nu merg nicăieri... Mă aduci acasă...

Jim: Perfect... Acasă la mine...

Magda: Cum acasă la tine?

Jim: N-ai spus că vrei să stăm într-o seară de vorbă... mult.... mult... Stăm astă-seară... Luăm băuturi de la bar... punem patefonul... bem, dansăm... Ce vrei conversaţie mai agreabilă ca asta?

Magda: Nu, nu... Astă-seară, după concert, mă duci la mine acasă... La tine o să vin altă dată... Zău... Mă gîndesc la mama care mă vede că vin în fiecare noapte, acasă, cînd se luminează de ziuă... La frate-meu căruia nu-i mai ajut la lecţii... La birou unde întîrzii regulat şi din ce în ce mai mult...

Serios, Jim... Nu se mai poate... Sînt extenuată... nervoasă... neliniștită.

JIM: Fiindcă bei puțin și te gîndești mult... Aplică rețeta americană: „Bea mult și gîndește puțin“ și să vezi cum îți trece imediat. Vii astă-seară la mine?

MAGDA *(drăguță)*: Nu...

JIM: Bem cît putem și nu ne gîndim la nimic.

MAGDA: Nu, Jim... Mă întorc imediat acasă...

JIM: Dar mîine vii?

MAGDA: Nu, nici mîine... Și cel mai bun lucru pe care ar trebui să-l fac, e să nu mai merg nici la concert... Crede-mă, Jim... nu sînt cuminte, nu sînt cuminte deloc. Și nu mă mai recunosc... *(Un timp mic.)* Da, da, trebuie să rup brusc... *(Fermă.)* Nu mai merg la concert...

JIM: Bravo...

MAGDA *(nițel surprinsă)*: Îți pare bine?

JIM: Sînt încîntat...

MAGDA *(căreia îi e teamă să n-o ia în serios)*: Mergem în altă parte?

JIM: Cum?..

MAGDA: Da... Au înflorit teii la Șosea... Trebuie să fie un parfum... Facem o plimbare cu mașina pînă la „Miorița“.

JIM: Cine e domnișoara?

MAGDA: O fîntînă...

JIM: Apă? Brrr ! *(Se scutură.)* Să n-aud de apă... Mergem să bem șampanie...

MAGDA: Șampanie? *(Se scutură.)* Brrr !... Imposibil...

JIM: De ce?

MAGDA: E prea devreme pentru șampanie... Șampanie bem mai tîrziu... Acum ne plimbăm puțin... pe urmă mergem să mîncăm... Și, mai tîrziu...

JIM: Mergem să bem...

MAGDA: Să dansăm... Ah !... Am poftă să dansez... S-aud muzică... Să văd lume elegantă... Și vreau să beau... mult... mult.

JIM: Și să nu te gîndești la nimic...

MAGDA: Da... Să nu mă gîndesc la nimic... Sau, cel mult, să mă gîndesc că e primăvară... Că e mai... c-am o rochie frumoasă și o brățară în care sclipesc toate stelele cerului și că viața cîteodată e frumoasă... E foarte frumoasă... *(cu ochii închiși)* și că nu mai miroase nici a cauciuc ars, nici a benzină ușoară...

JIM: Magda... *(Îi apucă vîrful degetelor și le sărută ușor. Magda îl lasă. E o clipă de vis... Se aude încet muzica militară, cîntînd un vals, la Șosea.)* Parcă sărut flori... *(Încă îi sărută degetele.)*

MAGDA: Auzi muzica militară la Șosea... Și teii !.. Și în fiecare boschet o pereche de îndrăgostiți cu buzele umede de sărutări... *(Se duce și deschide fereastra spre grădiniță. Muzica se aude mai bine. Jim vine lîngă ea.)* Și deasupra tuturor sunetelor pămîntului... deasupra lumii ăștia înnebunite de primăvară... cerul ăsta imens... tandru... senzual... ca un parfum împietrit...

JIM: Magda ! *(O apucă de umeri.)*

MAGDA *(se lasă)*: Fii cuminte, Jim... *(Nu e convinsă de ce spune.)*

(Jim o întoarce spre el și o sărută pe gură... Se aude muzica militară, de departe. Sărutare lungă. Catinca intră. Cei doi se despart la timp.)

MAMA *(are în mînă o cursă cu un șoarece în ea. O prezintă triumfătoare lui Jim)*: Uite... Ai avut noroc... Am și prins unul. Și e gras ca un pepene.

ACADEMIA
BIBLIOTECA
REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

TABLOUL III

În aceeași seară și același decor. E aproape trei noaptea. Mama, Milică și Puiu joacă remy la masa mare. Deși atenți la joc, gîndul fiecăruia e în altă parte.

MILICĂ *(nițel trist și neconvins de ce spune)*: N-am avut un giocăr, toată seara...

PUIU *(dînd o carte)*: Poate vrei un „peopă". *(Popă, pronunțat afectat.)*

MILICĂ *(spiritual)*: Dacă mi-l dădeai cu fustă în loc de anteriu, poate făceam ceva... *(Ia o carte din talon.)* Tot popă... *(O aruncă.)* Parcă e maslu în cărți...

MAMA *(vrea să ia o carte, cu dichis, din talon)*: S-o iau, să n-o iau... *(Reflectează cu cartea în vînt.)* Îmi trebuie și nu-mi trebuie... *(Reflectează.)* Hai s-o iau!.. Adică nu!.. N-o iau. *(O aruncă.)* Lasă, frate, mai bine s-o iau. *(O ia și aruncă alta.)*

MILICĂ *(se uită în cărțile lui. Pendula bate de două ori)*: Două! *(Se uită la pendulă.)*

MAMA: Ai bătut?

MILICĂ: Nu eu! Pendula...

MAMA: Credeam că ai bătut cu două.

MILICĂ *(își consultă ceasul de buzunar)*: Ce două?.. E trei fără un sfert... *(Spre pendulă.)* A rămas în urmă...

MAMA: Mă mir... că eu cu mîna mea am întors-o de dimineață...

MILICĂ *(privindu-și mai atent ceasul)*: Al meu merge după radio...

PUIU *(ca să schimbe vorba)*: Ce faci, domnule! Joci, ori nu joci?

MILICĂ *(foarte nemulțumit, brusc)*: Păi... ce să mai jucăm? E tîrziu...

PUIU: Să terminăm talia asta... și gata.

MAMA: Mă mir de ce întîrzie atît? Mi-a făgăduit că după concert vine direct acasă.

MILICĂ *(luînd o carte)*: O fi fost programul mai lung... *(Arată cărțile lui Puiu.)* Ia vezi, dragă... Ce am eu aici?...

PUIU *(privind în cărțile lui Milică și așezîndu-i-le pe formații)*: Trei dame, patru, cinci, șase, șapte, quartă... trei de doi... Ce să ai? Ești remy.

MILICĂ: Da? *(Triumfător, etalează cărțile.)* Remy!...

MAMA *(privindu-și cărțile cu regret)*: Și de un ceas așteptam o singură carte! *(Le aruncă.)*

MILICĂ *(cu subînțeles)*: Astă-seară e seara așteptatului...

MAMA *(ridicîndu-se și strîngînd cărțile de pe masă)*: Probabil că s-au dus cu toții undeva, după concert...

MILICĂ: Aseară la cîte s-a întors?

MAMA *(repede)*: La unsprezece jumătate...

PUIU: Aș! Nu era încă unsprezece... *(Se vede că mint amîndoi.)*

MILICĂ: Concertul a fost la Ateneu?

MAMA: Da...

PUIU: Tot ce pot să-ți spun e că Hubermann are totdeauna un program foarte încărcat...

MILICĂ: Oricît... e concert... nu e chef ca să cînte pînă dimineața ca lăutarii. *(Se uită iarăși la ceas.)* Trei... Îmi pare rău, dar nu mai pot să stau...

MAMA: E păcat să nu mai stai cîteva minute... Dac-ai stat pînă acuma.

PUIU: Mai stai, domnule, nițel, că nu mori...

MAMA *(fără să-și dea seama de gafă)*: Să vezi ce frumoasă era cînd a plecat cu americanul...

PUIU *(ca să repare)*: Și nu cu unul... Cu toată America după ea... Au venit cu toți s-o ia... Boby, Jim și logodnicul lui Boby... Ori cum naiba îl cheamă?

MAMA: Nu știu... Are un nume de brînză...

MILICĂ: Rackfort...

PUIU: Nu... Alta tot străină...

MILICĂ: Nu știu că n-am mîncat niciodată...

PUIU: A, da ! Cester...

MILICĂ: Nu știu că n-am mîncat, înțelegi, niciodată... E băiat drăguț?

PUIU: Cine, Cester?

MILICĂ: Nu... celălalt... fratele americancei...

PUIU: Ei, aș! Un japlan decolorat și antipatic... cu niște dinți rînjiți... E și chel...

MAMA: Și mănîncă și șoareci...

MILICĂ *(vesel)*: Zău?

PUIU: Zău ! Cît a stat la noi a și prins unul...

MILICĂ: Eee ! E banc !..

MAMA: Dacă-ți spun... Păi ce ! Americanii ăștia mănîncă de toate...

MILICĂ *(alt ton)*: Adevărat... Chiar și liniștea oamenilor... Atunci eu... vă zic noapte bună și... *(ezită)*, te rog, mamă, spune-i Magdei că mîine poate să vină mai tîrziu la prăvălie... cînd vrea. Să doarmă bine... că o să fie, probabil, obosită...

MAMA: Bine, Milică... O să-i spun... Numai de nu i s-o fi întîmplat ceva.

PUIU: Ce să i se întîmple?

MAMA: De ! Știu și eu... Zilnic citești atîtea nenorociri în jurnale.

PUIU *(îi scapă vorba... cu necaz pe Magda)*: N-ai nici o grijă ! Ceea ce i s-ar putea întîmpla Magdei, nu se dă la jurnal...

MILICĂ: Adică ce vrei să zici cu expresia asta?

PUIU: Nu e o expresie... e o impresie.

MILICĂ: Păi, atunci... pardon de impresie... că ți-e soră mai mare și nu e frumos să vorbești așa... Nici în glumă, înțelegi?

PUIU: Dar tu ce-ai înțeles, mă, c-am vrut să zic...

MILICĂ: Nu știu... că n-am vrut să înțeleg... În orice caz, ai putea să fii mai... știi !... *(Se îndreaptă spre ușă, bătîndu-și obrazul cu un deget a „chestiune de obraz".)*

MAMA: Ți-ai lăsat pălăria în antreu?

MILICĂ: Da... Noapte bună și sărut mîinile.

MAMA *(conducîndu-l)*: Cînd ne mai vedem?

MILICĂ: Păi, știu eu... Cînd vreți dumneavoastră. Noapte bună !

PUIU: Noapte bună !

MILICĂ *(lui Puiu, însă supărat)*: Cheresté... *(Repetă gestul la obraz și iese.)* Mă rog !

PUIU *(așteaptă o clipă pînă pleacă Milică, apoi se suie pe un scaun)*: Dacă aș fi în locul lui Milică, eu i-aș spune de la obraz Magdei... ce cred despre purtarea ei...

MAMA: Da' ce faci acolo?

PUIU *(coborînd)*: Am potrivit pendula la loc... c-o dădusem în urmă cu un ceas... Eu nu-nțeleg ce poate să facă cu ăia, în fiecare noapte, pînă la trei-patru dimineața...

MAMA: Se distrează, ce să facă?.. Petrece... dansează... s-a antrenat... și de ! e și ea fată tînără... Îi place...

PUIU: Bine, dar nu trebuie să uiți că e logodită...

MAMA: Eu nu uit... Ea să nu uite...

PUIU: Păi, tocmai ! Am impresia că a cam uitat... Și nenorocitul ăsta de Milică e un băiat prea bun ca să ne batem joc de el... Și eu unul, ți-o spun limpede... nu to-le-rez... *(Cu emfază.)* Oi fi eu minor, dar sînt singurul bărbat din casă. Și dacă tata a sărăcit și nu ne-a lăsat altceva... am moștenit de la el... un nume cinstit și o reputație pe care sîntem datori să le păstrăm neatinse...

MAMA *(cu o ușoară duioșie)*: Vai, știi cum ai semănat cu taică-tău în clipa asta?.. *(Se aude o mașină care oprește la poartă. Apoi, în liniștea pe care cei doi o fac, vocea lui Jim și Magdei.)* Au venit... în sfîrșit... *(Ascultă.)*

PUIU *(ascultă și el)*: Iară a condus-o ăla...

(Vocile de afară încetează o clipă... Liniște.)

MAMA *(după o clipă de așteptare)*: Dar ce-or fi făcînd la poartă... Nici mașina nu pleacă... nici în casă nu intră...

Puiu: Probabil că-şi spun noapte bună pe americăneşte... Fără cuvinte. *(Se aude zgomotul maşinii care pleacă, apoi paşii Magdei în antreu.)* Sper că astă-seară, fiindcă tot nu te-ai culcat şi ai aşteptat-o, profiţi de ocazie şi-i tragi o săpuneală cum trebuie...

Mama: N-ai nici o grijă... Eu zic rar, dar bine. *(Înfoiată şi convinsă.)* Şi, dacă îmi răspunde, sînt în stare s-o şi plesnesc peste gură.

Magda *(deschide uşa încet şi intră în vîrful picioarelor. Are foarte multe „bagaje“ de aseară: flori, o păpuşă, două balonaşe colorate... E un pic decoafată şi cu fardul oarecum şters de pe buze... Se vede că e niţel ameţită. Cînd dă cu ochii de mama şi de Puiu, rămîne în prag, neplăcut surprinsă):* Bonsoaaar copii !..

Mama: Bună seara, fetiţa mamei... *(O ia în braţe şi-o sărută.)* Bine că nu ţi s-a întîmplat nimic... Acum pot să spun... Mi-ai tras o spaimă... *(Puiu o fulgeră cu privirea.)*

Magda: Spaimă? De ce? E tîrziu tare?

Puiu: Aş ! Nici nu s-a crăpat de ziuă...

Magda *(surîde spre Puiu):* Hm !.. Dar ce e cu voi? De ce nu v-aţi culcat pînă acuma?

Puiu: Fiindcă am avut musafiri...

Magda: Da? Pe cine? *(În timpul acestor replici îşi pune bagajele pe masă şi înnoadă balonaşele de capătul balansoarului.)*

Puiu: Pe Milică !..

Magda: Ce mai face?..

Mama: Bine, ce să facă?.. Cu ale lui...

Magda *(ca să fie spirituală):* De cîte ori astă-seară, „înţe'egi“?

Puiu: N-a mai spus deloc. Cred c-a observat că spune degeaba, fiindcă tot nu-l înţelege nimeni.

Mama: A spus că, mîine de dimineaţă, poţi să te duci cît de tîrziu la birou.

Magda: Foarte drăguţ din partea lui... *(Se opreşte în faţa mamei.)* Mamă !...

Mama: Ce?

Magda: Ia uită-te bine la mine ! Nu observi nimic?

Mama *(uitîndu-se):* Nu... Parcă îţi sticlesc niţel ochii.

Magda: Dar aici ce-mi sticleşte? *(Ridică braţul cu brăţara.)*

Mama *(speriată):* Hiiii ! Doamne, ce frumuseţe !

Puiu *(curios):* Ce e aia? Ia să văd... *(Se uită.)* Sticlă marcată...

Magda: Să crezi tu... Briliante veritabile...

Mama: Nu se poate...

Magda: Ba da... Ve-ri-ta-bi-le.

Mama: De la cine o ai? De la Boby?

Magda *(minţind):* Te cred. Nu era s-o am de la Milică...

Mama: Bine, dar asta trebuie să coste cel puţin o sută de mii de lei.

Puiu: Şi ştii că bijuteriile astea, care costă atît de scump, nu se plătesc ieftin niciodată.

Mama: Nu fi idiot.

Puiu: Nu. Sînt psiholog...

Mama *(mai privind încă brăţara):* E o bijuterie, brăţara asta ! S-o porţi sănătoasă, mamă...

Magda: Mersi...

Mama: Şi, ce-aţi făcut, astă-seară? V-aţi distrat bine?

Magda: Foarte bine...

Mama: Cum a fost la concert?

Magda: La concert... la care concert? A, da... a fost splendid... Nu ne-am mai dus... dar am aflat de la nişte prieteni care au fost...

Mama: Dacă ştiam, mă duceam eu cu biletul tău...

Magda: Îmi pare rău că nu m-am gîndit...

Mama: Şi zi, v-aţi distrat bine... Îmi pare bine...

Puiu: Mie îmi daţi voie să mă retrag... Avînd în vedere că m-am distrat mai puţin bine... mi s-a făcut somn... Vă salut... *(Magdei.)* Ţi-ai găsit rujul de buze?

Magda: Care ruj?

Puiu: Văd că nu mai ai nici un pic pe buze... şi bănuiesc că ţi l-ai pierdut...

Magda: Iar eu bănuiesc că eşti un obraznic...

Puiu: Noapte bună... *(Iese demn.)*

Mama *(văzînd că Magda se aşază):* Tu nu te culci?

Magda: Mai fumez o ţigară şi pe urmă mă culc.

MAMA: Bine... Eu mă duc... Nu că mi-e somn, dar poate adorm... Noapte bună, fata mamii! *(O sărută.)* Şi vezi, ai grijă de brăţară... Pune-o bine.

MAGDA: O să dorm cu ea sub pernă... Noapte bună, măicuţo! Dacă vrei, stinge şi lumina... *(Mama o stinge şi iese.)* Mersi... Îmi place să fumez aşa... în semiobscuritate... *(Rămîne aprinsă numai lampa mică. Magda aprinde o ţigară pe care începe s-o fumeze visătoare.)*

(Un timp. Apoi, Puiu deschide uşa cu băgare de seamă.)

PUIU: Magda...

MAGDA *(deranjată din reverie)*: Ce vrei?

PUIU *(foarte om mare)*: Aş dori să-ţi vorbesc.

MAGDA: Nu mai spune...

PUIU *(acelaşi ton)*: Aş putea să ştiu şi eu unde ai fost pînă la ceasul ăsta?

MAGDA *(nu observă aerul lui „serios“. E mulţumită să vorbească cu cineva de tot ce-a făcut şi numai de asta îi răspunde)*: Întreabă-mă unde n-am fost? La Şosea... la „Cina“... la „Colorado“... la „Melody“... În toate barurile, pe rînd...

PUIU: Şi ce-aţi făcut acolo?

MAGDA *(ca să rîdă de el)*: Am jucat loton...

PUIU: Degeaba vrei să mă iei aşa, că nu scapi cu glume. Deşi sînt fratele tău mai mic, în calitatea mea de bărbat, sînt mai mare... şi sînt dator să-ţi spun ceea ce mama n-a îndrăznit...

MAGDA: Ce anume? *(Devine atentă.)*

PUIU: În legătură cu Milică... Te înştiinţez că e foarte supărat... din cauza americanilor ăstora cu care umbli de dimineaţa şi pînă de dimineaţă.

MAGDA: Ţi-a spus el?

PUIU: Nu! Milică e un om prea demn şi prea cumsecade ca să se plîngă, sau să facă vreun reproş... Eu, însă, am observat că nu e mulţumit... că e trist... că suferă... Adineauri avea remy de la „mînă — hand“ şi nici n-a observat... Se gîndea la tine că nu vii pînă la ora asta. Ascultă, Magda... nu e frumos ce faci!

MAGDA: Dar ce fac?

PUIU: Tu ştii că, întotdeauna, în afară de dragostea mea de frate, am avut pentru tine o consideraţie deosebită. De cînd am început să judec, mi-am dat seama că eşti o fată inteligentă, cu judecată solidă şi plină de calităţi... Acum însă — de cînd cu gansterii ăştia — ai deraiat... Nu mai eşti tu... Nu mai ştii ce faci... Îţi pierzi timpul în locuri care nu sînt pentru tine şi pentru viaţa pe care o trăieşti... Tu nu eşti făcută pentru ca să te întorci acasă dimineaţa cu balonaşe agăţate de mănuşă şi cu brăţări suspecte pe braţe.

MAGDA: Suspecte?... De ce suspecte? Cred că oricînd o prietenă atît de bogată ca Boby poate să-mi facă un dar ca ăsta... *(Se uită la brăţară.)* Recunoaşte că e splendidă, nu?

PUIU: Recunosc.

MAGDA *(uşor grizată. O ajunge şampania)*: Prin urmare nu e suspectă... e splendidă... Şi, te rog, să retractezi imediat ce-ai spus.

PUIU: Nu! Nu retractez... *(E dîrz.)*

MAGDA: De ce?

PUIU: Pentru că nu e de la Boby... E de la frate-său...

MAGDA *(cu tandreţe spre brăţară)*: Îmhî! De la el e! Mare detectiv particular eşti tu, mă, piciule!

PUIU: Nu sînt detectiv... Sînt psiholog...

MAGDA: Oooo! Psiholog! Copiii nu sînt psihologi...

PUIU: Eu nu mai sînt copil...

MAGDA: De cînd? Aseară la şapte, cînd te-am văzut ultima oară, erai...

PUIU: M-am schimbat în noaptea asta.

MAGDA: Transformistule!... E! Fiindcă spui că nu mai eşti copil... ia loc, te rog, aici... şi dă-mi voie să-ţi ofer eu o ţigară... Prima ta ţigară. *(Îi oferă.)*

PUIU *(aşezîndu-se)*: Mersi... Nu fumez ţigări americane...

MAGDA: Nu!.. Da' de care fumezi?

PUIU: De cinci ani fumez „Naţionale“ şi nu le schimb...

MAGDA: Tu? Fumezi de cinci ani? Tu? *(Rîde.)* Unde?

PUIU: Unde găseşti tu şi cu mama mereu ocupat...

MAGDA: În cazul ăsta, mă predau... Recunosc că nu mai eşti un copil... Şi fiindcă, adineauri, m-ai întrebat ce-am făcut astă-seară... uite... o să-ți spun... Dar nu fiindcă ești bărbat... ci fiindcă nu vreau să fii neliniștit. Fiindcă tu ești neliniștit... Nu e așa?

PUIU: Da.

MAGDA: E! N-am făcut nimic... din ceea ce ți-i teamă ție că aș fi putut să fac... Am rîs... am dansat... am băut un pic.

PUIU: Pic e ăsta?

MAGDA: Păi, da. Un pic cam mult... Am dansat ca o nebună... La „Melody“, dansatorul localului m-a luat pe englezește: *I beg your,* pardon... Credea că sînt și eu americană... *(Rîzînd.)* Vreo prințesă a dolarilor... Regina cremei de ghete!... Mai ales, judecînd după brățară...

PUIU: Și nu i-ai spus că nu ești?

MAGDA: De ce era să-i spun? Ce să-i spun? Că tata a fost unul din inginerii cei mai buni din România... Că a construit poduri... silozuri... diguri și că din toate astea s-a ales cu o înmormîntare de clasa a treia... la „Sfînta Vineri“? Că eu sînt numai o biată stenodactilografă și lucrez în biroul logodnicului meu, care vinde accesorii de automobil? Nici nu m-am gîndit... L-am lăsat să creadă... că m-am născut în zgîrie-norii noștri proprii... construiți din miliardele pe care tata le-a cîștigat fiindcă a inventat scobitoarea cu două capete...

PUIU: E, dacă ai făcut numai atît, nu e nimic...

MAGDA: Dar ce ți-ai fi închipuit tu că aș fi putut să fac... altceva. *(Puiu tace.)* Cum? Tu ți-ai putut închipui?

PUIU: Eu cunosc bărbații mai bine decît tine...

MAGDA: Dar trebuie să mă cunoști pe mine, mai întîi, mai bine decît pe toți bărbații... Va să zică... tu... fratele meu... ai crezut că e destul să ies într-o seară în oraș... să beau un pahar de șampanie mai mult... pentru ca să-mi pierd mințile... să nu mai știu ce să fac?

PUIU: Mi-a fost teamă că...

MAGDA: Ce?

PUIU: Americanii ăștia sînt dați dracului... N-ai văzut în filme. Te ia la sigur. *How do you do. I am sorry... All right!...* Și gata...

MAGDA: Jim, din acest punct de vedere, nu e american deloc, e foarte la locul lui... prea la locul lui...

PUIU: Mă rog. Eu n-am nimic împotriva lui. Nu-l cunosc și nici nu țin... Am, însă, o singură pretenție. Poate să mănînce tot ce vrea: beton, șoareci, sticle de lampă... șireturi de ghete... mă rog... Dar roșu de buze din familia mea, nu! Fiindcă eu n-aștept să mă ia la box. Și, cînd m-oi întărîta, îi trîntesc o cărămidă-n cap de la distanță... de-l trimit îmbălsămat la New York.

MAGDA *(amuzată)*: N-ai nici o grijă, Puiule... Sora ta este așa cum o știi... Profită și ea puțin de ocazie... că i-au venit niște prieteni bogați... și că, datorită lor, își poate permite să se amuze puțin... să cunoască o lume pe care n-a cunoscut-o și să-și strîngă rezerva pentru viitor... Rezerve de care am nevoie... Asta e tot... înțelegi? *(Imitîndu-l pe Milică.)* „Înțe'egi?“

PUIU *(după o mică pauză)*: Da...

MAGDA: Și acum ești liniștit?

PUIU: Da... Și îți mulțumesc, să știi.

MAGDA: Pentru ce?

PUIU: Pentru că m-ai liniștit... Aveam atîta nevoie...

MAGDA *(privindu-l)*: Ce curios! Am stat cu tine de vorbă ca și cu un om în toată firea...

PUIU: Pentru că sînt, Magda...

MAGDA: Da! Văd și eu că ești...

PUIU: Magda! *(Grav.)* Înainte de a mă duce să mă culc... aș vrea să te rog și eu ceva...

MAGDA: Te rog...

PUIU: Dar, îmi făgăduiești că n-o să mă refuzi?

MAGDA: Da!

PUIU: Dă-mi și mie un balon de-ăsta... *(Magda desface un balon și i-l dă.)* Mersi... Pa! Noapte bună...

(Din ușă.) Dă-mi și-o țigară americană s-o fumez în pat, să văd și eu cum e mahorca lor. *(Magda îi aruncă o țigară.)* Sincerele mele mulțumiri... *(Iese.)*

(Magda rămîne singură. Își aprinde și ea o țigară... se trîntește în balansoar, închide ochii și începe să se legene... Apoi deschide ochii, ridică brațul în sus ca să-și privească brățara, și-l mișcă ca s-o facă să licăre în lumină. Mișcînd brațul, atinge cu țigara balonul care era legat de capătul balansoarului. Balonul plesnește scurt.)

TABLOUL IV

Magazinul lui Milică. Intrarea prin stînga. În fund, cît ține peretele, un raft cu geamuri de sticlă cu accesorii pentru automobile. În fața raftului, o tejghea lungă pe care se află de asemenea fel de fel de „articole“ de specialitate — lămpi, rulmenți, bidoane de ulei „Osin“ sau „Distribuția“, de exemplu etc., etc. — în legătură cu profilul magazinului. În stînga, o ușă îngustă duce spre atelier. Într-o parte a magazinului sînt expuse cauciucuri de automobil. Tot în stînga, planul I, casa de bani, o măsuță cu mașină de scris și telefonul pe casa de bani. Vînzătorul și ucenicul — care se află în scenă la ridicarea cortinei — sînt îmbrăcați în treninguri murdare, unsuroase. Eventual, în salopete cu numele vreunui produs sau al unei societăți, pe spate și pe piept. Magazinul lui Milică nu trebuie să fie nici un moment o prăvălie, convențională, de teatru. E la fel ca în realitate... Cu pardoseală murdară, plină de pete de gudron și ulei, cu bidoane goale, cu hîrtii, cîrpe unsuroase aruncate peste tot — ca să fie la îndemînă — cu aspectul general al unui magazin în care se face treabă tot timpul și din care nu lipsesc permanent clienții. Dacă se poate, n-ar strica să se răspîndească în sală un miros specific de benzină și ulei de automobil. La ridicarea cortinei, vînzătorul face oarecare ordine pe tejghea și ucenicul — ceva mai la o parte — pilește o piesă.

UN CLIENT *(haină scurtă de piele, șapcă de șofer, intră):* Salut!

VÎNZĂTORUL: Să trăiești, nea Gogule... E? Ce s-a mai întîmplat?

CLIENTUL *(zîmbind):* Mai nimic. Un carambolaș pe Grivița. A intrat în mine cu contraefect.

VÎNZĂTORUL: Al cîtelea, săptămîna asta?

CLIENTUL: Al șaptelea... Ziua și carambolașul... M-a înnebunit... în fiecare zi, ori dă cîte unul peste mine, ori dau eu peste el...

VÎNZĂTORUL: În cazul ăsta, ar trebui să-ți cumperi un tanc.

CLIENTUL: Am ghinion, șefule! Ăsta de azi a fost camion... Dar ce să spui! Mi-a plăcut și mie cum a intrat în mine... Dacă nu viram brusc spre dreapta, mă făcea zob... *(Scoate dintr-o batistă diverse bucățele de piese sparte și le pune pe tejghea.)*

VÎNZĂTORUL: Ce sînt astea?

CLIENTUL: Oase rupte de la motor...

(Milică intră din fund, în timp ce sună telefonul. E foarte rău dispus.)

CLIENTUL: Să trăiți, dom' Dumitrescu... Cum merge?

MILICĂ: Ca pe sîrmă, mulțumesc.

CLIENTUL: Ce mai faceți?

MILICĂ *(ducîndu-se la telefon)*: Nu mai pot de bine... *(La receptorul.)* Alo? Da? Domnul Bălănescu & Co.? *(O pauză.)* A, nu... nu, nu, nu, nu... nici vorbă de așa ceva... Înțelegi? Exclus... Nu mai aștept nici o zi. Nici un minut, înțelegi? Banii sau protestul... M-am săturat de termene... Eu cînd dau bani, vreau să primesc înapoi, înțelegi, tot bani, nu termene... Mă rog... Cine n-are bani, să nu facă afaceri... Ce-mi pasă mie de firma „Bălănescu“. Dar cine e domnul Bălănescu & Co. Poate să fie și Ford... Puțin îmi pasă... *(O pauză.)* Dacă nu-ți place tonul meu, n-ai decît să închizi, și gata... *(Se înfurie.)* Mîrlan ești dumneata... și obraznic... Ce? Cexina!.. Fir-ați ai dracului să fiți de faliți și de excroci... *(O pauză.)* Te poftesc să fii cuviincios, înțelegi, că pe urmă... *(Ascultă o clipă.)* Ai noroc că nu-mi place să mă leg de părinți. *(Închide furios telefonul.)* Îmi pare rău că nu i-am dat și o pereche de palme, să-i sară telefonul din mînă...

CLIENTUL *(care a ascultat convorbirea)*: Așa e! După ce nu dă, mai și pretinde.

VÎNZĂTORUL *(care între timp a examinat bucățelele de metal)*: Trebuie schimbat carburatorul.

CLIENTUL *(mirat)*: Da' de ce trebuie schimbat?.. Dacă-i punem un plutitor nou... gata... E-n regulă.

VÎNZĂTORUL: E, asta e! Ascultă-mă pe mine... Dacă nu pui un carburator nou... nu faci nimic... E sfînt.

MILICĂ *(apropiindu-se)*: Despre ce este vorba?

VÎNZĂTORUL: Nea Gogu nu crede că trebuie schimbat complet carburatorul. L-a tamponat un camion, drept în față și i-a făcut tot motorul praf.

CLIENTUL: Da'de unde?.. M-a șters numai oleacă... Nici vorbă de carburator schimbat... Pun un plutitor nou, și gata.

MILICĂ *(definitiv)*: Mă rog! Noi, însă, nu vindem plutitoare separat...

CLIENTUL: Se poate, dom' Dumitrescu? Nici luna trecută cînd am intrat cu șaizeci în parapetul podului de la Sfîntul Elefterie, n-am pus carburator nou... Și, slavă Domnului, c-am fost fotografiat după accident în toate ziarele, la cronica muzicală.

VÎNZĂTORUL: La cronica muzicală?

CLIENTUL: Păi, sigur... că mașina mi-era armonică... Cum o să cumpăr un carburator nou acuma, pentru un fleac de plutitor care mi s-a stricat?

MILICĂ: Te-am rugat eu să cumperi? Dumneata ai venit singur în prăvălie... Eu nu rog pe nimeni să cumpere nimic... Cine vrea să cumpere, cumpără, cine nu, adio și un praz verde.

CLIENTUL: Eu n-am spus că mă silești dumneata să cumpăr, dar...

MILICĂ *(începe să zbiere, din senin)*: Ba da, ai spus... Ce? Adică eu nu știu ce vorbesc? Ai spus... Și dacă nu-ți place cum ești servit aici în magazin, înțelegi, n-ai decît să nu mai intri în el...

CLIENTUL: Bine, dar...

MILICĂ: Ce dar! Care dar? Nici un dar... Eu n-aduc clienții cu sila în prăvălie... și cui nu-i place... uite ușa colo. Scrie chiar pe ea: „Rog închideți ușa“ și, dacă se poate, chiar pe dinafară... Înțelegi?

CLIENTUL: Îmi pare rău că vă supărați așa ca văcarul pe sat, coane Milică.

MILICĂ: Văcar ești dumneata, c-ai călcat o sută de vaci pînă acuma... și ești și obraznic... Află, domnule, că nu s-a născut ăla pe care să-l rog eu să cumpere ceva... Eu n-am nevoie de clienți, înțelegi? N-am nevoie... Îi dau dracului de clienți, închid prăvălia și gata... Ies la pensie...

(Iese, nu la pensie ci afară, trîntind ușa spre atelier.)

CLIENTUL: Dar ce are stăpînul azi? Are draci?

VÎNZĂTORUL: Nu știu nici eu... De cîteva zile nu e într-ale lui... Parcă e lovit cu leuca.

UCENICUL: Mi se pare că s-a stricat căruța cu logodnica... N-ai văzut că de cînd nu mai dă ea pe aici, nu-i mai intră nimeni în voie, jupînului? E chestie de amor la mijloc...

CLIENTUL *(înfuriindu-se retrospectiv)*: Ei și ce? Dacă s-a certat cu logodnica, trebuie să zbiere la mine și să mă insulte? De unde și pînă unde? E, al dracului!... *(Spre ușa pe unde a ieșit Milică.)* Nu permit nimănui să fie obraznic cu mine... Ce? Dacă sînt client, să fiu servit... că plătesc... Mie nu mi-e frică de nimeni.

MILICĂ *(intră o clipă din atelier, ia ceva — o hîrtie de exemplu, de pe tejghea — și intră în atelier).*

CLIENTUL *(cînd îl vede, iese imediat)*: Cuțu să-mi ziceți, cînd oi mai pune picioarele aici...

VÎNZĂTORUL: Mă înțelegi... cu clienții trebuie să te porți ca și cu boierii.

UCENICUL: Ce-are de-a face logodna jupînului și cu magnetoul clientului. Ei drăcie cu pălărie!

VÎNZĂTORUL: Uite că are... că amîndouă nu merg... Ai terminat șaibele?

UCENICUL: Una e gata și la asta mai am oleacă.

UN TÎNĂR *(intră)*: Bună seara!

VÎNZĂTORUL: Salut...

TÎNĂRUL: Domnule, te rog, ești bun să vii puțin pînă afară un moment și să vezi nițel bobina?

VÎNZĂTORUL: Imediat... Dar ce are?

TÎNĂRUL: Dracu' știe... O dată se aprinde, o dată nu... Face fițe...

VÎNZĂTORUL: Să vedem... *(Sună telefonul. Face un pas spre telefon.)* Alo... *(Vînzătorul iese cu tînărul.)* Alo! Da! Magazinul Dumitrescu, vă rog... Daa! Cine întreabă, vă rog... Nu, vă rog. Domnișoara n-a venit astăzi la birou, vă rog. Un moment vă rog, să întreb pe domnu' Dumitrescu, vă rog... *(Strigă spre atelier.)* Domnu' Dumitrescu... Poftiți la aparat, vă rog.

MILICĂ *(intrînd)*: Cine e?

UCENICUL: N-a vrut să spună... O caută pe domnișoara Magda.

MILICĂ *(țipă la el)*: Ei și? Unde o vezi? O vezi aici?

UCENICUL: Întreabă numai cînd vine domnișoara.

MILICĂ: Și de unde vrei să știu eu? Ce sînt prezicător! Miercuri a venit la zece... Ieri la unsprezece și jumătate... Astăzi n-a venit deloc... De unde vrei să știu?

UCENICUL: Atunci ce să spun...

MILICĂ: Că ești un tîmpit... *(Îi smulge receptorul din mînă și strigă la telefon.)* Vă rog... în orele de birou convorbirile particulare sînt interzise. *(Închide. Ucenicului.)* Marș la treabă.

VÎNZĂTORUL *(revenind cu tînărul)*: Trebuie să veniți, domnule, mîine dimineață, să vă punem altă bobină.

TÎNĂRUL: La ce oră?

MILICĂ *(se bagă în vorbă)*: Cînd poftești dumneata. Noi sîntem toată ziua aici.

TÎNĂRUL: Nu e nevoie să ridicați tonul pentru asta.

MILICĂ: În prăvălia mea ridic ce vreau, înțelegi... Și cui nu-i place... liber. Uite ce scrie pe ușă.

TÎNĂRUL: Mi se pare că dumneata ești beat.

MILICĂ *(răcnind la personal)*: Dați-i cu magazinul în cap și dați-l afară.

TÎNĂRUL *(este nedumerit)*: O să te trimit la balamuc, candriule... *(Iese.)*

(Milică se duce și se așază la mașina de scris. Pune o foaie de hîrtie etc. ...și începe să scrie cu un deget, în timp ce vînzătorul și ucenicul umblă încet după treaba lor, făcîndu-și semne și căutînd să-l menajeze. O clipă se ciocnesc și vînzătorul îi face observație — mutește — ucenicului. Apoi îi arde o palmă, pe care ucenicul o înghite în tăcere.)

MAGDA *(intră veselă)*: Bună seara... *(Se duce la Milică.)* Bună seara, Milică... Să nu fii supărat, te rog, c-am întîrziat atîta, însă americanii au vrut să vadă Snagovul, la dejun...

MILICĂ *(ironic, bătînd mai departe)*: Și l-au văzut?

MAGDA: Da... dar repede de tot fiindcă la trei au vrut să meargă la meciul dintre „Venus“ și „Ripensia“... A bătut „Ripensia“ cu trei la unu.

MILICĂ: Felicitările mele!

VÎNZĂTORUL: Dom' Dumitrescu... ce facem cu amortizoarele?

MILICĂ: Ce să faceți? Să vă duceți dracului, asta să faceți...

VÎNZĂTORUL *(depărtîndu-se. Ucenicului)*: Ai auzit? Du-te dracului... *(Iese.)*

UCENICUL *(ieșind după el)*: După dumneata, nea Costică, că ești mai în etate.

(Magda își scoate mantoul și pălăria.)

MILICĂ *(reîncepe să scrie cu un deget la mașină, silabisind)*: În referire la stimata dumneavoastră din...

MAGDA *(drăguță)*: Nu vrei să mă lași pe mine?

MILICĂ: Mulțumesc... Scriu singur.

MAGDA *(mai drăguță)*: Te rog... *(Îl dă la o parte și se așază ea la mașină)*: Ce e asta?

MILICĂ: Răspunsul la scrisoarea lui „Vulcan“.

MAGDA *(scriind la mașină, repede)*: Ah!.. Știi ce frumos e Snagovul primăvara... A-nverzit pădurea și lacul parcă și-a primenit apa... și sînt atîtea păsărele... o filarmonică întreagă... Tu ai fost vreodată, în mai, la Snagov?

MILICĂ: Nu! Am fost o singură dată, în decembrie... iarna.

MAGDA: Iarna? La Snagov?

MILICĂ: Da! M-am dus să mă dau pe gheață...

MAGDA *(rîde)*: Puteai să te duci în Cișmigiu, că e mai aproape... *(Alt ton.)* Vrei să mergem duminica asta?

MILICĂ: În Cișmigiu?

MAGDA: Nu, la Snagov...

MILICĂ: Mulțumesc... nu merg... Vara nu mă dau pe gheață...

MAGDA: Dar ce ești așa de... categoric.

MILICĂ: Așa sînt eu...

MAGDA *(întorcîndu-se pe scaun, spre el)*: Dar ce este? Ce-nseamnă asta? Eu îți propun foarte drăguț să mergem duminică la Snagov și să facem o plimbare cu barca pe lac...

MILICĂ: Nu mă plimb cu barca pe lac...

MAGDA: Pentru ce?

MILICĂ: Fiindcă mi s-au înecat corăbiile...

MAGDA *(se ridică)*: Milică! Ce e cu tine? *(Milică tace.)* Milică! Îți vorbesc... N-auzi?

MILICĂ: Ba da...

MAGDA: Atunci, de ce nu răspunzi?

MILICĂ: Fiindcă n-am conversație... Nu-mi arde...

MAGDA: Dar ce ai? Ce s-a întîmplat?

MILICĂ: Nimic... M-am săturat, însă... și atîta tot.

MAGDA *(surprinsă)*: Te-ai săturat? Nu-nțeleg! De ce te-ai săturat?

MILICĂ: Știi foarte bine...

MAGDA: Nu... nu știu...

MILICĂ *(stăpînindu-se cît poate)*: E mai mult decît poate îndura un om, cel mai bun om... Ceea ce simt de zece zile încoace, întrece orice închipuire... Sufăr ca un nenorocit... ca un cîine...

MAGDA: Tu?

MILICĂ: Mama ta mi-a spus mai de mult să-ți spun tot, limpede... Dar n-am vrut... Am vrut să te las să te distrezi... să-ți faci gustul. Mi-am zis că mașina se oprește singură, cînd se isprăvește benzina... M-am înșelat, însă... Și, de atîtea zile, mă frămînt, rabd și nu știu ce să fac...

MAGDA: Bine, dar tot ceea ce fac eu n-are nici o importanță.

MILICĂ: Sigur. Ce importanță are pentru tine că ești logodnica mea? Nici una! A fost destul să vină o telegramă ca să uiți totul... Tot... absolut tot.

MAGDA: Ascultă, Milică! Nu vreau să ne certăm... Se poate să ai și tu oarecare dreptate, din punctul tău de vedere... Poți, însă, să fii convins că eu n-am uitat nici o clipă nimic... că *(apăsat)* nu doresc să uit nimic... și că îmi cunosc toate obligațiile pe care trebuie să le am față de tine... în viitor. *(O mică pauză.)* Deocamdată, însă... sînt liberă.

MILICĂ: Cum liberă?... Ești a mea... Și prin urmare nu ești liberă... Prăvălia mea a cui e? A mea! Prin urmare nu e liberă... nu e nici de vînzare, nici de închiriat...

MAGDA: Da, dar deocamdată eu sînt a mea... și mă conduc așa cum îmi place.

MILICĂ: Mă rog... Se poate să fie așa moda în America. Mie, însă, puțin îmi pasă de cum e acolo... Odată ce ești logodită cu mine, eu fixez moda, tu n-ai decît o singură obligație — să te supui.

MAGDA *(cu blîndețe)*: Dar de ce nu vrei să-nțelegi că nu e frumos, că nu e drept, să mă împiedici să trăiesc cîteva zile frumoase, numai pentru că sînt logodnica ta... Nu trebuie să mă legi prea strîns chiar de pe acuma...

MILICĂ: Ba, dacă nu se poate altfel... te și leg. Cu noduri... să stai la un loc. Eu sînt bărbat de modă veche și nu pot admite să umbli serta-ferta, noapte după noapte prin tot Bucureștiul, cu oameni străini. Dar ce ești tu? Florăreasă, să umbli prin toate localurile? Birje, să cutreieri toate străzile? Cîine de pripas... să mănînci la toate mesele.

MAGDA: Milică...

MILICĂ: Ce Milică? Așa este... și cînd este așa, nu poate fi altfel, înțelegi?

MAGDA: Dar, pentru Dumnezeu, tu de ce nu vrei să înțelegi că în loc să mă cerți și să mă jignești, tu ar trebui să fii lîngă mine... Să-mi dăruiești zilele astea... Să mă lași să-mi fac gustul. Să pot o dată și pentru ultima oară să hoinăresc, să m-amuz, să petrec... Să mă amețesc o clipă de toate parfumurile astea tari ale unei vieți pe care n-am s-o trăiesc...

MILICĂ: Ce parfumuri? Că te amețești în fiecare seară de șampanie... cu ăla.

MAGDA: Care ăla?

MILICĂ: Crezi că eu nu știu că minți, cînd spui că umbli cu o societate întreagă de prieteni? Umbli cu unul singur... Un tînăr cu dinții așa, lătăreți... și cu nasu-n sus...

MAGDA: Va să zică, mă spionezi? Nu ți-e rușine?

MILICĂ: De ce să-mi fie rușine? Că e în joc onoarea mea... Viața mea... că am înnebunit de dragoste... Să-mi fie rușine... că vreau să te împiedic să ajungi acolo unde ajung toate care au făcut ca tine.

MAGDA: Milică...

MILICĂ: Să-mi fie rușine... fiindcă mă chinui de zece zile de dor, și de frică, și de furie... în timp ce tu umbli toată ziua... dimineața, după-prînz, seara și noaptea, ca o desfrînată și Dumnezeu știe pe unde te duci și ce faci.

MAGDA: Doamne! Milică... e îngrozitor...

MILICĂ: Da... să știi că e îngrozitor. Și să știi că m-am decis... Nu mai pot... Nu mai tolerez... Nu mai înghit, înțelegi? Pe ăla îl împușc și pe tine te snopesc în bătaie...

MAGDA: Pe mine! În bătaie? *(E consternată de ieșirea lui Milică.)* Cu ce drept...

MILICĂ: Sînt logodnicul tău.

MAGDA: Nu! Ai fost logodnicul meu... *(Scoate verigheta, vrea s-o arunce pe tejghea, dar cade pe jos.)* Nu mai sînt logodnica ta.

MILICĂ *(ca lovit de trăsnet)*: Cum? Ce? Ce zici? Magda!... Magda! *(Întinde mîinile spre ea, distrus dintr-o dată.)*

MAGDA *(punîndu-și febril mantoul și pălăria)*: Nu mă atinge...

MILICĂ: Magda! Nu pleca...

MAGDA: Nu... nu plec... Fug... O iau la goană... Dacă aș putea, aș vrea să zbor ca să ies mai repede de aici... Nu mai am ce căuta aici... M-am înșelat... Eu m-am logodit cu un băiat bun și tînăr... care vrea să reabiliteze logodna noastră și să mă facă să uit de madam Corcoveanu... Dar astăzi am găsit aici un altul în locul lui... un om egoist... rău... brutal. Pe ăsta nu-l știu cum e și nici nu vreau să-l cunosc...

(O îneacă plînsul și iese în goană. Mama intră cu Puiu, tocmai în clipa cînd Magda se pregătea să iasă. Magda caută imediat să-și schimbe atitudinea. Nu izbutește însă, de plîns.)

MAMA: Bună seara, copii...

PUIU: Salut, porumbei români...

MAMA: Am trecut pe-aici... și am venit să mergem cu toții la masă...

PUIU: Fac cinste cu un taxi...

MAMA: Ți-am făcut la masă, ghici ce? *(Lui Milică. Observă mutrele celor doi.)* Dar ce este? Ce e cu voi, ce s-a întîmplat?

(Magda tace. Milică lasă capul.)

PUIU: Lupte intestine?

MAMA *(alarmată)*: Nu cumva v-ați certat... Milică, pentru Dumnezeu, ce este?

(Milică nu răspunde, îi joacă ochii în lacrimi.)

MAGDA: Am rupt logodna, mamă...

MAMA: Ce?..

PUIU *(devine serios)*: Ați rupt logodna? De ce? *(Milică, simțind că nu-și mai poate ține plînsul, se duce spre atelier.)* Milică!.. *(Iese după Milică.)* Mă!.. Mă, tată, mă!..

MAMA: Magda!.. Fata mamii... Nu-mi vine să cred...

MAGDA: Nu plînge, mamă... Așa a fost să fie... Nu se mai putea altfel...

MAMA: Bine, dar Milică e un băiat atît de bun... atît de cumsecade...

MAGDA: Tocmai de-aia... Nu cred că l-aș fi putut face fericit... Și nici eu nu știu dacă aș fi fost... *(Cu un pic de tandrețe.)* Adu-ți aminte, mamă... acum douăzeci și unu de ani cînd mă scotea guvernanta cu căruciorul în parcul „Ioanid“... ce fel de bărbat visai pentru mine? Adu-ți aminte ce mi-ai spus? Și pe urmă... cînd îmi scriai la pension, în Elveția... Ce-mi scriai?

MAMA: Bine... dar atunci... era altceva. Trăia tatăl tău... eram bogați... aveam dreptul să visez altceva pentru tine... Și pe urmă, Milică are înaintea lui un viitor frumos... Cît e de ascultător și de îndrăgostit de tine... îl poți forma... încet, încet și poți scoate din el... așa din el... chiar un bărbat, așa cum l-am visat pentru tine și cum îl meriți.

MAGDA: Nu, mamă!... După cele întîmplate astăzi între mine și Milică nu mai poate fi vorba de asta... și e mai bine că s-a întîmplat mai curînd... Eu nu sînt făcută, mamă, pentru o viață modestă, împărțită pe ore și foi de calendar... Nu sînt făcută pentru o viață monotonă... Simt în mine chemarea altei lumi... Mă simt atrasă de puteri pe care nu le-am știut pînă acuma... spre alte țări...

MAMA: Știi bine, mamă, că eu nu m-am amestecat niciodată în treburile și gîndurile tale... Am crezut întotdeauna că ceea ce faci tu, e cuminte... Acuma, însă, cred că n-ai judecat destul... Viața asta pe care o duci de cînd cu americanii te-a impresionat, probabil... și te-a făcut să te gîndești la lucruri care nu sînt pentru noi...

MAGDA: De unde poate să știe cineva ce e și ce nu e pentru el?

MAMA: Bine, dar... oamenii ăștia au să plece mîine-poimîine... și pe urmă tu ai să rămîi...

MAGDA: Să rămîn? Nici nu mă gîndesc... Boby m-a invitat de o sută de ori să mă duc cu ei în America.

MAMA: În America?

MAGDA: Da, mamă, în America... *(Începe să se înflăcăreze.)* Boby mi-a spus că îmi va face imediat o situație strălucită la banca lor... Tatăl ei are una din cele mai mari bănci din New York... Un zgîrie-nori de patruzeci și cinci de etaje... cu scări rulante... cu sute de ascensoare... patru sute optzeci de ferestre... și în dosul lor voi avea un birou... și înaintea mea... cerul lumii noi... cerul Americii sub protecția căruia s-au desfășurat cele mai formidabile existențe și s-au făcut cele mai imense fapte din viața lumii întregi... America e țara tuturor posibilităților... țara în care toate visurile se pot împlini ca într-un basm. Ah! Dacă ai ști cît o doresc... cît de atrasă mă simt către ea... Totdeauna am avut în mine pasiunea neprevăzutului... Mamă!... uite, în clipa asta simt că se decide viața mea... viața mea adevărată...

MAMA: Și noi să rămînem singuri?

MAGDA: Nu... măicuța mea dragă... De îndată ce-mi fac eu rost, vă chem acolo... vă iau cu mine... Puiu o să se facă inginer... sau industriaș... Tu o să te faci *lady*... și eu poate... o să mă mărit... Nu de altceva... dar să te fac cuscră cu „regele broaștelor"...

MAMA: Aoleu! Nu-mi mai vorbi de broaște, că-mi aduc aminte de șoareci și iară visez toată noaptea pisici... *(Revenind la discuție.)* Cum adică să mă faci cuscră?

MAGDA *(privind-o în ochi, cald, filial)*: Eu n-am fost încă îndrăgostită, mamă... Viața mea, viața noastră de pînă acum m-a obligat să judec prea mult tot ceea ce fac... și judecata prea multă nu se împacă cu dragostea deloc. Acuma m-am lăsat dusă de împrejurări, am judecat mai puțin... și dragostea și-a făcut loc în sufletul meu... m-a prins... într-o seară la operă. M-a luat de braț... pe negîndite, mi-a căzut programul din mînă... și el s-a aplecat să mi-l ridice... Am simțit sărutîndu-mi glezna ușor și pe urmă n-a mai fost decît muzica care inunda sala, sufletele, lumea... O doamnă Butterfly mică și îndrăgostită dumnezeiește de un marinar tot american... Și ochii lui care se plimbau pe mine, grei și catifelați, ca de fachir... Ce era să fac? Am surîs americănește...

MAMA *(nedumerită de tiradă)*: Cum adică, americănește?

MAGDA: Adică fericită de ceea ce mi se întîmplă... Înțelegi? *(E luminată toată de istorisire.)*

MAMA *(cînd aude „înțelegi", își aduce aminte de Milică, întoarce capul spre atelier și zice)*: Săracul!

MAGDA: De ce? Poate e spre binele lui... De ce să-i stric viața? Fiindcă i-aș fi stricat-o... Astăzi mi-am dat seama că i-aș fi stricat-o... Să mergem, mamă... E și tîrziu. *(Se uită la ceas.)* Pînă mă schimb...

MAMA: Iar te duci în oraș astă-seară?

MAGDA: Mai ales astă-seară... E cea mai frumoasă seară din viața mea... Fiindcă sînt liberă... Mă simt liberă... și n-o să mă mai mustre conștiința pentru fiecare cupă de șampanie și pentru fiecare pas de dans.

MAMA: Păi, eu zic să mai rămîn... să vorbesc și cu el...

MAGDA: Bine! Mai rămîi, dacă vrei... Eu nu mai am nici un rost aici... și la noapte nu mai veghea, te rog... Se poate întîmpla să vin foarte tîrziu... tîrziu de tot... fiindcă mîine pot să dorm cît vreau... Nu mai am birou... Pa!

MAMA *(se duce spre atelier și strigă)*: Milică! Milică!... Milică!

PUIU *(vine din atelier... E impresionat... Se oprește în ușă și, privind spre atelier, duce degetul pe buze)*: Sssssstt! Plînge!...

TABLOUL V

Un colț din holul hotelului „Athenée Palace". La ridicarea cortinei, Boby și Chester stau în fotolii, la o măsuță. Boby, cu ochelarii pe nas, citește un jurnal politic american. Chester răsfoiește o revistă de mode... Trece o fată cu țigări, drăguță de tot... Chester îi face un semn discret.

FATA *(vine și prezintă cutia)*: Doriți țigări ?

CHESTER *(începe să aleagă țigări)*: Yes... *(Întîrzie intenționat cu alesul și face ochi dulci fetei.)*

(Boby îl surprinde fără ca el să bage de seamă și îl urmărește, gata să sară.)

FATA *(arătîndu-i marfa)*: Englezești... americane... goluaze. *(„Gaulloise".)*

CHESTER: *Americain, yes... (Cînd fata îi indică pachetele, profită ca să-i mîngîie mîna. Boby vede și fierbe, Chester habar n-are... ia un pachet de țigări și plătește cu cinci sute de lei. Fata vrea să-i dea restul.) Thanc-you... (Gest să oprească restul.)*

FATA: *Thanc-you... (Se depărtează.)*

BOBY: *No, no, no! (Strigă.)* Psst... *(Fata vine îndărăt și prin semne Boby îi arată să dea restul lui Chester. Fata dă restul bosumflată. Boby, după ce ia restul și îl dă agresivă lui Chester, scoate cinci sute de lei din poșeta ei și le dă fetei): For you...*

FATA *(nedumerită)*: *Mich ?*

BOBY *(surîzîndu-i cu totul altă mutră)*: *Yes... For you. Pour vous mademoiselle... Gardez...* Pentru tu, domnișoară.

FATA: *Merçi beaucoup... (Plecînd.)* Fir-ați ai dracului să fiți de nebuni. *(Bagă hîrtia în buzunarul șorțului și dispare.)*

(Boby, cum se depărtează fata, se repede ca o leoaică la Chester și începe să se certe cu el pe americănește... Ininteligibil pentru public. Subiectul discuției este clar însă: e geloasă pentru că tot timpul cumpără țigări de la fata aia. Chester protestează.)

BOBY *(în culmea furiei, se repede la el și începe să-i scoată din buzunar tot felul de pachete de țigări, pe care le aruncă pe jos. Apoi, enervată, îi dă o palmă lui Chester și-i zice)*: Porc ! *(Chester prins cu mîța în sac, înghite palma. Fata cu țigări trece prin fund. Boby o strigă.) Mademoiselle... S'il vous plaît...*

FATA *(vine)*: Sil vu plé...

BOBY *(arată pachetele de pe jos)*: *Ramassez... cigarettes... For you. (Fata strînge și vrea să pună pachetele pe masă.) No! No!... Gardez... For you...* Pentru tu...

(Chester, între timp, și-a aprins o țigară din portțigaret.)

FATA *(plecînd încîntată cu țigările)*: Așa candrii n-am văzut pînă azi...

(Boby ia țigara aprinsă din gura lui Chester și o fumează ea. Începe o nouă ceartă pe americănește.)

JIM *(apare din dreapta. E tot în smoking ca și Chester)*: *Hallo !...*

(Încep o discuție în trei pe americănește, din care se vede că Boby povestește lui Jim ce s-a întîmplat. Jim se amuză și, filotim, îi oferă o țigară lui Chester.)

CHELNERUL: *Please... What you... Whisky and soda... Ginfiz... Bitter... Caviar (pronunță cheviar),* o bucățică de salam... *(Explicînd.)* Selăm for Sibiu...

JIM: Țuichi *for* „mama ei".

BOBY: *O, yes...* țuichi...

CHESTER *(văzînd că se uită chelnerul la el)*: Țuick.

CHELNERUL *(dispare)*: Hokey... (Adică *O.K.*)

MAGDA *(apare din stînga... într-o splendidă toaletă de* *seară... cu mantoul pe ea... Bărbaţii se ridică)*: *Bonsoir...*

BOBY: *Bonsoir... (Magda o sărută.) Que tu es belle ce soir... Quelle jolie robe tu as...*

CHESTER: *Lonely... (Îi strînge mîna pe care i-o întinde.)*

MAGDA: Bună seara, Jim...

JIM: Bună seara... *(privind-o toată)* minune.

MAGDA *(flatată)*: Iar începi... Am întîrziat niţel. *(Lui Boby.) Je crois que je suis un peu en retard...*

BOBY: *Ce n'est rien... nous demandé des ţuichi.*

CHESTER *(convins)*: *Yes* ! Ţuick.

(Dealtminteri, chelnerul vine cu ţuicile şi le pune pe masă.)

CHELNERUL: Ţuici... *measlin... please... (Iese demn.)*

BOBY: Noroc...

MAGDA: Noroc...

JIM: Noroc...

CHESTER: Noroc... *(Bea duşcă.)* Bun... ţuick... Mişto. *(Mişto, pronunţă americăneşte.)*

JIM *(Magdei)*: Ştii că ei doi se duc la Externe, la o recepţie...

MAGDA: Şi noi doi... ?

JIM: Ne întîlnim pe urmă cu ei, la „Melody"...

MAGDA *(privind cu subînţeles)*: Cînd pe urmă?...

JIM: Mai tîrziu... pe la unu...

MAGDA *(lui Boby)*: *Alors... vous nous laissez seuls... ce soir, encore ?*

BOBY: *Ah ! Je suis desolée, darling... mais c'est le ministre, lui même, qui nous a invité... Mais on se reverra après... à* „Melody"...

CHESTER *(profită şi bea paharul cu ce a rămas de la Boby)*: Ţuick... bun.

BOBY: *Alors... chérie... à tout-à-l'heure... (Lui Chester.)* Yes. *Come... darling...*

(Chester, se ridică. Salutări. Boby şi Chester ies.)

JIM: Ştii că s-au certat iarăşi adineauri... *(Gest spre Boby şi Chester.)*

MAGDA: Da ! De ce ?...

JIM: Chester e amorezat de fata cu ţigări şi Boby e geloasă... i-a tras o palmă...

MAGDA: El ?

JIM: El ? Cum îţi închipui ? Boby îl bate de treizeci de ori pe zi... Şi nu e de mirare... E campioană de înot... Are nişte muşchi...

MAGDA: Parcă şi el e campion de ceva.

JIM: Da ! De *whisky and soda... (Alt ton.)* E ! Ia spune, frumoasa mea. Pînă la unu, ce facem ?... Ce chef ai astă-seară... Unde vrei să mîncăm ?

MAGDA: Ştiu eu ? În tot cazul, aş vrea să mergem într-un local liniştit. Să fiu numai cu tine... fără muzică... fără zgomot... fără lume. *(Privindu-l în ochi cu înţeles.)* Sînt foarte lirică astă-seară... Şi mă simt aşa de bine cînd sînt numai cu tine...

JIM: Da, dar unde găsim un local numai pentru noi doi ?

MAGDA: Ştiu eu? Eşti bărbat... Caută... Inventează...

JIM: Am inventat. Hai la mine, sus, în odaie... *(Gest spre etaj.)*

MAGDA: În camera ta?...

JIM: Sus... N-avem decît să urcăm trei etaje cu liftul şi am ajuns... Vrei?

MAGDA *(îşi cîntăreşte bine replica)*: N-am nimic contra...

JIM *(surprins)*: Cum? Nu te mai temi?

MAGDA: De cine?

JIM: De mine.

MAGDA: Eu nu mă tem de nimic...

JIM: Ai atîta încredere în mine?

MAGDA: N-am nici un pic...

JIM: E, bravo !... Altminteri m-ai fi jignit...

MAGDA: Am, însă, o încredere enormă în mine...

JIM: Asta nu poate fi decît un stimulent...

MAGDA: Stimulent, pentru ce?

JIM: Pentru ce? *(Privind-o.)* Aşa !... În general...

MAGDA: În general, nu e interesant...

JIM: De ce?

MAGDA *(privindu-l)*: Aşa... *(Îi întoarce privirea şi replica.)*

JIM *(o învăluie de sus pînă jos într-o privire caldă)*: Nu ştiu ce ai astă-seară...

MAGDA: Ce am?

JIM: Eşti mai frumoasă ca niciodată... Parcă luminezi... Ai o privire aşa de ciudată... de caldă... Ai ceva de mireasă care îşi iubeşte bărbatul...

Magda: De mireasă...? Poate unde sînt îmbrăcată în alb...

Jim: Da, da... cu tine se petrece ceva deosebit astă-seară.

Magda: De ce? Fiindcă am vrut să merg în odaia ta?

Jim: Nu numai de asta, dar... *(evită)* și de asta...

Magda *(drăguț)*: Tot ce pot să spun e că seara asta e cea mai importantă din viața mea...

Jim: Dar ce e în seara asta?

Magda: Nu știu... Am parcă flori în mine... Multe, parfumate... *(Jim o privește.)* Știi că am citit într-o carte... că florile simt cu o clipă înainte cînd vine o mînă să le culeagă... și se fac mai frumoase.

Jim: Da, și?

Magda: Știi... dă-mi o țigară...

Jim: Nu aici... sus... Hai!

Magda *(se ridică)*: Hai...

Jim *(se răzgîndește)*: Adică nu... Du-te tu înainte... Uite cheia... *(I-o întinde.)*

Magda *(o ia)*: De ce să mă duc eu înainte?

Jim: Dacă ne ducem împreună, poate să ne vadă cineva și...

Magda: A, da! Ce număr ai la cameră?

Jim: O sută șaizeci și cinci... etajul trei...

Magda *(repetînd)*: O sută șaizeci și cinci! Etajul trei... Bine... *(Pleacă.)*

(Jim aprinde o țigară, vădit nerăbdător... Aruncă o privire pe jurnalul de modă lăsat de Chester. Se duce spre fund, la fereastră... și ascultă puțin. Trece chelnerul.)

Jim: Da' ce, plouă?

Chelnerul: Toarnă cu găleata... mișter Jeffries...

(Milică intră ud leoarcă, cu gulerul trenciului bine ridicat și cu pălăria mototolită pe cap... Se oprește o clipă lîngă chelnerul cu care se întîlnește. Îl întreabă ceva. Chelnerul face semn spre Jim.)

Milică *(vine la Jim)*: Bună seara... Mă iertați, vă rog...

Jim *(nedumerit, dar amabil)*: Vă rog...

Milică: Dumneavoastră sînteți domnul Jim Jeffries?...

Jim: Da.

Milică *(prezentîndu-se)*: Emilian Dumitrescu... *(Îl salută.)*

Jim: Încîntat, domnule... Cu ce vă pot fi agreabil?

Milică: N-ați mai auzit pînă acum de numele meu?

Jim *(se gîndește o clipă)*: Cum ați spus... Emilian Dumitrescu?

Milică: Da... Birou tehnic și accesorii de automobil...

Jim: Nu... n-am auzit...

Milică: Mă mir... Eu sînt logodnicul Magdei...

Jim *(foarte surprins)*: Cum? Logodnicul Magdei? Domnișoara Cristian e logodită?

Milică: Puțin... N-ați știut?

Jim: Nu! Nu mi-a pomenit niciodată de așa ceva...

Milică: Nu e nimic... Aflați acum...

Jim: Și ce doriți, domnule Dumitrescu?

Milică: Doresc să plecați imediat din București...

Jim: Cum ați spus?

Milică: Am spus că doresc să plecați imediat din București și s-o lăsați pe Magda în pace... Dealtminteri, v-am adus și *Mersul trenurilor*, ca să nu mai fie discuție și timp pierdut... *(Se caută în buzunar și, cu intenție, scoate întîi un revolver.)* A, pardon! Ăsta e revolverul. *(Îl pune la loc și scoate Mersul trenurilor.)* Uite și *Mersul trenurilor*. Ultima ediție... Și dacă doriți să-i tăiați foile... *(Scoate din buzunarul de la piept un cuțit.)*

Jim: Mulțumesc... Cînd am nevoie... mă informez la portar... Nu-nțeleg, însă, deloc... rostul invitației dumneavoastră... armate...

Milică: Acuma așa sînt timpurile... Toate țările mici trebuie să fie înarmate... ca să-și apere viața, independența și fericirea... Iar dumneavoastră ca american, înțelegi... trebuie să-ți vezi de neutralitate... Magda nu e o fată potrivită pentru dumneata.

Jim: Credeți dumneavoastră?

Milică: Sînt convins... *(Jim zîmbește.)* Nu trebuie să zîmbiți... Probabil că Magda — cu purtarea ei — vă face să credeți cu totul altfel... N-o cunoașteți, însă, pe Magda cea adevărată... Acuma e amețită... nu știe ce spune... nu știe ce face... Vrea să rupă toate firele care o țin legată de familia ei, de trecutul ei, de viața ei adevărată...

Jim: Și, firește, firul care o leagă de dumneata...

Milică *(trist)*: Pe acela l-a şi rupt... Cel dintîi... Fiindcă a fost, probabil, cel mai puţin solid şi cel care o durea mai puţin...

Jim: În ceea ce mă priveşte, domnule Dumitrescu, te asigur că eu n-am ştiut absolut nimic de legătura Magdei cu dumneata... Îmi pare foarte rău... dacă fără să vreau ţi-am făcut rău...

Milică: Nu e vorba de mine... De mine să nu vă pese nimic... Eu mi-am luat şi mangal... Dar, dacă ţineţi cît de puţin la Magda, gîndiţi-vă la ea... Soarta ei e în mîinile dumneavoastră. Dumneavoastră sînteţi răspunzător de tot ce i s-o întîmpla de aci încolo... Eu nu i-am fost pînă astă-seară decît logodnic... Dar se pare că titlul ăsta nu e destul ca să-mi dea dreptul să mă amestec în viaţa ei...

Jim: Şi ce doriţi atunci?

Milică *(domol)*: Aveţi intenţii serioase faţă de ea?...

Jim: Nu ştiu ! Nu m-am gîndit încă la asta...

Milică: Atunci trebuie să vă gîndiţi, înţelegi? *(A spus hotărît.)* Ori-ori !...

Jim: Cum adică „ori-ori“?

Milică: Eu, domnule Jeffries, sînt, înţelegi, un om simplu... Nu mă pricep la vorbe mari... Aş fi fost însă în stare să jertfesc pentru Magda tot ce am mai bun pe lume... Puterea mea de muncă, cinstea, voinţa şi viaţa mea... *(Jim îl priveşte mut.)* E rîndul dumneavoastră să vă întrebaţi cinstit, dacă sînteţi în stare să faceţi acelaşi lucru pentru ea. *(Jim nu răspunde.)* Aşa că... ori-ori !... Dacă aveţi intenţii serioase, mă rog... M-am retras şi n-o să mai auziţi de mine... Dar dacă mai rămîi aici, sau vrei s-o iei cu dumneata în scopul care ştim noi ce scop este, ca s-o încînţi cu palate cu o mie de etaje şi pe urmă să ajungă într-o odaie cu chirie... atunci, nu ! Atunci plec în America şi... cît e ea de mare... tot te găsesc... ca să-ţi spun numai două vorbe... Prin urmare... aştept răspuns. Ultimatum, ca la război.

Jim: Domnul meu... În primul rînd, ameninţările nu m-au speriat niciodată... Şi apoi... oricît de îndreptăţită ar fi intervenţia dumitale, te înştiinţez că n-am obicei să dau socoteală nimănui de felul cum înţeleg să-mi rezolv chestiile mele sentimentale...

Milică: Atunci, eu nu mai am nimic de adăugat...

Jim: Şi nici eu de completat...

Milică *(îşi strînge trenciul)*: Bună seara...

Jim: Bună seara...

Milică *(înainte de a ieşi, se întoarce din drum)*: Îmi permiteţi numai o ultimă întrebare...

Jim: Mă rog...

Milică: Ce flori vă plac mai mult...

Jim: Garoafele ! Dar de ce?...

Milică: E ! Să-ţi comanzi din vreme... că o să-ţi trebuie... Înţelegi... *(Iese.)*

(Jim surîde. Vrea să plece.)

Chelnerul: O telegramă, mişter Jeffries.

Jim *(o ia şi o desface. O citeşte, o reciteşte... se uită în direcţia în care a plecat Milică, apoi începe să fluiere şi porneşte domol spre odaia de sus. Se opreşte, surîde...)*: Ori-ori ! *(Iese.)*

TABLOUL VI

Apartamentul lui Jim la „Athenée Palace". Lux dar nimic de prisos... În loc de pat, e un divan lat... O ușă spre baie, alta de intrare din coridor... În fund, o ușă cu balcon. O canapea, fotolii, o măsuță mică pe care se găsesc țigări, scrumiere etc. În fund, lîngă balcon, o măsuță pe care e un patefon și cîteva sticle cu etichete de firme mondiale: *Whisky, Gin, Cognac, Rum* etc. Nu lipsește nici sifonul de rigoare... Afară plouă. La ridicarea cortinei, Magda e singură în scenă... Stă pe fotoliu și fumează, ascultînd ploaia...

Jim: Am întîrziat nițel... iartă-mă... Un telefon neprevăzut... Te-ai plictisit?

Magda: Deloc... Am ascultat cum plouă... E așa de frumos... să stai cu lumină mică, într-o cameră de „Palace"... și să asculți cum plouă.

Jim: E ! Cum ți se pare vizuina mea...

Magda: Foarte drăguță vizuină... ursulache...

Jim: Ce bem?

Magda: Eu, nimic...

Jim: Ce face? Uiți că n-am băut nimic toată seara?... *(Sună.)*

Magda: Pe cine suni?

Jim: Chelnerul ! Să ne aducă de băut... *(Se uită la sticle.)* Toate sînt goale... Ultimul pic de gin, m-am spălat pe dinți cu el, azi-dimineață, că nu mai aveam pastă...

Magda: N-aș vrea să mă vadă chelnerul aici...

Jim: Adevărat... Du-te-n baie... Poate faci și un duș...

Magda: Un duș? Eu?... Aici?

Jim: Trebuie să fii foarte frumoasă goală...

Magda: Jim... te rog... Mă faci să roșesc... *(E ușor tulburată.)*

(Chelnerul bate la ușă. Magda dispare în baie.)

Jim: Intră !

Chelnerul: Ce doriți, coane mișter?

Jim: Șampanie...

Chelnerul *(apatic)*: Și două pahare, nu?

Jim: Două pahare? De ce două? Ce beau din două pahare o dată?... N-am nevoie de nici un pahar...

Chelnerul: Înțeleg... Beți din sticlă...

Jim: Nu ! Beau din lavabou... *(Chelnerul iese. Jim se apropie de patefon și îi dă drumul. E o melodie sentimentală americană.)* Poți veni... dragoste...

Magda *(intrînd)*: Cum mi-ai zis?

Jim: Dragoste...

Magda: Dar ce ți-a venit să-mi spui așa?

Jim: Am tradus „darling" în românește...

Magda: A, da? Pentru asta? *(Ca să schimbe vorba.)* Ai o baie foarte frumoasă... *(Se apropie de patefon.)* Dacă aș putea, aș locui toată viața într-un hotel de lux... *(Ascultă atentă discul, o clipă.)*... Aa ! *It's a funny holiday... (Îi face mare plăcere melodia.)*

Jim: Ți-aduci aminte? În prima seară cînd ne-am cunoscut... am dansat după melodia asta... *(Vrea s-o ia în brațe să danseze.)* Ce m-am plictisit atunci... Nu știu de ce, nu mi-a plăcut cine știe ce în seara aceea...

Magda: Am observat...

Jim: Dar... Ia spune-mi... Tu ce-ai zis de mine cînd m-ai cunoscut în prima seară?

Magda *(dansînd, se gîndește o clipă)*: Că miroși foarte frumos...

Jim: Cum?

Magda: Da ! Mi-a plăcut parfumul tău... *(Îl aspiră.)*

Ăsta... Are ceva aşa, viril şi insinuant... Cum îi zice?

Jim: „Ouir de Russie"... Şi altceva?

Magda: Altceva, nimic important!... Am observat că eşti un băiat drăguţ... destul de prost crescut... şi că dansezi bine...

Jim *(hop odată şi o sărută).*

Magda *(zbătîndu-se):* Jim! Jim!

Jim *(sărutînd-o):* Nu pot să vorbesc cu gura plină.

Magda *(a scăpat):* Jim, ce-a fost asta?

Jim: Tu ce crezi c-a fost?

Magda: M-ai muşcat...

Jim: Nu e adevărat... Te-am băut...

Magda: Beţivule!... *(Se uită îndrăgostită la el.)* Mă iubeşti?

Jim *(ezită o clipă):* Da... Te iubesc...

Magda *(veselă):* De ce? Ce-ţi place la mine? Spune-mi imediat ce-ţi place la mine?... *(Jim vrea s-o ia din nou la dans.)* Nu... nu... Dacă nu-mi spui, nu mai dansez...

Jim: Ce să-ţi spun? Ţi-am spus de o mie de ori... Îmi place tot...

Magda: Dar mai mult şi mai mult?...

Jim: Surîsul... Tot timpul aş vrea să ţi-l sărut...

(Bătaie în uşă.)

Magda *(luînd-o la fugă):* Stai... stai, să m-ascund...

Jim *(după ce Magda a dispărut în baie):* Intră..

Chelnerul *(intră cu o frapieră cu două sticle de şampanie. Ia mantoul Magdei):* Îmi permiteţi să pun mantoul coniţei aici... *(Îl pune pe alt scaun şi trage fotoliul lîngă măsuţă ca pentru două persoane. Pune pahare, flori etc. Cînd termină de aranjat, se uită satisfăcut la Jim.)* Noapte bună... şi petrecere frumoasă...

Jim *(la uşa băii):* Hai... *(Magda intră.)* Ţi-a văzut mantoul... *(Destupă şi toarnă.)* Îmi place c-am fost discreţi... Noroc!... *(Dintr-o dată e trist... preocupat. Se gîndeşte la ceva... A luat o decizie.)*

Magda: Noroc!...

Jim: Pentru ce bem?

Magda: Pentru ce vrei tu...

Jim: Pentru amintirea acestei seri...

Magda: Cea dintîi în odaia ta...

Jim *(decis):* Şi cea din urmă... *(Bea.)*

Magda: De ce, cea din urmă?...

Jim: Pentru că plecăm mîine de dimineaţă.

Magda *(zîmbetul îi moare pe buze şi paharul îi tremură în mînă):* Cum?

Jim: Plecăm mîine dimineaţă... Am primit o telegramă de la tata... Din cauza evenimentelor... ne recheamă acasă...

Magda: Nu e adevărat!... *(Încearcă să surîdă.)* E imposibil...

Jim: Mîine de dimineaţă, la şase, plecăm cu avionul... *(Scoate telegrama.)* Uite...

Magda *(se uită în treacăt... Nu-şi revine):* Doamne! Aşa de brusc... Aşa de... Tot nu-mi vine să cred.

Jim: Şi totuşi... *(Bea fără să mai spună nimic. Pauză. Îşi mai toarnă un pahar.)* Adineauri am primit-o...

Magda *(cu ochii în gol):* Şi tocmai astă-seară vroiam să vorbesc cu Boby. Parcă presimţeam... Dar cine s-ar fi putut gîndi... Ştiam că aveţi încă două săptămîni de stat aici... Şi acum, mîine dimineaţă la şase, cu avionul... Şi era atît de important... atît de...

Jim: Ce era atît de important?...

Magda: Ce vroiam să vorbesc cu Boby...

Jim: Da? Şi ce vroiai să vorbiţi?

Magda *(îl priveşte drept în ochi, pentru prima dată de la începutul scenei cu plecarea):* Ce voiam să-i spun? *(Rîde, însă fără veselie. Fals. Silit.)* Nimic... Nimic important... Vreau numai să-i comunic că m-am decis...

Jim: Ce?

Magda: Să primesc... invitaţia ei... Să merg cu voi în America... Să mă ia de aici, să mă scoată din viaţa tristă care m-aşteaptă... Dar nu vroiam să merg numai ca musafir... Vroiam s-o rog să intervină pe lîngă tatăl vostru... să-mi dea şi mie una din cele patru sute şaizeci de ferestre ale regatului

lui... Dar acum, firește... toate astea rămîn visuri... Visuri fără importanță...

Jim *(speriat)*: Asta vroiai tu s-o rogi pe Boby?

Magda: Ce te miri?... Cred că nu era mare lucru... ce i-aș fi cerut?

Jim: Da, sigur... Uite, dacă vrei... putem să mergem și s-o căutăm pe Boby în oraș... Tot trebuie să vină acasă... să ne facem bagajele. Eu cred, însă, că e mai bine să nu-i spui... Știu sigur că Boby îți va făgădui orice... fiindcă Boby te iubește și e o fată prea amabilă, care nu poate să spună cuiva, nu. Dar eu cred... că nu va putea să facă nimic pentru tine, chiar dacă ar vrea din toată inima.

Magda *(ostenită ca după un drum lung)*: De ce nu crezi?

Jim: Tu trebuie să înțelegi, Magda !... Ea poate oricînd să te ia cu noi... ca prietena noastră... ca musafirul nostru... Un musafir însă locuiește cu noi și duce aceeași viață ca noi... Dar o salariată a tatălui meu, cu treizeci de dolari pe săptămînă, cu o singură fereastră din cele patru sute șaizeci de care spuneai tu... e cu totul altceva... Asta nu poate fi acolo prietena lui Boby... și, prin urmare, Boby nu poate și nu trebuie s-o ia cu ea... Pricepi tu?

Magda: Da... pricep... Sigur că pricep... E foarte limpede... Și ai perfectă dreptate... Eu nu pot fi prietena lui Boby decît dacă lucrez într-o prăvălie murdară de păcură... plină de mecanici și de șoferi... Hai să bem, Jim ! Să bem pentru ultima noastră seară. Pentru cea mai frumoasă seară a noastră...

Jim: Crede-mă, Magda... Eu vreau să fiu foarte cinstit cu tine...

Magda *(dur)*: Cinstit?... Ce vorbă crudă e asta... Ați inventat-o voi bărbații pentru ca s-o întrebuințați ori de cîte ori vreți să faceți o faptă josnică... Cinstit...

Jim: Te înșeli... Josnicie din partea mea ar fi dacă aș rămîne aici... Dacă aș accepta și aș primi ceea ce... am înțeles că erai hotărîtă să-mi dăruiești... Fiindcă am înțeles, Magda...

Magda: N-ai înțeles nimic...

Jim: Ba da... Dar tu ești o fată prea bună... și-mi ești prea dragă... ca să mă port cu tine, cum m-aș fi purtat cu oricare alta... *(O pauză.)* Și să mă însor cu tine, nu pot...

Magda *(se uită la el, cu inima friptă)*: Știu, Jim... E firesc să nu te poți însura cu mine... Eu n-aș fi decît o singură fereastră... într-un zgîrîie-nori cu o mie... și dacă nu poți să mă iubești așa... atunci... sigur...

Jim *(se așază în fața ei și-i ia mîinile)*: Tu nu cunoști pe tata, Magda ! E un om foarte ciudat... El n-a fost întotdeauna „regele broaștelor“ și nici „magnatul aramei“... A început ca minier în Montana... Toată viața și-a făcut-o singur, cu mîinile lui... Firește, o viață ca asta bătătorește mîinile... dar și sufletul... Tu nu știi cît de lung e drumul de la minele din Montana și pînă la uzinele „Jeffries“... Ei bine, tata l-a străbătut... Și fiecare pas l-a durut și l-a sîngerat... Acum e o piatră și, de cînd a murit frate-meu Kid, e o piatră tristă... Un automat... Bătrînul vroia să-l însoare pe Kid cu fata asociatului lui. Kid s-a împotrivit. Iubea o artistă de music-hall... S-a rugat... a amenințat... dar tata a rămas neclintit... dur... ca arama care se scoate din minele din Montana... La un ceas după ultima ceartă, Kid s-a împușcat...

Magda: Și-acuma e rîndul tău să te însori cu fata asociatului.

Jim *(confirmă trist)*: Da !... Acuma e rîndul meu... *(O pauză.)* Eu sînt mult mai tînăr decît frate-meu și nici n-am fost ca el în război... Eu nu pot să lupt pentru un ideal... ca el... Nu pot să stărui... să încep și să sfîrșesc lupta pentru dragoste ca el... Eu sînt mai slab și sînt mai laș...

Magda: Ai dreptate... tu pleci, la șase dimineața... *(Oftează.)* Ai dreptate, Jim... Te înțeleg... Fiindcă și eu sînt ca tine... Lașă ! Stau aici liniștită... te ascult și aștept să pleci... N-am putere să mă agăț de tine... să te scutur și să strig: Nu pleca... rămîi cu mine... N-am curaj să urlu ca să auzi mai bine ce nu pot să-ţi spun... N-am forţa să mă agăţ de tine şi să nu te las să pleci... Eu care m-am crezut întotdeauna atît de tare... stau şi mă uit, senină aproape, cum îmi frîngi inima şi îmi nărui viaţa...

Jim *(cu multă căldură şi sinceritate)*: Să nu crezi că mi-e uşor să plec... Că nu mă chinui şi eu, Magda... Că nu m-am gîndit de atîtea ori, să te iau cu mine şi să nu-mi pese de nimic... M-am mai gîndit însă... că eu tot va trebui să mă însor cu fata asociatului tatei... că va trebui să te văd... ascunsă şi nici măcar în fiecare zi, cine ştie unde... între cinci şi şapte... Ori, te iubesc prea mult ca să nu-ţi pot da decît atît...

Magda *(se ridică şi, ca să facă ceva, pune la patefon o placă: „Corul marinarilor“ din Madame Butterfly)*: „Athenée Palace“... Apartament cu balcon... Şampanie frapată... Dacă ar intra acuma chelnerul, s-ar retrage ruşinat că ne-ar deranja... Şi-ar trebui să-l strigăm înapoi... „Poţi să intri chelner... N-ai nici un motiv să fii discret. Aici nu se întîmplă nimic... E tocmai contrariul de ce crezi dumneata... Aicea sînt doi oameni care se despart... Doi oameni slabi de după război... şi care s-au născut, în loc de suflete, cu cifre... Unul pleacă spre drumul pe care l-a deschis tîrnăcopul din Montana... fiindcă trebuie să se însoare cu fata asociatului, fiindcă n-are voinţă să iubească pe fata căreia i-a sărutat glezna... într-o seară cînd se cînta *Madame Butterfly*... Iar celălalt... va coborî cu ascensorul... va trece ca o nălucă albă prin holul hotelului şi va ieşi în stradă... să strige un taximetru... care să-l ducă undeva pe o străduţă mică... la poarta unei case... de la ferestrele căreia... se aude, seara, muzica militară de la Şosea...“

Jim: Magda!... Nu fi tristă... Ai o viaţă întreagă înaintea ta... Eşti frumoasă...

Magda: Taci...

Jim: Şi nu mă judeca prea rău... Gîndeşte-te că pleci de aici din camera mea... plină de parfumul prezenţei tale... curată... neatinsă... tot aşa cum ai venit...

Magda: Da... Curată... Neatinsă... Tot aşa cum am venit... Nu e adevărat... Cînd am venit eram curajoasă. Acuma plec ca o laşă... Dacă aş fi fost a ta, aş putea spune măcar... „Da... m-am dat... m-am dat dragostei... conştientă... fericită... cu voinţă“... Dar aşa... Mă duc aşa cum am venit... *(Îşi priveşte rochia.)* Numai puţin şifonată... *(Îşi pune mantoul. Jim i-l ţine.)* Te mai văd înainte de plecare?...

Jim: Nu ! Cred că e mai bine aşa...

Magda *(se opreşte în faţa lui... Îl priveşte drept, adînc, parcă ar vrea să şi-l întipărească în minte pentru totdeauna... Apoi izbucneşte într-un hohot de plîns)*: Oh ! Jim... Jim... *(Jim o ia în braţe şi o ţine aşa cîteva clipe. Nici unul nu spune nimic. Magda, mai liniştită.)* Jim...

Jim: Şi mie mi-e greu... Mi-e nespus de greu să mă despart de tine... Dar, vezi tu... nu poate fi altfel... Mîine de dimineaţă, eu o să fiu cine ştie unde... Tu o să te duci la birou... Acolo o să te întîmpine un om cumsecade care te iubeşte şi care poate să sacrifice tot pentru tine... E dreptul lui să te aibă... Şi-aşa... o să treacă o zi, două, zece... şi viaţa ta îşi va urma cursul mai departe fără să se oprească la uşa camerei o sută şaizeci şi cinci... dintr-un hotel oarecare... Viaţa ta nu e făcută pentru ca să fie risipită în camere de hotel... E făcută pentru ca să lumineze o casă de oameni de treabă, prin ferestrele căreia soarele trebuie să sărute în fiecare an... cîte un îngeraş adormit în leagăn...

Magda: Da... Ai dreptate... În fiecare an cîte un îngeraş adormit în leagăn... *(Surîde uşor... gîndului ăsta.)*

(Chester bate repede la uşă şi intră fără să i se spună. Bodogăneşte ceva pe americăneşte... Vrea să se ascundă... însă e prea tîrziu.)

Boby *(intră, furie. Se duce drept la el, îl caută în buzunar şi-i scoate nişte pachete de ţigări. Îi arde două palme)*: Porc ! *(Apoi liniştită.)* Bonsoir, darling... *(Se* *îndreaptă spre Magda.) On c'est ennuye à cette salle de soirée...*

(Chester foarte demn... se duce la Jim și îi arde două palme. Jim se repede la Chester și se încaieră. Boby intervine și-i desparte. Se face o hărmălaie teribilă. Patefonul a terminat discul și hîrîie singur ca nebunul. Magda s-a lipit de ușă, lividă... Nu știe ce să facă.)

JIM: Un moment, Magda... și te conduc... *(Se încaieră iarăși.)*

MAGDA: Nu e nevoie, mulțumesc... Vă las între voi! *(Iese repede.)* Între voi... între voi...

TABLOUL VII

A doua zi, la șapte dimineața. La ridicarea cortinei, Catinca legată la cap deretică. Ferestrele sînt deschise, covorul întors, scaunele puse cu picioarele în sus pe masă, perdelele strînse etc. Soare încă nu destul de puternic... Ciripit de păsărele în grădina înviorată după ploaia de azi-noapte... Crinii din vas s-au fanat.

CATINCA *(a terminat de dereticat și pune la loc, pe rînd, și cîntă. Arie populară):*

Atuncea cu plăcere,
El, cavaler cu șic,
Îi dete un țap de bere
Și alune la fișic...

Era frumoasă fata
Și sta la masă tristă,
Cerînd să-i facă plata
Cu suflet de artistă.

Atunci a sa soție,
Ce-n tîrg îl urmărea,
Pătrunse-n berărie
Cu vitrion la ea...

Şi din această dramă,
Ce-avu sfîrşitul trist,
Orbi o biată damă
Şi-un tată familist.

MAMA: Ei, dar ce te-a găsit cîntatul, soro? Scoli copiii. La cîte ţi-a spus Puiu să-l scoli?

CATINCA: La şapte jumătate...

MAMA: Şi domnişoara?

CATINCA: Domnişoara nu mi-a spus nimic... şi nici nu mi-a lăsat scris...

MAMA (*uitîndu-se la ceas*): Ia uită-te... Şapte şi toată casa tabără...

CATINCA: Fiindcă m-a ţinut servitoarea proprietarului de vorbă... Avem noi un „subiect" amîndouă...

MAMA: Ce subiect?

CATINCA: Gunoiul... Îl pune pe al lor la noi jos... Şi de necaz li-l duc şi eu sus îndărăt cu al nostru cu tot. Cred că duminică cînd sîntem libere ne batem şi ne dăm cu gunoiul în cap.

MAMA: Ai pus laptele la fiert?

CATINCA: Ehe! A şi dat în foc pînă acuma... (*A terminat complet.*) Gata...

MAMA: Hai la bucătărie să ne vedem de treabă... (*Ies amîndouă.*)

(*O clipă scena e goală.*)

MAGDA (*intră. E aşa cum am lăsat-o aseară... Se văd însă, în toată ţinuta şi atitudinea ei, urmele nopţii cutreierate pe străzi. E plină de noroi pe pantofi... şi are un aer de nebună liniştită... Pare îmbătrînită cu cîţiva ani... Îşi trînteşte mantoul pe un scaun şi, întîmplător, se zăreşte în oglindă... Îşi surîde de departe. Încearcă să-şi refacă puţin toaleta, dar renunţă. E prea obosită... prea amărîtă. Se aşază într-un fotoliu. Pendula bate şapte*): Un ceas de cînd a plecat avionul...

MAMA (*intră*): Magda... Fata mea... Ce e cu tine? Acuma ai venit?

MAGDA: Da...

MAMA: Trebuie să fii moartă de oboseală... Cel puţin, v-aţi distrat bine?

MAGDA: Foarte bine...

MAMA: Eşti palidă, fetiţa mea... Atîtea nopţi nedormite... Haide să te culci...

MAGDA: Nu, nu mă mai culc...

MAMA: Ar fi bine, totuşi, să te odihneşti puţin... La cîte trebuie să te scoli?

MAGDA: Chiar acuma...

MAMA: Sper că acuma, de dimineaţă, n-o să mai vină americanii să te ia...

MAGDA: Nu... N-or să mai vină...

MAMA: Nu?

MAGDA: Nu! Nici azi... nici mîine... nici poimîine...

MAMA (*alarmată, după o mică pauză*): S-a întîmplat ceva?

MAGDA: Nu... Nimic... Nimic important... (*Nu se mai poate stăpîni şi izbucneşte în plîns.*) Mamă... măicuţo... Vino încoace. Ia-mă lîngă tine... ia-mă în braţe... şi strînge-mă bine... Mi-e frig...

MAMA (*speriată, o ia la piept, şi-o ţine ghemuită ca pe un copil*): Fetiţa mea scumpă... ce e cu tine... ce ai?...

MAGDA: Stai aşa... Şi nu spune nimic... nu mă întreba nimic...

MAMA: Doamne... Doamne... Doamne...

MAGDA (*după o clipă, mai liniştită*): Nu te speria, măicuţo... Nu s-a întîmplat nimic grav... Poate, ţie chiar o să-ţi pară bine de ce s-a întîmplat.

MAMA: Mie? De ce?

MAGDA: Au plecat...

MAMA: Cine?

MAGDA: Americanii... Şi Boby... şi Chester... şi... Adineauri, la şase, cu avionul... (*Un timp.*) Şi pe mine m-au lăsat aici...

MAMA: N-au vrut să te ia cu ei?

MAGDA: Nu! Boby nu mi-ar fi putut da nici un locşor în Banca lor... şi Jim... nu se poate însura cu mine... fiindcă tatăl lui e de piatră...

MAMA: Vezi, puişorul meu... Nu ţi-am spus eu?...

MAGDA: Da!... Ai avut dreptate... Voi bătrînii aveţi întotdeauna dreptate... (*Un timp.*) Cum mi-am putut închipui, măcar o clipă, că Jim mă iubeşte?... Cum am putut?...

MAMA: Nu e nimic, fetiţa mea... O să treacă şi asta... O să fie niţel mai greu la început şi pe urmă... încet-încet... o să treacă.

MAGDA: Încet... încet... o să treacă...

MAMA *(privind-o cu dragoste)*: N-ai mai stat aşa în braţele mele, de cînd erai mică şi trebuia să-ţi spun poveşti ca să te adorm... Numai aşa te linişteam şi cînd plîngeai... Dar acum eşti mare. Ce poveste pot să-ţi spun ca să te linişteşti?... Eu cred... vezi tu... că ceea ce îţi trebuie ţie în viaţă — aşa cum te cunosc — este o siguranţă... Şi, crede-mă... oricît s-a schimbat lumea... a mai rămas totuşi pe lume... o siguranţă... un refugiu de zidurile căruia se sparg toate valurile... pe care le ridică furtunile vieţii... Căminul!... Familia... Viaţa bună, simplă, a traiului în comun... cu părinţii, cu fraţii... cu copii... Viaţa asta cu bucuriile ei mărunte.... banale... la îndemîna tuturor. Viaţa aşa cum e a noastră şi atîtora alţii ca noi... Cu cafeaua cu lapte de dimineaţă cînd plecaţi la treburi... cu glumele de la prînz... cînd mă tachinaţi pe mine şi rîdeţi de Catinca... cu o carte bună şi un pahar de ceai fierbinte iarna la gura sobei... cu un concert... din cînd în cînd... un spectacol... o conferinţă.... Cu duminicile calme... cînd te duci şi faci toată dimineaţa pesmeciori pentru prietenele care vin după-masă la ceai... Viaţa cu muncă... cu disciplină... cu visuri măsurate... Cu un logodnic liniştit şi de treabă... Asta este ceea ce cred eu că-ţi trebuie ţie... şi ăsta e singurul basm pe care ţi-l mai pot povesti acuma... cînd inima ta a suferit cea dintîi încercare grea...

MAGDA: Ai dreptate, măicuţo... *(Se ridică în capul oaselor.)*

MAMA: Am, fetiţa mea... Şi ceea ce e curios... e că eu aveam impresia că voi, tineretul de azi... nu mai credeţi în familie... în cămin şi în viaţa organizată după puterile fiecăruia... Văd, însă, că m-am înşelat... Mă uit la tine şi văd că m-am înşelat... Fiindcă te uiţi la mine şi mă asculţi tot aşa cum m-am uitat şi am ascultat-o eu pe mama. Şi cine crede că poate distruge vreodată familia... e un nebun şi un netrebnic... Familia o să trăiască cît lumea... fiindcă ea e doica la care au supt toţi copiii pămîntului...

MAGDA: Măicuţa mea dragă... *(Îi sărută mîna.)* Şi dacă ai şti că în zilele astea... cînd m-am gîndit aşa de puţin la voi, n-am fost nici măcar fericită...

MAMA: Nu?

MAGDA: Nu... Pentru că noaptea... cînd reintram în odăiţa mea... şi stingeam lampa... îmi dădeam seama... că ziua aceea fusese totuşi goală... Mă chinuiau mustrările de conştiinţă... Mă gîndeam că n-am mai lucrat nici o floare la faţa de masă pe care ţi-am făgăduit c-o fac gata de Crăciun... că nu i-am mai ajutat lui Puiu la lecţii... că mă port rău cu Milică... pe care l-am lăsat singur să plîngă printre facturi... Dimineaţa, însă, vîrtejul începea iarăşi... Şi gîndurile mele bune rămîneau iarăşi în odăiţa mea... Acuma gata... S-a isprăvit... Mi le voi regăsi pe toate... O să caut să mă domin... să înfrunt primele ceasuri grele pe care le presimt... O să muncesc din nou... şi mai mult decît pînă acuma... O să...

CATINCA: Eee!... Făcuşi ochi...

MAGDA: Bună dimineaţa, Catinco!

CATINCA: Dar ce, ai dormit îmbrăcată? *(Se duce la uşa lui Puiu şi bate. O dată, de două ori.)*

MAMA: Bate mai tare că doarme greu... *(Catinca bate mai tare.)* Dar ce-o fi de nu se deşteaptă... *(Se ridică.)*

(De afară, dinspre grădină, se aude Valsul dimineţii *cîntat la muzicuţă. Toţi ascultă, un timp. Intră Puiu. E uşor făcut... Afară continuă cîntecul la muzicuţă în tot timpul scenei, schimbîndu-se apoi cu* Am iubit doi ochi albaştri.*)*

PUIU: Sărut mînaaa...

MAMA *(consternată)*: De unde vii, nemernicule?

PUIU: Vin tocmai de la Plevna...

MAMA *(înlemnită)*: E făcut!...

PUIU: Calomnii!... Mă rog!.... În casa asta se poate bea două cafele cu cenuşă?...

(Magda nu se poate abţine să nu surîdă.)

CATINCA: Două? Dar de ce? Mai eşti cu cineva...

PUIU: Da!... Sînt cu prietenul meu...

MAMA: Care prieten?...

PUIU: Cel mai bun prieten al meu... Paganini!... *(Se duce spre fund.)* Muzica!... Înăuntru... Hai, mă, că nu e nimeni.

MILICĂ *(tot făcut şi el, uşor, intră cîntînd la muzicuţă... Cînd îi vede pe toţi, încremeneşte şi încetează cîntecul... Îşi scoate pălăria ruşinat şi rămîne lîngă uşă, un timp. Pauză)*: Ce minţi, mă, că nu e nimeni?... *(Îşi face „coraj".)* Sărut mîna... *(se duce la mama)*, madam Cristian...

MAMA: Bună dimineaţa, Milică!

MILICĂ *(de zăpăcit ce e, se duce şi la Catinca şi vrea să-i pupe mîna)*: Sărut mîna...

CATINCA *(rîde)*: Ehe! E turbucit bine... Nu vezi? Vrea să-mi pupe mîna...

(Milică se opreşte în faţa Magdei şi nu ştie ce să facă.)

MAGDA: Bună dimineaţa, Milică...

MILICĂ: Bună dimineaţa! *(E jenat că e cu chef.)* Magda!... Eu sînt...să ştii...

MAGDA: Ce?

MILICĂ: Beat...

MAGDA: Şi chiar dacă ai fi, nu e nimic... De unde veniţi acuma?

PUIU: De la vînătoare...

MAMA: Ce vînătoare?

PUIU *(discret)*: Nu ştiu ce vrea să împuşte Milică... pe la Băneasa... pe aerodrom... Dacă nu pleca, bineînţeles!

MAGDA *(bravă)*: Dar de unde aţi ştiut voi că pleacă?

PUIU: Păi noi ce-am făcut toată noaptea?... După ce ne-a spus portarul că pleacă de dimineaţă... l-am pîndit ca să ne convingem...

MAGDA: Şi...v-aţi convins?...

MILICĂ: Da...*(O mică pauză jenantă.)* Iartă-mă, Magda...

MAGDA: Eu?... Te-am iertat, Milică... *(Îi întinde mîna.)* Poate, ai avut tu dreptate să-mi spui ce mi-ai spus...

MILICĂ: Nu! N-am avut nici o dreptate... Şi de-aia am băut... şi de-aia am făcut tot ce am făcut... înţelegi...

PUIU *(lui Milică)*: Dă-mi cinci lei...

MILICĂ: A, da... C-am zis... înţelegi? Mă rog... Am să-i dau, afară de astă-seară, două sute nouăzeci şi cinci cu ăştia... Dar tot mă dezvăţ... De aş ştii că mă costă o sută de mii de lei, înţelegi...

MAGDA *(deodată)*: Milică!...

MILICĂ: Da...

MAGDA: Cine a deschis magazinul azi? E opt...

MILICĂ: Nimeni... Astăzi e închis...

MAGDA: De ce? E vreo sărbătoare?

MILICĂ: Da... Astăzi e sărbătoare personală... *(E fericit.)*

MAGDA: Nu.. Nu se poate... Azi e şi scadenţa lui Bălănescu.

MILICĂ: Îl iert... Astăzi sînt cel mai fericit om din lume... Nu vreau să ştiu de nimic... nici de poliţe, nici de magazin, de nimic... Nu vreau să ştiu decît că sînt fericit... *(Scoate un pacheţel din buzunar.)* Magda... Ţi-am adus ceva... *(I-l dă, Magda îl desface. E inelul de logodnă... Toţi o privesc.)* L-ai uitat la mine aseară... pe jos... Ştii... l-am adus.

MAGDA *(punîndu-l pe deget)*: Mulţumesc, Milică...

(Familia răsuflă uşurată. Milică, în culmea fericirii, începe să se pupe cu Puiu.)

MAMA *(Catinchii)*: Fă-le două cafele cu cenuşă...

MAGDA: Dar de ce cu cenuşă?

MAMA: Sînt bune după chef...

MAGDA: Da? Atunci, fă-mi şi mie una, Catinco...

MAMA: E, dacă e aşa... fă patru, Catinco... Că, să vă spun drept copii, azi-noapte n-am mai putut de supărare şi am băut şi eu.

(Toţi o privesc miraţi.)

PUIU: Dumneata?

MAMA: Da!... Tot vinul pe care trebuia să-l pună Catinca la friptură săptămîna trecută, în loc de spirt denaturat.

Cortina

COANA CHIRIȚA

COMEDIE ÎN TREI ACTE

(După personajul lui Vasile Alecsandri)

1942

DIN „JURNALUL DE BORD" AL *COANEI CHIRIȚA*. *ACT DE NAȘTERE*

Liviu Rebreanu, marele iubitor al teatrului românesc și nedezmințit prieten al tuturor slujitorilor săi — de la actor la mașinist și de la dramaturg la spectator — și de a cărui caldă prietenie am avut cinstea să mă bucur, din anii debutului meu și pînă la prematura lui călătorie dintre noi, mi-a spus într-o zi că de multă vreme îl „roade o idee" și anume: anumite personaje din piesele teatrului românesc, clasice sau moderne, comedii sau drame, deopotrivă, merită să fie reconsiderate în cadrul unor piese personale, construite pe datele vechilor lor buletine de identitate, provenite din piesele matcă.

De exemplu: Ghiță Pristanda! De ce să nu merite o piesă proprie, a cărei acțiune să se desfășoare nu în viața lui oficială de funcționar „scrofulos la datorie", ci în viața lui intimă și particulară, în mijlocul celebrei, dar anonimei lui familii de „unspcie suflete cu remunerație mică după buget"? De ce să nu cunoaștem personal și pe madam Pristanda și droaia ei de copii, fete și băieți, cu dramele, cu visurile și cu viața lor cotidiană, desigur, plină de întîmplări și de conflicte, familiale sau externe? De ce să nu-l cunoaștem și pe Ghiță Pristanda, dezbrăcat de mundirul său profesional și galonat pînă la cot, redus numai la dimensiunile lui de tată și de soț?

Și, ca Pristanda, atîția și atîtea altele cum ar fi Leana din *Hagi Tudose*, scăpată din teroarea unchiului scîrțan și urmărită în noua ei viață eliberatoare? Sau, Agamiță Dandanache, în mediul lui bucureștean, corupt și agramat care,... familia sa de la '48 încoace... Or, Sbilț, din *Patima roșie* a lui Sorbul, transplantat din casa sorei întreţinute, în mediul lui de „filozofi" beţivi, de naufragiaţi ai vieţii în taverne sordide şi protestatare, şi poate şi printre oameni de treabă, ca Crina inimii lui. Sau atîtea alte personaje care să merite o soartă dramatică mai simplă, după cum, pe drept cuvînt, credea Rebreanu, care avea o listă întreagă de pus la dispoziţia dramaturgilor de a căror competenţă profesională nu se îndoia.

Printre cei la care se gîndise să facă apel, în consecinţă, se afla decanul nostru de totdeauna, Victor Eftimiu, Mihail Sorbul, Camil Petrescu, Victor Ion Popa, Mircea Ştefănescu şi alţii, printre care şi subsemnatul, care am fost ales să trag şi primul pas, ştiut fiind, *qu'il n'y a que le premier pas qui coute...* pe autor.

Rebreanu mi-a încredinţat trei personaje, ca să le scriu cîte o piesă de căciulă. Acestea au fost — şi mai sînt încă — Ghiţă Pristanda, Sbilţ şi Coana Chiriţa, ultima fiind cea dintîi care urma să fie reprezentată pe scena Teatrului Naţional, după cum a şi fost, în 1942 sau 1943, celelalte două rămînînd în sertarele mele — unde se află şi azi — în stare de „romane pentru mai tîrziu" sau „piese pentru niciodată", avînd în vedere că am fost exoflisit dintre dramaturgii contemporani.

Nu e cazul să amintesc, tocmai eu, succesul piesei la premieră şi seria pe care a înregistrat-o după aceea. Nu pot însă să nu consemnez şi aici, şi acuma, marele succes personal înregistrat de Sonia Cluceru în coana Chiriţa şi G. Galboreanu în Bîrzoi. Şi dacă astăzi, la reluarea piesei după un sfert de veac şi mai bine, în noi condiţii de reprezentare, coana Chiriţa mea îşi va face datoria, „cum ştie ea", atunci meritul va fi numai al lui Vasile Alecsandri, tatăl său legitim, al lui Liviu Rebreanu, tatăl ei adoptiv.

Şi dacă nu, vinovat va fi numai

TUDOR MUŞATESCU

Fiului meu Bogdan-Alexandru, această jucărie, pentru cînd se va face mare.

PERSOANELE

GRIGORI BÎRZOI, ot Bîrzoieni

BRUSTUR } boieri, vecini de moșie
COCIURLĂ

GULIȚĂ BÎRZOI, fiul lui Grigori

LEONAȘ CUDALBU

MONSIEUR CHARLES, profesor de franțuzește

ȘERDARUL CUCULEȚ, directorul Agiei din Iași

ALEXANDRU GRIGORE GHIKA, domnul Moldovei

ÎNTÎIUL BOIER

AL DOILEA BOIER

EPISTATUL

VAMEȘUL barierei Păcurari

ION, slugă, fecior și odăieș la Bîrzoi

ÎNTÎIUL FECIOR

AL DOILEA FECIOR

BARBU LĂUTARUL

UN JANDARM al isprăvniciei

SURUGIUL

UN VIZITIU

UN SERVITOR la bariera Păcurari

COANA CHIRIȚA, soția lui Bîrzoi
ARISTIȚA } fiicele lui Bîrzoi
CALIPSIȚA }
ELENCU, sora lui Bîrzoi
CATINCA EPUREANU
DIDIȚA BAȘOTĂ
LULUȚA
CHIRALINA, țigancă roabă
RALIȚA, fata ei
ÎNTÎIA CUCOANĂ
UN *MAÎTRE D'HÔTEL*
Invitați, invitate, doamne, boieri

ACTUL I

După revoluția de la „pașopt", la conacul lui Grigore Bîrzoi de pe moșia Bîrzoieni. Un salon gen „boieresc" cu sofale, jilțuri, covoare, măsuțe joase etc. O masă acoperită cu brocard. Un clavir de ocazie, fabricație vieneză, cu luminări de seu în sfeșnice. Icoane, șaluri, alămărie, lampă de plafon de majolică, alte lămpi cu picior. Toate lucrurile sînt vechi, purtate, ciobite. Se vede că în acest salon familia Bîrzoi își face veacul. Din tot și din toate se degajă un aer de „provincie" prăfuită, inactuală, cu toate eforturile, nereușite dealtfel, spre eleganță și „modern". În dreapta, uși care duc în iatacul soților Bîrzoi și către dependințe. În stînga, ușă care duce spre iatacul fetelor. În fund — între două ferestre mari, zăbrelite și încărcate de draperii grele cu fronton — o ușă mare, în două părți, care se deschide pe un cerdac mare de lemn vechi și pe alocuri putrezit. Prin ferestre se văd curtea și atenansele conacului precum și, în perspectivă, sub zăpezi imaculate, satul răzășescal Bîrzoienilor. Zi de iarnă moldovenească, către înserat... Ninge încet, liniștit, pitoresc, ca într-un pastel de Vasile Alecsandri. La ridicarea cortinei, Guliță e așezat la masa de lucru, în dreapta lui monsieur Charles. Monsieur Charles e un francez între două vîrste; blond, cu mustață galică ca a lui Vercingetorix din cartea de istorie medie. Poartă cu o eleganță oarecum exagerată costumul modern al timpului, din patria sa. Din cînd în cînd, tușește ușor, avînd grijă să manevreze grațios o batistă fină, cu un monogram cît o carboavă rusească. Guliță, unicul fecior al familiei Bîrzoi, e un băiețoi de șaptesprezece ani, deșirat, cu vocea în schimbare și cu fața plină de coșuri și tuleie. E îmbrăcat după moda moldovenească „veche". Pe masă cărți de studiu și caiete... Guliță privește cum ninge afară.

CHARLES *(tușește, își șterge mustățile, ca după bere, cu batista, o pune la loc, cu distincție, în buzunar. Își privește apoi ceasornicul cu cheiță)*: *Et maintenant,* dragă Gulisà, *pour finir nôtre leçon de français, soyez gentil et répétez-moi, tout ce que nous avons appris aujourd'hui...*

GULIȚĂ *(atent la ninsoarea de afară)*: Și sî fac?

CHARLES: *Ne causez plus le roumain avec moi. Il s'agit d'apprendre ensemble le français... C'est pour cela que je suis ici...*

(Se aud, apropiindu-se, zurgălăii unei sănii. Zurgălăii încetează.)

GULIȚĂ: O vinit o sanie! Trebuie să fie mamaia.

CHARLES: *Oui, ça doit être, madame Chirisà.*

GULIȚĂ: Vreau sî văd și mi-o adus neneaca di la Hîrlău... *(Vrea să se ridice.)*

CHARLES *(oprindu-l cu un deget)*: *Pas avant d'avoir fini notre leçon...*

GULIȚĂ *(se reașază îmbufnat)*: *Vous parle trop vite. Moi pas comprendre... (Convins.) Moi pas comprendre...* și gata!

CHARLES: Bon!.. Atunci eu am sa întreb pe dumneata in romanești și dumneata ai se raspund la mine, în limb frances. În felul acest, noi impușcam dintru o dată, cu un singur glontele, doua iepuri...

GULIȚĂ: O să rupem inima tîrgului amîndoi...

CHARLES: Non, non, non!.. Spune in fransuzești ce vrei sa zici...

GULIȚĂ *(cu efort)*: *Comme se dit français* „o să rupem“?

CHARLES: *Nous allons rompre...*

(Guliță scrie, silabisind tare.)

GULIȚĂ: Și inima, cum se zice?

CHARLES: *Le coeur...*

(Guliță scrie, silabisind tare.)

GULIȚĂ: Și tîrg?..

CHARLES: *Ville!*

GULIȚĂ: Nu, nu, așeala-i Ieșii!.. Tîrg, adică unde se vinde și se cumpără tăti șeli!

CHARLES: *A, oui... oui! Le marché...*

(Guliță scrie, același joc.)

GULIȚĂ *(borborosește, citind ce-a scris pe caiet)*: *Rompre... coeur... marché... (Triumfător, tare.) Nous allons rompre la coeur du marché!*

CHARLES *(tablou)*: *Nous allons faire quoi?*

GULIȚĂ *(recitește)*: *Rompre le coeur du marché!*

CHARLES: Și cine vrei face asta?

GULIȚĂ: *Moi et voie...*

CHARLES *(corectîndu-l)*: Vrei sa spui adica... *vous et... (Așteaptă să completeze restul Guliță.)*

GULIȚĂ *(repede)*: *Mou! Vous et mou!* Da, așa-i bini.

CHARLES: Nu așa bine. *Vous et moi!..* Așa bine!

GULIȚĂ *(fericit)*: *Vous et moi,* amîndoă!.. Da, da, așa-i!

CHARLES *(ridică ochii spre cer, cu disperare)*: *Oh! Mon Dieu! (Face jocul cu batista.)* În lecsia nostru de azi am invațat chiteva cuvint usual... Așa est?

GULIȚĂ *(convins)*: *Oui!*

CHARLES: Spre exemplu, cum se spune in fransuzești, furculisa?

GULIȚĂ *(repede)*: *Furculition!*

CHARLES: Non, non! Non... Se spun, *la fourchette...* Repet acum, te rog și dumneata... *La fourchette!*

GULIȚĂ: La furșăt!

CHARLES: *Bon!.. La fourchette!..* Și ce facem noi cu furculis?

GULIȚĂ: *Nous mange!*

CHARLES: *Nous mangeons!..* Fote bin!.. Și ce mancam noi cu furculis?

GULIȚĂ: Asta nu știu, că eu mînînc tăti șeli cu mîna.

CHARLES: Asta nu frumos!

GULIȚĂ: N-o fi, da-i mai gustos... Așa-i de bine cînd îți lingi degetele!.. *(Visător.)* După alivenci mai cu seamă... *(Plescăie limba.)* Îmmhîî!

CHARLES: Bine dar dumneata care vrei sa mergi în strainatat, la Paris, trebuie sa inveț manierele frumos...

GULIȚĂ: Ba eu nu vreau deloc să merg la Paris, mesiè Șarlă. Neneaca vrea.

CHARLES: Nenec are dreptate... *(Cu sinceritate.)* Și madam Chirisà este un femei și jumatat... El iubești, sivilizasie... educasie, *les belles manières...*

Este un person care dorești ca copilii seu se ajung oameni distins. *Occidenteaux !*

GULIȚĂ: Păi dacă ti potrivești cu mamaia, ea s-ar urca și-n balon di șala di spuneai mata că, într-o zi, o să se suie pînă la cer, numai să fie di bonton... *(Ironic.)* Civilizasion !.. Gărgăunision !.. *(Face un gest de aiureală.)*

CHARLES: Nu frumos vorbești așa de mamai...

GULIȚĂ: Apoi, mata, să fii sănătos cîte zice și ea de mine ! Că-s leneș, că-s gogoman și cîte și mai cîte...

CHIRIȚA *(intră. Încă își mai freacă mîinile de ger)*: *Bonjour* mesiè Șarlă... *(Îi dă mîna.)*

CHARLES *(se ridică)*: *Bonjour madame ! (Îi sărută mîna.)*

CHIRIȚA: *Bonjour Goulis mère !... (Îl sărută pe frunte.)* Vă deranjarisesc?

CHARLES: *Pas du tout, madame!... Nous venons justement de finir notre leçon...*

CHIRIȚA *(cu un gest elegant, lui Charles)*: Șăzi... Șăzi !... *Restez!* Ia loc, ti rog... *Prenez lieu...* mesiè Șarlă !

CHARLES: *Merçi... (Rămîne în picioare.)*

CHIRIȚA: *Ne restez pas en pieds. (Se așază.)*

CHARLES *(se așază după ea)*: *Merçi.*

GULIȚĂ: Neneacă, ci mi-ai adus de la Hîrlău?

CHIRIȚA: Ți-o adus neneaca, acadele. Un cornet plin... Uite pe-atîta de mare...

GULIȚĂ: Din șeli umpluti cu șărbet?

CHIRIȚA: Da'păi că nu era să le mușc ca să văd cu ce-s umplute...

GULIȚĂ: Și unde-s, mamaie?

CHIRIȚA: La croitoreasă, la Hîrlău, unde să fie? Că le-am uitat pi masă cînd mi-o-ncercat rochia cea nouă.

GULIȚĂ *(alintîndu-se ca și cum ar plînge)*: Îîîîîî... Mi-o uitat acadelile meli...

CHIRIȚA: Ia nu te mai sclifosi așă, că nu erau numai ale tale... Erau și-a fetelor.

GULIȚĂ: Ce-mi pasă mie de ele? Mie să-mi dai acadelile mele... Îîîîîîîî !

CHIRIȚA *(lui Charles)*: *Regard,* mesiè Șarlă, *com il* să sclifosă. Ditai magadanul di șăptsprezeci ani... Băiet de-nsurat...

GULIȚĂ: Însoară-te matali, dacă vrei, că mie nu-mi trebuie. Eu vreau acadelile mele...

CHIRIȚA: Ian taci din gură, că pi urmă ți-oi da oacadè, să n-o poți duce... Nu ți-i rușini?

CHARLES: *Ne fâchez-pas, madame, votre mère Gulisa...*

CHIRIȚA: Păi, nu zău? Că tot de acadelele tale mi-o ars mie la Hîrlău?... Cumpără ceea, cumpără ceealaltă... pentru noi, pentru slugi, pentru gospodărie ! Că doară de-aia m-am dus pe gerul ista... Am uitat de acadele...

GULIȚĂ *(miorlăind mai tare)*: Va să zică, nici nu mi-ai luat? Îîîîîîîî...

CHIRIȚA: Taci și vezi-ți de lecție, că se supără mesiè Șarlă !

CHARLES *(face un gest amabil)*: *Oh ! Nous avons justement fini...*

CHIRIȚA: E? *Comment marche la fransé?* Merge strună? *Ça va corde?*

CHARLES *(cu un surîs)*: *Oh! Ça ça, ça va... Un peu lentement, mais ça va tout de même.*

CHIRIȚA *(mîndră, oarecum)*: *Je veux que mon fils arrive tambour de livre...*

CHARLES *(nedumerit)*: *Tambour de livre! (Se gîndește cam ce ar putea fi asta.)* Nu cunosc acest expresion...

CHIRIȚA: Nu e nimic. Ai ocazia să mai înveți și mata cîte oleacă de franțuzească de la noi, c-avem foarte multe expresii frumoase, pe care văd că nu le știți acolo în Franța. *Tambour de livre,* însemnează, tobă de carte. Plin de învățătură... *Rempli d'apprendrition,* adică...

CHARLES: *Oh! Parfaitement. (Repetă cu ochii spre cer.) Tambour de livre! (Ironic.) Il est tambour de livre!...*

CHIRIȚA: Ți-am spus că vreau să-l trimit în străinătate, ca pe beizadele și pe feciorii de boieri. Că doară boieri sîntem și noi și încă din cei mari. Că dumnealui al meu Bîrzoà, tofolog așa cum îl vezi, e os domnesc, din neamul Răzeșoaei... Cît privește pe Vodă, știu eu că n-o să mă răfuzărisească cînd i-oi cere voie și-un ajutor, acolo, să trimăt băietul la carte. Am eu cu Vodă împreună o vorbă, de pe vremea cînd nu era încă uns Domn... *(Face cu* *ochiul.) Quand il n'était pas graissé monsieur*, adică. Dar, stai să-ți spun cum a fost, să nu-mi uit vorba... *(Lui Guliță.)* Guliță ! Ia du-te mata de ti gioacă olecuță pe-afară, prin omăt, că-i tare frumos... Ajunge cît ai învățat astăzi, că nu-i bini să-ți faci nici capul călindar.

Charles: *Gulisà, vous êtes libre...*

Guliță *(Chiriței)*: Nu mă duc afară că mi-i frig...

Chirița: Du-te în ietacul tău, atunci... sau la fete.

Guliță: Mă duc dacă mă lași să cînt la minavet...

Chirița: Păi, minavetul nu-i al meu, e al lui mesiè Șarlă.

Guliță: Zi-i matale, să mă lase să cînt la el.

Chirița *(știind că-i cere un lucru care nu-i face plăcere)*: Îi dai voie să cînte olecuță la minavetul matali, mesiè Șarlă? *(Fără să aștepte răspunsul lui Charles.)* Zi *merçi* lui mesiè Șarlă... că ți-a dat voie...

Guliță *(lui Charles)*: *Merçi*, mesiè Șarlă !..

Charles *(otrăvit)*: *Avec grand plaisir*... Numai să nu stric la el... Abia am reparat stricaciun de data trecut. *(Lui Guliță.)* La asta instrument, se chinta pe afara nu prin inauntru...

Chirița: Lasă, mesiè Șarlă, că-i iau și lui unul cînd ne-om duce la Iași, și-atuncea scăpi di el...

Guliță *(a prins vorba)*: Îmi iei minavet de la Iași? Jură, mamaie...

Chirița: Jur... dac-o să-nveți bine franțuzește pînă atunci.

Guliță: Păi, nu ți-o spus mesiè Șarlă, că știu? Uite, poți să mă pui și la examen, dacă vrei... Poftim ! Ia-ntreabă-mă, cum se zice pe franțuzește furculiță?

Chirița: E? Cum se zice?

Guliță *(mîndru)*: *Furculition !*

Chirița *(lui Charles)*: Adevărat că știe !

Guliță *(care a prins curaj)*: Și vrei să-ți spun ce facem noi cu furculița?

Chirița: E?

Guliță: *Nous mange !*

Chirița: Bravo !

Charles: *Mais, dites-nous, qu'est-ce-que nous mangeons avec la fourchette?* Ce mancam noi cu furculis?

Guliță *(Chiriței)*: Ce avem, mamaie, deseară la masă?

Chirița: Sarmale și friptură... *(Îi suflă copilărește.) Des sarmaux !*

Guliță *(încîntat de el)*: *Nous mange avec la furculition, des sarmaux!*

Chirița: Bravo ție !

Charles: *Et quoi encore?* Și mai ce?

Guliță *(triumfător)*: *Et de la fripturition! (Fuge.)* Acuma mă duc în odaia lui mesiè Șarlă să iau minavetul. *(Iese pe ușa care duce spre dependințe.)*

Charles *(după el)*: Ai grija se nu stric...

Chirița *(privește cu dragoste după Guliță)*: O rupe, o rupe... O-nceput s-o rupă binișor. Vorba ceea: *Nôtre chance avec vôtre maladie...*

Charles: *Plait-il?*

Chirița: Norocul nostru cu boala dumitale, că dacă nu te bolnăveai mata la Iași și n-aveai nevoie de aer, ca să te-ntremezi, nu te recomandarisea coana Catinca să vii să stai la noi, la țară... Și Guliță nu mai avea norocul să învețe franțuzește, acasă, cu un franțuz sadè.

Charles: Eu trebuie să mulsumesc la dumneavoastr pentru șans...

Chirița: Acum ești al nostru. Nu ne-ai făgăduit că ne duci băiatul la Pariz? Fără mata nici nu l-aș lăsa, că se pierde pe-acolo, tălălău, cum e.

Charles: Ve mulsumesc fote mult pentru incredere.

Chirița: Eh ! Eu n-am avut norocul lui ! Eu am învățat franțuzește mai mult singură, că tot timpul cît am stat în pansion, la Ieși, am lipsit.

Charles *(galant)*: Dumneavoastr vorbisi fote bin franțuzești, pentru un person care a invasat singur...

Chirița: Singură cuc, mesiè Șarlă !.. *Seule coqu!* Pi șinstea mè.

Charles: Și Gulisà va seaman în acest privins... Sint sigur ca, in scurt timp, are se vorbesc tot atit de bine cum dumneavoastra.

Chirița: Să dea Dumnezeu !.. Dar, să nu-mi uit vorba ! Să-ți spun de întîmplarea cu Vodă... *(Charles își compune o mutră amabilă pentru ascultat.)* Acum vreo 20 de ani de zile, ne pomenim într-o noapte cu huiet și tropot de cai în ogradă... Răpide, cum îs eu di firea mè, săr din crivat și alerg la fereastră să văd ce-i... Bîrzoà de colo, nu și nu, ca să-și ieie pistoalele, c-o vinit talharii, să ne prade... Dar pînă să-și puie el papucii, că de frică nu-i nimerè pi sub crivat, talharii o și dat buzna în casă, că erau flămînzi și uzi di ploaie ciuciulete. Că cine crezi mata că erau talharii iștia? Tot boieri, unul și unul, care veneau de la o pitrecere de la vornicul Lupu și rătăcind drumul, prin ploaie, se abătuseră la noi să-i găzduim peste noapte... Bîrzoà îi cunoștè pi tăți după nume. Cît ai bate din palme, am sculat slugile, am întins masa, am pregătit odăile și țin-te, dragă mesiè Șarlă, chiolhan!... *Chiolhanition,* nu glumă! S-o pus, bre, cu tății pi băutură, pi cîntec, pi gioc, c-o trimăs de-o sculat țiganii din Bîrzoiești să le cînte... Eu... dă! Ca fimeea tînără și rușinoasă!... Ședeam în ietac singură și ascultam prin perete glumele dumnealor, care de care mai deșuchiate. Eeee!.. Acu să te ții. Tocmai cînd începuse să se lumineze de ziuă și simțeam cum mă biruie și pe mine somnul, mă pomenesc că intră cineva în ietac și, nici una nici două, se trîntește ca un butuc lîngă mine, în crivat... Am sărit, arsă, gios, cu sufletul la gură... „Pardon, mesiè!" zic — franțuzește, ca să vadă cela de colo cu cine are de-a face. „*Je ne suis pas la servante. Je suis... madame Bîrzoà!*" Cum o auzit cela vorbele istea, a sărit drept în mijlocul ietacului și-o-nceput a se scuzarisi și a-mi pupa mîna ca la vlădici. Și numai pe franțuzește... Și ce mai franțuzească vorbè. Mai ceva ca dumneata. „*Escusez-moi, madame,* zice. *Je ne pas savoir que vous êtes couchée dans le crivat, je voulai dormir et je croyai que le crivat est vide.*" Și, mă rog matale, s-o scuzarisit omul așa de frumos, că mi-o muiet inima și l-am dus binișor afară... Dar cînd am deschis ușa ietacului și m-o pălit lumina de afară în față, unde se oprește cavalerul meu, se uită lung la mine și zice: „*O! comme vous êtes belă, dans la lumière du matin...* Halal di barbatul matali!" *Et, ni une, ni deux,*

dragă mesiè Șarlă, *il me prend de millieu* *(arată mijlocul)*, și mă pupă o dată, taman pe cu ce-ți vorbesc eu matali acuma. Apoi fuge la grajd, încalecă calul și p-aci ți-i drumul... *Mais quelle pupation!* Și acuma, uite, cînd mă gîndesc, parcă îmi umblă un mușuroi de furnici pe spate... Și cine crezi mata că era cavalerul meu de atunci? *(Charles se uită nedumerit.)* Domnul nostru de azi... Vodă Alexandru Grigore Ghica...

CHARLES: *Oh! Comme c'est intérésant!*

CHIRIȚA: Eh! Ale vieții valuri... Dacă m-aș fi ținut de el, poate, dă, cine știe!... Eram acuma Chirița doamna, la Iași, nu cucoana Chirița, la Bîrzoieni...

CHARLES *(mereu galant)*: Fote posibil...

CHIRIȚA: Așa că, sînt sigură că Vodă mi-ar face tot ce i-aș cere, cînd i-oi aduce aminte de „*la pupation*" de acum 20 de ani. *Parce que je crois qu'il a de la joue! (Bate obrazul.)*

CHARLES *(fără convingere, numai cu amabilitate)*: Cu sigurans ca o sa-i faca un mare placer, se-i amintiți acest delicios aventur de tineres...

CHIRIȚA: Lasă aventura... Aș avea eu să-i amintesc altceva, dacă-ar fi vorba pe-aceea!.. Focul meu de la inimă. *(Văzînd nedumerirea lui Charles, în taină.)* Isprăvnicia!.. Vreau să-l rog pe Vodă, să-l facă pe dumnealui al meu ispravnic.

CHARLES: O! Asta este un idei fote bun.

CHIRIȚA *(ca pentru ea)*: Ah! Șăpti sărindare dau, numai să mă văd isprăvnicească cu jăndar în față și dorobanț la coadă... În fața casei jăndarul și la coada caleștii dorobanțul...

CHARLES: Asta merit un „*pupation*", *n'est-ce-pas?*

CHIRIȚA: Numai să mă facă și-l pup de o sută de ori, fii pe pace... și-apoi, să judecăm drept, mesiè Șarlă... Ce, dumnealui al meu nu merită să fie ispravnic? Ce, noi n-am pătimit la '48 ca patrioți? Las-că mi-o murit cumnată-mea a mare, plus alte 20 de capete de vite, dar ne-am bolnăvit și eu și Bîrzoi. El de friguri și eu de măselariță. Așa că, avem drepturi, ca pătimiți. Dumneata nu vezi, acu, cum are pretenție, care mai de care, să intre în slujbe, sub cuvînt că le-o fost frică la pașopt? Helbet! Apăi, dacă-i pe-aceea, cine are temeiuri mai abitir ca Bîrzoà al meu? Cine-o tremurat ca varga, toată revoluția, mai dihai ca el? Adică, dacă acu o vinit vremea proștilor să intre-n slujbe și-n dregătorii numai fiindcă-s boieri, ce Bîrzoà nu e boier? Că se vede cît de colo, după tabieturi și înfățoșare, că e din os domnesc... Cît despre prost, să poftească care-a vrea să se măsoare cu el...

CHARLES: Sigur! Aveți argument fote serios, se reușiți.

CHIRIȚA: *N'est-ce pas?* Și-o să răușesc, nu ti teme. Că una-i Chirița pe lumea aiasta... Și cînd își pune ea ceva în cap, nu se poate să nu izbutească.

CHARLES: *Parfaitement, madame...*

(Se aude, la minavet, un vals.)

CHIRIȚA: Auzi ci frumos cîntă, băietul, la minavet?... O-nvățat să-l învîrtească.

CHARLES *(cu panică)*: Numai se nu stric la el!

(Chirița, ascultînd valsul, începe să fredoneze, acompaniind flașneta lui Guliță din culise. Intră Calipsița și Aristița, gătite și frezate ca de bal.)

ARISTIȚA și CAILPSIȚA *(împreună)*: Sărut mîna, mamaie. Bine-ai venit!

CHIRIȚA *(mirată că le vede îmbrăcate așa)*: Dar ce-i cu voi, soro, de v-ați gătit așa ca de bal?

ARISTIȚA: Așa ne-o spus tataia, să facem...

CHIRIȚA: Cînd v-o spus?

CALIPSIȚA: Azi-dimineață, după ce-ai plecat matali la Hîrlău...

ARISTIȚA: O spus că ne vin musafiri acum după-prînz și să ne gătim cu rochiile cele bune...

CALIPSIȚA: Și să ne facem frumoase cozi.

CHIRIȚA: Ne vin musafiri? Ce fel de musafiri?

ARISTIȚA: Simandicoși...

CHIRIȚA: Fără știrea mè? Și n-o spus cine-s?

ARISTIȚA: N-o spus...

CALIPSIȚA: N-o spus...

CHIRIȚA: Da'voi nu l-ați întrebat?

ARISTIȚA și CALIPSIȚA *(împreună)*: Ba da...

CHIRIȚA: Și ce-o zis?

ARISTIȚA: O clipchit, numai, șiret din ochi...

CALIPSIȚA: Și-o zis: „Ăți vidè voi!“

CHIRIȚA: Mare minune!.. Nici mata nu știi de ce-i vorba, mesiè Șarlă?

CHARLES *(care știe ceva)*: *Non, madame! Moi je n'en sais rien... (Își strînge cărțile de pe masă.)*

ARISTIȚA: Și-o pus și pe țîțaia Elencu să facă prăjitură cu nucă și cu povidlă de caise...

CALIPSIȚA: Și-o spus și lui Ion să scoată din zîmnic vin din cel vechi...

CHIRIȚA: E, să știți c-o căpiat Bîrzoi. Dar el unde-i acuma? Nu l-am văzut în casă, adineaorea, cînd am venit...

ARISTIȚA: S-o dus și el cu Ion, în zîmnic, să cerce vinurile.

CHIRIȚA: Și cumnata Elencu, unde-i?

CALIPSIȚA: La bucătărie... Coace rolada și șade lîngă ea să n-o ieie focul iute...

CHARLES: *Permettez, que je me retire, madame...*

CHIRIȚA: *Je vous prie...* Și, ti rog, fii mata așa de gentil, mesiè Șarlă, și spune-i cumnatei meli, să vie oleacă încoace.

CHARLES: *Avec plaisir, madame... (Iese.)*

CHIRIȚA: Și voi, ia faceți bunătate și duceți-vă în ietacul vostru și, să nu mișcați de-acolo, pînă nu v-oi chema eu...

ARISTIȚA: Păi, tataia o spus să...

CHIRIȚA: Lasă ce-o spus tataia... și faceți ce spun eu. Că tataia spune multe, și eu spun numai una. Auzitu-m-ați?

ARISTIȚA și CALIPSIȚA: Da, mamaie...

CHIRIȚA: Și aveți grijă, cînd stați pi scaun, să ridicați rochia în sus, să nu se boțească taman la spate... Că și spatele îi față, cînd îl întorci.

ARISTIȚA și CALIPSIȚA: Da, mamaie...

CHIRIȚA: Ați plecat?

ARISTIȚA: Da, mamaie. Dar ne chemi și pi noi, cînd or veni musafirii?

CHIRIȚA: Să vedem mai întîi despre ce musafiri îi vorba. Că mie îmi cam miroase ceva pe aici... *(Umflă nările.)*

ARISTIȚA *(mirosind în vînt)*: S-o ars rolada țîțacii Elencu...

Calipsiţa: Şi miroase a cocă arsă.

(Fetele ies.)

Chiriţa: Adevărat că miroase a ars!

Elencu *(intră. E cu şorţ de gospodărie, cu mînecile suflecate, plină toată de făină, pe şorţ, pe mîini şi chiar pe faţă)*: Dacă nu se mai astîmpără diavolul ista cu minavetul lui! O vinit în bucătărie să-mi cînte, şi aşa mi-o-mpuiet capul, că am uitat de rolada din cuptor şi s-o făcut scrum... Nu mai avem ce da acum la musafiri... *(Se aranjează şi îşi scoate şorţul.)*

Chiriţa: Dar, despre ce musafir îi vorba, cumnăţică?

Elencu: Cum? Nu ţi-o spus Grigori?

Chiriţa: Nu mi-o spus, că dumnealui şădi în zîmnic să cerce vinurile, în loc să vie şi să mă-ntîmpine cînd mă-ntorc de la Hîrlău, unde umblu pentru treburile dumnealui... La croitoreasă, la modistă, peste tot.

Elencu *(bucuroasă)*: Atunci, află, cumnăţică, că azi avem zi mare în casă. Ne vin peţitori...

Chiriţa: Peţitori?.. Nouă?.. Apoi eu îs măritată di 25 de ani, precum ştii, şi tu eşti văduvă de 12... pre cît ştiu. Ce peţitori să ne mai vie nouă, acuma, la spartul iarmarocului?

Elencu: Ira! Dar nu vin pentru noi, soro... Vin pentru fete!

Chiriţa *(şireată)*: E, nu-mi mai spune!.. Şi ce peţitori sînt aiştia, mă rog?

Elencu: Doi boieri foarte di treabă... Tineri, cu avere, cu...

Chiriţa *(întrerupînd-o)*: Şi de unde-s de fel?

Elencu: De aici din împrejurimile Bîrzoienilor. Au moşii frumoase, vecine cu a voastră...

Chiriţa: Şi cine-s, mă rog?

Elencu *(umflînd vorbele)*: Paharnicul Brustur şi căminarul Cociurlă!... Doi boieri, cum nu se găsesc mulţi în ziua de azi. Ţi-o spun eu, cumnăţică, care mă pricep la peţitorie...

Chiriţa: Văd... văd... Te pricepi şi la aiasta, tot ca la rolada de ţi s-o făcut scrum în rolă... Şi zii, aşa?

Aiştia-s musafirii simandicoşi pentru care, în lipsa mè, s-o întors casa cu tăti şeli în sus?

Bîrzoi *(intrînd)*: Bun venitul, cucoană soacră!.. *(Cu un gest spre Elencu.)* Ţi-o spus, soră-mea, nu?

Chiriţa *(înfiptă)*: Da, mi-o spus.

Bîrzoi: Mi-era frică că-i întîrzia la Hîrlău şi vin peţitorii în lipsa matali... Şi eu, dă, în treburi de iastea, nu-s cine ştie ce priceput...

Chiriţa *(ironică)*: Dar, cum de s-o hotărît, asemenea boieri, să catadicsească să ne peţească fetele?

Bîrzoi *(încîntat)*: Aista a fost şiretlicul lui Elencu...

Chiriţa *(ironică)*: Vra să zică, matale trebuie să-ţi mulţumim, cumnăţică?..

Elencu *(cu modestie)*: Păi atîta nepoate am şi eu! Şi dacă n-oi face pentru ele, pentru cine să fac?

Chiriţa: Da'de unde şi pînă unde ţi-a dat gîndul ista în minte?

Elencu: Ehe! De cînd am pus eu ochii pe ei!.. Că, ce mi-am zis? Tineri sînt, de neam sînt, vecini de moşie cu noi sînt, fete de măritat avem, de ce adică să nu facem noi din trei moşii, una...

Bîrzoi: Se cunoaşte că e sora mè!.. Giudecă la fel cu mine.

Elencu: E!... Dar, nici paharnicul Brustur, nici căminarul Cociurlă, nu cunoşteau fetele. Şi nuntă fără oleacă de dragoste nu merge...

Bîrzoi: Nu merge...

Chiriţa *(privindu-l cu înţeles)*: Ba a mers...

Bîrzoi: Dar cum vine vorba aiasta?.. Adică nu m-ai iubit matali pi mine, cînd m-ai luat di bărbat?

Chiriţa: Vezi bini că nu... că pe vremea aceea, bărbatul nu se iubea înainte. Se iubea după.

Bîrzoi: Şi asta, acum mi-o spui, după douăzăci şi cinci di ani di dragoste?

Chiriţa: Fiindcă acuma am avut timp să mă gîndesc la aiasta, că pînă acuma, am avut treabă cu copiii şi cu gospodăria. Nu mi-o ars di amor... *(Făcînd pe graţioasa.)* Dar de-acum încolo, după ce-oi mărita fetele, o să am, slavă Domnului, vreme destulă şi pentru amor!

Bîrzoi: O să ai mata vreme... dar ți-o trecut timpul.

Chirița: *Quand on aime on a toujours vingt ans!*

Bîrzoi *(lui Elencu)*: Ce zice ?

Elencu: Ti necăjește pe franțuzăște.

Bîrzoi: Înțeleg, ca să nu prișep... Auzi colo, că nu m-o iubit? Ha, ha, ha !

Elencu: Dar nu-i vorba acuma de voi, bre omule, îi vorba de copchilele voastre...

Chirița *(care schimbase vorba într-adins)*: Adevărat, ian spune, cumnățică... Cum o fost cu boierii ceia, de-o îndrăgit fetele noastre?

Elencu: Eee!.. Am adus-o eu bine, nu te teme. Luna trecută, cînd o fost balul la isprăvnicie, la Botșăni, și-ați mers și voi cu fetele, o venit și Cociurlă cu Brustur la bal, să le vadă, că i-am trimes eu... Și cum le-o văzut, le-o și căzut cu tronc la inimă... Calipsița lui Brustur și Aristița lui Cociurlă...

Chirița *(lui Bîrzoi)*: Și tu ai știut de toate aiestea?

Bîrzoi *(șmecher)*: D-apoi cine a fost tartorele cel mare?...

Chirița: Da', mă rog, dac-o fost și ei la bal, di ci n-o vinit să-i cunosc și eu, și să-i văd cum arată la față?

Bîrzoi: Parcă de tine le ardè lor, să te vadă. Ei o stat tot cu ochii după fetele noastre.

Chirița: Și de ce n-o pus măcar pe cineva să ni-i prezanteze? Să vie să facă tali...

Elencu: N-o îndrăznit, cumnățică, că sînt foarte sfioși. Sînt tineri de modă veche, nu ca cei din ziua de azi... Nici măcar de danțat nu știu dănțui... Nici de băut, nu le place să beie, nici în cărți nu joacă, nici ochii după femei nu le umblă...

Chirița: Păi singură spuseși că tot timpul balului au umblat numai cu ochii după fetele mele...

Elencu: Bini, după ele s-o uitat ca după miresele lor...

Chirița *(serioasă)*: Ba nici vorbă de-așa ceva, cumnățică dragă. Eu n-am fete de măritat tot cu fete ca și ele... Barbatul care nu-i oleacă îndrăzneț, care nu știe să se prezanteze cum trebuie în lume, care nu știe dănțui nici juca în cărți, barbatul care n-o învățat să bea un pahar di vin și care nu știe să-și arunce ochii, iacă așa... *(privește craidonește)*, după o fustă de fimeie — apăi acela nu-i barbat. Cît despre aceea ca să-mi mai fie și ginere pe deasupra, nici vorbă nu poate fi. Să-și puie pofta-n cui.

Bîrzoi: Dar mata, cucoană, hăi... uiți că mai sînt și eu pe-aici.

Chirița: Ba nu uit diloc *(îl imită)*, cucoane, hăi! Dar dumneata ți-ai spus cuvîntul... Și Brusturele și Cociurla sînt pe placul dumitale.

Bîrzoi: Firește că sînt... Nici unul, nici celălalt, n-au nici un cusur și cum fetele noastre o agiuns, ba o și trecut demult de vîrsta măritișului, sînt foarte bucuros să le dau după vecinii noștri.

Chirița: Ba eu nu le-oi da, cît îi cucu...

Elencu: Nu spune așa, cumnățică. Oamenii, de cînd au văzut fetele la Botșăni, s-o îndrăgit de ele...

Chirița: Eu vreau să-mi mărit fetele cu tineri pe care să-i îndrăgească ele, că s-o dus vremea ceea, cumnată, cînd ne măritau părinții legate la ochi. Eu îs femeie de modă nouă, cu civilizație la cap, nu cu fes.

Bîrzoi *(atins la fes)*: Ai fi mata precum zici, dar tinerii au moșioare frumoase, bănișori buni, vitișoare multe și grase.

Chirița: Să le stăpînească sănătoși... Eu nu-mi dau fetele după boierași de aieștia de țară, care n-au văzut altceva în viața lor decît vitișoarele de pe moșie, care nu știu măcar că există Parizul pe lume și care la balul de la Botșăni o stat — o noapte întreagă — popîndău, lîngă lăutari, cu gura căscată, de-o rîs și curcile de dînșii... Că să nu credeți că nu i-am văzut. Auzi colo? Fetele mele... frumoase, franțuzite, citite, să le fac eu, pe una Brusturoaie și pe alta Cociurleasă... *Jamais dă la vie... mesiè Bîrzoà! Jamais dă la vie...*

Bîrzoi: *Ba, oui, madam...* Și chiar acuma, peste un ceas, cînd Brustur și Cociurlă, vor veni să le pețească, o să le dăm... Aiasta-i voința mè... *(O privește, drept în ochi.)*

Chirița: Pi semne că ai cercat prea mult la butoaiele din zîmnic de vorbești așa?.. La mine în casă, n-au ce căuta dumnealor... *(Pe un ton care nu mai admite replică.)* Să le ieși înainte cu sania și să-i întorci din drum, că de nu, le fac una să mă pomenească.

Elencu: Dar cum o să facă una ca asta, cumnățică? Unde s-o mai văzut așa ceva?

Chirița: Tot acolo unde s-o mai văzut, ca să primească pețitori barbatul și cu soru-sa, în timp ce mama fetelor nu-i acasă...

Bîrzoi: Nu știi ce vorbești, cucoană, hăi...

Chirița: Ba știu și ți-oi spune una și bună... Eu fetele nu le dau și nici nu le arăt macar. Mă-ncui cu ele în ietac și nu ieșim pe ușă, pînă n-or ieși ei pe poartă... Așa să știți... *(Lui Elencu.)* Dă-te mai încolo cumnată, că acuma leșin și n-am loc de dumneata...

Bîrzoi *(repede și brusc alarmat)*: Să nu leșini Chirițo, te rog... Să nu leșini...

Chirița: Ba leșin...

Bîrzoi: Da',de ce să leșini?

Chirița: Uite-așa... c-așa mi-i pofta. *(Începe a leșina.)*

Bîrzoi: Știi că eu nu pot să te văd leșinată...

Chirița: N-ai decît să nu te uiți la mine... și să nu cumva să te prind că vii să mă freci cu oțet la tîmple și să-mi dai să miros opoponax, că pîine și sare cu mine, pe un taler, nu mai mînînci... *(Crește jocul.)* Au!... Îmi vine leșinul... Îl simt acuma pe la genunchi...

Elencu: Fii cuminte, cumnățică. Ține-ți firea... *(Se apropie de ea și-o sprijină.)*

Bîrzoi: Chirițo, hăi! Stai fimeie, să ne-nțelegem... Nu leșina... Ține-ți firea...

Chirița: Ți-am spus eu, că numai tu ai să mă omori... De douăzăci și cinci de ani, de cînd ne-am luat, vrei să mă omori în fiecare zi...

Bîrzoi: Eu?.. Păcatele mele... Cum poți să spui așa ceva?

Chirița *(același joc)*: Ah!... simt că mă duc... Mă duc... *Je m'en vais... Je m'en vais...*

Bîrzoi: *Non... Rest... rest... (Îi apucă mîinile.)* Elencule! Adă repede oțetul și opoponaxul...

Chirița: Vezi că șîpul e-n șifonel, la mini în ietac... Ah!.. Mor... Grigori, mor... Grigori undi ești?

Bîrzoi: Aicea sînt, Chirițo dragă... Lîngă matali... Vino-ți în fire, te rog.

Chirița: Mor, Grigori... Mor... Și, uite, te jur cu limbă de moarte să nu dai fetele după Cociurlă și după Brustur...

Bîrzoi: Nu le dau, nu... Numai vino-ți în fire...

Chirița *(vorbind ca din vis)*: Eu am visat pentru copchilele mele altfel de gineri... oameni fini, de modă nouă... cu maniere elegante, umblați prin străinătăți. Așa cum speram să găsesc, acuma de cîșlegi, cînd m-aș fi dus cu fetele la Ieși, dacă mai trăiam... *(Șireată.)* Și dacă mi-ai fi dat voie și bani de cheltuială... Acuma, am murit, așa că...

Bîrzoi: Da' n-ai murit, Chirițo dragă, n-ai murit! Tu nu vezi că vorbești?...

Chirița: Asta nu-i o dovadă, Grigori. Fimeia vorbește și moartă... Nu spuneai chiar tu?... Am murit... Și pacat di mini. Că eu n-am vrut altceva pe lume decît binele vostru al tuturor... al tău... al copchiilor și al numelui nostru... Acuma gata! Dumnezeu să mă ierte! *(Se închină.)*

Bîrzoi: Da', nu te potrivi, psihi-mu, că n-ai murit... Ești numai leșinată... și ai să te trezești acuma și-o să stăm de vorbă, să ne-nțelegem ca oamenii.

Chirița *(ca de departe)*: Fetele măritate la Ieși, băietul la studii la Pariz și Grigori a meu, ispravnic...

Bîrzoi *(agreabil surprins)*: Ispravnic, eu?.. Aista-i vis.

Chirița: Da... visul meu... D-aia vream să te rog să mă lași să mă duc de cîșlegi, la Ieși. Dar știu că, dacă ți-aș fi spus, nu m-ai fi lăsat...

Bîrzoi: Dar de ce să nu ti las? Ba te-aș fi lăsat bucuros.

CHIRIȚA: Zici așa acuma, pentru că am murit... Dar dacă ți-aș fi spus cînd eram vie, te-ai fi stropșit la mine, m-ai fi ocărît...

BÎRZOI: Dar nu mai vorbi di moarte, Chirițo, hăi, că-mi rupi inima. Uite, c-o venit Elencu cu oțetul... și cu Chiralina...

(Elencu intră cu oțetul pe care îl aduce Chiralina și cu un flacon de parfum.)

CHIRALINA: Of, Doamne! Doamne!.. Cine-mi supără mereu pe stăpînica mè? Că-ntr-o zi o s-o găsim țeapănă-n scaun... *(Începe să-i frece tîmplele și mîinile cu oțet aromatic.)* Ia te uită! Numai noduri e toată!

(Elencu îi duce sticla cu opoponax la nas.)

CHIRIȚA *(făcînd pe leșinata mai departe)*: Ah! Și îmi făcusem așa de bini tăti socotelile pe ceea lume! M-aș fi dus la Ieși... cu fetele... cu Guliță, cu Chiralina...

CHIRALINA *(îi sărută mîna pe care i-o trage)*: Sărut mîna, că m-ai fi luat și pe mine, cucoană...

CHIRIȚA: Aș fi tras la hotel, la „Glantz“, că e ieftin și mă cunoaște, de mică, de la răposatul tataia, care trăgea numai acolo cînd venea de la moșie. În primele zile ne-am fi dus după cumpărături și găteli pentru rochii și treburi femeiești, la „Carniol“ și la „Darmet“, și de la „Hudig“ am fi luat ciubotele aduse din Pariz... Și pe urmă am fi mers peste tot să ne vadă lumea... La cofetărie, la „Melcon“, la teatru de la Copou, la sendrofii, la baluri, la soarèle, ca să vadă toată lumea ce mai fete de măritat are cucoana Chirița, și ce mai ispravnic ar fi dumnealui, Grigore ot Bîrzoieni, barbatul dumisale prea iubit... Da' nu mi-o fost dat să-mi văd visul cu ochii și m-o luat Dumnezeu, de-a dreapta lui, tocmai cînd mi-o fost lumea mai dragă... *(Plînge încet.)*

BÎRZOI *(impresionat de tot ceea ce se întîmplă)*: Nu mai plînge, Chirița mè, că-mi vine să-mi smulg mustețile de ciudă că te-am supărat... Uite, sîntem cu tății aci, lîngă tine... Trezește-te din leșin...

ELENCU *(bătînd-o ușor pe obraji)*: Haide, cumnățică, fii cuminte...

CHIRALINA: Fii cuminte, stăpînico...

CHIRIȚA: Of, Doamne! Trăii să mă văd și moartă!... *(Plînge de mila ei.)*

CHIRALINA *(tot frecîndu-i tîmplele și mîinile)*: Acuma, dacă o-nceput să plîngă, îi trece... Uite c-o-nceput să i se încălzească și mîinile... și-i vine și sîngele la loc în obraji...

BÎRZOI: Dă, Doamne!.. Că, să spun drept, de multe ori a leșinat ea, în viața mè, dar ca data aiasta, nu.

ELENCU: Clipește, clipește... Își vine la loc în simțiri...

CHIRIȚA *(se deșteaptă treptat din leșin. Deschide întîi ochii mari, se uită nedumerită împrejur, își pipăie trupul, ca și cum ar vrea să se convingă că e al ei, apoi vorbește cu voce stinsă, ca de lăuză)*: Unde mă aflu?

BÎRZOI: La Bîrzoieni, Chirița mè... Unde vrei să te afli?.. La matali acasă, cu mine, cu Elencu, cu Chiralina.

CHIRIȚA: Dar ce s-o-ntîmplat cu mine?

ELENCU: Iaca, te-ai supărat așa din senin și ți-o venit rău...

CHIRIȚA: Cum era să mă supăr din senin? Eu nu leșin niciodată degeaba...

BÎRZOI: Te-ai supărat din cauza musafirilor...

CHIRIȚA: Care musafiri?

BÎRZOI: Brustur și Cociurlă... care vor să ne pețească fetele...

CHIRIȚA: Au! Să nu mai aud de numele istea, că iar îmi vine leșinul...

BÎRZOI: Nu ti mai supara, Chirița mè. Iaca, să vorbim liniștit, să ne-nțelegem ca oamenii cu minte.

CHIRIȚA: Nu vreau să mă-nțeleg... Nu-mi dau fetele după ei și pace.

BÎRZOI: Foarte bine... N-avem decît să nu le dăm... dacă zici că nu sînt gineri pe placul matali.

ELENCU: Ba sînt gineri foarte buni.

BÎRZOI *(face un semn lui Elencu)*: Chirița însă îi di altă... Și, dă!... Cum copchilele nu le-am făcut numai eu singur, se cade să ținem seamă și de părerea ei... Că, oricît, o fost și ea acolo de-un ajutor...

CHIRALINA *(care tot mai freacă încă mîinile Chiriței)*: Așa-i dreptul...

BÎRZOI: Tu să taci, smolito, și să vorbești cînd te-oi întreba eu... Vra să zică, mai pe scurt, eu zic, da, Chirița, ba!...

CHIRIȚA: Ba!...

BÎRZOI: Și-atunci... *(Face cu ochiul lui Elencu.)* Iacă-tă ce m-am gîndit eu. Chirița vrea să mărităm fetele cu boieri de la Ieși... Dar boierii de la Ieși n-au de unde să știe că noi avem fete de măritat la Bîrzoieni... Trebuie, prin urmare, să mergem la Ieși, să ieșim în lume, să ne vadă tinerii copchilele.

CHIRIȚA: Dar parcă tu vrei să mergi la Ieși?

BÎRZOI: Păi eu n-am de ce merge... Dar te duci mata, că te pricepi mai bine la treburi de-aiestea... Eu, dă, sînt mai de modă veche. Nu știu nici dănțui, nici juca în cărți, nici vorbi franțuzește... Sînt la fel cu Brustur și Cociurlă...

CHIRIȚA: Păi, de aceea ții morțiș să ne dăm fetele după ei?

BÎRZOI: Ba nu țin morțiș deloc... dovadă că vreau să te duci la Ieși...

CHIRIȚA: Dar cum am să mă duc la Ieși? Unde o să trag? Că la rude, le deranjarisesc, cu liota de copchii după mine.

BÎRZOI: N-ai nevoie să tragi la rude!... Tragi la hotel, la „Glantz", că e și ieftin și te cunoaște de cînd erai mică.

CHIRIȚA *(prefăcută)*: Da' de unde știi tu treaba aiasta?

BÎRZOI: D-apoi cine nu știe că răposatul socru-meu, nu trăgea decît la hotel la „Glantz", ori de cîte ori venea de la moșie!...

CHIRIȚA: Eh! Dar ca să stai la Ieși și să umbli în lumea boierească, trebui să fii îmbrăcat după modă și nici eu, nici fetele n-avem de niciunele.

BÎRZOI *(același joc)*: Nu-i nimic... Vă faceți tot ce vă trebuie... Rochii, la „Carniol", ciuboțele, la „Rudig", că el le aduce de la Pariz.

CHIRIȚA *(cu elan)*: Grigori!... Nu șugui?

BÎRZOI: Nu șugui diloc.

CHIRIȚA: Dacă ai ști cum îmi ghicești gîndul!

BÎRZOI: E!... Așa sînt eu, Gîcea!

CHIRIȚA: Bine, dar toate acestea cer cheltuială mare și eu din economiile mele nu mai am nimic, că le-am pus deoparte, în sipet, și nu umblu în el, să mă tai, pînă la nunta fetelor.

BÎRZOI: Îți dau eu și de cheltuială... Umblu eu la sipetul meu... *(Arată chimirul.)* Toate astea însă, cu o condițiune.

CHIRIȚA: Ce condițiune?

BÎRZOI: Dacă într-o lună de zile, cît îi sta la Ieși, nu găsești gineri pentru fete, te întorci acasă și le mărităm imediat cu Brustur și Cociurlă... Ne-am înțeles?

CHIRIȚA: Fie și așa, dacă zici matali...

BÎRZOI: Jură că-ți ții făgăduiala.

CHIRIȚA: Jur!...

BÎRZOI: Pe ce juri?

CHIRIȚA *(serioasă)*: Să dea Dumnezeu să rămîn văduvă anul ista, dacă nu mi-oi ține făgăduiala.

ELENCU: Pușchea pe limbă-ți!...

BÎRZOI: Dacă n-aș ști cît ții la mine, m-aș supăra... *(Se aud zurgălăi afară și lătratul cîinilor din curte, care întîmpină sania.)* Auzi, au venit pețitorii... Ce ne facem cu ei acuma?... *(Chiralinei).* Du-te de întîmpină musafirii la scară.

CHIRALINA: Da, boierule. *(Iese.)*

CHIRIȚA: Îi tratarisește cumnățica, acum, cu scrum din cela de-i meșteră ea să facă, și matale le spui că eu n-am venit de la Hîrlău și că, prin urmare, nu poți hotărî nimica, singur, în lipsa mè...

BÎRZOI: Și fetele? Ce facem cu fetele?

CHIRIȚA: Fetele stau cu mine în ietac.

ELENCU: Lasă-le, cumnățică, să dea măcar bună ziua... și să cunoască și ele tinerii...

CHIRIȚA *(ironică)*: Nu le las, că mi-e frică să nu se amorezeze de asemenea minunății de barbați. *Orevoa...* și petrecere bună cu vitișoarele... *(Iese.)*

Elencu: Mă duc să-i primesc macar eu... Ne-o făcut de rîs, cumnățica. *(Iese în capul scării care coboară din cerdac, strîngîndu-și un șal în jurul gîtului.)*

(Bîrzoi își aprinde ciubucul și își ia o poziție de om care se află într-o situație importantă. De afară se aud zurgălăii scuturați la gîtul cailor care s-au oprit. Apoi, în cerdac, cizmele lui Cociurlă și Brustur, scuturate de zăpadă. Cîinii din curte potoliți o clipă, încep să latre din nou, întărîtați de ceva care se vede. În cerdac apar musafirii, întîmpinați de Elencu și Chiralina.)

Elencu și Chiralina: Poftiți!... Poftiți!...

(Se deschide ușa și-i poftește. Cociurlă și Brustur își mai scutură încă o dată cizmele de zăpadă, își scot căciulile și intră.)

Bîrzoi *(întîmpinîndu-i)*: Bun venitul, boieri dumneavoastră...

Brustur și Cociurlă *(împreună)*: Bun găsitul, cucoane Grigori...

(Schimb de saluturi după „moda veche“ a timpului.)

Bîrzoi: Frig, frig, hai?

Brustur *(care, ca și Cociurlă, e tipul boierului moldovean de țară, rămas departe de curentele moderne ale timpului. Amîndoi sînt tineri, chipeși și foarte pitorești în simplitatea lor)*: Ca iarna, cucoane Grigori... și ningeee!

Elencu *(foarte prevenitoare cu ei, caută să suplinească — cît mai afabil — lipsa gazdei)*: Chiralino, ia fuga șubele boierilor și du-le la bucătărie să se usuce...

(Chiralina ajută pe cei doi să-și dezbrace șubele, apoi iese cu ele și cu căciulile în brațe.)

Bîrzoi: Ia poftim de ședeți... *Prenez pla*, vorba nevestimi...

Brustur și Cociurlă *(se așază)*: Mulțumim...

(Tăcere o clipă. Se aud cîinii.)

Bîrzoi: Dar ce diavolul or fi lătrînd cîinii așa!...

Cociurlă: O fi văzut lupchii și vulpchile.

Bîrzoi: Ei și cu dumneata. De unde pînă unde lupi și vulpi în ograda mè, ziua-n nămiaza mare?...

Brustur: Nu sînt în ogradă, sînt la noi în sanie.

Elencu: Ce? Lupi și vulpi?

Cociurlă: Da, trei lupchi și două vulpchi... Le-am pușcat acuma, în drum către dumneavoastră, în pădure la Bereaga...

Brustur: Că nu se făcea să venim cu mîna goală. Prind bine, pentru duduci, la o cațaveică, ceva...

Bîrzoi: Foarte mulțumim de atenție. Dar nu vă știam vînători așa de dibaci...

Cociurlă *(modest)*: El e mai dibaci ca mine...

Brustur: La lupchi... că la vulpchi m-o ramas. El le-o pușcat pe amîndouă...

Bîrzoi: Brava dumneavoastră... Elencule, du-te mata și spune să ieie Ion vînatul de la sanie și să puie să-l jupoaie, pînă nu s-o-nchega sîngele.

Brustur: Și cum o jupui pieile, să le deie sare multă...

Bîrzoi: Știe, știe Ion seama, că doară și eu sînt vînător. Acum, ce e drept, îmi mai tremură mîna, dar cînd eram ca dumneavoastră! Odată, țin minte, am împușcat, într-un singur ceas, opt urși...

(Elencu ieșind, aruncă o privire de reproș lui Bîrzoi... O privire care înseamnă: „Iară torni minciuna asta?“.)

Cociurlă *(minunat)*: Opt urși?

Bîrzoi: Și două ursoaice... În total zece persoane!

Brustur: Aiasta zic și eu vînat.

Bîrzoi: Și să nu credeți c-am mai fost cu cineva... Singur singurel!... Numai eu și pușca.

Cociurlă: Dar cum s-o-ntîmplat?

Bîrzoi *(fericit c-a găsit mușterii să-l asculte și să-l creadă)*: Iaca, bini... Veneam, tot așa cu sania, de la Hîrlău ... Să fi fost patru ceasuri după-prînz. Și cum o luasem așa, prin pădure, pe la Drăgaica, ca să scurtez drumul, numai ce văd așa, deodată, că încep caii să sforăie și să sară pe loc în ham... „O simțit ursul, boierule“, zice vezeteul... Unul Mihalachi care mi-o murit mîncat de lupi, cu cai cu tot, în altă iarnă... Cu vreo doi ani înainte de întîmplarea asta pe care v-o spun eu acuma... „Eee!... O simțit ursul?“ zic eu. „Bine... Las' că i-oi da eu urs, ursului“... Și mă dau, boieri dumneavoastră, jos din sanie, iau două puști cu mine și-un pistol la brîu și numai ce slobod o dată pistolu-n sus, de s-o cutremurat vămile văzduhului... Înțelegeți... Ca să auză ursul unde sînt și să vie să deie piept cu mine... Dar, pînă să vie ursul, caii, cum o fost ei spărieți, cînd o mai auzit și troznetul pistolului, o rupt-o la goană cu vezeteu și cu sanie cu tăt, de nu i-o mai putut opri decît acasă, la ușa grajdului... E! Ce te faci acuma, cucoane Grigori, rămas singur, în mijlocul pădurii, la miezul nopții... prin troianul de zăpadă?

BRUSTUR *(fără ironie)*: Vra să zică, ai stat mata de la patru după-prînz pînă la miezul nopții, numai în locul acela, să te uiți după sanie?

BÎRZOI: Da' de unde? Am umblat de colo pînă colo să mă dezmorțesc, că rătăcisem drumul... Atît noroc că era o lună cît tablaua ceea de colo de mare... *(Arată o tavă de aramă, imensă, care se află la vedere, undeva în încăpere.)* Dar gerul începuse să mă supuie... Picioarele abia le mai simțeam, ca pe două sloiuri, în cizme. Mîinile la fel... „Pînă aici ți-o fost, cucoane Bîrzoi, îmi ziceam, sigur că pînă dimineață o să mori degerat, prin nămeți..." Deodată, însă, văd înaintea mè o urmă ca de om care-o mers în patru labe...

COCIURLĂ și BRUSTUR *(foarte interesați de povestire)*: Ursul...

BÎRZOI: Nuuu!... Numai urma lui... Răpide mi-am făcut o socoteală... După urma ursului, pot s-ajung la bîrlogul lui... În bîrlogul ursului e cald... și decît să mor degerat în pădure, mai bine să mă lupt cu ursul, la căldură, în bîrlogul lui.

COCIURLĂ și BRUSTUR: Foarte adevărat.

BÎRZOI: Zis și făcut! Mi-am luat inima în dinți, pușca în mînă și pîș, pîș... pe urma ursului, pînă am dat de bîrlog... Am ascultat cu urechea la pămînt, ca să văd dacă e cineva acasă... Ursul sforăia... Mor, mor, mor... Mă rog! Mai abitir ca văru-meu Toderiță, care sforăia în ietac, la Roman, și se auzea la moșie, la Pașcani... Zic: să intru peste el... îl scol din somn și e știut că omul e supărăcios cînd îl trezești noaptea din culcușul lui! Ia mai

bine să mai trag o dată cu pistolul să-l trezesc... și, cînd o ieși afară după mine, să intru repede în locul lui... Și trosc! Un foc în sus... Cît ai zice pește, ursul țîști! afară din bîrlog... și conul Grigori, țîști! în locul lui, în bîrlog...

(Brustur și Cociurlă se amuză.)

BRUSTUR: Da' bine i-ai mai jucat, mata, renghiul.

BÎRZOI: Ba mi l-o jucat el mie, boieri dumneavoastră... Că, înăuntru, în bîrlog... ce să vezi... opt urși și două ursoaice mă așteptau cu brațele deschise... 20 de părechi de brațe și tot atîtea părechi de picioare...

COCIURLĂ: Așa mare bîrlog o fost?

BÎRZOI: Cît salonul ista de mare... că se vede c-o fost o familie mai numeroasă, strînsă toată la un loc, cu cățel, cu purcel cu tot...

COCIURLĂ și BRUSTUR *(împreună)*: Ț, ț, ț, ț!

BÎRZOI: Mi se făcuse inima cît un purece... Dar n-aveam nici de ales, nici timp de pierdut... Am descărcat întîi pistolul: bang!... *(Se ridică și arată cum a tras.)* Și un puiandru s-o rostogolit la picioarele mele... Apoi puștile amîndouă... Bang!... Bang!... Bang!... Bang!... *(Mimează.)* Și gata patru urși... *(Elencu intră urmînd pe Chiralina care aduce pe o tavă tratația. Pe altă tavă, Ralița aduce paharele și sticla cu vin. Elencu aude povestirea pe care o cunoaște și face un gest care vrea să spună: „Te-ai făcut de rîs și față de ăștia, cu minciuna".)* Pe urmă, iară pistolul... Bang!...

COCIURLĂ *(foarte serios)*: Încă unul...

BÎRZOI: Nu!... Doi, că am tras cu atîta putere, întărîtat așa cum eram, c-o trecut glonțul prin doi odată... și-o lovit și-o vulpe care, se vede treaba, trecea pe deasupra bîrlogului, c-am găsit-o moartă acolo, dimineața.

BRUSTUR: Drept îi!... Supărarea mărește totdeauna puterea...

BÎRZOI: Pe urmă, iar puștile...

COCIURLĂ *(fără pic de intenție de glumă sau ironie)*: Dar cine ți le încărca, așa pe rînd, cucoane Grigori?

Bîrzoi: Ee, cine?... C-o mînă trăgeam, cu cealaltă încărcam... Și iar pistolul... baang!... și gata și ursoaica... lovită drept în bot. *(Izbește, gesticulînd, peste gură pe Chiralina, care a venit cu tava în dreptul lui.)*

Chiralina: Văleu! M-o-mpușcat și pe mine...

Bîrzoi: Apăi, dă!... Dacă intri în țeava pistolului, ce să fac?

Elencu: Ia poftiți de vă serviți c-un pahar de vin și-o bucățică de roladă.

Bîrzoi *(gafeur)*: Aiasta-i ceea de s-o ars adineauri?

(Cei doi servesc, vrînd să facă pe grațioșii, mulțumind. Fiecare a luat cîte un pahar, într-o mînă, și cîte o bucată de prăjitură, în alta, și nu se ating de ele așteptînd să termine Bîrzoi istorisirea.)

Elencu: Cum o să fie arsă? *(Face cu ochiul lui Bîrzoi.*

Chiralina: Că și unde-o fost arsă, o răzuit-o duduca cu ciobul de geam...

Elencu *(o ghiontește pe Chiralina)*: Taci, vedenie...

Chiralina: Amu, dă-mi și matale în coaste, că nu mi-o dat destul boierul peste gură... *(Lasă tava și iese urmată de Ralița.)*

Bîrzoi: Și așa cu urșii ceia... De dimineață, cînd am găsit drumul și am putut să mă întorc acasă, am trimis sania cu șase cai să-i ridice... I-o legat unul de altul de spatele saniei și i-o tîrît prin omăt, de-o făcut pîrtie cu ei, că tot nu se mai cunoaștea drumul...

Elencu *(văzînd că cei doi nu se ating de tratație)*: Dar de ce nu vă serviți...

Cociurlă și Brustur *(împreună)*: Mulțumim... *(Vor să guste din prăjitură.)*

Bîrzoi: Altă dată, am mai pățit una, cu o haită de lupi... *(Cei doi se opresc cu bucățica la gură și ascultă politicoși. Elencu îi face semn să isprăvească. A priceput.)* Dar aceea v-oi spune-o eu altă dată...

Elencu: Păi sigur!... Acuma să bem un pahar de vin cu musafirii.

Bîrzoi *(închină)*: Bine ați venit în casa mè...

Cociurlă *(cu înțeles)*: Bine v-am găsit și să dea Dumnezeu să venim cît mai des...

Brustur: Aiasta-i dorința noastră cea mai mare...

Bîrzoi: Îmi pare rău că nevasta mè nu s-o întors încă de la Hîrlău cu fetele, că i-ar fi făcut și ei mare bucurie să vă cunoască... Sînt plecați cu tății de azi-dimineață.

Cociurlă: Cum? Coana Chirița nu-i acasă?

Brustur: Și nici duducile?

(Sînt, oarecum, decepționați.)

Elencu *(ca să-i ajute)*: Nu-i nimic... Le-om spune noi, dacă aveți ceva de spus. Și apoi, frate-meu Grigori îi stăpînul în casă... *(Rîzînd.)* La el în casă, cîntă cocoșul...

Bîrzoi: Da, dar cocoșul îi nevastă-mea... *(Rîde mulțumit de gluma lui, antrenînd și pe ceilalți.)* Eee! Dac-aș avè și eu norocul să leșin cînd nu-mi face cineva voia...

Brustur: Coana Chirița leșină cîteodată?

Bîrzoi: Numai adineauri ce-am pățit cu ea! De-abia am adus-o în simțiri.

Cociurlă: Adineauri?... *(Se uită mirat la Brustur.)* Păi, dumneaei nu e cu duducile la Hîrlău?

Elencu *(ca să repare gafa)*: Ba da, dar Grigori vrea să spună că adineauri am vorbit noi amîndoi de leșinurile cumnățichii.

Bîrzoi: Păi sigur că asta am vrut să spui... Dar ce crezi că dumnealor au înțeles altceva? Doar sînt oameni cu doxă la cap, ce naiba?

Cociurlă *(după ce schimbă o privire de înțeles cu Brustur)*: Apăi, cucoane Grigori, ne pare foarte rău că nu-i și coana Chirița acasă, că noi venisem cu un gînd la dumneavoastră.

Brustur: Că de-aia am pus și oamenii să steie două zile la pîndă, ca să puște lupchii și vulpchile... să nu venim cu mîna goală...

Cociurlă: Cred că v-o spus cucoana Elencu despre ce este vorba...

Bîrzoi: Mi-o spus ea ceva, așa mai pe departe.. Și cam pe cînd v-ați gîndit să faceți nunta?

COCIURLĂ și BRUSTUR *(încîntați că au scăpat de greul cererii)*: Păi...

BRUSTUR: Noi am face-o și azi, dacă ar fi după noi, cucoane Grigori, că duducile ni-s tare dragi de cînd le-am văzut la bal, la Botșăni, și-i rău a naibii iarna, la țară, fără un pic de fimeie în casă...

COCIURLĂ: Apăi, dacă dumneavoastră n-aveți nimic împotrivă și dacă și coana Chirița și duducile or vrea, nunta om face-o cînd îți spune dumneavoastră...

BRUSTUR: Noi sîntem gata.

COCIURLĂ: Am adus meșteri din Hîrlău și ne-am reparat amîndoi casele... Am văruit, am grijit...

BRUSTUR: Eu mi-am cumpărat și crivat nou, că cel rămas de la tata, saracu', s-o rupt di tăt. Unsprezece copii, cît o făcut, nu-i șagă...

COCIURLĂ: Am adus țigani și slugi noi la curte...

BRUSTUR: Am cumpărat cai și droști cu harcuri, de la Botșăni.

COCIURLĂ: Sîntem, într-un cuvînt, gata să ne primim cu toată cinstea și cu tot dichisul miresele, dac-o vrea Dumnezeu și dumneavoastră.

BÎRZOI: E, dar vedeți dumneavoastră aici în casă la mine e cineva mai tare și ca Dumnezeu, Doamne iartă-mă! și ca mine... Leașinul! Și-am apucat de i-am făgăduit Chiriței c-o las să se ducă cu fetele... Dar o lună-n cap... Nici o zi mai mult... c-o făcut jurămînt și de nu l-o ține, rămîne văduvă... *(mîndru)*, că pe mini o jurat... Așa că, boieri dumneavoastră, să mai avem olecuță de răbdare... că acuma trec și cîșlegii... și dacă n-o găsi alții la Ieși... atunci...

CHIRALINA *(intră)*: Cucoane... Cucoane... *(Îi face semn să vie spre ușă.)*

BÎRZOI: Ce vrei, albo?...

CHIRALINA: Poftește mata olecuță pînă afară.

BÎRZOI: De ce să poftesc?

CHIRALINA: Așa, că vrea să-ți spuie ceva...

BÎRZOI: Cine?

CHIRALINA: Cineva care nu-i aicea... care e dusă la Hîrlău...

BÎRZOI: Aha! *(Se ridică.)* Să mă iertați, rogu-vă, că vă las oleacă numai cu Elencu, dar văz că mă cheamă cineva. *(Cînd se apropie de Chiralina, ea începe să-i spuie ceva la ureche, repede.)* Bine, bine, bine... *(Iese urmat de Chiralina.)*

ELENCU *(rămîne singură cu cei doi, începe să vorbească repede pe șoptite)*: O fost ceartă mare...

COCIURLĂ: Ceartă?

ELENCU: Da... cu cumnata, cu Chirița... Nici nu vrea s-audă de măritat fetele cu voi... O zis că în ruptul capului nu-și dă ea odraslele după boierași de-aiștia de la țară... Ea vrea gineri de la Ieși... de bonton... de aiștia de-o ieșit acuma... franțuziți, nemțiți... gulerați...

BRUSTUR: Păi atunci, noi...

ELENCU: Nu trebuie să vă lăsați, dacă vi-s fetele dragi...

COCIURLĂ: Păi, ce putem face?

ELENCU: Eu dac-aș fi în locul vostru, barbat, aș ști ce să fac...

BRUSTUR: Eu! Nu se poate că ne prinde... Și-apoi nici nu-i frumos...

ELENCU: Ce nu-i frumos?

BRUSTUR: La ce te-ai gîndit matali!

COCIURLĂ: Om fi noi de la țară, dar sîntem oameni cu obraz...

ELENCU: Dar nici prin minte nu mi-o trecut, la ce vă gîndiți voi... că mi-s nepoate de frate, pacatele mele... Altceva am vrut să zic...

BRUSTUR: Ce?

ELENCU: Nu pot să vă spun aicea... Dar mîine de dimineață mă duc pentru o zi, două la pitarul Iordachi, la moșie, că am și-acolo de pus la cale o nuntă...

COCIURLĂ: Dacă o ieși tot ca a noastră...

ELENCU: Ba. Că nu se potrivește una cu alta... Nevasta pitarului e fimeie de înțeles... Nu i s-o urcat civilizația la cap și fumurile Parizului, ca pricopsitei mele de cumnate... Așa că, mîine de dimineață, pitarul Iordachi trimite sania să mă ieie și în drum mă abat oleacă la dumneata, paharnice, să stăm de vorbă în liniște și să vă învăț eu ce trebuie să faceți... Și vii și dumneata acolo, căminare Cociurlă... Ne-am înțeles?

BRUSTUR: Înțeles... Numai, dă, nu știu dacă se cade... *(E încurcat.)*

ELENCU: Ce?

BRUSTUR: Să vii dumneata fimeie singură la un om tînăr acasă... Lumea e rea... Și te pomenești că mi-o scoate vorbe.

ELENCU: Cu mine, omule? Bată-te să te bată... Păi eu mai sînt fimeie de scos vorbe cu mine? La vîrsta mè?

BRUSTUR: Păi vornicului Mihalachi nu i-o ieșit vorba cu Codina, țiganca din curte, care e și mai hoașcă ca dumneata!

ELENCU *(cu reproș)*: Vorbiși de te prăpădiși...

COCIURLĂ: Vezi? Are dreptate și coana Chirița! Cei din Ieși, n-ar vorbi așa...

BRUSTUR: Da, păi cum nu? Că ei or fi cu stea în frunte. Bine, cucoană Elencule... Mîine de dimineață te așteptăm.

BÎRZOI *(revine preocupat)*: Vra să zică, boieri dumneavoastră, rămîne așa... Om mai vorbi cînd s-o-ntoarce Chirița cu fetele de la Ieși... Și din parte mè, cum v-am spus, toată dragostea și tot sprijinul... *(Se așază la locul lui. Elencu e lîngă el.)*

COCIURLĂ și BRUSTUR: Îți mulțumim, cucoane Grigori...

BÎRZOI *(încet, lui Elencu)*: M-o chemat să-mi spuie că dacă nu-i dau afară în cinci minute, vine ea și-i dă... cu cortelul...

ELENCU *(foarte încurcată)*: Și-așa, vra să zică!

BRUSTUR: Și-așa!

COCIURLĂ: Așa!

BÎRZOI: Așa! *(O pauză. Toți patru nu mai știu ce să zică.)* Repede se mai întunecă afară astăzi... Și pe ninsoarea aiasta nici nu se mai vede drumul... Mie mi-ar fi și frică să umblu cu sania, de-amu-ncolo...

COCIURLĂ: Caii mei cunosc drumul către casă și legați la ochi...

BRUSTUR: Și vezeteu-i bun...

BÎRZOI: Oricît, cum înserează, ies haitele de lupi...

BRUSTUR: E, bine că veni vorba... Ziceai, cucoane Grigori, că ne spui o pățanie cu lupchii...

BÎRZOI *(uitînd pentru o clipă ce i-a spus Chirița)*: Așa-i, frate! Să vedeți...

ELENCU: Lasă Grigori că le povestești altă dată... Acuma poate că vor oamenii să plece, să nu-i apuce noaptea pe drum.

COCIURLĂ: Nu-i nimica, sîntem învățați... Și dacă nu-i cu supărare, am mai bè un pahar de vin... că tare-o fost bun...

BÎRZOI: Foarte bine... Vorba ceea: la botul calului.

(Elencu toarnă vin.)

COCIURLĂ *(blînd)*: E din via matale, coane Grigori?

BÎRZOI: Din via Aristiții, că ei i-o dau de zestre...

COCIURLĂ: Eh! cine știe cine s-o bucura să-i mînînce poama... *(Oftează.)*

BÎRZOI: Asta om vidè noi peste o lună...

BRUSTUR: Dar duduca Calipsița n-are vie de zestre?

BÎRZOI: Nu, ea are povarnă...

BRUSTUR: Eh! Cine știe cine i-o bea rodul...

BÎRZOI *(tot cu ochii spre ușa Chiriței)*: Dă! Om vidè!

COCIURLĂ: Și-așa!

BRUSTUR: Așa!...

ELENCU: Așa!...

BÎRZOI: Așaaa!... *(O pauză jenantă.)* Cortelul Chiriței o fi în ietac la ea?

ELENCU *(căreia s-a adresat)*: Nu e, dar e în schimb reteveiul de bătut covoarele. L-am uitat eu de dimineață acolo.

BÎRZOI *(tot lui Elencu)*: Ai spus tu să puie caii la sanie?

BRUSTUR: Dar ce, plecați undeva?

BÎRZOI: Ziceam să vă petrecem o bucată, pînă ieșiți la drumul mare...

COCIURLĂ: Vai de mine, prea mare cinste, cucoane Grigori...

BÎRZOI: Atunci să mergem, că dă, eu îs om bătrîn... N-aș vrea să mă prindă întunericul pe drum... Te pomenești că-mi mai iese și vreun lup înainte...

BRUSTUR *(cu admirație)*: Și mult ți-o mai păsa matale! Matale, de la opt urși încolo!

Cociurlă: Eu zic să nu te mai osteneşti, coane Grigori, să ne petreci... Mai bine mai stăm noi oleacă... Poate, cine ştie, avem noroc să vie şi coana Chiriţa...

Bîrzoi: Să vie Chiriţa? Lasă, mai bine să nu mai aveţi noroc.

Brustur: De la Hîrlău, cu duducile...

Elencu: Nu, nu, mai bine să vă duceţi... că mîine vă sculaţi de dimineaţă, c-aveţi musafiri... Dumneata, paharnice Brustur...

Bîrzoi: Dar de unde ştii tu ce treburi are dumnealui?

Brustur: Ai văzut?... O şi-nceput să ne iasă vorbe...

Cociurlă *(se ridică)*: Atunci.

Elencu *(crapă uşa dinspre coridor şi strigă)*: Chiralino!... Adă şubele boierilor... şi căciulile... *(Iese şi ea.)*

Bîrzoi *(tare, către uşa Chiriţei)*: Că pleacă!

Brustur: Zicînd, am calcat cu stîngul, coane Grigori... *(E realmente amărît.)*

Cociurlă *(tot aşa)*: Şi eu care credeam că astăzi ne întoarcem acasă bucuroşi...

(Se aud zurgălăii săniei care trage la scară.)

Brustur: C-aşa ne spusese cucoana Elencu... că mai mult dumneaei ne-o făcut să îndrăgim fetele...

Cociurlă: Şi tare ni-s dragi... De cînd le-am văzut la balul isprăvniciei, tot la ele ne-am gîndit...

Brustur: Şi numai de ele am vorbit...

Bîrzoi: Aveţi răbdare, dragii mei... O lună, două n-o fi foc...

Cociurlă: Şi crezi mata că după ce s-or întoarce de la Ieşi, unde o să cunoască altfel de tineri, nu nişte boiernaşi de ţară ca noi...

Bîrzoi: De!... Ştiu şi eu... *(Se gîndeşte un timp.)* Şi numai leşinul Chiriţei e de vină...

Elencu *(intră urmată de Chiralina care aduce şubele şi căciulele)*: O tras şi sania la scară...

Bîrzoi *(către uşa Chiriţei)*: O tras şi sania la scară...

(Chiralina ajută boierilor să se îmbrace şi cînd fiecare e gata zice „Sărut mîna!" înainte de a-i da ceva. Cociurlă şi Brustur desfac pungile pe rînd şi-i dau bacşiş. Chiralina iese, socotind banii.)

Cociurlă *(îmbrăcat gata)*: Aşaa!

Brustur *(acelaşi joc)*: Aşaaa!

Elencu: Şi-aşa...

Bîrzoi *(uşurat)*: Aşaa...

Brustur: Da' îmi pare rău că cel puţin nu ne spuseşi păţania cu lupchii, coane Grigori...

Cociurlă: De ce nu ne-o spui, zău, coane Grigori... Aceea cu urşii oi ţine-o minte, cît oi trăi... Opt urşi!

Brustur: Şi două ursoaice... Haram de dumneata!...

Elencu: E!... Nu staţi îmbrăcaţi cu şubele în casă, că pe urmă răciţi afară...

Cociurlă: Păi dacă vra conul Grigori să ne-o spună pe ceea cu lupchii, ni le scoatem...

Bîrzoi: Nu, nu, lăsaţi pe altă dată... Acuma, umblaţi sănătoşi...

Brustur: Păi, mata nu te îmbraci?... Să ne petreci.

Bîrzoi: Păi acuma, dacă plecaţi, ce să vă mai petrec? Bună seara şi să ne vedem cu bine... *(Le dă mîna, cei doi i-o sărută.)*

Brustur: Să dea Dumnezeu!...

Cociurlă: Bună seara şi iertaţi dacă plecăm aşa de repede...

Bîrzoi: Nu e nimica... nu e nimica... călătorului îi şade bine cu drumul...

Brustur: Sărut mîna, cucoană Elencule, şi nu uita de mîine...

Elencu: Nu, nu, nu uit...

Brustur: Poate ar fi mai bine să te îmbraci mata bărbăteşte...

Bîrzoi: Dar ce, te duci la bal mascat?

Elencu: Nu, avem noi amîndoi o vorbă...

Cociurlă *(lui Elencu)*: Sărut mîna!

Elencu: Bună seara, căminare!

Cociurlă *(trist)*: Căminar, fără cămin...

Elencu *(încet)*: Lasă, lasă, că-i avè... O fi ea cumnata tare, dar nici Elencu n-a fi mai prejos.

(Grupul a ajuns la uşă. Chiriţa crapă uşa de la ietac încet, se strîmbă în urma lor, apoi închide uşa. Musafirii pleacă petrecuţi de Elencu care repetă jocul cu şalul... Bîrzoi a rămas în uşă.)

BÎRZOI *(întorcîndu-se în scenă):* Bine că n-o vinit spaima cu cortelul... Ne făceam de pomină!

ELENCU: Parcă așa nu ne-am făcut? Mai rămînea să le dăm și cîte un brînci pe scări...

(Se aude sania plecînd, în lătrăturile cîinilor.)

CHIRIȚA *(intră, ironică și triumfătoare):* O plecat fanții?

BÎRZOI: O plecat, dar oțărîți rău...

CHIRIȚA *(către odaia fetelor):* Aristiț!... Calipsiț!... *Viens ici...*

(Calipsița și Aristița intră. Și-au schimbat rochiile de bal cu rochii de casă. Au rămas însă pieptănate și sulemenite ca de recepție.)

CALIPSIȚA: *Ils sont partis?*

CHIRIȚA: *Oui! Huit, avec celle du fromage, neuf!*

ARISTIȚA: *Quel bonheur!*

CHIRIȚĂ *(gest spre fete):* Le-am spus și lor, ca să știe cine sînt și de ce-o venit musafirii...

ARISTIȚA *(îngrețoșată toată): Phu! Moi Cociurlà...*

CALIPSIȚA: *Et moi, Brustures...*

ARISTIȚA: *Jamais dă la vie...*

CALIPSIȚA: *Quelle horeur! (Pronunță oreo.)*

BÎRZOI: Ia nu vă mai sclifosiți așa... furlandisitelor... Dar ce? Aiștia nu-s oameni... boieri?

ARISTIȚA: Or fi, dar nu pentru noi...

BÎRZOI: Da, că pe voi o să vă ia beizadelele lui Vodă...

CHIRIȚA: Și de ce nu le-ar lua? Adică ce crezi că eu dacă aș fi vrut, nu puteam s-ajung vodeasă?

BÎRZOI *(rîde):* Hă, hă! Dac-ar trăi Papură-Vodă, poate...

GULIȚĂ *(intră repede):* Mamaie... Mamaie!... Știi ce-o zis boierii de-o plecat adineauri cu sania?

CHIRIȚA: Ce-o zis?

GULIȚĂ: O zis... întîi cela mai mititelul: „Ai văzut ce ne-o făcut zgripțoroaica?"

CHIRIȚA: Ce?

GULIȚĂ: Da, da, așa o zis... și celălaltul i-o răspuns: „Dar-ar dracii-n civilizația ei!"

CHIRIȚA *(lui Bîrzoi):* Auzi mesiè Bîrzoà, cu cine vrei dumneata să-mi mărit fetele?... E, lasă că le-oi da eu zgripțoroaică și civilizație... Dau eu ochi cu dumnealor într-o zi... și de n-oi avea cortelul la mine, găsesc eu o jordie pe jos, sau o ulucă de la un zaplaz.

ARISTIȚA: *Quel* mojic...

CALIPSIȚA: *De țărănoà...*

GULIȚĂ: Și-o mai zis că și tataia s-o prostit la bătrînețe...

CHIRIȚA: Aha!...

GULIȚĂ: Și că matale te gioci cum vrei cu el. Ca o scorpie cu un pui de găină.

BÎRZOI: Aha!...

GULIȚĂ: Și de țațaia Elencu o spus că pentru o pereche de ciuboțele merge singură la bărbați acasă...

FETELE: Aha!...

ELENCU: O spus asta de mine?

GULIȚĂ: Da, ca să-i pețești... Și că dacă le-i face și lor treabă, ți-a cumpăra o rochie de taftă de la Botșani..

ELENCU: Mie?

GULIȚĂ: Da, cînd țe-i vidè mata ceafa...

(Chirița și fetele rîd.)

CHIRIȚA: *Jè meur de rire...*

BÎRZOI: N-ai auzit tu bine, măi băiatule...

GULIȚĂ: Ba am auzit... Și-a auzit și Ion, că ședeam amîndoi lîngă sanie... Și mi-o dat și mie bacșiș, c-o crezut că sînt tot slugă ca Ion...

BÎRZOI: Și ai primit?

GULIȚĂ: Dar ce eram prost să nu primesc?... Ba le-am zis și sărut-mîna, de-o murit Ion de rîs.

CHIRIȚA: *Comme il drôle!...* Tu o s-ajungi departe, măi băietule.

BÎRZOI: Cred și eu... Dacă de-acuma o luat-o de pe lîngă sanie, o să ajungă vezeteu... *(Își aprinde ciubucul și se așază îmbufnat.)*

(Elencu s-a așezat la o mescioară și a început să dea o pasență. Chiralina intră și aprinde lămpile, între replici.)

CHIRIȚA *(Chiralinei):* Aprinde și lumînările de la clavir...

BÎRZOI: Dar de ce să le aprindă, să ardă degeaba?

CHIRIȚA: Pentru că vreau să cînt la clavir...

BÎRZOI: Lasă că-i cînta mîine, cînd nu sînt eu acasă...

CHIRIȚA: Eu cînt cînd am poftă eu, nu tu...

BÎRZOI: Despre mine poți să nu cînți niciodată...

CHIRIȚA: Și pe urmă, trebuie să mă exersez pentru Ieși. Acolo toate cucoanele cîntă la clavir...

(Chiralina aprinde luminările la pian.)

ARISTIȚA: Cînt-o pe aceea, mamaie, cu barcarola care merge pe apă și ei se pupă...

CALIPSIȚA: Nu, nu, nu pe aceea... Cîntă întîi pe aia unde moare, și ea se duce la mînăstire...

(Chirița se așază la clavir, cu fetele în dreapta și stînga.)

ARISTIȚA: Ba, barcarola...

CALIPSIȚA: Ba, pe cealaltă...

CHIRIȚA: Stați, stați, că le cînt pe toate... Mai întîi însă am să cînt romanța mè. Chiralino!... Du-te la mesiè Șarlă în ietac și spune-i să poftească în salon, că facem muzică...

CHIRALINA: Da, cucoană...

CHIRIȚA *(cîntă la clavir și din gură, dîndu-și ochii peste cap către Bîrzoi care o privește și-o ascultă îmbufnat)*:

De ce te uiți așa la mine
Și ochi-ți scapără scîntei.
De ce mă meprizezi, ah! spune-mi?
Ce vrei, ce vrei, ce vrei?

CHIRALINA *(intră)*: Cucoană...

(Fetele îi fac semn să tacă.)

CHIRIȚA *(cîntă)*:

De ce cînd ies în a ta cale,
Să-ți dăruiesc iubirea mè...
Tu fugi ca dracul de tămîie,
De ce, de ce, de ce?

CHIRALINA: Cucoană!...

(Fetele îi fac semn să tacă.)

CHIRIȚA *(se oprește din cîntec)*: Ce vrei, fă?

CHIRALINA: O spus mesiè Șarlă că vă roagă să-l iertați, că nu poate veni, că are treabă...

CHIRIȚA: Da'ce face?

CHIRALINA: Repară minavetul!...

CHIRIȚA *(reia cîntecul în timp ce cade încet cortina)*:

De ce cînd sînt o jună fată
Și tot din mine poți să faci,
Tu nu-mi declari amoru-ți veșnic
Și taci, și taci, și taci?

ACTUL II

TABLOUL I

Ulița Păcurarilor, la Iași. Decor de iarnă moldovenească. În stînga, în fund, se vede bariera închisă. În scena propriu-zisă e un fel de piațetă, prin fundul căreia ulița trece către centrul orașului. În dreapta, cancelaria „barierei“, în stînga, o cîrciumă de margine de oraș în care beau, laolaltă, surugiii și călătorii intrați pe barieră. Din cîrciumă se aude o flașnetă care cîntă o melodie plîngăreață. La ridicarea cortinei, ninge. Bariera e închisă. Cîteva clipe scena goală. Apoi, din cancelarie, iese un slujitor de barieră urmat de un altul mai mare în grad, care rămîne în ușă.

SLUJITORUL: Pe afurisita aiasta de vreme nu cred c-a mai veni nimeni în Ieşi.

ŞEFUL: Aiasta-i altceva. Bariera însă nu poate să stea singură... Aşa-i ordenul...

(Slujitorul se îndreaptă spre barieră. În același timp apare din ușa cîrciumii un epistat în uniformă.)

EPISTATUL: Dac-o mai ninge şi la noapte tot aşa, mîine nu mai putem ieşi din casă.

ŞEFUL *(cu ironie):* Nu-i nimica, stăm în crîşmă, că-i mai bine...

EPISTATUL: Da'ce, mata crezi că eu stau în cîrşmă di gustul meu?

ŞEFUL: Da'de ce stai? De a meu?

EPISTATUL: Sînt în izerciţiu funcţiunii... Mi-o dat orden serdarul Cuculeţ, directorul Agiei... să păzesc bariera.

ŞEFUL: Văd cum o păzeşti... Din crîşmă.

EPISTATUL: Da'ci, după fereastră nu se vede?

ŞEFUL: Dar ia spune-mi, mă rog ţie, cine-i serdarul Cuculeţ ista, de l-o numit acuma director la Agie?

EPISTATUL: Nu-i de fel de la noi din Ieşi. L-o numit însă Vodă, fiindcă o fost în străinătăţi şi-o-nvăţat acolo treburile agieşti... S-o mîntuit de-acum cu hoţii şi cu pungaşii din tîrg... Nu mai scapă unul. Şi-n bortă de şarpe îi găseşte... Iacă-te acuma... De ieri-dimineaţă aşteptăm să ne pice în mînă doi coţcari, despre care o scris la Agie sameşul din Focşani, c-o dezbrăcat lumea de-acolo la joc de cărţi măsluite.

EPISTATUL: Da... şi dîndu-se drept boieri o intrat în vorbă cu fetele de neam că le iè de neveste adică... Dar le-o luat numai giuvaericalele şi sculele de preţ pe care le-o găsit prin casă...

ŞEFUL: Bună meserie şi-aiasta...

EPISTATUL: Lasă însă că le vine de hac serdarul Cuculeţ... Pune el mîna pe ei... *(Un timp.)* Cred că mi s-o fi fiert rachiul cu cuişoare şi piper, cît am stat de vorbă amîndoi... Mă duc în izerciţiul funcţiunii... *(Gest să intre în crîşmă.)*

ŞEFUL *(gest să intre în cancelarie):* Şi eu tot aşa...

EPISTATUL: Mata tot cu cuişoară îl bei?

ŞEFUL: Eu beau cum ar fi... Numai să fie cu bardaca.

EPISTATUL: Păi atunci, hai să bem amîndoi...

ŞEFUL: Haide, dacă zici mata. Dar să ştii că nu pot să stau decît pînă mîine-dimineaţă... Să nu zici că te-am încurcat...

(Trec spre crîșmă și intră amîndoi înăuntru. Încep să se audă chiote și pocnete surugiești. Apare o sanie trasă de patru cai. Bariera se ridică — o ridică slujitorul — și „echipajul“ intră în scenă. E un fel de cupea de modă veche pusă pe tălpici de sanie. La spate sînt legate cu funii o mulțime de sipete și cutii. Deasupra lor stă Chiralina învelită într-o pătură

trențăroasă. În mînă ține o cutie de pălării. Pe capră, lingă vizitiu, stă Ion ținînd în brațe o altă cutie. În cupea se află înghesuită coana Chirița cu Aristița, Calipsița și Gulița. Caii trec în culise și cupeaua rămîne în mijlocul scenei, înzăpezită într-un troian.)

Slujitorul *(care a alergat după cupea, se adresează Chiralinei)*: Cine zici că-i în sanie?

Chiralina: Coana Chirița...

Slujitorul: Bine. Dar altă dată cască pliscul mai mare, cioară, să te înțeleagă omul cînd cîrîi.

Chiralina *(supărată)*: Ia seama cu cine vorbești, mă guleratule, c-acum îți dau cu sipetul ista în cap...

Slujitorul: Ce, baragladină, te-ai pichirisit? Uș! Cioară...

Chiralina: Mă, nu zice vorbă mare...

Slujitorul: Crrr!

Chiralina: Mă, n-auzi mă!...

Slujitorul: Ușș! *(Dă cu zăpadă în ea.)*

Chiralina *(ferindu-se)*: Ptiu! Bată-te Dumnezeu...

Slujitorul: Na!... Duh de baltă... *(Aruncă iarăși cu zăpadă și-o plesnește drept în față pe Chirița, care a scos capul pe geam atrasă de discuție.)*

Chirița: *Carnaxî!... (Se șterge de zăpadă.)* Cine-o azvîrlit cu bulgări în mine?...

Chiralina: Ia, mangositul ista, cucoană...

Chirița: Ce vrei, mă?

Slujitorul *(apropiindu-se)*: Cum îi numele dumitale, cucoană?

Chirița: Cum mi l-o pus nănașul! Și lipsește din fața mè, că acu mă dau jos la tine.

Slujitorul: Trebuie să scrim numele în catastivul barierii.

Chirița: Să-l scrii pe-al cui l-ai mai scris! Dar ce sînt eu să mă treci pe mine în catastiv, cînd intru pe barieră? Poloboc cu vin, cușcă cu orătănii? Ce? Unde te-ai văzut c-o săbiuță acolo, crezi că mă sperii?... *(Scoțînd capul către surugiu.)* Și voi ce stați, măi, pe capră ca niște momîi și nu dați drumul la cai? Ce, vreți să mă apuce noaptea aici?

Slujitorul: Cucoană, avem poruncă să nu lăsăm pe nimeni să intre-n tîrg, pînă nu-și spune numele...

Chirița: E, atunci du-te de scrie c-o sosit în Ieși coana Chirița a banului Grigori Bîrzoi din Bîrzoieni, cu Aristița Bîrzoi, Calipsița Bîrzoi, Guliță Bîrzoi, copiii lor, precum și cu slugile lor Chiralina și Ion...

Slujitorul *(aparte)*: Mă, ce pomelnic!... *(Repetă aparte.)* Chilița, Răstița, Lipsița și Guiță Brînzoi... Numai să nu-i uit pînă la catastiv... *(Se îndreaptă spre cancelarie.)*

Chirița *(scoate iar capul spre surugiu)*: Ce faceți jărpanilor? Nu porniți odată?

Surugiul: Ne-am troienit, cucoană...

Chirița: Ce-am făcut? Ne-am troienit? Asta ne mai lipsea acuma.

Surugiul: Nu mai ieșim de-aici, pînă la primăvară cînd s-o topi omătul.

Chirița *(lui Ion)*: Ce stai, măi, pe capră ca un boier? Mișcă jos și împinge la cupea...

Ion: Păi, dacă s-o troienit, la ce să mai împing degeaba?...

(Se dă jos de pe capră, ca și surugiul.)

Chirița: S-o troienit, hai? Las'că vă arăt eu acuma troienit... *(Sare din sanie.)*

Ion: Geaba împingem, cucoană!... La primăvară, asta-i nădejdea...

Chirița: Aristițo, Calipsițo! Dați-vă jos, că mi se pare c-am rămas aici... Binișor... binișor să nu lunecați. *(Fetele coboară. Chiralinei.)* Și tu ce stai acolo, Cheramo, ca o cloșcă pe oul de rață. Deschide-ți aripile și zboară la pămînt.

Guliță: Mă dau și eu jos, mamaie!

Chirița: Nu, nu, Gulița mamei... Nu!... Mata șezi în cupea să nu răcești. Și învelește-te bine cu contășul tatei.

(Chiralina a coborît.)

Guliță: Mi-i prea cald în contăș... Vreau să mă dau pe gheață.

Chirița: Apăi că de dat pe gheață ne arde nouă acum...

Guliță: Vreau să mă dau jos...

Chirița: Dacă mă superi, nu-ți mai cumpăr minavet... *(Văzînd că surugiul a dispărut.)* Da'unde s-o dus surugiii?

ION: Ista de-o fost pe capră a luat-o într-acolo... Iar ceilalţi o plecat, de cînd ne-am troienit, într-acoace. *(Arată în sens opus.)*

CHIRIŢA: Cum? O fugit şi m-o lăsat lată în troian? M-apucă toate năbădăile! Cai de poştă mi-o trebuit? Poftim poşte! Dacă nu merg caii, fug surugiii...? Dar ţi-i găsesc eu acuma... *(Dispare, fugind în culise.)* *Carnaxî!*

(Se aude cum a alunecat şi a căzut pe gheaţă.)

ARISTIŢA: Valeu!

CALIPSIŢA: O căzut mamaia pe gheaţă... *(Aleargă amîndouă în culise şi cad, ţipînd, pe gheaţă.)* Valeu!

ARISTIŢA: Valeu!...

ION *(uitîndu-se, flegmatic, în dreapta)*: Buf! O căzut şi duducile... Una piste alta.

(Guliţă a coborît pe furiş din sanie, pe partea cealaltă, şi începe să se dea pe gheaţă pe un tăpşan din fundul scenei.)

CHIRALINA *(ghemuită cu pătura în spate, lîngă coada saniei)*: O să-ţi spargi capul, cuconaşule...

GULIŢĂ: Haide, de te dă şi tu... *(Se dă.)* Iiiiuuuuuu!!! *(Strigă.)* Ioane! Vino de te dă pe gheaţă cu mine...

ION: D-apăi, cum nu!... Că eu sînt boier să am cap şi să nu-mi trebuie.

(La barieră, care a rămas deschisă, apare o sanie care-şi sună zurgălăii şi, neputînd trece, se opreşte în spatele cupelei... Cociurlă şi Brustur coboară din sanie. Amîndoi sînt îmbrăcaţi cu pretenţie de mondenitate, cu totul deosebit ca în actul întîi. Şi-au ras bărbile şi şi-au tuns pletele, astfel că sînt aproape de nerecunoscut.)

COCIURLĂ *(privind cupeaua troienită)*: Frate Brustur, ia te uită, s-o troienit cupeaua coanei Chiriţa...

BRUSTUR: Văd şi eu... nu putem trece nici înainte, c-o închis uliţa...

COCIURLĂ: Păi de ce să trecem, că doar după ea ne ţinem de două zile prin nămeţi.

BRUSTUR: Da'unde-or fi! *(Se uită în cupea.)* Văd că nu-i nimeni înăuntru! *(Întreabă pe Ion.)* Ce-aţi păţit, omule?

ION *(care s-a urcat pe capra trăsurii, la loc, şi moţăie)*: Uită-te şi mata şi vezi. Ne-am troienit...

(Epistatul apare în uşa cîrciumii urmat de şeful barierii, care s-a şi afumat niţel.)

ŞEFUL *(observă pe cei doi, precum şi trăsurile oprite)*: Eee! Dar ce de muşterii mi-o venit la barieră... Tocmai azi cînd nu credeam...

BRUSTUR *(vine lîngă Cociurlă, fără să bage de seamă pe cei doi care au rămas în uşa cîrciumii)*: Trebuie să le ajutăm să iasă din troian...

COCIURLĂ *(în secret. Vesel şi destul de tare ca s-audă cei doi)*: Şi cu împrejurarea asta o să facem şi cunoştinţă cu fetele şi cu coana Chiriţa... Ne prezentăm să le dăm o mînă de ajutor şi în felul ista intrăm în vorbă, înţălegi?

BRUSTUR: Mai repede decît ne-am fi aşteptat. *(Îşi freacă mîinile bucuros.)*

ŞEFUL *(dînd cu cotul epistatului)*: Auzişi? Să ştii că aiştia-s coţcarii din Focşani... Ceia care intră-n vorbă cu fetele de neam, ca să le ia sculele şi giuvaricalele...

EPISTATUL *(tare pe meseria lui)*: Vezi de treabă...Aiştia-s boieri... Ce? Nu i-aş mirosi eu! *(Îşi bate nasul.)*

BRUSTUR: Păi dacă ne prezentăm, află băbătia cine sîntem şi ne-am dus pe copcă cu planul nostru cu tot.

ŞEFUL *(acelaşi joc)*: Auzi? Planul!

EPISTATUL *(de sus)*: Nu mă-nvăţa pe mine meseria mea... Mai bine ţi-ai face pe-a dumitale. Nu vezi c-o intrat pe barieră şi nici nu i-ai întrebat cine sînt?

ŞEFUL: Aiasta nu-i treaba mè, că eu sînt şăf... Îi treaba slujitorului... *(Trece spre cancelarie şi strigă.)* Măi, Vasile, măi... Ieşi afară că ţi-o venit muşterii pe barieră... *(Trece înapoi lîngă epistat, la cîrciumă.)*

SLUJITORUL *(ieşind din cancelarie)*: Viu... viu. *(Explicînd şefului cu un gest de scuză.)* Nu s-o auzit sania din cauza zurgălăilor. *(Către Cociurlă şi Brustur.)* Cum îi numele dumneavoastră, domnilor?

(Brustur se uită lung la Cociurlă, care îi face semn să tacă.)

COCIURLĂ: Numele noastre? Dar pentru ce?

SLUJITORUL: Să vă trec la catastiv... Toată lumea care intră-n Ieşi, trebuie trecută la catastiv...

BRUSTUR: Şi-adică, ce crezi mata, că noi n-avem nume

ACADEMIA BIBLIOTECA

ca de Ieși? *(Lui Cociurlă.)* Spune-i tu cum mă cheamă că eu am uitat...

Cociurlă: Dumnealui e spatarul Hazmațuchi...

Brustur: Așa este... Eu sînt !

Cociurlă: Și eu postelnicul Maghiran...

Slujitorul: Dar cu șezutul de unde sînteți?

Cociurlă *(glumind)*: De peste tot.

Brustur *(același joc)*: Vorba ceea... Azi aici, mîine-n Focșani.

Slujitorul: Cu toată cinstea... *(Se ploconește și reintră în cancelarie.)*

Șeful: Auziși? Sînt din Focșani?

Epistatul: Ei și ce? Parcă numai un cîine e scurt de coadă... Ți-o spui eu care sînt copoi vechi. *(Își bate nasul.)* Nasul ista nu m-o înșelat niciodată, de cînd sînt la Agie.

Șeful: Atunci hai să bem un rachiu pentru nasul matale... Că gerul ista îmi face o sete mai abitir ca luna lui cuptor...

(Intră amîndoi în cîrciumă, de unde începe să se audă iarăși minavetul.)

Guliță *(revine în primul plan)*: Un minavet !... Hai noi în cîrciumă, Ioane, să mă lase și pe mine cînt la el. Te cinstesc cu un rachiu...

Ion: Păi, ai bani?

Guliță: Eu? Toți banii pe care ni i-o dat tataia de drum sînt la mine... Mi i-o dat neneaca să-i țiu ascunși.

Ion *(coboară de pe capră)*: Un rachiu, acuma, face mai mult ca un surugiu...

Chiralina: Merg și eu să mă încălzesc oleacă...

(Intră toți trei în cîrciumă.)

Brustur: Văzuși țiganca care ne-o ținut șubele?

Cociurlă: Și băietul lui Bîrzoi... Cel de ne-o cerut bacșîș cînd am plecat cu sania...

Brustur: Dac-ar ști ei cine sîntem noi? *(Rîde.)* Văleu !

Cociurlă: Deșteaptă fimeie și cucoana Elencu aiasta... Cum i-o dat ei în gînd să ne învețe să venim și noi la Ieși după cucoana Chirița...

Brustur: Și să ne facem și noi tineri de bonton...

Cociurlă: Și-o avut dreptate fimeia... Adică de ce să nu fim ca ceilalți boieri de vîrsta și de teapa noastră? De ce să nu-nvățăm și noi să ne purtăm în lume, cum îi vremea acuma? Să învățăm dansul, jocul de cărți, franțuzeasca...

Brustur: Și, cînd om fi și noi ca ginerii visați de coana Chirița, n-o să mai aibă nimic împotriva noastră...

(Chirița reapare cu fetele.)

Cociurlă: Taci... Uite-le că vin... *(Își iau o poză „boierească".)*

Chirița: Of ! *Chirie elèison* ! Unde s-o fi ascuns, ascunde-s-ar în fundul pămîntului să s-ascundă...

Aristița: Nu te mai supăra, mamaie, că iar te-a durea rastul...

Calipsița: Zău, mamaie... Am venit, doar, la Ieși, să ne distrarisim...

Chirița: Foarte mulțumesc... În troian, în mijlocul drumului... Și nu-i nici un barbat, nimeni, să ne deie o mînă de ajutor... *(Vede pe Cociurlă și Brustur.)* A ! Iată, în sfîrșit, doi creștini... *(Se îndreaptă spre ei.)*

Cociurlă: Prea plecate slugi... *(Sînt amîndoi excesiv de politicoși.)*

Brustur: La picioarele dumneavoastră.

Chirița *(flatată)*: Mi-o zis-o ! *(Fetelor.)* Cum se cunosc ieșenii... De la barieră !... *(Lor.)* Foarte vă mulțumesc de vorbă frumoasă... Cu cine am plăcerea?

Brustur: Prezintă-mă dumneata, arhon, că iar am...

Cociurlă *(făcîndu-i repede un semn)*: Dumnealui este prietenul meu, spatarul Hazmațuchi... *(Brustur se înclină adînc.)* Și eu sînt postelnicul Maghiran...

Aristița *(Calipsiței, aparte)*: Ah ! Un spatar și un postelnic !

Chirița: Prea fericită de cunoștință, arhon postelnice... Eu sînt coana Chirița a banului Grigori ot Bîrzoieni... Și dumnealor sînt copilele mele... Aristița și Calipsița... *(Complimentele de rigoare. Încet fetelor.)* Faceți tali frumos la boieri. Le-am adus la Ieși ca să pitreacă cîșlegile și după ce ne-am necăjit pe drum două zile și două nopți, cînd să ajungem la gazdă, ne-am troienit și ne-o fugit surugiii...

Cociurlă: Cum se poate una ca aiasta?

Chirița: Iaca se poate, că s-o putut... Vorba ceea, am pățit-o ca cela care s-o-necat la mal... Că țigan nu zic, să mă tai... Nu-i vorbă de protipendadă...

Cociurlă: Ne pare foarte rău, cucoană Chiriță, de ce vi s-o întîmplat tocmai în tîrgul nostru... *(face cu ochiul lui Brustur)* și sîntem prea fericiți de a vă putea fi de ajutor.

Brustur: Pînă deseară trimitem boii noștri să scoată cupeaua... Avem la boi!!!

Cociurlă: Și deocamdată pînă vin boii ceilalți, o să vă însoțim noi pe jos pînă la gazdă, sau pînă găsim o birje de sanie în drum, că nici pe-a noastră n-o putem urni din cauza cupelei.

Chirița: Vă mulțumesc din suflet, boieri dumneavoastră și sînt încîntată că am avut plăcerea să facem cunoștință... Să vă prezant acuma și pe băietul meu cel mic. *(Strigă spre cupea.)* Guliță!...

Aristița *(care deschide ușa cupelei)*: Nu-i, mamaie! S-o dat jos...

Calipsița: Și fără contăș...

Chirița: Doamne! Să răcească... Da'unde-o fi diavolul? Și nu-s nici slugile!... Ce-o fi și asta?

Cociurlă: L-am văzut noi adineauri intrînd cu o țigancă și un servitor...

Brustur: Da, un băiet așa frumușel, leit cu matali la față...

Chirița: Doamne! S-o pus la băut cu slugile... *(Se aude minavetul.)* Na! Și-o găsit și minavet... *(Vrea să intre în cîrciumă, dar se oprește în drum.)* Nu vă supărați că vă las oleacă singuri cu demoazelele... *(cu intenție)* să mi le păziți...

Cociurlă: Vai de mine!

Brustur *(galant)*: Sîntem foarte bucuroși de o asemenea cinste...

Chirița *(lui Brustur)*: Și zi așa! Ți s-o părut băietul frumușăl.

Brustur: Scris, nu altceva...

Chirița *(intră în cîrciumă)*: Cum se simte spatarul, dintr-o vorbă.

(Rămase singure, fetele, rușinate, caută să-și dea o contenență.)

Cociurlă *(ca să rupă gheața)*: Și zi așa, duducilor... v-ați troienit...

Aristița *(cu ochii în jos)*: Ne-am...

Brustur: Las'că vă destroienim noi...

Calipsița *(sclifosindu-se)*: Vai, mersi...

Brustur: Ați mai fost la Ieși?

Aristița: Am fost, cum nu... cînd eram mai mititele...

Calipsița: La pansion...

Cociurlă: E, dar acuma-i altceva... Acuma o să pitreceți, o să vă duceți în lume, o să cunoașteți tineri de bonton...

Brustur *(aparte)*: Ce-o să-i mai bontonesc eu!...

Aristița: Dar dumneavoastră sînteți din Ieși?

Cociurlă *(făcînd cu ochiul lui Brustur)*: Heget-beget...

Calipsița *(cu un oftat)*: Ferice de dumneavoastră. Și noi, cînd ne-om mărita, o să stăm la Ieși, că ne-am parafurisit de Bîrzoieni...

Brustur: Dar și la tară-i frumos...

Cociurlă: Lîngă un barbat care te iubește și pe care-l iubești.

Aristița: O fi pentru altele, dar pentru noi nu.

Cociurlă: De ce zici mata așa? Uite, noi sîntem ieșeni, și cu toate aistea, dacă am iubi o fată, chiar din Bîrzoieni, ne-am duce și acolo după ea...

Aristița: Nu sînteți însurați?

Brustur: Nu!... Dar anul ista, pînă-n primăvară, ne-am pus de gînd să fim.

Cociurlă: Că-i rău al naibi vara, fără un pic de fimeie în casă.

Calipsița: Și pe noi o vrut să ne mărite tataia, dar nu s-o prins.

Brustur: Dar de ce? Nu v-o plăcut... cavalerii?

Aristița: Păi ce? Erau de plăcut? Ia niște boiernași de țară, acolo... Crescuți numai între țărani și între vite...

(Cei doi schimbă priviri, pe replici.)

Calipsița: Pe al meu îl chema Brustur... *Imaginez-vous!*

Cociurlă: Brustur? Halal de nume!... Aista-i nume de cioban!

Aristiţa: Şi pe-al meu Cociurlă...

Brustur: Şi aista-i nume de magar din tîrla ciobanului...

Calipsiţa: O fost amîndoi şi la Botşeni, la balul isprăvniciei, după noi...

Aristiţa: Şi-o stat toată noaptea cu gura cascată la lăutari... Ca mutu nostru din curte la horă...

Calipsiţa: Noroc că mamaia i-o luat la goană...

Aristiţa: Că dacă mai şedeau cinci minute, cînd o venit să ne ceară, ieşea la ei cu cortelul...

Brustur *(gafă)*: Da'ce, coana Chiriţa o fost acasă?

Calipsiţa: Da, dar n-o vrut nici măcar să-i vadă la faţă...

Aristiţa: Şi nici pe noi nu ne-o lăsat să-i vedem... Ne-am ascuns cu tăte in ietac şi-am rîs pe socoteala lor...

Cociurlă: Bieţii oameni...

Aristiţa: Dar de ce bieţii?... Nouă nu ne trebuie barbaţi de aiştia. Cum o îndrăznit măcar să-şi ridice ochii la noi?

Brustur: Vezi ce dreptate o avut coana Elencu?

Calipsiţa: Care coana Elencu?

Cociurlă *(înlemneşte)*: Coana Elencu e o rudă a mè... E soră cu tata.

Brustur *(ca s-o dreagă)*: Şi cu tata...

Aristiţa: A! Va să zică dumneavoastră sînteţi fraţi?

Cociurlă: Da... Sîntem fraţi de cruce... şi de-aia sora tatii e pentru el ca şi sora lui tată-său...

Aristiţa: Aha!... Şi tataia al nostru are o soră pe care o cheamă tot Elencu.

Brustur: Ia te uită, cum s-o potrivit!...

Calipsiţa: Şi ce vă spunea coana Elencu a dumneavoastră?

Cociurlă: Că... adică atuncea cînd vrei să mănînci prăjitură trebuie să ştii ţine linguriţa...

Brustur: Asta spunea, dar cu vorbe mai multe... că-i mergea gura ca o vîrtelniţă!

Calipsiţa *(tropăind)*: Dumneavoastră nu v-o îngheţat picioarele, că mie mi-o îngheţat.

Cociurlă: Fiindcă am stat pe loc...

Aristiţa: Şi mie mi-o îngheţat... Haideţi să ne plimbăm olecuţă, să se mişte sîngele...

Cociurlă şi Brustur: Bucuroşi...

Cociurlă: Încotro vreţi să mergem?

Aristiţa: Să mergem în partea aiasta... că în cealaltă am fost cu mama după surugii...

Calipsiţa: Şi să fugim o ţîră să ne încălzim! *(O ia la fuguliţă.)* Cine mă prinde?

Brustur: Eu... *(Fuge nătăvălos după ea.)*

Aristiţa: Eu aş merge la braţet că mi-i teamă să n-alunec...

Cociurlă *(dîndu-i galant braţul)*: Pe care-l vreţi? Stîngul, dreptul sau pe amîndouă? *(Iese la braţ cu Aristiţa).*

(Serdarul Cuculeţ intră dinspre oraş cu Didiţa pe care o conduce galant de braţ. Cuculeţ îmbrăcat „civil" şi Didiţa foarte elegantă.)

Didiţa: Mi se pare c-am ajuns la marginea tîrgului...

Cuculeţ: Sîntem chiar la barieră...

Didiţa: E prima dată în viaţa mè cînd merg pe jos pînă aici. Dar o trecut aşa de repede timpul cu mata. Şi-o fost aşa de frumoasă plimbarea, că nici nu mi-am dat seama pe unde sînt...

Cuculeţ *(curtenitor)*: Adevărat?

Didiţa: *Ma parole d'honneur...*

Cuculeţ: Atunci merit să sărut cea mai scumpă mînuşiţă din lume.

Didiţa: Meriţi... *(Scoate mîna din manşon şi i-o dă.)*

Cuculeţ *(i-o sărută galant)*: Ce dulce o fost! Ca un cofet...

Didiţa: Cum se cunoaşte c-ai fost la Pariz... Te pricepi de minune la complimente...

Cuculeţ: Pentru coana Didiţa Başotă, cea mai frumoasă cucoană din Iaşi, nici la Pariz nu se găsesc complimentele cele mai potrivite...

Didiţa: Mă faci să roşesc, serdare Cuculeţ.

Cuculeţ: O să văd trandafiri înfloriţi iarna, tocmai în bariera Păcurarilor, coană Didiţă...

Didiţa: Asta, am să-ţi dau albumul meu cu poezii, să mi-o scrii în el, cînd n-a fi barbatu-meu acasă...

Cuculeţ: Cu o condiţie, însă... Să-mi dai voie să-mi înmoi condeiul în inimă...

Epistatul *(iese din cîrciumă, urmat de şeful barierei, care e acuma afumat bine)*: Au! Serdarul Cuculeţ... Şi miros a rachiu...

ŞEFUL: Eu aşa miros de cînd m-am născut, c-am moştenit mirosul de la tata, ierte-l Dumnezeu...

CUCULEŢ *(observîndu-l pe epistat, Didiţei)*: Aista-i unul din epistaţii mei de la Agie... L-am pus să păzească bariera... şi văd că o păzit crîşma... Nu te superi dacă...

DIDIŢA: Mă rog, matale, slujba-i slujbă...

CUCULEŢ: Domnule epistat!... Ia poftim încoace niţel...

EPISTATUL: La orden... *(Vrea să plece. Şeful se ţine scai de el.)* Lasă-mă, bre!

ŞEFUL *(venind după el)*: Nu te las pînă mîine de dimineaţă...

CUCULEŢ *(arătîndu-l pe şef)*: Ce e cu dumnealui?

EPISTATUL: Este şăful de-aici de la barieră...

ŞEFUL: Şăful! Eu sînt!

CUCULEŢ *(epistatului)*: Cine o intrat de la prînz şi pînă acuma pe barieră?

ŞEFUL: Cine dracu era să intre pe vremea aiasta... O intrat numai o babă cu nişte ţigani...

CUCULEŢ: Nu te-am întrebat pe dumneata.

ŞEFUL: Păi eu sînt şăf!...

EPISTATUL: Şi-o mai intrat spatarul Hazmaţuchi şi postelnicul Maghiran. Nici n-am auzit de numele aistea.

CUCULEŢ *(surprins)*: Spatarul Hazmuţuchi şi postelnicul Maghiran?

ŞEFUL *(cu un semn din ochi)*: Din Focşani.

CUCULEŢ: Din Focşani?

EPISTATUL: Da, dar nu sînt coţcarii pe care îi aşteptăm noi... Aiştea-s boieri...

ŞEFUL: Da, dar s-o înţeles amîndoi în secret să intre-n vorbă cu fetele babei... Înţelegi, mata?

CUCULEŢ *(epistatului)*: I-adevărat ce spune dumnealui?

EPISTATUL: Da... ca să-i ajute să scoată cupeaua din troian.

ŞEFUL: Şi-o mai zis, să nu-i spuie babei cine-s ei, ca să nu afle şi să li se ducă planul pe copcă... *(Şmecher.)* Planul?... *(Acelaşi joc.)* Care plan?

CUCULEŢ: Şi unde sînt oamenii aiştia?

EPISTATUL: Nu ştiu...

ŞEFUL: Dracul să-i ieie... Că noi am avut treabă şi nu era să ne ţinem de coada lor...

CUCULEŢ *(epistatului)*: Să te duci şi să-i cauţi imediat... Să mi-i aduci din pămînt, din iarbă verde... că vreau să-i văd şi eu... Ai înţeles? Că dacă nu, de mîine nu mai calci pe la Agie...

EPISTATUL: 'ţeles!... *(Pleacă urmat de şef, pe care îl împinge şi îl răstoarnă în zăpadă ca să scape de el.)*

ŞEFUL *(din zăpadă, privind cupeaua lîngă care se află)*: Mi se pare c-am căzut din cupea... *(Se ridică.)* Dar de unde-oi fi venit eu cu cupeaua... că în crîşmă eram pe jos... *(Se duce clătinîndu-se în crîşmă.)*

DIDIŢA *(lui Cuculeţ)*: De ce te-ai supărat?

CUCULEŢ: Fiindcă de două zile pîndesc doi coţcari din Focşani... măsluitori de cărţi... şi înşelători de fete de neam şi tocmai acuma... cînd cred c-o venit, mi-o scăpat din mînă.

DIDIŢA *(interesată)*: Şi cum înşeală fetele? Ce le face?

CUCULEŢ: Fac pe pretendenţii la însurătoare pînă le capătă încrederea şi, într-o bună zi, dispar cu giuvaericalele.

DIDIŢA: Las'că-i prinzi mata... N-am eu grijă... Nimeni n-o scăpat pînă acuma de serdarul Cuculeţ...

CUCULEŢ: Pe aiştia trebuie neapărat să-i prind... fiindcă la Focşani o păcălit şi pe o nepoată de-a lui Vodă...

DIDIŢA: Serios?

CUCULEŢ: Şi-nţelegi mata... Dacă-i prind şi găsesc şi giuvaerurile fetei îndărăt, o să ştie el, Vodă, cum să-mi mulţumească...

CHIRIŢA *(iese din crîşmă împingînd pe uşă pe Chiralina şi Ion)*: Treceţi de păziţi cupeaua pîn-or venii boii s-o ridice... Stai în crîşmă, iasmă, şi laşi lucrurile nepăzite, hai?

CHIRALINA: Cuconaşul m-o luat...

CHIRIŢA *(lui Ion)*: Şi tu bei rachiu, hai? Cu dubla, hai?

ION: Cuconaşul mi-o dat...

(Chiralina şi cu Ion trec la trăsură. El se urcă plictisit pe capră şi ea trece la loc, între cufere, la spate.)

DIDIȚA *(care a urmărit, amuzată, ieşirea Chiriţei)*: E, aiasta-i mare minune!... Coana Chiriţa!

CHIRIȚA *(recunoscînd-o cu oarecare greutate)*: Didiţo!... Tu eşti, draga mè?...

DIDIȚA: *Quelle surprise!*

CHIRIȚA: *Donnée au diable!... (O sărută.)*

DIDIȚA: Dă-mi voie să-ţi prezint pe serdarul Cuculeţ... directorul Agiei şi prietenul casei noastre...

CUCULEȚ *(face plecăciune politicoasă)*: *Enchantée madame...*

CHIRIȚA: *Moi zosi, mesieu...*

DIDIȚA *(prezentînd şi pe Chiriţa)*: Coana Chiriţa...

CHIRIȚA: Ot Bîrzoieni...

DIDIȚA: Verişoara mamei mele... Da' cum te găsesc tocmai aici?

CHIRIȚA: Am venit cu copiii să petrecem cîşlegile la Ieşi şi ne-am troienit. *(Gest spre cupea.)*

DIDIȚA: Şi unde-s copiii?

CHIRIȚA: Pe Guliţă l-am lăsat să stea în crîşmă la căldură... şi fetele... *(Se uită împrejur.)* Adevărat, unde-s fetele?

DIDIȚA *(glumind)*: Păi, pe mine mă-ntrebi?... Te pomeneşti că le-o fi furat niscaiva cavaleri...

CHIRIȚA: Ba, că chiar... Le-am lăsat aici cu doi cavaleri. Dar ce cavaleri!... *(Foarte mîndră.)* Un spatar şi un postelnic.

CUCULEȚ *(tresărind)*: Cum?

CHIRIȚA *(acelaşi joc)*: Spatarul Hazmaţuchi şi postelnicul Maghiran...

CUCULEȚ *(îngrijorat)*: Îmi dai voie să te-ntreb un lucru, coană Chiriţă! Mata cunoşti pe boierii aiştia de mult?

CHIRIȚA *(tot mîndră)*: Da'de unde! Adineauri chiar, cînd ne-am troienit, o venit şi mi s-o prezentat... Şi se uitau la fete, să le mînînce din ochi, nu altceva...

CUCULEȚ *(încet, Didiţei)*: Oamenii mei!

DIDIȚA *(tare)*: Au!

CHIRIȚA: Ce-i soro?

DIDIȚA: Dar aiştia-s coţcarii care sucesc capul fetelor ca să le fure giuvaericalele!

CHIRIȚA: Valeu... *(Încremeneşte.)* Doamne! Şi toate giuvaericalele noastre sînt ascunse la fete în sîn... Banii la băiet şi giuvaericaua la fete... că m-am gîndit, că dacă mă pradă hoţii pe drum, să nu găsească nimic la mine... Arhon serdar, te rog, nu mă lăsa... Dacă mi-o fi răpit talharii fetele... *(Aleargă în fund şi strigă.)* Aristiţo! Calipsiţo!

(Didiţa şi Cuculeţ se duc după ea.)

DIDIȚA: Mata ce crezi?

CUCULEȚ: Mi-e frică să nu le fi pradat coţcarii.

CHIRIȚA *(pierzîndu-şi cumpătul)*: Nu-s! Nu-s!... Parcă o intrat în pămînt... Aristiţo!... Calipsiţo!...

CUCULEȚ: Nu-ţi face atîta spaimă, coană Chiriţo... Am trimis eu epistatul meu după ei...

CHIRIȚA: Doamne! Arhon serdar... te rog ca pe Dumnezeu... Nu mă lăsa... Ridică toată Agia în picioare... să-i caute... să-i găsească... Să-mi aducă fetele... că mă omoară Bîrzoi.

DIDIȚA: Nu te prăpădi aşa cu firea, coană Chiriţo!...

CUCULEȚ: Agia va şti să-şi facă datoria... *Je vous asure...*

GULIȚĂ *(iese din cîrciumă, cîntînd la minavet)*: Mamaie!... Mamaie... Sărut mîna pentru minavet.

CHIRIȚA: Ce minavet, împeliţatule?

GULIȚĂ: Aista pe care mi l-am cumpărat din banii matale de la talianul care cînta cu el în cîrciumă... *(Începe să cînte şi să ţopăie prin zăpadă.)*

TABLOUL II

La hotel „Glantz“. Un salon mare cu patru uşi. Două, cele din dreapta, dau către odăile fetelor. Celelalte către iatacul Chiriţei şi camera lui Guliţă. Intrare în fund. Mobilier obişnuit de „apartament mobilat“ după moda timpului la hotelurile mari. Peste tot rochii întinse pe scaune. O măsuţă cu oglindă pe care se află o mulţime de borcănaşe, sticluţe şi cutii cu dresuri. La ridicarea cortinei se aude Guliţă cîntînd din minavet... Pe masă e întinsă rochia de bal a Chiriţei cu fierul de călcat alături.

CHIRIŢA *(dictează Aristiţei care scrie, aşezată pe masă): „Iaşi în 25 ianuarie anul corent.*
Dragă şi scumpul meu soţ iubit Grigori. (Lasă, după fiecare frază dictată, timp să scrie Aristiţa care repetă încet ceea ce scrie.) Află despre noi toţi că sîntem sănătoşi şi ne e tare dor de matale... (Minavetul tace.) Phiu!... Bine c-o tăcut ista cu minavetul, că m-o năucit de cap... *(Răsuflă uşurată.)* Ai zis?

ARISTIŢA: Da...

CHIRIŢA: *Pe la noi e timp urît, ceea ce îţi dorim şi ţie... De patru săptămîni, de cînd am plecat, ne-am distrarisit foarte bine ducîndu-ne peste tot şi petrecînd de s-o dus pomina, că una-i cucoana Chiriţa a matali... Astă-seară chiar sîntem poftiţi la un bal mare, la coana Catinca a vornicului Epureanu, cu care am învăţat împreună la pansion şi care ne-o poftit şi pe noi, cu tăţii, cu mare plăcere, că n-o putut scapa altfel de gura mè. Vine şi măria sa Vodă, că i-o cununat băietul, cel de-o luat pe fata vistierului Manolache Cudalbu.* Aiasta cu Vodă subliniaz-o...

ARISTIŢA: Da...

CHIRIŢA: *Aşa că vezi unde şi cu cine o ajuns să petreacă Chiriţa şi în ce lume o intrat copilele matali, pe care vreai să le dai după ţăranii ceia de Cociurlă şi Brustur...*

ARISTIŢA: Ţîţaca Elencu o să crape cînd o citi...

CHIRIŢA: Las'să stea crapată pînă oi lipi-o eu... Aşaa... *(Îşi adună gîndurile.) Apropo de Cociurlă şi Brustur, pot să spun că spatarul Hazmaţuchi şi postelnicul Maghiran de care ţi-am scris că i-am cunoscut (Se opreşte.)* Aicea tu nu asculta ce-i scriu eu lui tătînă-tău. *(Reia.)... toată ziua se ţin de coada fetelor, după care li s-o aprins călcîile di tăt. (Aristiţa oftează din fundul inimii.) Cred că, în curînd, o să se exprime despre căsătorie, mai ales că şi fetele îi găsesc pe placul lor (Aristiţa acelaşi joc.)... şi oftează ca foalele toată ziulica.*

ARISTIŢA: Aiasta n-o scriu, mamaie...

CHIRIŢA: Atunci şterge-o şi închide gura cînd scrii... *(Reia tonul de dictat.) Acuma, dacă mi-a ajuta Dumnezeu să scap de pietrele din casă, m-am gîndit şi la fiul nostru iubit, Guliţă, să-l căpătuiesc şi pe el... Ţi-am scris în scrisoarea mè trecută, că vărul meu Costache, care o murit anul trecut în străinătate, o lăsat cu limbă de moarte ca să-i cresc eu, ca singură rudă ce mă aflu, copila ce i-o ramas orfană, pe Luluţa, căreia i-o lăsat o mare avere, care să-i fie de zestre, în ziua cînd s-a mărita... Scrisoarea, cu limbă de moarte în ea, o sosit tocmai acuma în Ieşi, printr-un cunoscut al mortului, astfel că, de îndată, am căutat copila care era în pansion şi am luat-o la noi... Are 17 ani, e frumuşică coz şi tare zburdalnică. O fost foarte mulţumită să ştie că are pe cineva pe lume, dar m-o rugat să n-o scot din pansion pînă la vacanţa de vară, că-i place să înveţe* *de toate cele, şi la vară termină... Aşa că i-am făgăduit, că vreau să-i fac toate gusturile ca să mă iubească şi să mă asculte, astfel că, la vară, cînd oi lua-o la Bîrzoieni, să se mărite cu cine i-oi spune eu... şi s-o fac noră... că băietul are şi el 18 ani aproape şi e numai bun de însurat. În felul ista, averea Luluţei rămîne tăt în familie, că e păcat să se înstrăineze şi să i-o mînînce alte pramatii... Cum vezi, Chiriţa matali se gîndeşte la toate şi nici de isprăvnicie n-o uitat, dar îi e greu a naibii, că s-o-nmulţit proştii şi patrioţii după revoluţie şi e năvală mare la slujbe... Dar Chiriţa nu s-a lăsa nici moartă, pînă n-a veni acasă isprăvnicească... Aşa să ştii... A dumitale după consideraţie, cu toată dragostea şi cu tăţi copiii, te îmbrăţişează, Chiriţa*“. Aşa... Acuma pune-o repede în plic, fă-i adresa şi trimite pe Ion s-o ducă într-o fugă la poştă, să n-o scape...

ARISTIŢA: Da, mamaie...

CHIRIŢA: Şi pe urmă treceţi cu toatele la îmbrăcat... Uite, c-acu se face seară şi-o spus coana Catinca că toţi musafirii trebuie să ajungă la bal înaintea lui Vodă... C-aşa-i... heghemoniconul... Eu mă duc să văd dacă i-o adus lui Guliţă hainele cele noi de la Leiba... *(Iese.)*

(Aristiţa termină scrisoare şi trage mînerul soneriei de două ori. Intră Ion. E îmbrăcat în livrea de fecior. Cam strîmtă. E foarte supărat că s-a pocit aşa.)

ARISTIŢA *(veselă)*: A ! Ţi-o adus livreaua? Ia să videm, ţi-o lucrat-o bine?... Ia-ntoarce-te!...

ION *(face în silă o piruietă)*: Mă strînge al ciorilor.

ARISTIŢA: Aşa-i moda la Ieşi, ce să-i faci?

ION: O fi, da o să-mi crape moda la spate cînd m-oi apleca, şi-o să-mi iasă coatele prin ea cînd m-oi întinde...

ARISTIŢA: Dar nici să-ţi vie ca de căpătat... c-o costat o mulţime de parale... Uite scrisoarea aiasta... Într-o fugă s-o duci să nu scapi poşta.

ION *(luînd scrisoare)*: Am înţeles, duduie... *(Iese.)*

ARISTIŢA *(către Calipsiţa şi Luluţa care intră)*: Calipsiţo, Luluţo, i-o scris mamaia tataii... şi-o vorbit şi de noi...

CALIPSIŢA: Da? Şi ce i-o spus? *(E foarte interesată.)*

ARISTIŢA: Că oftăm ca foalele după spatarul Hazmaţuchi şi postelnicul Maghiran.

CALIPSIŢA *(oftează adînc)*: Cine, noi? Nu-i adevărat!... *(Oftează iarăşi.)*

LULUŢA: Se şi vede... *(Oftează şi ea, comic, cu ochii spre ele.)*

ARISTIŢA: Şi i-o mai scris că, în curînd, crede c-au să se exprime despre căsătorie...

CALIPSIŢA *(abia stăpînindu-şi bucuria)*: Crede mamaia aiasta?

LULUŢA: Da'voi nici nu vreţi să auziţi de aşa ceva, nu-i aşa?

ARISTIŢA: Lasă, Luluţă, nu mai rîde mata de noi, că şi de tine i-o scris...

LULUŢA *(mirată)*: De mine? De mine ce-o putut să-i scrie, alta, decît i-o scris data trecută, cînd am venit la voi?

ARISTIŢA: I-o scris că vrea să te mărite, la vară, la Bîrzoieni...

LULUŢA: Pe mine? *(E oarecum alarmată.)* Cu cine?

ARISTIŢA: Cu Guliţă a nostru...

LULUŢA: Cu Guliţă? *(Izbucneşte în rîs.)* Da'ce? Guliţă îi băiat de însurat?

CALIPSIŢA: O-mplinit şăptesprezece ani...

ARISTIŢA: Alţii la vîrsta lui au şi copii...

CALIPSIŢA: Neculai al pitarului Iordachi, la cincisprezece ani, o rămas văduv şi cu copil mic.

LULUŢA: Dar cum puteţi voi crede c-o să se-ntîmple una ca aiasta?...

ARISTIŢA: Dac-o zis mamaia c-o să se-ntîmple, s-a întîmpla, să vezi...

CALIPSIŢA: Tu n-o cunoşti pe mamaia ! ! !

LULUŢA: Da, dar mai trebuie să vreau şi eu... Şi nici nu mă gîndesc la aşa ceva... *(Mîndră.)* Mai întîi că inima mè îi dată...

CALIPSIŢA: Ce? Şi tu iubeşti pe cineva?

Luluța *(din ce în ce mai mîndră)*: Îs moartă!...

Aristița: Dar cum ai putut să te amorezezi din pansion?

Luluța: Iacă am putut. Că iubitul meu are și el o soră la pansion... Și cînd venea s-o vadă pe ea, eu îl vedeam pe el... Și așa... s-o făcut.

Calipsița: Și el știe?

Luluța: Da'ce credeți că eu iubesc așa pe mutește, ca voi? Sigur că știe.

Aristița: I-ai spus tu cu gura ta?

Luluța: Tiiii! Tț! Cînd o fost să-i spun nu mai puteam vorbi de sărutări!...

Aristița și Calipsița *(îngrozite)*: Te-o și pupat?

Luluța: De m-o năucit... Și-i așa de bine să te pupi cu cineva care ți-i drag!... Și mi-i așa de drag Leonaș...

Aristița: Leonaș îl cheamă?

Luluța *(mîngîind parcă numele cu buzele)*: Da... Leonaș...

Calipsița: Aista-i nume de Ieși...

Aristița: Și te iubește și el?

Luluța: Da! La vară, după ce termin pansionul, ne mărităm...

Aristița: Vă măritați?

Luluța: Nu, adică ne-nsurăm...

Calipsița: Și cine-i Leonaș aista?

Luluța: E iubitul meu, nu v-am spus?

Aristița: Bine, bine, dar al cui băiet este?

Luluța: Nu știu... Dar știu că-i de neam bun... Umblă și la curte la Vodă... O fost și la Pariz...

Aristița: Și-i tînăr?

Luluța: Douăzeci și șapte!... Dar nici nu pare atît... Îl cunoaște și coana Chirița... I l-o prezentat Didița Bașotă, cînd o fost la sindrofie la ea... Dar ea n-o bănuit nimic și nici nu trebuie să bănuiască... Leonaș mi-o spus că pînă n-o zice el, nimeni nu trebuie să știe de dragostea noastră...

Aristița: Și unde vă-ntîlniți amîndoi?

Luluța: La pansion...

Calipsița: Și acolo vă pupați?

Luluța: Îmhî... De-aia nu vreau să plec nici moartă de-acolo, pînă la vară cînd s-o da vacanție...

Aristița: Să știe mamaia!!!

Luluța: Să nu-i spuneți cumva... că mă supăr pe voi... și se supără și Leonaș pe mine... Și dacă s-o supăra pe mine, eu mă omor... Așa să știți!

Calipsița: Cum o să-i spunem? Astea-s secretele noastre...

Aristița: Da'unde vă-ntîlniți voi la pansion?

Luluța *(în mare taină)*: Sub scară... De cîte ori vine să vadă pe sora lui eu mă bag sub scara din dos și îl aștept acolo... Și vine s-o vadă în fiecare zi, de se miră și ea ce l-o găsit atîta dragoste... Și deseară ne vedem, la bal, la coana Catinca... că altminteri n-aș fi vrut să mă scoată ieri coana Chirița de la pansion și să m-aducă aici.

Calipsița *(Aristiței)*: Vezi? Asta-i să fii de la Ieși! Și noi stăm ca niște proaste și așteptăm...

Aristița: Dar ce vrei să facem? Să le sărim noi de gît?

Calipsița *(pe gînduri)*: Aicea, la hotel, o fi scară pe din dos?

Aristița: Dacă ne-ar iubi, ne-ar spune...

Luluța: Lasă că i-am văzut eu... Sînt foarte drăguți amîndoi... nu zic nu... dar prea sînt blegi... Și parcă-s așa de la țară...

Aristița: Da'de unde? Sînt ieșeni heget-beget... Boieri...

Luluța: I-am spus eu lui Leonaș — că el cunoaște toată boierimea de-aici — și-o spus că nici n-o auzit de ei...

Aristița: Ei o trăit totdeauna mai retrași... Abia acuma, de cînd am venit noi la Ieși, o mai început să deie cu nasul prin lume...

Calipsița: Din cauza noastră...

Aristița: Și-mi pare așa de rău că nu sînt și ei poftiți deseară la bal! Să danseze cu noi...

Calipsița: N-am dansat niciodată cu ei...

Luluța: Poate că nici nu știu!...

Aristița: Cum n-a să știe? Ditai spatarul și postelnicul?

Chirița *(intrînd)*: Eeee! Dar ce faceți aici, duducilor? V-ați pus la sendrofie?... Acu se-ntunecă și nu sînteți gata de bal...

Calipsița: Ne-mbrăcăm numaidecît, mamaie...

Luluța: Eu în cinci minute-s gata... Mă fac ca nouă...

Chirița: Și să mi te faci frumoasă, frumoasă... Că acuma, dacă am trei fete, vreau să se minuneze o lume întreagă de ele...

Luluța: Și nineaca să fie mai frumoasă ca tustrele la un loc.

Chirița *(glumind, flatată)*: Te pomenești c-o pune și pe mine ochii cineva?

Luluța: Păi, cum s-o smintit lumea acum, nu m-aș mira. *(Iese cu Calipsița.)*

Chirița *(nu vrea să se supere)*: Tare ești, matale, obrăznicuță...

Aristița *(se întoarce din drum, închide bine ușa dinspre fete și vorbește în secret)*: Mamaie...

Chirița: Ce-i?

Aristița: Am văzut că i-ai scris tataei de Luluța și de Guliță.

Chirița: Ei și?

Aristița: Să nu te mai gîndești la așa ceva...

Chirița: De ce?

Aristița: Luluța are un iubit!

Chirița: Unde?

Aristița: Sub scară...

Chirița: Ce-ai înnebunit, fată, hăi!

Aristița: Nu! Chiar ea ne-o spus... și la vară vrea să se mărite cu el... *(Plecînd ochii.)* S-o și pupat amîndoi!... *(Același joc, accentuat.)* De-o năucit-o!...

Chirița: Ce tot spui tu acolo, Aristițo mamă, ce, ți-o luat Dumnezeu mințile?...

Aristița: Nu mi le-o luat mie... Ei i le-o luat... Și-l cheamă Leonaș...

Chirița: Leonaș?

Aristița: L-ai cunoscut și mata, la Didița Bașotă, cînd ai fost singură la sendrofie...

Chirița: Aaa!... Tinerelul acela cu mustăcioară galbenă și cu ochi albaștri...

Aristița: Nu știu, că noi nu-l cunoaștem...

Chirița *(gîndindu-se)*: De-aia s-o învîrtit el tot timpul, va să zică, pe lîngă mine și m-o conversat și m-o tratarisit cu de toate... Ba o vrut să m-aducă și pînă acasă cu trăsura lui... *(Cu decepție.)* Și eu care credeam!...

Aristița: Ce-ai crezut, mata?

Chirița *(aspră)*: Treaba mè... Că acuma nu m-oi apuca să mă spovedesc la tine... ca la popa Ianache *(Un timp)*. Zi așa ne-o fost vorba, boier Leonaș? În dorul fragilor rodeai cozile? Las'că ți-oi dau eu Luluță matale... Bine că știu...

Aristița: Dar să nu mă spui Luluței că ți-am spus...

Chirița: Nu te spun, nu... Și vezi, fii cu ochii pe ea! Caută să afli tot ce gîndește și ce face...

Aristița: Da, mamaie... Mai ales că Guliță o și prins drag de ea. Aseară, după ce te-ai culcat matale, o vinit la ușă și i-o cîntat din minavet...

Chirița: De-aia am visat eu că urlau toți cîinii din Ieși în salonul nostru... *(Se aude Guliță cîntînd din minavet.)* Ia auzi-l, iară o început... Du-te și spune-i să tacă și să se-mbrace, că i-l pui pe foc...

Aristița: Da, mamaie... *(Intră la Guliță.)*

Chirița *(se așază la măsuța de toaletă. Își pune un prosop la gît să nu se murdărească. Aprinde o lumînare cu o hîrtiuță pe care o aprinde de la sobă și face funingine pe fundul unei farfurioare. Apoi, tăvălește în funingine niște bețișoare anume pregătite și începe să-și încondeieze sprîncenele. Funinginea îi dă în ochi)*: Na!... Că mi-o dat funinginea în ochi... *(Privind bețișorul.)* Și i-am spus să mi le facă subțiri... Of!... Țiganca aiasta o să mă omoare pe mine... *(Trage cordonul soneriei. Chiralina intră. E îmbrăcată acum ca o subretă... Cu șorț și friză pe cap.)* Ascultă, boaită!... Ce ți-am spus eu cînd ți-am poruncit să-mi gătești păișoare cu bumbac pentru sprîncene?

Chiralina: Mi-ai spus să le fac subțiri-subțirele...

Chirița *(arătînd bețișoarele)*: Păi aiestea... subțirele îs? Nu vezi cum le-ai meșterit... Parcă-s buzdugane de vel-armaș.

Chiralina: Da'lasă, coniță, nu te mai văita, că ți le-am făcut tocmai cum trebuie... Ia te uită ce mai sprîncene frumoase ți-ai făcut!

Chirița *(privindu-se în oglindă):* Nu-s prea groase?

Chiralina: Da'de unde?.. Parcă-s două lipitori...

Aristița *(iese de la Guliță și trece spre camera ei):* I-am spus, mamaie, și nu vrea să tacă... Și-o zis că dacă nu-i dau pace, îmi dă cu minavetul în cap...

Chirița: Ei, lasă-l pe mine, că-i dau eu acuma minavet... *(Se ridică. Chiralinei.)* Apucă-te și calcă-mi repede rochia, că fieru-i cald... *(Intră în odaie la Guliță. Imediat se aud niște perechi de palme și Guliță care începe să urle... Din odaia lui Guliță, dîndu-i palme.)* Na minavet... Uite minavet... Să te saturi de minavet...

(Chiralina care în timpul acesta a luat fierul să calce rochia ce se află întinsă pe masă, ascultînd la ce se petrece dincolo, uită fierul pe rochie. Aristița și Calipsița apar în ușă. Luluța apare și ea în ușa ei, atrasă de zgomot.)

Aristița: Da'ce-i?

Luluța *(din ușa ei):* Plînge ginerele... *(Rîde.)* L-o bătut maică-sa la spate...

Chiralina: Da' știu că l-o lipit! Parcă o spart pungi umflate pi obrazul lui.

Chirița *(revine. Fetele fug, cînd o văd, în odăile lor.):* Da'ce miroase așa a pîrlit?.. *(Umflă nările.)* Miroase a petică arsă. *(Vede rochia.)* Ptiu! Mi-ai ars rochia, liftă! Rochia mè cea nouă... M-ai lăsat în indispensabili taman de balul Epurencii...

Chiralina: S-o pîrlit numai oleacă, cucoană... Nici nu se vede.

Chirița: Lipsește din fața mè, stahie, că intru în pacat cu tine... Iar trebuie să mă îmbrac acuma cu rochia de catifea roșie și turlubanul cel cu pene stacojii... Și iarăși o s-aud vreun obraznic zicînd în urma mè că semăn cu Nastratin Hogea... Du-te, piei din fața mè... Acum chiar că-mi vine leașinul... *(Se duce și desface o sticluță pe care o miroase, ca să-și calmeze nervii.)* Phiu!... Mi-o pus gaz în sticluța de opoponax... *(Intră furioasă în odaia ei.)*

Ion *(intră c-o scrisoare în mînă):* Unde-i cucoana?

Chiralina: Are istericale că i s-o pîrlit poalele rochiei.

Ion: Spune-i că mi-o dat de la poștă un răvaș pentru dumneaei.

Chiralina: De la cine-i?

Ion: Cînd oi învăța să cetesc, o să-ți spun eu...

Chiralina *(bate la ușa Chiriței):* Cucoană... O venit un răvaș pentru matale...

Chirița *(intră):* Unde-i?

Ion *(dîndu-i-l):* Unu am dus, unu am adus. *(Il dă.)*

Chirița: E de la dumnealui... *(Se înveselește.)* Cunosc scrisul lui cale de-o poștă, că e al soră-si. *(Celor doi servitori.)* Ce căscați gura? Ce mai așteptați? Ori poate vreți să vi-l citesc vouă...

Chiralina și Ion *(ies):* Nu cucoană...

Chirița *(desface răvașul și citește):* *„Sărut gurița matale, scumpă Chiriță.*

Mai întîi nu lipsesc a cerceta despre întregimea sănătății matale și a copiilor, aflînd că se află precum dorește inima mè. Al doilea vei ști că noi sîntem sănătoși și toate sînt în bună regulă cum le-ai lăsat matale. Soru-mea, Elencu, și-o clevetit mîna pe scară cînd o alergat cu slugile să stingă focul de la grajd, care o ars pînă la pămînt cu cai cu tăt. (Se oprește și duce mîna la falcă.) Iiii! *(Reia lectura.)... Că eu eram în pat cu piciorul rupt, de cînd am căzut în zîmnic cînd am pritocit vinul, după ce-o crăpat de ger polobocul de o sută de vedre c-o trebuit să-l amestec cu cel tămîios din polobocul de 70 și să umplu cu ele un butoiaș de cinci, care să-l avem de Paște... Butia cea mare de o sută, care o aveam plină, o scapat cu bine, așa că am deșertat-o în două damigene și-o încăput toată... (În tot timpul lecturii Chirița a scos tot felul de exclamații de panică și surprindere.)* Mi-o prăpădit averea, Doamne!... *(Reia lectura.) În al treilea rînd te înștiințez că luna de cîșlegi se-mplinește la 30 ale lunii, drept care să faci bunătate și să-ți iei catrafusele ca să vii acasă așa cum ai jurat, și văzînd că n-ai făcut nimica acolo, să mărităm fetele cît mai repede cu Brustur și Cociurlă. La dimpotrivă, te poftesc să iei la cunoștință că viu eu însumi la Ieși, să te ridic pe sus. Te mai înștiințez* *că s-o numit ispravnic nou, de la domnie, și îți foarte mulțumesc de grija pe care ai avut-o, că m-am făcut și de rîs la cei cărora le-am spus. Mesiè Șarlă îți trimite omagiurile dumisale și Elencu te așteaptă pentru dulcețuri că e beteagă de mînă și nu mai are cu ce le face... Cu acestea închei și sărut gurița matale... Al matale soț prea iubit Grigori Bîrzoi ot Bîrzoieni, în 15 Ghenari 1850...“ (Rămîne o clipă pe gînduri.)* Bine că am scăpat de dărîmătura aceea de grajd și de gloabele din el... O să facă ea Chirița altul nou, sistematicos, și-o să-și ieie niște telegari ca de isprăvnicească...

DIDIȚA *(din culise)*: Acasă-i cucoana?

ION: Acas, acas... se ghilosește pentru bal...

DIDIȚA *(intră)*: Te deranjarisesc, coană Chirițo?

CHIRIȚA: Ba diloc, Didiță dragă. Citeam tocmai un răvaș de la dumnealui al meu...

DIDIȚA: În drum spre casă, am intrat o clipă să te văd. Ce mai face bădia Grigori?

CHIRIȚA *(cu un gest)*: Ia șezi, draga mè... *(Didița ia loc. Chirița așezîndu-se alături.)* Îi supărat foc că nu s-o făcut nimic cu fetele... Știi că ți-am spus eu... De cînd am făcut cunoștință cu spatarul Hazmațuchi și postelnicul Maghiran, atunci în barieră, cînd m-o spăriet degeaba serdarul Cuculeț că-s doi coțcari și mi-o furat fetele să le jefuiască...

DIDIȚA: Așa-s aiștia de la Agie... În tăt omul văd un talhar... Și sardarului i-o părut tare rău că ți-o tras spaima ceea...

CHIRIȚA: Nu-i nimic... O trecut... s-o uitat... Dar să nu-mi uit vorba... E! Din ziua aceea și spatarul și postelnicul nu ne-o mai slăbit... Le-o căzut fetele cu tronc la inimă.

DIDIȚA: Și mi se pare că și fetele...

CHIRIȚA: Sînt topite după ei... Și drept să spun, au și de ce! Sînt chipeși, de neam mare... avuți... ieșeni de bonton... Întocmai ginerii pe care i-am visat eu pentru copilele mele și pentru mine... Numai că... nu se exprimă, soro! Pînă acum, n-o pomenit nici unul, nici bechi de Isaia dănțuiește... Nu știu ce să mai cred...

DIDIȚA *(care știe ceva)*: Da! Poate că e mai bine să nu grăbești lucrurile...

CHIRIȚA: Ba dimpotrivă, draga mè, am să le grăbesc... Ca să știm. Ori albă, ori neagră... Că dacă în două, trei zile nu s-o făcut nimic, le-am brusturit și le-am cociurlit pe amîndouă... Trebuie să plec la Bîrzoieni, cum am jurat... Că de nu, vine Bîrzoi încoace și ne facem de pomină cu tot neamul...

DIDIȚA: Îmi pare rău că te văd supărată tocmai azi de balul coanei Catincăi...

CHIRIȚA: Am și de ce, draga mè... Și răvașul lui Bîrzoi mi-o pus capacul la tăte... E foc și pîrjol cînd se supără...

ION *(intră și anunță)*: O vinit serdarul Cuculeț...

CHIRIȚA *(privind pe Didița cu înțeles)*: Eee! Dar cum s-o potrivit să vă întîlniți! *(Lui Ion care va ieși imediat.)* Poftește-l!

DIDIȚA: Pe *parol d'honneur*-ul meu că nu știu nimic... Zău...

CUCULEȚ *(intrînd)*: Sărutăm mîna, cu plecăciune, coană Chiriță... *(Ceea ce și face.)* A!... *(Se preface surprins c-o vede pe Didița.) Quelle surprise!... (Îi sărută galant mîna.)*

CHIRIȚA: *Quelle surprise* e pentru mine, că am plăcerea să te văd la noi... Da'ce vînt te-o adus, mă rog? *(Se uită cînd la el cînd la Didița.)* Mi se pare c-ai știut că Didița e aici? !

DIDIȚA: Zău, coană Chiriță...

CHIRIȚA: Da'nu zic de tine, soro, că de tine știu eu că nu știai că ești aici... Zic de arhon serdarul...

CUCULEȚ: Eu?... De unde era să știu?

CHIRIȚA: Păi nu ești de la Agie? Nu le știi pe toate?... Dar și eu! N-oi fi eu agă, dar nici bragă nu sînt... *(Sînt cu toții amuzați.)*

CUCULEȚ: Ei, află, coană Chiriță, că de data aiasta te-ai înșelat. Am venit numai la matale și, ca să zic așa, în interes de servici.

CHIRIȚA *(glumind)*: Valeu!... Te pomenești c-oi fi furat inima cuiva și-ai venit să mă bagi la gros...

Cuculeţ: Nu ! Am venit să-ţi aduc ceva... Coana Catinca, la care am fost adineauri, m-o rugat să trec pe-aici şi să-ţi dau invitaţiunile pentru deseară la bal...

Chiriţa: Păi eu am !

Cuculeţ: Da, dar spatarul Hazmaţuchi şi postelnicul Maghiran, n-au.

Chiriţa *(bucuroasă)*: Şi i-o poftit şi pe ei?

Cuculeţ *(dîndu-i invitaţiunile)*: După cum se vede...

Chiriţa *(încîntată)*: Vai ce bucuroase o să fie fetele!... Îţi mulţumesc şi mersi, arhon serdar, că te-ai deranjarisit.

Cuculeţ: Totdeauna cu plăcere, pentru dumneata...

Chiriţa: Mă duc să spun şi fetelor vestea bună... Acu, sînt sigură c-o să se îmbrace într-o clipită... Mă scuzarisiţi niţel...

Cuculeţ: *Oh! Faites comme chez vous...*

Chiriţa *(ieşind, graţioasă)*: *Pas parole!*

Cuculeţ: Credeam că nu mai vii.

Didiţa *(turburată)*: Oh!... *Mon Dieu...*

Cuculeţ: Oh ! *Mon ange! (O sărută repede.) Encore une fois...*

Didiţa: Nu nu... şăzi binişor că poate să vie... *(Priveşte spre uşă, întinzînd buzele lui Cuculeţ, care o sărută.)*

Cuculeţ: Şi-ncă una...

Didiţa: Gata... Nu se mai poate... *(Întinde buzele. O sărută.)* Ah ! Ce bine ştii să săruţi, şolticule !

Cuculeţ: Cine n-a şti să sărute o guriţă ca aiasta... Şi să mă ierţi c-am întîrziat, dar a trebuit să mă duc pînă la coana Catinca, după invitaţiuni.

Didiţa: Ştii că mi-o spus că vrea cu tot dinadinsul să-şi mărite fetele cu ei...

Cuculeţ: Lasă-i pe mine, că pînă azi le-o fost... De ce crezi c-am rugat-o pe coana Catinca să-i poftească astă-seară la bal?

Didiţa: Mata ai rugat-o?...

Cuculeţ: Te cred... Altfel nu mai vedeau ei invitaţie o mie de ani... *(Misterios.)* Înţelegi mata, Didiţă... Lume multă... giuvaericale cîte vrei... joc de cărţi... Dacă într-adevăr aiştia-s coţcarii mei de la Focşani, n-au să se poată stăpîni să nu-şi dea arama pe faţă... Şi cum eu sînt cu ochii pe ei...

Didiţa: Şi-altminteri, cînd îi vezi aşa, par oameni de treabă.

Cuculeţ: Şi pînă acum, ce să-ţi spun, de cînd o venit în Ieşi nu şi-au dat în petec cu nimic... N-am putut avea nici o dovadă sigură, ca să pot să-i iau de guler... Astă-seară se alege însă într-un fel... Or îi dovedesc, ori îi las în pace...

Chiriţa *(reintră)*: Dacă-aţi vidè ce bucurie îi pe ele... Calipsiţa o pupat invitaţia şi-o jurat că astă-seară scara o mănîncă...

Didiţa: Cine?

Chiriţa: Scara !

Cuculeţ: Care scară?

Chiriţa: De, parcă eu ştiu... Aistea-s vorbe de-ale lor, copilăreşti...

Didiţa *(ridicîndu-se)*: E ! Coană Chiriţo, te las să-ncepi să te găteşti...

Cuculeţ *(Didiţei)*: Şi eu, cu voia matale, am să te conduc... pînă jos la scară...

Didiţa: Vorba Calipsiţei ! Scara mă mînîncă... *(Iese cu salutările de rigoare, urmată de Cuculeţ.)* Atunci pe deseară...

Chiriţa: Pe deseară... Şi încă o dată mulţumesc şi mersi, arhon serdar, pentru plăcerea care mi-ai făcut-o...

Cuculeţ *(ieşind)*: Plăcerea a fost pentru mini... *(Priveşte galeş şi cu subînţeles pe Didiţa.)*

Chiriţa *(luînd rochia arsă şi privind-o)*: Tot pe aiasta am să mi-o pun... Arsă-arsă, dar cel puţin îi nouă... *(Intră în odaia ei.)*

Guliţă *(crapă uşa şi scoate capul prin ea. Începe să strige)*: Chiralinooo!... Ioaneee !... Mamaie !... Aristiţooo !... Calipsiţooo !... Veniţi să mă-mbrăcaţi... Luluţa să nu vie că mi-e ruşine... *(Închide uşa la loc şi după o clipă se aude minavetul cîntînd o polcă.)*

(Chiralina şi Ion intră din părţi diferite... fiecare ţopăind pe melodie... Cînd se-ntîlnesc, se iau în braţe şi încep să joace comic polca împreună. În fund intră Cociurlă şi Brustur... Privesc o clipă surprinşi pînă îi observă servitorii care încetează dansul.)

Brustur *(Chiralinei)*: Neea! Nu-i așa polca... N-ai jucat-o bine... Să-ți arăt eu cum îi, că doar acuma am învățat-o... *(Încearcă să facă cîțiva pași cu Chiralina, dar nu poate bine.)* Nu pot cu tine... Eu pot numai cu postelnicul, c-așa am învățat, cu el împreună. *(Îl ia pe Cociurlă și face cîțiva pași cu el, pînă tace minavetul.)* Ai văzut?

Cociurlă: Așa-i polca pi furate...

Brustur: Da'nu-s acasă boierii?

Chiralina: Ba da... dar sînt în fuste cu toții... că se-mbracă pentru bal...

Ion: Mă duc să spun c-ați venit...

Cociurlă: Nu! Nu!... Așteptăm pînă mîntuiesc găteala...

Brustur: Tot n-avem nici o treabă...

Chiralina: Da'dumneavoastră nu mergeți deseară la bal?... Vine și măria sa Vodă...

Brustur *(amărît)*: Nu sîntem poftiți că, tocmai fiindcă vine Vodă, o trebuit să-și aleagă musafirii pe sprînceană...

Cociurlă: Nu e de asta... Dar nici nu ne-avem bine cu coana Catinca...

Ion: Ba pe mine m-o poftit!...

Brustur: Te-o poftit?

Ion: Da... să ajut la spălat vasele...

Chiralina: Nu vedeți cum l-o-mbrăcat? Parcă-i comediant din ceia de la iarmaroc...

Brustur *(privește admirativ pe Ion)*: Am să-mi fac și eu un rînd de haine așa...

Cociurlă *(către servitori)*: Pentru feciorul lui din casă...

Chiralina: Păi, am înțeles noi, că nu era să și le facă pentru dumnealui... *(Face cu ochiul.)* Dar lui Ion nu-i plac.

Brustur *(mirat)*: De ce?

Chiralina *(același joc)*: Nu se mai poate șterge cu mîneca la gură din cauza bumbilor...

Vocea Chiriței: Chiralinooo!

Vocea Aristiței: Chiralinooo!

Vocea Calipsiței: Ioaneee!

Vocea lui Guliță: Mamaie!

Chiralina: Viu... Viu...

(Strigătele se repetă, fiecare crăpînd ușa respectivă.)

Ion: Ho!... că venim... *(O ia împreună cu Chiralina spre ieșire.)*

Brustur: Păi, v-o strigat!... Nu vă duceți?

Ion: Ba da. La bucătărie...

Chiralina: Să ne țîrîie mai întîi... *(gest spre sonerie)*, că de-aia au țîrîitoare... *(Iese împreună cu Ion.)*

Cociurlă: Pacat că nu mergem și noi la bal la coana Catinca...

Brustur: Nu-i nimic... Stăm la poartă pînă iese coana Chirița cu fetele... Și de-oi prinde vreun fante după coada lor, las spătăria dracului și-i dau o bătaie ca la mine la Brustureni...

Cociurlă: Nu-i bine să ne facem de rîs și să ne arătăm iarăși de la țară în ochii duducilor... Că doară nu de-aiasta ne-am șlefuit și ne-am franțuzit, și-am învățat tăti șele!

Brustur: Coana Elencu, sireaca... Ea ne-o-nvățat ce să facem și ne-o ajutat să ajungem lîngă cele ce ni-s dragi...

Cociurlă: Grè îi franțuzeasca aiasta... *N'est-ce pas?*

Brustur: Ba, pas! Dar mai greu îi stosul...

Cociurlă: Da'ce? Cadrilul o fost ușor? Și polca? Și mazurca...

Brustur: Dar valțul? Mai lesne ari un pogon de pămînt, decît să faci un tur de valț!... Auzi vorbă, tur!... Păi acela știe o lume-ntreagă că-i la nădragi...

Cociurlă: Așa-i vorba nouă, ce să-i faci?...

Brustur: Și-auzi dumneata! Să mînînci găina friptă cu cuțitul și cu furculița... cînd toată bunătatea-i pe degete... De ce ne-o mai dat Dumnezeu mîini, atunci?

Cociurlă: Ca să jucăm în cărți cu ele...

Brustur: Adevărat, că numai pe cărți ai voie să mai pui mîna goală... Și vinul? Păi așa se bè vinul? Potrivit cu apă sărată? Phiu!

Cociurlă: Zice că e bună de băut la mese pentru rărunchi...

Brustur: Am văzut eu ce bună-i... Că mai mult stai la umblătcare decît la masă...

COCIURLĂ: E! Dar dacă nu învăţam noi toate aiestea, dacă nu ne-mbrăcam aşa cum sîntem, crezi tu că s-ar fi uitat Aristiţa şi cu Calipsiţa la noi? Am fi ajuns oare să venim aici în fiecare zi ca la noi acasă şi să mergem cu ele peste tot?... Am fi ajuns noi să ne zică coana Chiriţa „monşăr" şi să ne facă ochi dulci?...

BRUSTUR *(vesel)*: Şi încă ce dulci! Ca de acadè... *(Se întunecă la faţă.)* Dar ce ne facem cînd o afla cine sîntem?... Ţine-te pîrleo!... Că tot trebuie să ne afle într-o zi...

COCIURLĂ: Păi, dacă ne-o găsit pe gustul ei, aşa cum sîntem, şi dacă Aristiţei şi Calipsiţei le-o plăcea de noi, ce i-a mai păsa cum ne cheamă... Şi boieri, slavă Domnului, sîntem şi noi tot atît cît spatarul Hazmaţuchi şi postelnicul Maghiran...

BRUSTUR: Aiasta aşa este... Dar vezi că nici Calipsiţa, nici Aristiţa nu dau vreun semn... Se uită ele, ia aşa, pe sub sprîncene, dar aiasta nu-i destul ca să ştii ce e în inima lor...

COCIURLĂ: Eu zic că acuma putem să le vorbim deschis...

BRUSTUR: Şi dacă nu ne-o vrè?

COCIURLĂ: Atunci ne-om lua teleguţa la spinare şi-o avea Dumnezeu grijă şi de noi...

BRUSTUR: Eu mă duc frate la mănăstire...

COCIURLĂ: Şi eu mă fac pustnic...

(Intră Aristiţa şi Calipsiţa gătite de bal.)

ARISTIŢA *(agreabil surprinsă)*: Dumneavoastră eraţi aici?

CALIPSIŢA: Da'de ce nu ne-aţi spus?

BRUSTUR: N-am vrut să vă deranjarisim... Ştiam că vă gătiţi pentru bal...

COCIURLĂ: O să ne fie foarte urît diseară fără dumneavoastră...

ARISTIŢA: De ce să vă fie urît?... Mergeţi şi dumneavoastră...

BRUSTUR şi **COCIURLĂ**: Noi?

COCIURLĂ: Noi nu sîntem poftiţi...

CALIPSIŢA: Ba sînteţi... sînteţi... V-o făcut mamaia rost de invitaţii... *(Scoate invitaţia din sîn şi i-o dă lui Brustur.)* Uite pe-a matali...

BRUSTUR *(luînd-o fericit)*: A mè... Şi unde o stat! *(O sărută cu foc.)*

CALIPSIŢA *(topită)*: Hiii!... *(Fuge ruşinată de lîngă el.)* M-o pupat pe...

ARISTIŢA *(care a făcut cu Cociurlă acelaşi joc)*: Şi pe mine! *(Trece lîngă Brustur, Calipsiţa lîngă Cociurlă.)*

BRUSTUR: Cum să nu te pupe, dacă îi eşti aşa de dragă...

ARISTIŢA *(ruşinată şi fericită)*: Eu?... Vai de mine... arhon... Hazmaţuchi...

COCIURLĂ *(Calipsiţei)*: Te iubeşte... Dar n-o-ndrăznit să-ţi spuie...

CALIPSIŢA: Pe mine? Doamne...

BRUSTUR *(Aristiţei)*: Te iubeşte...

COCIURLĂ *(Calipsiţei)*: Jur eu că te iubeşte...

BRUSTUR *(acelaşi joc)*: Nu doarme...

COCIURLĂ *(acelaşi joc)*: Nu mînîncă...

BRUSTUR *(acelaşi joc)*: Numai la mata îi e gîndul...

COCIURLĂ *(acelaşi joc)*: Şi noaptea în somn te cheamă pi nume...

BRUSTUR *(acelaşi joc)*: Şi-ar fi cel mai fericit dacă mata ai vrè...

COCIURLĂ *(acelaşi joc)*: Şi-ar fi cel mai fericit dacă mata ai vrè...

BRUSTUR *(acelaşi joc)*: Să-l iei de barbat...

COCIURLĂ *(acelaşi joc)*: Să-l iei de barbat...

ARISTIŢA *(lui Brustur)*: Bine dar... *(Nu ştie ce să zică de emoţie.)*

BRUSTUR *(Aristiţei)*: Calipsiţo... *(O ia în braţe şi o sărută.)*

CALIPSIŢA *(lui Cociurlă)*: Bine, dar... *(Acelaşi joc ca mai sus.)*

COCIURLĂ *(Calipsiţei)*: Aristiţo... *(O ia în braţe şi o sărută.)*

(Perechile se sărută în acelaşi timp.)

COCIURLĂ: Dă-mi pe-a mè şi ia-ţi pe-a ta...

(Fiecare îşi ia pe-a lui.)

BRUSTUR: Calipsiţo!... Vrei să fii a mè?

Calipsița: *Pour toujours... (Îi cade în brațe.)*

Cociurlă: Aristițo !... Mă iubești?

Aristița: *À la folia... (Îi cade în brațe.)*

Chirița *(intră gătită de bal. E într-o rochie ridicolă)*: Ce-mi văzură ochii !...

Cociurlă *(solemn. Fetele își ascund ochii, rușinate)*: Coană Chirițo, putem să vorbim deschis?

Chirița: Vraiște ! Dă' după ce oi vorbi eu...

Aristița: Maman !...

Calipsița: Maman !...

Chirița: Ce maman?... Ce vă sastisiți așa, de parcă aș fi canà? Vă iubiți? Să vă fie de bine ! Că ce doresc eu altceva decît fericirea voastră... dar cu gineri de-ai mei...

Cociurlă: Coană Chiriță... sîntem pătrunși pînă în fundul inimii de...

Chirița: Să taci, cînd vorbește soacră-ta...

Brustur: Da, mamă soacră... *(Se ascunde după Calipsița.)*

Chirița: Nu te sperie, arhon spatare... că coana Chirița îi soacră numai din gură... Din inimă nu... Luați-vă ! Iubiți-vă ! Împerecheați-vă... ca hulubașii și ca turturelele... Și să-mi turnați cîte un nepot în fiecare an, că de nu... vă torn eu cîte un cumnat...

Guliță *(intră îmbrăcat în hainele noi de bal și cu minavetul la spate)*: Sînt gata, mamaie !...

Chirița: Da'ce, vrei să mergi la bal cu minavetul în spinare, ca orbii?

Guliță: Păi, da... ca să cînt cucoanelor.

Chirița: Ia, mai bine zi bună-ziua frumos cumnaților tăi...

Guliță: Cumnații mei?... *(Se duce vesel la ei și le strînge mîna.)* Ce bine îmi pare...

Luluța *(intră gătită de bal)*: Oo ! Ce de lume !... Ce de lume !

Aristița: Luluțo... S-o făcut !

Calipsița: Ne-am logodit...

Luluța: Da? Bravo vouă... și să fie-ntru-n ceas bun... *(Le sărută.)*

Chirița: Îmi dai voie să-ți prezentez pe ginerii mei, spatarul Hazmațuchi și postelnicul Maghiran... *(Cei doi se-nclină.)* Nepoțica mè... Luluța.

Luluța *(le face un knix)*: Vra să zică, numai eu n-am cavaler astă-seară? *(Se uită cu înțeles la fete.)*

Chirița: Vai de mine ! Da'Guliță unde e? *(O privește, toată numai surîsuri și subînțelesuri.)* Că de, acuma o rămas el fată mare de măritat... *(Lui Guliță.)* Ia zi, mă, ceva din minavet... că ți-oi cumpăra și un papagal deasupra !...

(Guliță începe să cînte la minavet.)

TABLOUL III

Acasă la Catinca Epureanu, în seara balului. În scenă un salonaș foarte elegant... În fund, cîteva trepte care urcă în saloanele propriu-zise ale căror uși imense sînt larg deschise. În stînga și dreapta, uși către alte încăperi... Peste tot mobile luxoase, covoare și tapiserii de preț. Toate policandrele și aplicile de pe pereți sînt cu lumînările aprinse. Feciorii de casă, în livrele, circulă peste tot cu tăvi încărcate cu băuturi răcoritoare și zaharicale. Toți invitații sînt îmbrăcați în rochiile și costumele de gală ale timpului. Meterhaneaua cîntă în culise un vals. În salonul din fund se văd dansînd perechile tinere... Cucoanele și boierii în vîrstă stau pe scaunele înșirate pe lîngă perete... La ridicarea cortinei, Aristița, Calipsița, Brustur și Cociurlă, gătiți țurcă, stau înțepeniți în fotolii și se uită amorezați unii la alții. După acest joc de priviri, care durează cîteva clipe, trece un fecior și oferă dulciuri. Toți patru se servesc cu grație exagerată și încep să mînînce în liniște, reîncepînd jocul privirilor...

CHIRIȚA *(intră din fund. E volubilă, încălzită, aferată, fericită)*: Așa! Dar voi ce stați aici ca niște momîi?... Treceți imediat la dans... N-auziți ce valț cîntă? *(Schițează cîțiva pași de dans, legănîndu-se pe muzică.)*

ARISTIȚA *(cu o privire galeșă lui Cociurlă)*: Postelnicul meu nu știe valțul...

CALIPSIȚA *(același joc)*: Și nici spatarul meu...

CHIRIȚA: Cum se poate una ca aiasta?

COCIURLĂ *(repede)*: Toate celelalte danțuri le știm...

BRUSTUR: Toate... Dar valțul nu ne-o intrat în cap... În picioare adică.

COCIURLĂ: N-o fost chip, cu nici un chip.

CHIRIȚA: În orice caz, n-aveți de ce sta aici... Duceți-vă dincolo să vedeți... măcar pe ceilalți dansînd... Haide... copăcel, postelnice.

(Tuspatru se ridică și trec către salonul din fund.)

CATINCA *(intră din dreapta și se oprește în ușă. E urmată de doi feciori cu care vorbește ceva)*: O mîntuit de mîncat Barbu cu taraful?

ÎNTÎIUL FECIOR: Da.

CATINCA: Spune-i să fie gata că acum tace meterhaneaua și trebuie să înceapă să cînte el...

ÎNTÎIUL FECIOR: Am înțeles... *(Se înclină și iese pe unde a intrat.)*

CATINCA *(celuilalt fecior)*: Și tu du-te și stai lîngă măria sa Vodă! Și fii acolo cînd îl trimite undeva pe celălalt. Și fii cu ochii în patru să nu-i lipsească nimic...

AL DOILEA FECIOR: Am înțeles... *(Se înclină și trece prin scenă în salonul din fund.)*

CATINCA *(intră bine în scenă. E o femeie de vîrsta Chiriței, foarte distinsă și elegantă. Are aerul unei adevărate cucoane mari)*: E! Chirițo, dar ce faci singură aici?...

CHIRIȚA: Am venit să mai răsuflu oleacă, *ma chère*... că m-o omorît cavalerii cu danțul...

CATINCA: Sînt bucuroasă că te simți bine la mine...

CHIRIȚA: Apăi azi, în afară de rochie, că mi s-o ars, toate mi-o mers din plin...

CATINCA: Am auzit... am auzit că ți-ai logodit fetele... Mi-o spus Didița... Îmi pare rău că, dacă știam, îți pofteam și ginerii la bal...

CHIRIȚA: Păi i-ai poftit... Mi-o adus serdarul Cuculeț invitațiile...

CATINCA: A! Pentru ei erau? Bravo ție! Un spatar și un postelnic.

CHIRIȚA: Și amîndoi o dată... Dar tu nu dănțuiești?

CATINCA: Nu... Trebuie să stau lîngă Vodă...

Chiriţa: Heghemoniconul, ce să-i faci...

Catinca: Protocolul, Chiriţo, protocolul! S-o mîntuit de-acum cu „heghemonicoanele". Hai, nu mergi?

Chiriţa: Ba merg, merg... *(Trec amîndouă în salonul din fund.)*

(Scena rămîne goală o clipă. Luluţa intră din fund, ascunzîndu-se să n-o vadă Chiriţa şi Catinca, căutînd pe cineva... Se uită în stînga, în dreapta, peste tot.)

Guliţă *(care a urmărit-o cu precauţie, vine binişor în spatele ei)*: Cucu!...

Luluţa *(se sperie şi se întoarce)*: Leonaş...

Guliţă *(gelos, brusc)*: Care Leonaş?

Luluţa *(şireată)*: Nu te cheamă Leonaş?

Guliţă: Pe mine? De unde şi pînă unde?

Luluţa: Păi Guliţă, nu vine de la Leon? Leon-Guleon... Leoniţă-Guliţă...

Guliţă: Ba mă cheamă Grigori, toată ziua, la fel ca pe tataia. Da' pe cine căutai?

Luluţa: Pe tine... N-o spus coana Chiriţa că eşti cavalerul meu?

Guliţă: Uite că m-ai găsit...

Luluţa: Bine te-am găsit sănătos... *(Guliţă rămîne zăpăcit. Se uită numai la ea şi-o mănîncă din ochi.)* E! Ce-ai rămas aşa? Nu-mi spui nimic?

Guliţă: Dacă nu m-o lăsat mamaia să-mi iau minavetul...

Luluţa: Păi matale numai la minavet ştii să faci curte?...

Guliţă: Ba ştiu eu şi altfel, dar...

Luluţa: Dar ce?

Guliţă: Nu aici... La Bîrzoieni...

Luluţa: Te pomeneşti că-i fi avînd vreo drăguţă pecolo?

Guliţă *(pleacă ochii)*: N-am...

Luluţa: Ia uite-te în ochii mei şi spune drept... *(Guliţă ridică ochii.)* Nu-ţi place nimeni?

Guliţă: Ba da...

Luluţa: Cine? *(Guliţă tace.)* Nu vrei să spui?

Guliţă: Ba da...

Luluţa: Păi, spune, atunci...

Guliţă: Nu vreau... *(Fioros.)* Dar cine-i acela cu mustăcioară galbenă, cu care ai dansat adineauri?

Luluţa: Care cu mustăcioară galbenă, că sînt mulţi?

Guliţă: Acela de stă mereu lîngă scaunul lui Vodă...

Luluţa: Nu ştiu... *(Apare din stînga Leonaş.)* Vrei să fii cavaler şi să-mi aduci un pahar cu sirop?... Mi-i o sete...

Guliţă: De unde s-aduc?

Luluţa: Uite pe-aici... În partea ceea îi bufetul... Sau cere unui fecior...

Guliţă: Bini... dar să nu pleci de-aici... că pe urmă îl beau eu... *(Pleacă. La uşă se-ntoarce şi vede pe Leonaş care vine spre Luluţa... Se ascunde după canatul uşii şi îi spionează.)*

Leonaş: Dar cu cine şedeai de vorbă?

Luluţa: Cu logodnicul meu...

Leonaş *(alarmat)*: Cu cine?

Luluţa: Cu logodnicul meu... *(Făcînd pe serioasa.)* De-aia ţi-am spus în timpul dansului să vii aici, că am să-ţi vorbesc serios...

Leonaş: Tu glumeşti, Luluţă...

Luluţa: Văd că nu te-ai grăbit diloc să vii...

Leonaş: M-o chemat măria-sa să-mi spuie ceva... Dar ce vorbă-i asta, cu logodna?... *(E într-adevăr îngrijat.)*

Luluţa *(îl joacă mai departe)*: Ştii că acuma eu nu mai sînt de capul meu... M-o luat să mă crească coana Chiriţa, vara tatii, c-aşa o fost dorinţa lui.

Leonaş: Ştiu... ştiu...

Luluţa: Prin urmare, eu trebuie să ascult de-acum înainte de coana Chiriţa şi să nu ies din vorba ei...

Leonaş: Şi ea vrea să te mărite?

Luluţa *(plecînd capul)*: Da... Şi încă repede... chiar în ia seara m-a logodit...

Leonaş: Cu cine? *(E furios.)*

Luluţa: Cu feciorul ei... *(Se preface că plînge.)* Cu Guliţă...

Leonaş: Luluţă... îţi baţi joc de mine...

Luluţa: Păi sigur că-mi bat... Ca să nu mă mai faci altă dată să aştept nici pentru Vodă... *(Începe să rîdă.)*

LEONAȘ *(înveselit)*: Și nu e adevărat nimic din tot ce mi-ai spus?

LULUȚA: Ba da... E adevărat tot... Îți jur...

LEONAȘ: Și, Guliță aista, există?...

LULUȚA: Da.

LEONAȘ: Ei, lasă că i-oi da eu însurătoare cu Luluța mè... *(Face un pas enervat și întîmplător către ușa unde e ascuns Guliță. Guliță, cînd aude, o rupe la fugă.)*

LULUȚA: Fii liniștit... Guliță e un copil... De-abia are 17 ani... *(Vine tandră lîngă el.)*

LEONAȘ: Luluța mè dragă... *(O strînge la piept ușor.)*

LULUȚA: Știi că sînt o mulțime de scări pe-aici... Am fost eu în cercetare...

LEONAȘ: Iubita mè... *(O sărută.)*

LULUȚA: Să n-o lași pe coana Chirița să mă mărite cu Guliță...

LEONAȘ: Dar cum îți trece prin minte așa ceva...

LULUȚA: N-o cunoști pe coana Chirița... Cînd își pune ea în cap ceva!...

LEONAȘ: Nici o piedecă nu poate sta în calea dragostei noastre.

LULUȚA: Mie totuși mi-i frică...

LEONAȘ: Ești un copil...

(Intră Al doilea fecior.)

AL DOILEA FECIOR *(lui Leonaș)*: Cucoane Leonaș, vă poftește măria-sa...

LEONAȘ *(Luluței)*: Viu numaidecît... *(Iese urmat de fecior.)*

LULUȚA: Mi s-o lipit ginerele la bufet... Se vede c-o dat de dulciuri... *(Iese spre bufet. Din fund apare măria sa Vodă, urmat de Leonaș.)*

VODĂ *(coborînd treptele)*: Leonaș, trage mă rog ție... perdeaua. Vreau să stau cîteva clipe liniștit.

LEONAȘ: Te-ai plictisit, măria-ta?

VODĂ: Nu, deloc! Dar mi-o împuiet meterhaneaua urechile... Dimineața cînd mă scol, meterhaneaua în curtea palatului... La biserică cînd mă duc, meterhaneaua în curtea bisericii... La sărbători, meterhaneaua în piață... La paradă, meterhaneaua pe uliți... Mi s-o acrit, zău așa...

LEONAȘ: E și Barbu cu taraful...

VODĂ: Ce mai face bietul Barbu?

LEONAȘ: Vorba lui... Îmbătrînește ca un cîntec.

VODĂ: Îmi pare bine c-o să-l ascult astă-seară.

LEONAȘ: Să-l chem?

VODĂ: Nu, nu! Nu acuma... După ce-o amuți *(cu ură aproape)* meterhaneaua... Și cînd te gîndești că-i a mè... de la Palat... *(Surîde. Chirița apare din stînga... Vede că Vodă e singur și se apropie furlandisindu-se, ca să pară cît mai grațioasă. Vodă încet lui Leonaș.)* Cine-i iazma aiasta?

LEONAȘ: Coana Chirița Bîrzoi... a lui Grigori de la Bîrzoieni. Trebuie să fi auzit, măria-ta, de ea... E vestită în toată Moldova...

VODĂ *(pe gînduri)*: Cucoana Chirița? Parcă... Dar nu-mi aduc aminte...

CHIRIȚA *(face o temenea la picioarele lui Vodă)*: Slăvit fii, măria-ta...

VODĂ *(amuzat)*: Bună seara, coană Chirița...

CHIRIȚA *(flatată)*: Măria-ta mă cunoaște?

VODĂ: E! Cine nu te cunoaște pe matale!... Da' poftim, te rog, de ia loc...

CHIRIȚA *(se așază cu grație)*: Mersi... *(Își aranjează rochia la spate.)* Tocmai că mi-o ars subreta mè rochia la coadă și nu vreau să vezi măria-ta... *(Se așază.)* Dar poate vă deranjarisesc...

VODĂ *(amuzat)*: Dimpotrivă, coană Chiriţo... Și zi așa, ți-o ars rochia subreta? Păcat de ea, că-i o frumusețe...

CHIRIȚA *(cochetă)*: E adusă din Pariz, special pentru balul ista... că știam că vii și măria-ta... *(Face un gest la obraz.)* La cherestè!... *(De cîte ori întîlnește privirea lui Leonaș se închiondoră la el.)* Și tocmai căutam prilejul... să pot ședè de vorbă cu măria-ta... între patru ochi! *(Se uită la Leonaș.)*

VODĂ *(rîzînd)*: Chiar între patru ochi?... Păi mi-i frică că mă-i deochè, coană Chiriță...

CHIRIȚA: Eh! Acuma s-o dus! Ce-o fost verde, s-o uscat...

Şi cu ochii ce să mai deochi, că abia mai văd să citesc cu ei...

VODĂ *(face un semn discret lui Leonaş)*: Dar tu, Leonaş, nu mai vrei să dănţuieşti?

LEONAŞ *(care a înţeles)*: Ba, cu voia măriei-tale, aş vrè. *(Pleacă.)*

VODĂ *(după o clipă)*: Ia spune, coană Chiriţă... Ce-i vorba?

CHIRIŢA *(cochetînd)*: Întîi de tăte, vream să-ţi spun, măria-ta, că deşi au trecut 20 de ani şi mai bine... eu n-am uitat...

VODĂ: Ce să uiţi, mă rog, matale?

CHIRIŢA *(plecînd ochii)*: *La pupation* !

VODĂ: Ce-i aceea?

CHIRIŢA: Ceva bun care mi-o rămas la inimă... Că uite, şi acuma cînd mi-aduc aminte... mă iè cu tremurici pe decolteu...

VODĂ *(nedumerit)*: Pune un şal, ceva, pi spate...

CHIRIŢA: Păi nu mă iè cu frig, mă iè cu cald...

VODĂ: E, la aiasta nu mă mai pricep...

CHIRIŢA *(privindu-l)*: Şi nu te-ai schimbat diloc să ştii, măria-ta. Şi parcă domnia te-o întinerit... E bine să fii domn, nu e aşa?

VODĂ: Rău n-ar fi, coană Chiriţă... dacă n-ar fi meterhaneaua...

CHIRIŢA: Ah ! Şi mie aşa-mi place s-o ascult c-aş fi în stare să dorm şi noaptea pe doba cea mare... *(Un timp.)* Dar eu m-am schimbat mult?

VODĂ *(nedumerit)*: Faţă de ce?

CHIRIŢA: Faţă de-atunci...

VODĂ: De-atunci?

CHIRIŢA: Şi tocmai după ce ai plecat mata... am băgat de seamă că eram în cămeşuică di noapte... Şi parcă ti văd bentuţ... şi neştiind cum să te mai scuzariseşti... Dar să ştii c-ai avut mare noroc, măria-ta... că dacă prindea de veste Bîrzoi, acuma nu mai erai Domn. Erai cavoul familiei...

VODĂ *(căutînd să-şi amintească)*: Dar ce făcusem aşa urît, coană Chiriţă?

CHIRIŢA *(glumind)*: Păi, frumos e să vii în casa omului, noaptea mare, să te poftească la masă, să-ţi dea de băut şi de mîncat... să-ţi puie lăutarii să-ţi cînte şi în loc de foarte mulţumesc, să te duci buzna... în crivatul nevestii?...

VODĂ: Am făcut eu una ca aiasta?

CHIRIŢA: Ai făcut de... că se vede c-o fost vinul tare la vornicul Lupu.

VODĂ *(îşi aminteşte)*: Aaa!... Îmi aduc aminte acuma. Noaptea aceea de ploaie... Cheful de la Bîrzoi... Da... da... da... *(Un timp surîde peste amintiri.)* Şi dumneata eşti cucoana aceea frumoasă?

CHIRIŢA *(mîndră)*: Eu sînt!...

VODĂ *(bucuros)*: Bată-te să te bată, cucoană Chiriţă!...

CHIRIŢA: Da' m-am schimbat oleacă de-atunci...

VODĂ *(galant)*: Nu cine ştie ce!... Dar dacă nu-mi spuneai, nu te-aş fi recunoscut, pentru nimic în lume... *(Un timp.)* Vra să zică, dumneata eşti!... *(Se uită la Chiriţa care îi surîde toată.)*

CHIRIŢA: Eu în persoană!

VODĂ: Şi Bîrzoi ce mai face? *(Ca să schimbe vorba.)*

CHIRIŢA: Ce să facă?... O pătimit ca patriot cu revoluţia... Că tocmai despre el vream să te rog ceva, măria-ta...

VODĂ: Ce anume?

CHIRIŢA: Să-l faci ispravnic, măria-ta... Boier e, patriot o fost, e destul de deştept, ca să nu se vază că e prost... Şi-apoi îi bărbatul meu... Şi-atîta cinste merit şi eu... dè! Şi dacă îmi faci, măria-ta, aiasta, te-oi pupa şi eu o dată ca să-ţi întorc vizita...

VODĂ: Bine, coană Chiriţă! Ţi-oi împlini voia...

CHIRIŢA: Să trăieşti, măria-ta... şi să-ţi dea Dumnezeu sănătate şi domnie lungă. Şi-acum... să mă ţin de cuvînt... *La pupation! (Vodă amuzat, ca să n-o jignească, întinde obrazul.)* Nu, măria-ta... Mîna! C-aşa se cade domnului ţării! *(Îngenunche şi-i sărută mîna pe care Vodă i-o lasă, nu fără un pic de emoţie.)*

CATINCA *(intră)*: Dar unde te-ai ascuns, măria-ta? *(Chiriţa se ridică.)*

VODĂ: Uite, am stat oleacă de vorbă cu coana Chiriţa... Ne-am mai adus aminte de cele vremuri...

CATINCA: Dar ce-ai căutat pe jos, Chiriţo?

CHIRIŢA: Pierdusem firmanul de isprăvnicească şi l-am găsit...

CATINCA: Aşa? L-a făcut ispravnic măria-sa Vodă pe Bîrzoi?

CHIRIŢA: Ba l-o făcut măria-sa Chiriţa, dacă nu ţi-a fi cu bănat... *(Vodă rîde ca şi Catinca.)*

CATINCA: Am venit să te iau dincolo, măria-ta... Mi-o spus Leonaş că vrei să-ţi cînte Barbu...

CHIRIŢA: Cum? E şi Barbu Lăutaru aici?

CATINCA: Dar fără el se poate?

VODĂ *(Catincăi, dîndu-i braţul)*: Să mergem, atunci! *(Urcă spre fund.)*

CHIRIŢA *(în extaz)*: Asta-i cea mai mare zi din viaţa mè... Soacră de două ori... di spatar şi di postelnic... Isprăvnicească... şi cu Barbu Lăutaru la ureche!... O mai rămas Guliţa mamei. Da... am eu grijă de el! *(Se vede ceva pe jos. Îl ridică... Strigă după Vodă.)* Măria-ta... Măria-ta... Ai pierdut un bumb de aur... *(Iese după Vodă şi Catinca.)* Dar mai bine să-l păstrez ca suvenir de amintire.

(Cînd Vodă, la braţ cu Catinca, au ajuns în dreptul draperiei, aceasta e trasă de un fecior şi se vede toată lumea aşezată în dreapta şi stînga salonului din fund. În partea stîngă, aşteaptă jilţul lui Vodă. În centru, taraful cu Barbu Lăutaru în frunte. Domnul ia loc... Toată lumea, de asemenea, după el... La un semn al domnului, Barbu începe să cînte. În scena propriu-zisă, au intrat în acest timp, ţinîndu-se de mînă, din stînga Aristiţa şi Cociurlă şi din dreapta Brustur şi Calipsiţa. Toţi au mîinile pline de cofeturi... Se aşază, în atitudini idilice, o pereche în dreapta şi alta în stînga scenei. Treptat ce Barbu cîntă, fetele îşi reazimă capetele de umărul cavalerilor, în atitudini visătoare... Aceştia, topiţi de amor, le bagă cofeturi în gură... După terminarea cîntecului şi a aplauzelor, Vodă face un semn lui Barbu, care se apropie. Vodă îi dă o pungă cu bani... Barbu se înclină adînc, sărutînd mîna domnului... Din stînga, în fund apare un fecior mai luxos îmbrăcat decît ceilalţi şi anunţă: „Madame est servie!" Catinca se ridică şi oferă braţul lui Vodă.)

CATINCA: Măria-ta, poftim la masă...

(Vodă ia braţul Catincăi, boierii oferă braţul cucoanelor şi toată lumea pleacă spre sufragerie, în timp ce draperia se închide încet.)

BRUSTUR: Haidem şi noi că ne leagă lingurile de gît! *(Oferă comic şi important braţul Calipsiţei.)*

ARISTIŢA *(luînd braţul pe care i-l oferă, galant, Cociurlă)*: Şi mi-i o foame...

COCIURLĂ: Şi mie... De te-aş mînca...

ARISTIŢA: Ba ţi-i mai pune pofta-n cui...

(Ies ceremonioşi, imitînd pe cei dinainte... O clipă scena goală.)

CHIRIŢA *(apare de după draperie, căutînd pe cei patru)*: Dar unde s-or fi tot ascunzînd oamenii aiştia? *(Guliţă intră oţetit din dreapta.)* Guliţa mamei, dar ce-i cu tini? Ţi-a fi foame, mititelul de tine...

GULIŢĂ: Nu mi-i foame.

CHIRIŢA: Haide cu mamaia, să te pui la masă...

GULIŢĂ: Nu mă pun...

CHIRIŢA: Dar de ce? Ce eşti aşa de oţărît... Parcă ţi s-o înecat corăbiile...

GULIŢĂ: Mi s-o înecat...

CHIRIŢA: Dar de ce, puiul mamei?

GULIŢĂ *(aprig)*: M-o-nşelat...

CHIRIŢA: Cine?

GULIŢĂ *(izbucnind în plîns)*: Luluţa cu Leonaş! S-o pupat adineauri în faţa mè...

CHIRIŢA *(surprinsă)*: I-ai văzut tu?

GULIŢĂ: Da... Că eram cu spatele... Şi să ştii că eu o omor... Şi pe ea, şi pe aceala, şi pe mine, şi pi tăţi...

CHIRIŢA: Da nu vorbi aşa, băietul mamei. Lasă că ţi l-oi aranjarisi eu pe kir Leonaş ista... Si pe kera Luluţa... Hai cu mamaia la masă, că i-auzi cum îţi ghiorţăie maţele de foame...

GULIŢĂ: Nu e de foame... E de gelozie... *(Iese dus de mînă de Chiriţa, smiorcăindu-se.)*

Cuculeț *(intră din partea opusă, cu Didița)*: În sfîrșit! Cred că aicea putem fi o clipă singuri... *(Din sufragerie se aude tot timpul taraful lui Barbu cîntînd cîntece de masă.)* *Je vous aime.* *(Deschide brațele.)*

Didița *(căzîndu-i în ele)*: *Moa zosi!...*

Cuculeț: *Oh! Mon ange...* *(O sărută.)*

Didița *(tulburată)*: *Oh! Mon Dieu...*

Cuculeț: *Encore une fois...*

Didița: Nu! Da' ce, aiasta-i cadril?

Cuculeț: *Je vous implore.*

Didița: Mi-i foame...

Cuculeț: *Quelle prose... Je ne vous reconnais pas...* O guriță... Una singură...

Didița: *Après manger...*

Catinca *(apare la draperie)*: Didițo! Hai dragă, unde ești? Întreabă Vodă de tine...

Didița: Viu... Viu... *(Se duce spre fund.)*

Catinca: Și dumneata, arhon serdar... Nu poftești la masă?

Cuculeț: Eu mai am un pic de furcă cu trebile Agiei...

Catinca: Văd... Văd... *(Se uită spre Didița.)* Ai noroc că nu-i bărbatu-său aici... Ți-ar da el Agie... *(Dispare cu Didița.)*

Epistatul *(intră din stînga, salută)*: Noi mai stăm, arhon serdar?

Cuculeț: Nimeni nu se mișcă de aici, pînă nu pleacă măria-sa... Oamenii sînt la posturi?

Epistatul: Tăți!... Dar li-i foame și s-o strîns la ușa bucătăriei ca puii de găină la grăunțe de păpușoi...

Cuculeț: Așa ni-i vorba?... Bine!... Le-oi da eu să mănînce numaidecît!... *(Iese urmat de epistat.)*

(Aristița cu Calipsița, Cociurlă și Brustur vin — plouați — din dreapta.)

Brustur: Am spus eu că nu mai găsim loc...

Cociurlă: Nu-i nimic, mîncăm la rîndul al doilea... *(Se așază fiecare, cu logodnica de mînă.)* Au!... *(Sare ars de pe scaun.)*

Aristița: Ce-i? Ți-o intrat un bold?

Cociurlă: Nu-i bold!... Dar m-am așezat pi o comoară...

Aristița: Pi ce?

Cociurlă: Pi comoara mè... Care are să fie într-o zi a matale... *(Scoate o pungă mărișoară din buzunarul de la spate.)* Aistea-s giuvaericalele mele... moștenite de la mama, săraca... Niciodată nu mă despart de ele... Că mi-i frică să nu mi le fure cineva... *(Le arată. Calipsița vine să vadă și ea.)*

Aristița: Vai! Ce frumuseturi... Și toate aiestea o să fie ale mele?

Cociurlă: Sigur, dacă ai să fii și mata a mè...

Calipsița: Doamne și cîte mai sînt!

Brustur *(ca să nu rămînă mai prejos)*: Mie nu mi-o lăsat mama giuvaericale... Dar mi-o lăsat în schimb șăpti sute de oi... Și nu poci umbla cu ele în buzunarul de la spate...

Cociurlă *(strînge punga și-o pune la loc în buzunarul de la spate)*: Cine-o mai stat ca mine pi ce stau eu... Dar, să spun drept, așa mi-i di foame, că le-aș da pe tăte pe un covrig...

(Intră cîțiva boieri și cucoane din dreapta.)

Brustur: Nici dumneavoastră n-ați găsit loc la masă?

Întîiul Boier: Nu... Nici dumneavoastră.

Întîia Cucoană *(înfiptă)*: Dacă știè că n-are loc, nu trebuiè să cheme atîta lume... C-o venit și poftiți și nepoftiți...

Al Doilea Boier: Și în loc să lase musafirii, s-o pus la masă mai întîi ai casei...

A Doua Cucoană: E, acuma mult o fost, puțin o rămas... Cînd am venit noi încoace, trecea cu fripturile...

Brustur: Îmî! Friptură... Cred c-aș mînca acuma o vacă întreagă la frigare...

(Toți fac zîmbre.)

Întîiul Boier: Rumenită, așa, cu mujdei de usturoi...

Întîia Cucoană: Și tăvălită în sos cu foaie de dafin...

Brustur: Și să mai ai un ceaun cu moare di curechi alături...

Cociurlă: Taci necuratului din gură, că leapăd...

Cuculeț *(intră)*: Dar ce? Nu v-ați dus la masă?

Brustur: Ba de dus, ne-am dus... Dar nu ne-am pus...
Al Doilea Boier: N-o mai fost loc...

Cuculeț: Ba eu, ce să spui, dînd o raită pe la bucătărie m-am înfruptat cu două urechi și-o codiță de purcel... la tavă... rumene și dulci de mi-o mers la inimă...

Brustur: Puneți-s-ar în gît... să ierți de vorbă urîtă...
Cuculeț: Trebuie să vă fie tare foame...
Toți: Nouă? Nuuuu...

Cociurlă: Dacă ne-o mai ține mult așa, eu cred c-o să începem să ne mîncăm unii pe alții... ca peștii...

Aristița: Și mata cu cine ai începe?...

Cociurlă *(care n-a prins finețea)*: Iaca cu serdarul... că poate oi mai găsi urechile de purcel în el...

(Toți rîd.)

Cuculeț: Știți ce zic eu, boieri dumneavoastră. Ca să ne mai treacă de foame, hai să jucăm un stosuleț...

Întîiul Boier: Tare bine te-ai gîndit...
Cuculeț *(lui Brustur și Cociurlă)*: Jucați?

(Cei doi se uită unul la altul.)

Cociurlă: Păi, rămîn demoazelele singure...
Aristița: Nu-i nimica... Noi tot tăcem și-așa, și-așa...

Cuculeț: Atunci... să luăm loc... *(Se așază toți patru la o masă de joc, din sertarul căreia Cuculeț scoate cărțile.)* La zece galbeni, bine?

Întîiul Boier: Fie și la zece galbeni...
Cociurlă *(fanfaron)*: Noi jucăm la oricît...

Brustur: Că sîntem jucători vechi... *(Încet lui Cociurlă.)* Să-mi sufli și mie cum îi jocul.

(Încep să joace cărți. Cucoanele și boierii se strîng în jurul mesii. Cuculeț nu scapă din ochi pe Brustur și Cociurlă.)

Cuculeț: Atunci, hai să fie la douăzeci de galbeni...
Întîiul Boier: Prea e scump...

Al Doilea Boier *(Din spate)*: Lasă, Manolache, că merg și eu jumătate cu mata.

Întîiul Boier: Atunci... bine... *(Joacă un timp în liniște.)*

Cociurlă *(vesel)*: Stos !...
Cuculeț: Nu pot să bat măcar o carte...

Cociurlă: Plié? *(Întoarce cărțile.)*
Cuculeț: Iar plié !...
Întîiul Boier: Ai goană de fante...
Cuculeț: Am, ce să fac? Nu vezi ce noroc au...

(Jocul continuă.)

Chirița *(intră certînd pe Luluța)*: Să nu te miști de lîngă mine, înțelesu-m-ai? *(Vede jucătorii.)* Eee ! dar ce v-ați pus la cărți? Brava dumneavoastră...

(Luluța se uită din spate în cartea lui Brustur.)

Brustur *(triumfător)*: Stos !...
Luluța *(copilărește)*: O tras riga de dedesubtul cărților...

Brustur *(naiv)*: Păi sigur că l-am tras, dacă mi-o trebuit !...

Cuculeț *(aruncă cărțile)*: Hai, coțcarule !... De cînd te pasc... Sus mîinile !

(Rumoare generală.)

Cociurlă: Domnule, nu-ți dau voie...

Cuculeț *(scoțînd un pistol de la spate)*: Și dumneata, la fel... Ce credeați c-o să-mi scăpați. De cînd ați intrat pe barieră vă pasc... Talharilor !

Chirița: Valeu !... Opoponaxul !

(Luluța profită de învălmășeală și fuge.)

Aristița *(țipă)*: Mamaie...
Calipsița: Mamaie !... *(Țipă.)*
Toți: Ce este? Ce s-o întîmplat? *(Se duc s-o sprijine.)*
Al Doilea Boier *(explică)*: I-o prins cu cărțile măsluite...
Brustur: Dă pistolul încolo, că te mînînc cu el cu tot.

Cociurlă: Te fărîm în mînă, guleratule... *(Vor să se repeadă la el.)* Talhar eu?

(Cuculeț scoate un țignal și șuieră. Imediat intră epistatul și cu oamenii Agiei... La șuieratul țignalului draperia se trage și năvălesc în scenă numeroși invitați... Panică... Alarmă...Exclamații... Explicații... Aristița și Calipsița plîng.)

Chirița *(căzută pe un scaun)*: Valeu !

Cuculeț *(epistatului)*: Puneți mîna pe ei... *(Epistatul înșfacă pe Cociurlă pe la spate, ajutat de un om și îl imobilizează. Alți doi oameni de-ai Agiei fac la fel cu Brustur.)* La gros cu ei...

Didița *(cu admirație)*: Că unu-i serdarul Cuculeț !

Brustur *(zbătîndu-se între oameni)*: Ia mîna, mă, de pe mine, că amu îţi fac parastas di şăsi săptămîni... *(Şi-a reluat vorba lui obişnuită.)*

Cociurlă *(epistatului, care l-a atins la „comoară" în timpul luptei)*: Nu pune mîna la pungă, că dintr-o palmă îţi ridic troiţă...

(Epistatul izbuteşte să-i scoată punga din buzunarul de la spate. Bijuteriile se răstoarnă pe jos.)

Voci: Inele... lanţuri, diamante... cercei... mărgăritare...

Cuculeţ *(triumfător)*: Acum am toate dovezile... Aiştia-s talharii din Focşani, care o prădat şi pe nepoata măriei-sale de bijuterii...

(Exclamaţii, stupoare.)

Chiriţa: Valeu... M-o ucis talharii...

(Oamenii Agiei scot pe Cociurlă şi pe Brustur cu forţa.)

Guliţă *(intră ca o furtună, cu părul vîlvoi)*: Mamaie, mamaie... O fugit Luluţa cu Leonaş... Eu mă omor... mă omor... mă omor...

Chiriţa *(mai scoate un geamăt surd de vită înjunghiată)*: Dumnezeule mare, cu ce ţi-am greşit... *(Implorînd.)* Grigori, Grigori... Unde eşti să ne vezi, ce-am ajuns?

Bîrzoi *(care şi-a făcut loc, neobservat, prin lume)*: Aicea sînt, cucoană. Cu mesiè Şarlă !...

Charles *(făcînd un compliment graţios)*: *Bonsoir madame !...*

ACTUL III

La Botoşani, în noua locuinţă isprăvnicească a soţilor Bîrzoi. Grădină de casă boierească. Pomi, flori, verdeaţă. Coteţ de porumbei şi stupi de albine. În stînga, faţa casei cu cerdacul coborînd în grădină... În cerdac, masă aşternută frumos cu scaune în jur. Pe masă, flori. În dreapta, altă masă cu scaune de răchită împletită. În fund de tot, grilajul casei şi poarta care dă în uliţa străjuită de case patriarhale, însorite, între grădinile în splendoare. Se vede între ele, albă şi curată, biserica „Sfînta Treime", a părintelui Enachi. La poarta casei păzeşte un jandarm. E iulie pe la zece dimineaţa... La ridicarea cortinei, ispravnicul Bîrzoi îşi soarbe cafeaua, cu ciubucul de modă veche aşezat la masa din grădină. Sus, pe prispa cerdacului, Elencu învîrteşte un şerbet într-o căldăruşă de aramă ale cărei toarte, învelite într-o cîrpă ca să n-o ardă, i le ţine Chiralina. În fund de tot, unde se văd atenansele, despărţite de grădină printr-un zaplaz cu portiţă, se văd trecînd după felurite treburi, slugile curţii. Cîteva găini cotcodăcesc sonor, în cuibar.

Elencu *(frecînd de zor cu făcăleţul)*: Ţine bine, Chiralino, hăi, c-aşa nu mai isprăvim nici pînă mîine... Şi, la şărbet, ştii cum îi rostul? Dacă nu-l freci cît îi fierbinte, se sgrunţureşte... Nu mai iese unt, alifie...

Chiralina: Păi nu ţiu, ce fac? *(Un timp pauză. Se aude cotcodăcitul găinilor)*: Aha ! Astăzi ouă şi „maica stareţă" !

ELENCU: Cine?

CHIRALINA: Maica stareță! Găina cea albă moțată care ne-o adus-o plocon Ionac, de l-o dat afară boierul de la isprăvnicie cînd l-o prins că ia găini de la negustorii care vin pe acolo după treburi... Așa i-o pus numele Ralița mè... Fiindcă are moțul în creștet ca un comanac și-i grasă și șoldie ca maica stareță de la Agapia... De-o săptămînă n-o mai ouat diloc... Parc-o fost cusută!...

ELENCU: Da' Ralița ta ce mai face? Tot bolnavă-i?

CHIRALINA: Tot! N-are putere diloc... Îi slabă, slabă... Deși s-o-ngrășat ca o purcică! N-are poftă de mîncare... Tată ziua amețește...

ELENCU: Păi, nu i-ai făcut nimic?

CHIRALINA: Ba i-am făcut de descîntec... Că altceva ce era să-i fac?

ELENCU: Cred că acuma-i gata!... *(Se oprește din învîrtit, ia o linguriță de alături și gustă șerbetul.)* Ia să vedem, cum o ieșit... *(Își linge buzele.)* Îmmm!... Grozav o ieșit!

CHIRALINA: O fost și vișinile frumoase... și coapte bine...

BÎRZOI *(privind pe Elencu care mai gustă o dată)*: Tot așa o fi și pe lumea cealaltă?

CHIRALINA *(care face zîmbre)*: Păi, zău așa?

ELENCU: Vrai?

CHIRALINA: Păi, cum să nu vreau?

ELENCU: Nu te întreb pe tine... întreb pe... isprăvnicia-sa.

BÎRZOI *(ca și cum ar întreba dacă e otravă)*: Nu cumva o fi de vișine?

ELENCU: Ba, că chiar...

BÎRZOI: Atunci pune-mi mai multă... Și cu apă rece de la fîntînă...

CHIRALINA: Amu o adus Nicolai... *(Intră în casă, revine cu o tăviță și un pahar cu apă. Elencu îi pune dulceața și coboară cu ea.)*

BÎRZOI *(luînd-o cu poftă)*: Iar ai greșit-o bună, cucoană Elencule.

ELENCU: De! Cum m-am priceput și eu.

BÎRZOI: Tu trebuia să te faci cofetăriță...

ELENCU: Da, dacă aș fi știut că am numai mușterii ca tini...

CHIRALINA *(urcă la loc în cerdac, lingînd lingurița lui Grigori)*.

ELENCU: Acuma haidem s-o turnăm în borcane.

CHIRALINA: *(intră în casă cu căldărușa)*.

ELENCU: Cît o fi ceasul?

BÎRZOI *(uitîndu-se după soare)*: La mine e zece...

ELENCU: Și nu te duci la isprăvnicie?

BÎRZOI: Mai aștept nițel, poate vin și fetele cu ginerii...

ELENCU: Chiar mă mir, că n-o sosit pînă acuma!

BÎRZOI: E! S-o fi sculat și ele mai tîrziu... Ca cucoanele de modă nouă... Și pe urmă, Calipsița cu bărbat-so o trecut întîi pe la Cociurlești, să ieie pe Cociurlă cu nevastă-sa. Pînă o ajuns ei, pînă o fost gata ceilalți, pînă o pornit la drum... se întîrzie... Da' cinstitul logodnic, Guliță n-o făcut ochi?

ELENCU: Nu! că toată noaptea n-o dormit de frică...

BÎRZOI: Frică?... De ce?

ELENCU: Că se logodește azi cu Luluța!

BÎRZOI: D-apăi și logodna aiasta n-are nici un chichirez...

ELENCU: Da! o face Chirița, nu eu...

BÎRZOI: Ce știe Guliță de însurătoare? Un copchil, acolo... Ce? Nevasta e minavet?

ELENCU: Și nici Luluța nu vrè...

BÎRZOI: Luluța nu vrè pentru că inima ei o rămas la nepricopsitul acela di Leonaș... cu care a vrut să fugă în lume, cînd cu balul de-astă iarnă de la coana Catinca Epureanu...

ELENCU: Eh, o vrut să fugă! Te potrivești și tu cu ce spune Chirița! Doar s-o dovedit că fata n-o fugit în lume, ci s-o dus numai să se plimbe pînă la Copou, cu sania...

BÎRZOI: Și cu Leonaș...

ELENCU: În orice caz, mie, nu-mi place ce e cu Luluța. Boala aiasta a ei de nervi... Istericalele care o apucă...

BÎRZOI: Astea trec toate, cînd s-o mărita... Da' Guliță îi prea nevîrstnic pentru așa soi de doftorie.

ELENCU: Poate ar fi fost mai bine dacă l-ai fi lăsat să plece la carte, la Pariz...

Bîrzoi: Nu, nu, nu! Nici vorbă nu poate fi de aşa ceva. Mi-o ajuns şi mi-o prè ajuns de ce mi-o făcut Chiriţa cu civilizaţia ei... Trei luni de zile o rîs tot tîrgul Ieşilor de s-o prăpădit. Auzi colo! Spatarul Măcriş...

Elencu: Hazmaţuchi, Hazmaţuchi...

Bîrzoi: Şi cu postelnicul Leuştean...

Elencu: Maghiran.

Bîrzoi: Ginerii de bonton aleşi după gustul ei de Chiriţa, prinşi cu cărţile măsluite şi cu giuvaericale de furat la balul boierimii, cu Vodă de faţă şi băgaţi la gros cu lanţul de mîini... Şi cînd mă duc la Agie după ei, să-i omor cu mîna mè... peste cine dau? Cociurlă şi Brustur... Ginerii aleşi de mine... *(Se enervează treptat.)* Să-mi vie nebunie, nu alta.

Elencu: Lasă, Grigori, nu-ţi mai aduce aminte, că iar ţi se suie sîngele la cap... De vreme ce lucrurile s-o lămurit, şi astăzi fetele sînt fericite cu Brustur şi Cociurlă, şi noi la fel... ce să mai vorbim de ce-o fost?

Bîrzoi: Dar pînă să se lămurească, cui era să-i vie damblaua? Noroc că mi-o scris mie serdarul Cuculeţ de ce se petrece pe acolo şi am putut ajunge, taman la ţanc, cu mesiè Şarlă... *(Bea din cafea.)* Şi-am auzit acuma, că mi-o spus sicretarul de la Departament, că ista, Vasile, băietul lui Alecsandri... ne-o pus într-o piesă de se joacă la teatru... pi tăţi, aşa cum s-o-ntîmplat şi rîde lumea de se strică...

Elencu: Am auzit şi eu... Dar rîde de Chiriţa, nu de tini.

Bîrzoi: Păi, ea nu-i nevasta mè?... Ce mi-e Tanda, ce mi-e Manda?

Elencu: Nu-i nimica. Tot răul e spre bine. Întîmplarea de la Ieşi o să-i fie de învăţătură Chiriţei...

Bîrzoi: Ai văzut de cîtă învăţătură i-o fost, că nici n-am măritat bine fetele şi-o început cu Guliţă... Că nu şi nu, să-l trimeată cu mesiè Şarlă la Pariz. Dar aiasta, nu... În ruptul capului, nu. Să-l însoare cît pofteşte cu Luluţa, că-i fată bună, bogată, tînără. Dar de Pariz şi de civilizaţie să nu mai aud... Încuiaşi şărbetul cela?

Elencu: Mă duc acuma să-l pun la borcane. Mai vrei?

Bîrzoi: Aş mai vrè... dar lasă, nu mai vreau... Adică... Dar, nu, nu, lasă!... Da' să ai grijă să-mi trimeţi şi mie un pic la isprăvnicie. Să-l tratarisesc pe derectorul ista de mi-o venit în inspecţie de la Departament. O spus că vine pe la unsprăzăce că se scoală tîrziu...

Elencu: Ehe! Tu să fii sănătos, de cînd s-o sculat derectorul şi-o vinit la noi!

Bîrzoi: O vinit la noi?

Elencu: La şăpti de dimineaţă!... Şi-o plecat cu Chiriţa la lecţia de călărie, la manejărie... Că s-o-nţeles aseară cu Chiriţa, cînd o fost la masă la noi, să meargă amîndoi la călărit...

Bîrzoi: Ce i-o mai fi venit şi cu călăritul ăsta, acum?

Elencu: Dac-aşa-i moda la Pariz... Toate cucoanele trebuie să fie armazoance...

Bîrzoi: Fi-le-ar moda să le fie-n nas. Auzi dumneata! Ditai pravila, călare de-a-ndaratelea prin Botşani!... Şi, de cînd m-o făcut ispravnic, nu mai pot nici măcar să-i zic ceva... „Eu te-am făcut, eu te desfac", zice... Parcă leaşinul nu mi-era de ajuns!

Charles *(apare din casă. E în costum de vară cu aceleaşi pretenţii de eleganţă şi coupă modernă)*: *Bonjour madame!*

Elencu: *Bonjour... bonjour...* Da' ci te-ai sculat cu noaptea-n cap, mesiè Şarlă! Nu-i nici zece.

Charles *(coborînd)*: Cum? Astăzi cînd avem logodn, toate lume trebui s-a fii sculat de dimineaţ...

Bîrzoi: Numai ginerele doarme pe ceea parte...

Charles *(ajungînd lîngă Bîrzoi)*: *Bonjour monsier l'ispravnic... Ça va bien?... Vous avez bien dormi?*

Bîrzoi: Ce să mai dorm acuma, că mă duc la isprăvnicie... *(Se uită după soare.)* Uite!... Zăce şi douăzăci şi cinci. *(Explicativ lui Charles.) Je...* canţiler! *(Face gestul că se duce.) Il faut que...* na... na...na...

Charles: *Bon travail alors... monsier l'ispravnic...*

Bîrzoi *(lui Elencu)*: Eu mă duc, Elencule... Nu mai aştept copiii. Cînd or veni, să vie sănătoşi, şi dacă aveţi ceva cu mine, îmi trimiteţi vorbă... La bună vedere. *(Lui Charles.) Bon nuit... (Pleacă. Se întoarce din drum.)* Uite că uitam...

Vezi de aveţi grijă cînd s-o întoarce Chiriţa de la menaj cu derectorul, să-l cinstiţi cum se cuvine... şi să vă luaţi cu binişorul pe lîngă el... că isprăvnicia nu merge chiar aşa pi roate... Că nu-s decît şasă luni de cînd îs ispravnic eu !

ELENCU: Bine... bine...

BÎRZOI *(pleacă. Face cîţiva paşi. Se întoarce iarăşi din drum)*: Aţi trimis vorbă la părintele Enachi, să vie deseară pentru logodnă?

ELENCU: Da, da, am trimes ! Am trimes de ieri... N-ai nici o grijă... Toate-s gata... Şi mîncări, şi băuturi, şi prăjituri, şi lăutari... Tăt. Că deşi nu-i logodna mè, nepotu-i tot a meu...

BÎRZOI: Biiinee... Să nu v-aud p-ormă că aceea nu-i, că pe cealaltă aţi uitat-o. Şi lui părintele Enachi nu strică să-i mai trimiteţi vorbă o dată. Că-i bătrîn şi i s-o slăbit ţinerea de minte... şi e şi surd ca un sac de ovăz.

ELENCU: Bine, bine...

BÎRZOI *(pleacă. Se întoarce iarăşi din drum)*: Elencule ! Ia vezi tu, ti rog, cît îi ceasul din casă, exact?

CHARLES *(care s-a aşezat între timp pe un fotoliu în grădină, curăţindu-şi atent unghiile cu un briceag, scoate ceasul şi se uită)*: Este unsprezece fara un sfert...

BÎRZOI *(uitîndu-se după soare)*: A meu merge înainte ! E unsprezece fix. *(Iese. Jandarmul de la poartă îl salută respectuos.)*

GULIŢĂ *(apare venind din casă)*: Vreau şi eu şărbet... şi nu vrea să-mi deie...

ELENCU *(către interior, Chiralinei)*: Dă-i, dă-i că azi e ginere...

GULIŢĂ: Şi de ce să nu fiu? Ce? Nu-s om în toată firea? Merg pe optsprezece ani... Şi chiar Luluţa mi-o spus că Neculai al pitarului Iordachi o rămas văduv la cincisprezece ani şi cu copil mic.

(Chiralina îi aduce şerbet şi linguriţa vîrîtă în pahar.)

CHARLES *(din grădină)*: *Bonjour Gulisà...*

GULIŢĂ *(cu gura plină)*: Bună dimineaţa, mesiè Şarlă...

CHARLES: *Comment allez-vous?*

GULIŢĂ *(arată linguriţa)*: Di vişini...

CHARLES: *Vous avez passé une bonne nuit?*

GULIŢĂ: Nu. M-o mîncat puricii... *J'ai mangé* de pureci *toute la nuit...*

CHARLES *(se strîmbă)*: Phui ! *Vous avez mangé des poux?*

GULIŢĂ: Peste cincizeci... Graşi şi mari, uite pe-atîta...

CHARLES *(se strîmbă mai rău)*: Nu mai spun la mine un aşa ceva... Şi ai placut la dumneata se manînci pe ei?

GULIŢĂ: Păi, nu i-am mîncat eu pe ei... Ei m-o mîncat pi mini. Ci dracului, că nu-s dulău ! *(Rîde.)* Nu mai înţelege nici ăsta franţuzeşte, acuma...

CHARLES: *Aa! Bon... bon...*

(La grilaj, în dreptul porţii, apare Chiriţa în costum de amazoană însoţită de Leonaş, care şi-a lăsat barbă şi musteţi părînd astfel mult mai în vîrstă. Amîndoi duc caii de dîrlogi, sau eventual descalecă la poartă, dacă interpreţii se pot ţine cumsecade călare. Jandarmul o salută şi deschide poarta... Apoi ia caii din mîna celor doi şi aşteaptă.)

CHIRIŢA *(ţipă)*: Neculai ! Dumitre... Treci de luaţi caii şi duceţi-i la grajd pe poarta de din dos.

UN ARGAT *(vine din fund, stînga, în fugă)*: Da, cucoană... *(Ia caii din mîna jandarmului şi dispare cu ei pe uliţă, în direcţia atenanselor.)*

GULIŢĂ: Aăăă !... Mamaia o călărit pi jos.

CHIRIŢA *(lui Leonaş care a rămas mai pe urmă)*: Poftim... domnule derector... să luăm un pahar cu apă rece şi-o dulceaţă.

LEONAŞ: *Merçi, chère madame,* dar trebuie să mă duc la isprăvnicie...

CHIRIŢA: Las-o-ncolo de isprăvnicie, că te-oi tot duce. Şi apoi, nu-i Grigori acolo? Ce-o să mai inspectezi... Că el e mînă de fier. Şi e o regulăăă...

LEONAŞ: Nu mă îndoiesc, totuşi... *(Lui Elencu.) Bonjour madame.*

ELENCU: Bună dimineaţa, domnule director. *(Aparte.)* Şi aista-i franţuzit... *(Intră în casă.)*

LEONAŞ *(lui Charles care s-a sculat în picioare)*: *Bonjour monsieur!*

CHARLES: *Madame... Monsieur!* *(Se înclină.)* *Vous avez fait une belle promenade, madame?*

CHIRIȚA: *Très belă... Mèsie lă directeur est un chavalier d'autrefois...* Parcă l-o făcut maică-sa cu cal cu tăt.

GULIȚĂ: Mamaie!... Mă lași și pe mine să călăresc pe calul matali?

CHIRIȚA: Cum nu! Ca să te logodești deseară cocoșat...

GULIȚĂ: Dar ce? Eu nu știu călări? Și-n orice caz eu nu călăresc pi jos ca matali... Lasă-mă numai prin curte, macar...

CHIRIȚA: Nu se poate. Tu vezi-ți de Luluța ta!

GULIȚĂ: Păi dacă nu s-o sculat...

(Leonaș la auzul numelui tresare.)

CHIRIȚA: Nu s-o sculat pînă acuma? Tocmai azi... *(Lui Leonaș.)* Ia mata loc, ti rog...

LEONAȘ *(se așază)*: Mulțumesc.

CHIRIȚA *(strigă)*: Chiralino, adă două dulcețe cu apă proaspătă.

LEONAȘ: N-aș vrea să vă deranjez... Tocmai cînd știu c-aveți atîta treabă cu logodna de deseară...

CHIRIȚA: Dar parcă mare lucru o fost de făcut?... Că știi, o facem numai așa, între noi ai casei... Ginerii, cumnată-mea, noi și cîțiva prieteni mai de-aproape, din tîrg... Da'la toamnă, cînd facem nunta, o facem să se ducă pomina... că atîta băiet avem.

LEONAȘ: Să vă trăiască...

CHIRIȚA: Mersi...

(Se aude zgomot de trîntit și spart.)

GULIȚĂ: Mi se pare că s-o sculat Luluța... *(Dispare repede în interior.)* O aud că sparge ceva... Iară i-o venit istericalele...

CHARLES *(văzînd pe Chirița că vrea să se ducă)*: *Permettez madame...* Eu ma înseleg totdeauna bine cu *mademoiselle Lulusà...* chind este nervos... *(O oprește cu un gest și se duce el în casă.)*

CHIRIȚA *(lui Leonaș)*: Nepoțica aiasta a mè îi tare nervoasă... Cum nu i-a intrat ceva în voie, o apucă nevricalele. Am chemat și doftorul...

LEONAȘ *(interesat)*: Și ce-o spus?

CHIRIȚA: Că nu-i nimic care să ne îngrijoreze... Și că singurul leac e s-o lăsăm așa în legea ei... să-i facem toate gusturile... Și, slavă Domnului, i le facem.

LEONAȘ: Desigur că și logodna asta e tot un gust de-al ei... că „barbatul“ mi se pare cam... copilăros.

CHIRIȚA: Fiindcă o fost prea răsfățat... Singurul băiet între două fete, vezi și mata. Dar cu vîrsta, o să se schimbe el, din ce în ce...

LEONAȘ: Și nepoțica îl iubește mult?

CHIRIȚA: Hm!... Pre mult nu se dă în vînt pentru el... C-o avut și ea un foc la inimioară, înțelegi mata...

LEONAȘ: Daa?

CHIRIȚA: O scos-o din minți un marțafoi de prin Ieși... de era cît pe ce să fugă cu el în lume... s-o dus însă numai pînă la Copou.

LEONAȘ: Păi, dacă nu-l iubește pe băiat, de ce-o mărităţi cu el?

CHIRIȚA: Fiindcă o iubește băietul... Și-apoi, să spun drept, fata are zestre frumușică, pre frumușică chiar... Și de... ca epitroapă a ei m-am gîndit să i-o pui la loc sigur... Că și băietul are... Da'cînd ai, e bine să mai ai.

LEONAȘ: Sigur! Să tot ai...

CHIRIȚA: Păi nu?... Că bogăția e soră bună cu averea. Și unde-s doi...

LEONAȘ: Totuși, eu cred că amîndoi sînt prea tineri unul pentru altul...

CHIRIȚA: De-aia îi și logodesc acuma înainte de plecarea mea la Pariz. Tineri amîndoi, singuri în casă... cel puțin să-i știu logodiți... că dac-o fi să mînînce mierea înainte, să știu, vorba ceea, c-au mîncat-o din borcanul lor... *(Leonaș o privește lung.)* Ci te uiți, mata, așa la mini?

LEONAȘ: Nu-mi vine să cred că mata ai fete măritate, baiat de însurat. Mîine, poimîine, nepoți...

CHIRIȚA: Nepoții s-o și pornit pi drum... nu fie di diochi. Și amîndouă fetele deodată.

LEONAȘ: De necrezut...

CHIRIȚA *(flatată)*: Acum, drept îi că m-am măritat și tinerică di tăt. Socotește și mata... băietul meu cel mare, care mi-o murit de mic, ar fi avut acuma, dacă trăia, 24 de ani... Eu am 33. Prin urmare, cîţi ani aveam eu cînd m-am măritat?

Leonaş: Şapte ani în cap.

Chiriţa *(cu un surîs)*: Bun! Şi mai pune acum şi zece ani pe care orice femeie îi are puşi la puşculiţă, face şaisprezăce ani... Adică tocmai cît am avut...

Leonaş: Cît Luluţa...

Chiriţa: Luluţa are optsprezăce...

Leonaş *(care se gîndeşte retrospectiv)*: Cît Luluţa acum doi ani...

Chiralina *(aduce dulceţile)*: Cucoană, ti roagă cucoana Elencu să vii răpide pînă la bucătărie...

Chiriţa: Dar ce s-o întîmplat?

Chiralina: O aruncat conaşul Guliţă motanul în coca de cozonaci...

Chiriţa: Valeu! Dar ce-o-nnebunit?

Chiralina: S-o necăjit rău pe duduca Luluţa, că nu ştiu ce i-o făcut şi de necaz i-o abătut pe motan...

Chiriţa: Ti rog să mă scuzariseşti o minută, domnu'derector! Dar vezi şi mata...

Leonaş: Vai de mine... Dealtfel trebuie să mă duc şi eu... Mă aşteaptă conul Grigori la isprăvnicie.

Chiralina: Mata ti duci la isprăvnicie?

Leonaş: Da.

Chiralina: Dacă nu-i cu suparare, ţi-oi da matale să-i duci boierului o linguriţă de şărbet, că vrea să tratarisească pe un pantalonat care-o venit de la Ieşi să-l cerceteze... Înţelegi mata! ca să-l îndulcească...

Chiriţa: Cum o să facă domnu'derector una ca aiasta, fimeie, hăi?

Chiralina: Păi ce i-a cădè nasul? Şi n-am pe cine trimite altcineva că toate slugile celelalte sînt la treabă...

Chiriţa: Taci, buhnă, că mă faci de rîs... Uş! din faţa mè. *(Chiralina pleacă.)* Iertaţi de vorbă proastă.

Leonaş: Nu-i nimica, coană Chiriţă... Aşa-s slugile.

Chiriţa: Să nu uiţi să vii la masă cu ispravnicul.

Leonaş: Nu, nu, cu toată plăcerea...

Vocea lui **Elencu**: Chiriţo!...

Chiriţa: Viu... Viu... *(Urcă în casă)*.

(Leonaş rămas singur se uită cu precauţiune împrejur, apoi ia o pietricică şi o aruncă în fereastra din stînga cerdacului.)

Luluţa *(ridică storul şi deschide geamul)*: Leonaş!...

Leonaş *(îi face semn să tacă)*: Ssssttt!...

Luluţa: Stai că viu jos... *(Dispare de la geam şi coboară din cerdac în grădină.)* Nici nu pot să te văd cu musteţile şi cu barba asta.

Leonaş: Pentru tine le-am lăsat să crească, Luluţa mè... Ca să pot veni aice nestingherit şi să te iau.

Luluţa: Ai pregătit tot?

Leonaş: Tot!... Cum se-nnoptează, te aştept cu trăsura la portiţa din dosul curţii...

Luluţa: Ah! De s-ar înnopta mai repede...

Leonaş: La prînz m-o poftit „Vidma“ la masă... Da'vezi, ţine-ţi firea... că aseară la masă era cît pe ce să mă dai de gol.

Luluţa: Toată noaptea n-am dormit...

Leonaş: Şi eu toată noaptea te-am visat...

Luluţa: Leonaş!... Nu mai pot fără tine.

Leonaş: Luluţa mè... De acuma s-o sfîrşit cu toate... Mîine dimineaţă sîntem la Ieşi, că am luat măsuri să avem peste tot cai de poştă buni şi pînă să prindă scorpia de veste, ne-om şi cununat...

Luluţa: Azi-dimineaţă iar am spart...

Leonaş: Ce?

Luluţa: Minavetul lui Guliţă... Am dat cu satîrul în el, pînă l-am făcut musaca de vinete...

Leonaş: Bravo!

Luluţa: La prînz sparg paharele cele bune de cleştar, c-o spus că le scoate pentru logodnă şi seara, înainte să plecăm, sparg oglinda din odaia Chiriţei... Să-i meargă şăpti ani rău...

Leonaş: Aşa să faci...

(Guliţă apare la fereastra deschisă şi începe să spioneze pe cei doi, văzut numai de public.)

Luluţa: Acuma du-te, că tot mi-i frică să nu te recunoască cineva...

(Guliţă ciuleşte urechile.)

Leonaş: La revedere...

Luluţa: Ah! Dac-ai şti cît sînt de zăpăcită... La care portiţă ai spus că mă aştepţi cu trăsura desearǎ?

LEONAŞ: La portiţa mică, din dosul curţii... (*Arată.*) Cea care dă în Ulicioara plopilor...

LULUŢA: Ştiu... ştiu... Ah! De m-aş vedea odată în trăsură...

LEONAŞ: Mult o fost, puţin o rămas...

LULUŢA: Pe deseară...

LEONAŞ: Pe deseară... (*O sărută repede.*)

LULUŢA: Leonaş!...

GULIŢĂ (*la auzul numelui sare pe fereastră ca un paraleu...*): Domnule! Cer duel!

LULUŢA (*surprinsă*): Na, Guliţă...

LEONAŞ (*dezagreabil surprins de întorsătura lucrurilor*): Duel! Pentru ce?

GULIŢĂ: Fiindcă ai sărutat pe logodnica mè...

LULUŢA: Şi ce te priveşte pe tine?

GULIŢĂ: Cum ce mă priveşte? Eşti logodnica mè.

LULUŢA: Nu sînt încă.

LEONAŞ (*Luluţei*): Fii liniştită, Luluţă...

GULIŢĂ (*lui Leonaş*): Şi ştiu şi cine eşti... Am auzit...

LEONAŞ: Atît mai bine, că nu mai e nevoie să mă prezint...

GULIŢĂ: Cer duel...

LEONAŞ (*nedîndu-i importanţă*): Nu mă ştiu bate...

GULIŢĂ: Dar musteţi şi barbă ştii să-ţi laşi, ca să vii să furi nevestele oamenilor!... Ai să-mi dai socoteală! (*Începe să zbiere.*) Ai să-mi dai socoteală, auzi? Ai să-mi dai socoteală... (*Vrea să se repeadă la el.*) Ai să plăteşti minavetul.

CHIRIŢA (*apare în capul scărilor, urmată de Elencu şi de Chiralina*): Dar ce e? Ce s-o întîmplat, Guliţa mamei?

GULIŢĂ (*fioros*): Cer duel!

CHIRIŢA: Cu cine?

GULIŢĂ: Cu aista. Cu Leonaş...

CHIRIŢA: Cu cine? (*Coboară spre Leonaş.*)

GULIŢĂ: Cu Leonaş... care o venit să-mi fure logodnica... Deseară cu trăsura... la portiţa dinspre Ulicioara cu plopi...

CHIRIŢA: Leonaş? (*Nu e încă dumerită.*)

LEONAŞ: Da... Eu sînt.

CHIRIŢA (*se va înfuria treptat*): Va să zică aşa ne-o fost vorba, kir Leonaş?... (*Către Chiralina.*) Adu-mi cortelul. (*Chiralina iese.*) Va să zică, dumneata erai derectorul de la Departament.

LEONAŞ: Da, eu sînt.

CHIRIŢA (*arătînd pe Luluţa*): Şi asta ţi-era isprăvnicia pe care ai venit s-o inspectezi?

LEONAŞ: Una-i isprăvnicia şi alta-i Luluţa.

CHIRIŢA: Ei bine, lipseşte imediat din faţa mè, că mătur curtea cu tine acuma... de rămîne cheală...

LEONAŞ: Cucoană Chiriţă... te rog...

CHIRIŢA: Să nu mă rogi nimic... Ieşi afară din casa mè... Ieşi afară din curtea mè... că de nu... pun jăndarii să te lege de coada calului şi-ţi dau drumul pînă la Ieşi... Cu ardei iute frecat sub coadă...

LEONAŞ: Fiind în casa dumneatale, nu înţeleg să răspund la aceste insulte... Ne vom mai întîlni, însă... (*Vrea să plece.*)

LULUŢA: Leonaş! Nu pleca... nu mă lăsa singură.

LEONAŞ: N-ai grijă, Luluţă... ai încredere în mine... (*Se îndreaptă spre ieşire.*) Fără bună ziua, cucoană!...

GULIŢĂ: Să nu plece! Cer duel!

CHIRIŢA: Ba ducă-se de unde o venit... şi să mai vie cînd l-oi pofti eu... (*Luluţei.*) Şi pe dumneata, chera mè, te aranjarisesc eu şi pe dumneata... Pui de şarpe.

(*Luluţa plînge şi începe să urce scările cerdacului.*)

GULIŢĂ (*după Leonaş care pleacă*): Cer duel! Cer duel! Mi-o pupat logodnica... Cer duel... (*Ia o piatră şi azvîrle.*)

CHIRALINA: Am adus cortelul. (*Vine cu el şi-l dă Chiriţei.*)

CHIRIŢA (*îi dă cu cortelul în cap*): Du-te dracului cu el cu tot... Acu' mi-l aduci?

GULIŢĂ (*după ea*): Luluţă... Nu plînge... Ti rog.

CHARLES (*apare în capul scării*): *Que est, ce qu il y a?*

CHIRIŢA: *Il y a* că dumneata mai lipseai acuma...

LULUŢA: *Oh! Monsieur Charles, je suis tellement malheureuse...* (*A ajuns lîngă el şi-i cade la piept.*)

GULIŢĂ: *Moa zosi, mesiè Şarlă... je suis un malheur.* (*Îi cade la piept în partea cealaltă.*)

CHARLES: *Voyons... mes enfants... Soyez sages...* (*Pleacă cu ei în interior.*)

CHIRIȚA: Văzuși, soro?... Tot mi se părea mie că-l cunosc de undeva.

ELENCU: Și Grigori care spunea să-l primim cu toată cinstea și să ne luăm cu binișorul pe lîngă el... Aferim... primire...

CHIRIȚA: Parcă ce-o să-i facă lui Grigori la isprăvnicie? Să inspecteze cît o pofti... Grigori îi om cinstit și își vede di traba lui... Și-apoi nici nu se pricepe la nimic, ca să poată strica ceva...

ELENCU: Grigori spunea că treburile nu prea sînt în regulă...

CHIRIȚA: Să dovedească... derectorul!... Să vedem dovezile... *(Are un gînd.)* Iiiii, nici nu mai aștept pînă deseară cu logodna... O facem acu' la prînz... Să trimiteți vorbă lui popa Enachi să vie să le schimbe inelele... Odată logodită cred că i-a veni mințile la cap...

ELENCU: Și de cozonaci ce facem? Cînd frămîntăm alții? Că-n aiștia s-o înecat motanul în cocă...

CHIRIȚA: Nu-i nimic... O să miorlăie musafirii cînd or mînca. Aoleu! trimite vorbă și la musafiri... să vie la masă la prînz... și la lăutari. Adică dă-i încolo de musafiri... Nu-i mai chema diloc.

ELENCU: Bine, bine... Am eu grijă de toate. Tu vezi oleacă de copii să nu-i logodim așa bosumflați... *(Trece spre fund, stînga, strigînd.)* Neculai... Marine... Gheorghe... Dumitrache... *(A ieșit.)*

(Se aud clopoței pe uliță și la poartă se opresc două trăsuri încărcate de coșuri, oale și pachete. Vizitii sar jos de pe capră și încep să descarce bagajele. Din prima trăsură coboară Aristița și Cociurlă... Din cea de a doua Calipsița și Brustur... Toți patru au aerul oamenilor mulțumiți care au venit pentru petrecere. Chirița ți vede și le iese veselă înainte.)

COCIURLĂ: Bucuroși de oaspeți?

CHIRIȚA: Bucuroși... bucuroși... Bine ați venit!

ARISTIȚA: Bun găsitul, mamaie! *(Îi sărută mîna. Chirița o sărută pe amîndoi obrajii.)*

CALIPSIȚA: Mamaie dragă! *(Același joc.)*

COCIURLĂ: *Je vu salu,* mamă soacră... *(O salută militărește apoi îi sărută mîna. Chirița îl sărută pe frunte.)*

CHIRIȚA: Măi, măi, da'ce-ați cărat acolo?

ARISTIȚA: Ia, am adus și noi cîte ceva de pe la țară... cozonaci, ouă proaspete... unt topit...

COCIURLĂ: Un purcel, doi de lapte...

CALIPSIȚA: O pulpă de vițel...

ARISTIȚA: Niște miere... vreo cîteva borcănașe de dulceață...

CALIPSIȚA: O burdușică cu brînză...

COCIURLĂ: O damigeană cu rachiu...

ARISTIȚA: Smeurată...

CALIPSIȚA: Caisată...

COCIURLĂ: Vișinată...

BRUSTUR *(care a rămas pe drum, intrînd cu un miel la subțioară)*: Și-un miel din oile de la mama! *(Sărută mîna Chiriței. Chirița îl sărută pe frunte.)*

CHIRIȚA: Poftiți... poftiți sus... să vă scuturați... să vă răcoriți...

COCIURLĂ: Las'că ne-am răcorit de curge apa de pi noi...

BRUSTUR: Șăpti hanuri în drum... Șăpti feluri de rachiu pi gît...

(Pornesc cu toții să intre-n casă... Vizitii vin cu bagajele după ei.)

CHIRIȚA *(cu o privire luminoasă și maternelă spre pîntecul Aristiței)*: E! Ce se aude?... Cum stăm?

ARISTIȚA *(plecînd ochii)*: O mișcat ieri...

BRUSTUR *(mîndru)*: Și-al nostru săptămîna trecută, că-i mai vioi. Îmi seamănă mie.

CALIPSIȚA *(lui Brustur)*: Gheorghiță... da' ce faci? Mergi cu mielul în casă?

BRUSTUR: Îl duc să-i arăt sofrageria... ca să se obișnuiască cu ea...

CHIRIȚA: Miel în iulie, n-am mai pomenit pînă acuma...

BRUSTUR: Păi, am o singură oaie care fată și vara... A mai bătrînă din toate... *(Dă mielul Chiralinei care a apărut între timp, atrasă de zgomot.)* Du-l, luminato, la pîrcălăbie să-l spînzure... *(Gest spre atenanse.)*

(Chiralina trece în fund, cu mielul. Ceilalți intră cu toți în casă. O clipă scena goală... În timpul acesta vizitiii cară bagajele sus, apoi se urcă pe capra trăsurilor și trag, pe uliță, la grajduri...)

BÎRZOI *(intră din fund, încălzit și supărat. Se întîlnește cu Chiralina, care vine din stînga plîngînd)*: Ce plîngi, fă? Ce ți s-o-ntîmplat?

Chiralina: Ralița mè... Nu știu ce are c-o-nceput să se vaiete de răsună casa...

Bîrzoi: Ai descîntat-o?

Chiralina: Da! Dar mi-e să n-o fi încîntat-o înainte cineva...

Bîrzoi: Cucoana o venit de la călărit cu derectorul?

Chiralina: Oho! L-o și dat afară din curte, de-un ceas! Cu cortelul!

Bîrzoi: Ce-o făcut? *(Înlemnește.)*

Chiralina: Lasă că ți-a spune, cucoana... Și-o venit și cucoanele cele tinere, de la țară... Sînt cu toții în casă...

Bîrzoi *(trece în casă, nedumerit)*: Ce-o mai fi și aiasta? Și toată noaptea mi s-o bătut ochiul stîng, a supărare... *(Iese.)*

Ion *(intră din fund. E îmbrăcat într-o uniformă de aprod al isprăvniciei. Și-a luat un aer important și oficial.)*: Dar ce dai apă la șoareci, madamo?... Te-o judecat vre-oleacă, stăpînica?

Chiralina: Nu!... Mi-o dat ea cu cortelul în cap, dar nu plîng de-aia... Mi-i copchila bolnavă... și plînge... și se vaietă... și nu știu ce are, că nu vrea să spuie...

Ion: Ai descîntat-o?

Chiralina: Am descîntat-o aseară... Dar mă duc s-o mai descînt o dată... Dar tu ce faci? Noi dăm în brînci de treabă și tu tai frunză cîinilor la isprăvnicie.

Ion: Păi ce, eu îs slugă ca voi?

Chiralina: Mare scofală! Odăieș!... Închide ușa, deschide ușa...

Ion: Da, dar ușa ispravnicului. Și eu, pe cît judec așa cu mintea mea de om luminat, cred că slujba aiasta, o s-ajungă slujbă mare cu timpul... O să fie mai bine să te afli la ușa celor mari, decît îndărătul ei... *(Scoate o țigară mototolită și-o pune în gură.)* Dă-mi un chibrit...

Chiralina: N-am...

Ion *(scoate chibriturile)*: Lasă că am eu... Ia te uită... S-o dus timpul amnarului... Hîști și gata! *(Aprinde pe talpă.)*

(La poartă, jandarmul oprește pe cineva care vrea să intre-n curte.)

Chiralina: Nu te-o prinde el boierul o dată, cu curcanul. Să vedem, te mai fasolești așa? *(Iese, fund, stînga.)*

Ion *(observă discuția de la poartă. Pe un ton de sus)*: Ce e, mă, acolo?

Leonaș *(îmbrăcat într-un costum de birjar, răpănos și cu o biciușcă în mînă)*: Uite, logofete Ioane, nu mă lasă dumnealui, ista, să intru...

Ion: Da'ce poftești dumneata?

Leonaș: Am trebuință la cuconul ispravnic... L-am căutat la isprăvnicie și mi-o spus că s-o dus acasă.

Ion: Vino-ncoace... *(Jandarmul îi dă drumul.)* Dă-i drumul, mă leat!

Leonaș *(vine în planul I, centru)*: Cu plecăciune, logofete Ioane... *(Se descoperă.)*

Ion: Pune-ți pălăria-n cap... că nu sînt mort să stai cu capul gol la mine... *(Leonaș se acoperă.)* Ce e vorba?

Leonaș: Am venit să mă jăluiesc...

Ion: Bine-ai făcut... Că boierul e om drept.

Leonaș: Știu... că de-aia am și venit.

Ion: Nimeni n-o cascat gura, ca el să nu-i facă dreptate. Chiar dacă n-o avut...

Leonaș: Știu... știu...

Ion: Da'ploconul unde e?

Leonaș: Care plocon?

Ion: Păi ce? Tu vii să ți se facă dreptate fără plocon? Păi, dreptate e asta?

Leonaș: N-am știut, pacatele mele, că boierului îi plac plocoanele...

Ion: Dacă n-ai știut... află acuma... Haiti! Cară-te! Boierul are treabă... că logodește băietul azi... N-are timp de tine..

Leonaș: Da'bine, logofete Ioane... Unde să rostesc eu acuma de plocon... Că de! Din toată sărăcia, tot aș putè și eu face...

Ion: N-ai nimic, nimic? Nici hîrzob de păstrăvi... nici caș dulce... nici vreo căpățînă de zahăr... acu' pe vremea dulceților?

Leonaș: N-am nimica, pacatele mele, că nu-s bacan... Sînt brișcar...

Ion *(la ureche)*: Da'bănuți, ai ceva? Zimțuiți?

LEONAŞ: Aiasta se mai găseşte...

ION: Scoate o carboavă.

LEONAŞ: Şi să i-o dau ispravnicului?

ION: Cum ai să-i dai, măi omule, ditai ispravnicului o carboavă... Ce eşti pe ceea lume?

LEONAŞ: Păi, atuncea cum să fac?

ION: Stai niţel, să vezi... Şi dă-te mai aşa, să nu te bage de seamă cineva... *(Îl dă în stînga mai dosit. Apoi se duce-n fund şi vine c-un curcan.)* Vezi tu curcanul ista?

LEONAŞ: Văd...

ION: Dai o carboavă pe el... şi pe urmă îl duci plocon boierului. Curcani primeşte... că aista-i pasăre oficială...

LEONAŞ: Aşă?

ION: Cu azi, l-am vîndut de cincizeci şi şapte de ori pînă acuma...

LEONAŞ: Cum l-ai vîndut de cincizeci şi şapte de ori?

ION: Prost eşti, mă... Păi, crezi că numai tu ai venit fără plocon, pînă acuma?... Nu-nţelegi? Boierul îl trimite la curtea de păsări, cînd i-l aduce... şi eu îl iau îndărăt cînd se prezantă ocazia... Şi s-o şi-nvăţat al dracului, de nu mai cirîie diloc prin canţilerii...

LEONAŞ: Va să zică curcanul ista ţine pînă acuma... cincizeci şi şapte de carboave... *(Socotind)* Şase sute nouăzeci şi şase de lei?

ION: În capăt.

LEONAŞ: Bună moşie!

ION: Şi n-o ari, n-o sameni, nu te bate grindina, nu te arde seceta... n-ai nevoie să-i scoţi moaştele Sfintei pentru ploaie... Îi dai, acolo, trei grăunţe de păpuşoi pe zi...

LEONAŞ: Atunci să-l iau... Uite carboava. *(Scoate din pungă o carboavă şi i-o dă.)*

ION: Uite ploconul! *(Îi dă curcanul.)* Mă duc să-i spun ispravnicului să te primească.

LEONAŞ *(rămîne o clipă singur ţinînd curcanul sub braţ)*: Zi aşa? De aiştia mi-ai fost, cucoane ispravnice? *(Luluţa coboară scările. E amărîtă.)* Luluţă! *(Luluţa tresare speriată.)* Nu te spăria... Eu sînt... Leonaş!

LULUŢA *(gata să dea un ţipăt, se opreşte uluită cu mîna la gură)*: Leonaş!

LEONAŞ: Ssssttt! Ascultă... Am venit să-ţi spun că diseară să nu mai vii la portiţa de din dos. Sări pe geamul dinspre uliţa mare. Eu îs acolo cu trăsura.

LULUŢA: O pus să mă păzească din toate părţile.

LEONAŞ: De acolo n-o să te vadă nimeni cînd fugi.

LULUŢA: A! Stai... S-o schimbat tot... Ne logodeşte acuma, la prînz... O trimes după popă...

LEONAŞ: La prînz? *(E contrariat o clipă.)* N-i nimica... Fii liniştită şi aşteaptă... Ştiu eu ce-am să fac...

LULUŢA: Dar ce e cu curcanul ista?

LEONAŞ: E dovada mè că cuconul Grigori nu-i un ispravnic cinstit.

LULUŢA: Aiasta nu se poate.

LEONAŞ: Dacă-ţi spun. Îl am în mînă acum... *(Ion şi Bîrzoi apar în capul scării.)* Fugi că vin.

GULIŢĂ *(dă buzna peste tat-su şi peste Ion şi strigă din capul scării)*: Luluţă, unde eşti!?

LULUŢA: Aici, aici... vin... *(Urcă scara, încrucişîndu-se cu Bîrzoi şi Ion care coboară.)*

BÎRZOI: Te strigă sultanul, Luluţă...

LULUŢA *(trecînd)*: Am auzit. *(Aparte.)* Dar ce-am să-i mai turtesc eu fesul... *(Iese.)*

BÎRZOI *(lui Ion)*: Unde-i jăluitorul?

ION: Iacătă-l, cucoane.

LEONAŞ: Eu sînt, măria-ta...

BÎRZOI: Şi ce vrei?

LEONAŞ: Am venit să mă jăluiesc...

BÎRZOI: Dar cine eşti dumneata?

LEONAŞ: Eu sînt Cujbă, brişcarul...

BÎRZOI: Acela vestitul, din Ieşi?

LEONAŞ: Am fost şi vestit... Dar acuma mi s-o dus faima... Au ieşit alte neamuri de trăsuri, de cele care dau cu fundul de pămînt... Alţi vezetei... Moscali... de ceia cu cap de muiere şi fustă di catifè...

BÎRZOI: Bine, bine. Şi care-i păsul dumitale?

Leonaş: Este că m-o tocmit acuma două zile un boier din Ieşi, să-l aduc aici... Zicea că e derector mare peste isprăvnicii...

Bîrzoi: Derector?... Unu aşa, cu bărbuţă şi cu musteţe ca mătasa di popşoi?

Leonaş: Aşa, aşa!... Şi de două zile de cînd l-am adus, m-o lasat la hanul unde-am tras şi nu mai pot să dau de urma lui. Tare mi-i frică să nu fi fost vreun coţcar...

Bîrzoi: Nici vorbă de aşa ceva. Îl cunosc, doară, eu. E derector cu patamale în regulă.

Leonaş: Şi de aceea venisem... să ti rog pe măria-ta să ai bunătate să-i grăieşti... că m-o lăsat aşa. Nici liber, nici ocupat. Şi fără un ban în teşcherea. Ieri am mîncat ovăz de la cai...

Bîrzoi: N-ai grijă, măi creştine. Boierul pe care l-ai adus, o să-ţi plătească. Du-te şi-l aşteaptă unde ţi-o spus. Umblă sănătos. *(Urcă îndărăt pe scări.)*

Ion *(după ce iese Bîrzoi)*: Acu' dă curcanul încoace.

Leonaş: Păi, nu mi l-o cerut...

Ion: Da'cum ai fi vrînd să-ţi ceară, ditai ispravnicul, o mortăciune de curcan... Aiasta-i slujba mè, că de-aia m-o luat la isprăvnicie...

(Chiralina a intrat din fund, stînga, şi a auzit ultima replică.)

Leonaş: Aaa! Aşa-i înţelegerea? ...Vra să zică nu e de vină ispravnicul!... Bine că m-am luminat! Poftim atunci şi să-l stăpîneşti sănătos. Plecăciune. *(Iese prin fund.)*

Chiralina: Să te ştie boierul că iei curcanii pe seama lui, te-ar spînzura...

Ion *(Chiralinei)*: Nu cîrîi... că acu' te uşui... *(Curcanului.)* Hai, logofete, la coteţ, că pi ziua de azi ţi-ai făcut datoria. *(Iese cu curcanul.)*

Luluţa *(coboară cu Guliţă)*: Degeaba te ţii după mine... că nu plec nicăieri...

Guliţă: Paza bună păzeşte primejdia ră!

Luluţa *(ia o hotărîre)*: Dar de ce vrei tu să te-nsori cu orice chip cu mine?

Guliţă *(ezită)*: Dar ce, parcă eu vreau? Mamaia...

Luluţa: Păi, atunci de ce nu-i spui că tu nu vrei?

Guliţă: Fiindcă vrau şi eu!

Luluţa: Dar eu nu te iubesc pi tini.

Guliţă: Parcă mamaia l-o iubit pi tataia cînd l-o luat? Şi, slavă Domnului, o trăit fericiţi...

Luluţa: Eu n-aş fi fericită, dacă m-aş mărita cu tine.

Guliţă: Di ce? Ce, eu nu-s băiet frumos... diştept... avut, de neam. Ştiu cînta şi la minavet...

Luluţa: Să mă ierţi că ţi l-am spart adineauri.

Guliţă: Păi, acela pe care l-ai spart, nu era al meu. Era al lui mesiè Şarlă.

Luluţa: Vaai! Săracul... O să-i spun lui Leonaş să-i cumpărăm altul, cum om ajunge la Ieşi...

Guliţă: Vezi? Vezi? Vezi că tot vrei să fugi cu Leonaş la Ieşi?

Luluţa: Dacă-l iubesc! N-o să plec azi, n-o să plec mîine... dar într-o zi tot o să plec... Şi eu nu vreau să te fac să suferi... Mie îmi place să văd toată lumea fericită în jurul meu... Şi nici nu vreau să-mi bat joc de tine. Fiindcă eşti băiat drăguţ şi mi-eşti foarte drag... Dar, altfel... Nu ca Leonaş. Leonaş, vezi tu... E aşa ca soarele... ca apa... ca lumina... ca bătaia inimii. El e vieaţa mè... e petecul meu de senin... pe care noaptea... cînd voi dormiţi cu toţii, mi se aprind toate stelele visului... *(Un timp, Guliţă pleacă ochii.)* Eu, în locul tău, m-aş ruga de moş Grigore să mă lase să merg cu mamaia la Pariz... Să văd lumea cea nouă... s-o pipăi... s-o cunosc... să învăţ carte... s-ajung om luminat... să se mîndrească cu mine, cînd m-oi întoarce, şi părinţii... şi rudele, şi ţara care e ruda noastră cea mai mare şi cea mai dragă. S-ajung aşa cum a ajuns unchiul Mihalachi, feciorul lui moş Ilie Kogălniceanu. Ce adică, el n-o fost zburdalnic ca şi tine? N-o cîntat poate şi el la minavet de-o-mpuiet urechile părinţilor? De ce s-ajungă el mai ceva decît tine?

Guliţă: Aiasta aşa-i...

Luluţa: Ce-ţi trebuie ţie să te-nsori de-acuma, cînd încă nu ştii ce e viaţa şi nu-i cunoşti toate tainele şi bucuriile?

Guliţă: Dar tu de ce să te măriţi? Ce, tu le cunoşti?

LULUȚA: Eu sînt fată... Și cu mine-i altceva... Noi fetele avem alt rost pe lume... Să ne măritam... să întemeiem familii și să vă facem pe voi. Noi n-avem nevoie să cunoaștem vieața dinainte, ca voi... Noi trebuie s-o începem lîngă cineva care ni-i drag... și care s-o cunoască și pentru noi. *(Îl ia de mînă, cu sinceritate.)* Zău, Guliță... Eu așa aș face. Ce frumos trebuie să fie la Pariz... N-ai auzit ce ne povestea *monsieur* Charles?

GULIȚĂ: Dar tataia n-a să vrè să mă lase în ruptul capului. El vrè să mă ție lîngă el. Să rămîn aici la moșie, cum o rămas și el după bunicul...

LULUȚA: Dac-ar vrè coana Chirița... o să vrè și moș Grigori...

GULIȚĂ: Mamaia vrè, dacă vreau eu...

LULUȚA: Și tu de ce nu vrei?

GULIȚĂ: Mi-i frică.

LULUȚA: Frică de ce?

GULIȚĂ: Că m-o pune aceia de-acolo să vorbesc franțuzește...

LULUȚA: O să meargă și *monsieur* Charles cu voi...

CHARLES *(a intrat din fund, pe replică)*: Unde se merg eu, ma rog...

LULUȚA: La Pariz... Cu coana Chirița și cu el.

CHARLES: Asta ar fi cel mai mare mulțumire al meu...

LULUȚA: Știi că i-am spus adevărul. Așa cum m-ai sfătuit mata...

CHARLES: Fote bine ai făcut... Și Gulisa sper ca a inseles...

GULIȚĂ: Vezi bini c-am înțeles... că doar aista-i cap, nu bostan. *(Își bate capul.)*

CHARLES: Am se vorbesc și eu cu *monsieur* Barzoi se te las se pleci...

LULUȚA: Tu nici nu mă iubești pe mine cu adevărat, Guliță... Ți se pare numai... Fiindcă ți s-o spus de la-nceput că trebuie să mă iubești... Fiindcă m-ai avut aici, sub ochii tăi... numai pe mine... Ia să vezi cînd o să cunoști și alte fete. Sînt atîtea la Pariz.

CHARLES: *Enormement!*

LULUȚA: Și toate frumoase și vesele și dulci... Mie, că sînt femeie și, cînd le văd în jurnalele de modă, îmi vine să le mînînc...

CHARLES: *Oui... Elles sont evidement à croquer...*

GULIȚĂ: Dar știu românește? Că eu franțuzește nu știu...

LULUȚA: Parcă pentru ca să te-nțelegi cu ele trebuie să știi franțuzește?

CHARLES: *On se comprend d'un clin d'oeil... L'amour n'a pas besoin de paroles...*

GULIȚĂ: Ci-o zis?

LULUȚA: Că dragostea n-are nevoie de cuvinte... Cînd iubești, te-nțelegi dintr-o privire.

GULIȚĂ *(care urmărește un gînd)*: Dă! Așa o fi!

LULUȚA: Și la anul, cînd te-i întoarce de vacanța mare... elegant... frumos... parizian... o să vii și la noi la masă... să ne povestești de toate minunățiile pe care le-ai văzut.

GULIȚĂ: La care „voi"?

LULUȚA: La mine și la Leonaș. Să vezi cum o să rîdem atunci, cînd ne-om aminti de logodna noastră de azi...

GULIȚĂ: Ba, mie, nu mi-i a rîde diloc...

LULUȚA: De ce, Guliță?

GULIȚĂ *(sincer și copilăros)*: Mi-i inima grè...

LULUȚA: Din cauza mea?

GULIȚĂ: Nu... Așă... Din nici o cauză. *(Fuge pe scări, ca să nu i se vadă lacrămile.)*

LULUȚA: Mi-i așa milă de el! Plînge, ai văzut?

CHARLES: *Oh! Soyez tranquille, Loulousa! À son âge... ça passera... Et tellement vite...* *(Pe un gînd al lui.)* *Tout passe... tout casse... tout lasse.* *(Același joc, ca de departe.)* *Moi aussi j'ai aimé... follement... éperdument...*

LULUȚA: *Toujours à dix huit ans?*

CHARLES: *Non!... à quarante... Et voilà...* *(Își șterge o lacrimă.)* *Je ne me rappelle memê plus...*

BÎRZOI *(apare, urmat de familie, în capul scării)*: Eu zic să puie masa în grădină sub nuc...

CHIRIȚA: Nu, e prea cald. O să ploaie...

(Toți se uită spre cer.)

COCIURLĂ: Nu o să ploaie... Norii merg către Hîrlău.

ARISTIȚA: Mai bine s-o puie în cerdac, mamaie.

CALIPSIȚA: Da, da, în cerdac.

BRUSTUR: S-o puie unde-o pune-o, dar numai s-o puie...

ELENCU: Atunci spui s-o puie în cerdac.

TOȚI: Da, da, în cerdac...

BÎRZOI: Și pînă-atunci, noi trecem în grădină... să luăm un rachieș.

BRUSTUR: Di cela di prune albe... De-am adus eu.

BÎRZOI: Fie și din acela.

ELENCU *(strigă)*: Chiralino ! Vezi de puneți masa.

CHIRALINA: Unde-o punem? În sofragea?

ELENCU: Nu ! În cerdac...

(În tot timpul scenei care urmează, slugile vor întinde și așeza masa în cerdac sub supravegherea Chiralinei... Ceilalți trec în grădină și se așază pe scaune.)

BÎRZOI: Elencule, tată, ia vezi tu și de rachieșul cela să nu se uite... Da'să fie din damigeana adusă de ginere-meu, spatarul Hazmațuchi... *(Toți rîd.)* Hazmațuchi, hai?

CHIRIȚA *(rîde și ea)*: Bine mi-ați jucat renghiul...

CHARLES *(apropiindu-se de Chirița)*: *Madame*, aș dori se vorbesc cu dumneavoastr...

CHIRIȚA: Secreu?

CHARLES: *Oui. En secret...*

CHIRIȚA *(rîzînd)*: S-o dus boii dracului... Mesiè Șarlă vrea să-mi vorbească în secret... *(Trece cu Charles în casă.)*

CALIPSIȚA: Dar tu, Luluță, ce stai așa deoparte?

ARISTIȚA: Tocmai tu... care ești... cu cinstea de azi !

COCIURLĂ: Te știam mai veselă, verișoară...

LULUȚA: Da-s veselă... De-abia aștept lăutarii să încep să joc...

(Prin fața porții încep să treacă lăutarii, salutînd pe cei din curte. Starostele dă să intre pe poartă.)

BÎRZOI *(strigă)*: Pe dincolo, mă ! Și stați la cuine pînă vom chema noi !

(Lăutarii trec înainte pe uliță, stînga.)

O ȚIGANCĂ *(vine din fund, stînga, în fugă, trecînd pe lîngă masa boierilor zice „Săru-mîna".)* Mamă Chiralino !... Mamă Chiralino !... Vino răpidi...

CHIRALINA *(din cerdac, c-o farfurie în mînă)*: Da'ce-i?

ȚIGANCA: Ralița... ti cheamă...

CHIRALINA: Viu... viu... *(Coboară și aleargă după țigancă.)*

BÎRZOI *(către ceilalți)*: Îi fie-sa bolnavă...

ARISTIȚA: Dar ce are?

BÎRZOI: Zace... Ce să aibă?

CALIPSIȚA: I-o descîntat?

ELENCU *(vine cu țuicile și o gustărică, pe care le aduce o slugă pe tavă)*: Am tăiat și-oleacă de brînză de coșuleț... ca să nu luați țuica așa... pe inima goală.

COCIURLĂ: Din brînza mè...

(Sluga iese.)

BÎRZOI: Apăi cît ați cărat, eu n-oi mai avè ce vă da de la mini.

COCIURLĂ: Mata ne-ai dat ce-ai avut mai bun. *(Privește pe Aristița.)*

BRUSTUR: Demoazelele !

BÎRZOI *(închină)*: Bine ați venit sănătoși la noi, copii, și ziua de azi la mulți ani... *(Ciocnesc cu exclamațiile de rigoare.)* Hmm ! *(Plescăie.)* Da'pricopsit rachiu... Ia mai pune, Calipsiță tată, unul.

CALIPSIȚA *(îi pune)*: Poftim, tataie...

ARISTIȚA *(Luluței)*: Tu nu bei, Luluță?

LULUȚA: Nu ! Azi trebuie să fiu cu mintea limpede... Să știu bine ce fac.

BÎRZOI: O vorbit ca din vivlie... Să trăiești nepoată... Și să-ți dea Dumnezeu după pofta inimii.

LULUȚA: Apăi dacă e așa, beu și eu... *(Ia un ciocănel de țuică și bea.)*

BRUSTUR: Piu ! Dușcă l-o dat.

COCIURLĂ: Dacă-o fost pentru pofta inimii...

CHIRIȚA *(apare urmată de Charles)*: Grigori... Ia vino-ncoaci... nițel...

BÎRZOI: Da'ce este?

(Luluța urmărește cu mare interes ceea ce se întîmplă.)

CHIRIȚA: Vino-ncoace, cînd îți spui...

BÎRZOI: Stai, stai... că n-o venit zavera... *(Se ridică și intră în casă cu Chirița...)*

(Charles coboară la grup, făcînd un semn, că „merge bine", Luluței.)

LULUȚA: Mai vreau și eu o țuică să beau cu *mesieur* Charles...

(I se servește de Calipsița și ei și lui Charles.) „A la votre!..."

CHARLES *(închină)*: *De même!...* *(Către ceilalți.)* Norochi!

COCIURLĂ: Și sănătate...

BRUSTUR: Că e mai bună ca toate...

(Beau toți.)

BÎRZOI *(iese, gesticulînd supărat.)* Nu, nu, nu... nu... Aiasta nu... Cu nici un preț... Poate să nu se logodească, cît poftește, că nu l-am logodit eu... Dar de plecat la Pariz, nu...

GULIȚĂ *(care îl urmează cu Chirița)*: Dacă vreau eu, tataie... Ti rog...

BÎRZOI: Nu, băiete. Nu-ți place Luluța... nu e nimica... Găsim alta. Dar de Pariz... nici vorbă! La Bîrzoieni!

TOȚI *(afară de Luluța și Charles)*: Da'ce e? Ce s-o întîmplat?

BÎRZOI *(supărat)*: Ce să fie? Guliță nu mai vrea să se însoare cu Luluța. Mă rog... Slobod... Dealtminteri, părerea mea a fost de la început că e prea nevîrstnic pentru însurătoare... Și apoi nici Luluța nu-l iubește... Da' m-am potrivit dumneaei... *(arată pe Chirița)* și n-am zis nimic... Dar de plecat la Pariz, nici pomeneală.

CHIRIȚA: De ce să nu se ducă? S-ajungă om!... *(Ca și cum ar spune s-ajungă împărat.)* S-ajungă și el cineva! Un Ics!

BÎRZOI *(intransigent)*: Nu, nu, nu, nu... În ruptul capului, nu.

LULUȚA *(profită de un moment și îl sărută pe Guliță)*: Mulțumesc! Ai fost un cavaler medieval...

CHIRALINA *(intră plîngînd cît o ține gura)*: Cucoană!... Cucoană!... Cucoană!...

TOȚI: Ce este?

CHIRALINA: Ralița mè... copchila mè... fata mè...

CHIRIȚA: O murit?

CHIRALINA: Nu! O fătat!... Mi-o făcut un băiet...

(Stupoare generală.)

CHIRIȚA: Ți-o făcut un băiat, Ralița?

CHIRALINA: Ralița, cucoană dragă... Ralița mè...

BÎRZOI: Cum se poate una ca aiasta?

CHIRALINA: Uite-așa, boierule, cum s-o putut...

BÎRZOI: Și cu cine l-o făcut?

CHIRALINA: Cu cuconașul nostru... Cu domnișorul Guliță...

TOȚI: Ce?

BÎRZOI: Ce ești nebună, fimeie?

CHIRALINA: Nu-s nebună, cucoane... Ea mi-o spus... Mi-o jurat pe copchilul ei... Și-i așa de frumos, spurcăciunea... Retezat domnișorul...

BÎRZOI *(se ridică)*: E adevărat, musiu, ce spune dumneaei? *(E fioros.)*

(Guliță pleacă capul.)

CHIRIȚA *(cu admirație)*: Cum se cunoaște boierul adevărat. O și făcut copil cu servitoarele... Mînca-l-ar məmə, să-l mănînce...

BÎRZOI: Te rog... te rog... Eu vorbesc acuma.

CHIRIȚA: Dar de ce să vorbești tu acuma? Ai tăcut o viață întreagă și tocmai acum te-ai găsit să vorbești... Și ce să vorbești? Ce?... Tu n-ai făcut o fată cu Sultana aceea de-ai măritat-o la Rînzești... Tataia n-o făcut cu Glafira? Ce? O să ne smulgem musteții acuma? Nu-i nimic... Să fie sănătos și să trăiască... și-om avè noi grijă și de el și de mamă-sa...

CHIRALINA: Da'pe bunița lui cui o lăsați?

CHIRIȚA: Și zici că e băiet?

CHIRALINA: Băiet, cucoană... și dolofan... Cînd l-am luat în brațe, mi s-o părut mai greu ca mielul de l-o adus cuconul Gheorghiță...

CHIRIȚA: Să ne trăiască nepotul, Chiralino... *(Îi dă o țuică.)* Acu' du-te de vezi de el, că viu și eu să-ți dau o mînă de ajutor... *(Către Cociurlă și Brustur.)* E? V-o luat Guliță înainte la tăți...

GULIȚĂ *(care s-a liniștit, încet, Luluței)*: Și mai ziceai că nu sînt barbat? ...

BÎRZOI: Ia apropie-te, logofete... *(Guliță se apropie pocăit.)* Pentru fapta aiasta, care nu poate rămîne nepedepsită, cu toată gura dumneaei, ca să nu ne facem iară de rîs, c-o să se afle și aiasta, cum s-o aflat de cîșlegile dumneaei de la Ieși și cine știe ce terchea-berchea o să ne puie iarăși în piese de teatru, am hotărît un lucru. *(Categoric și încruntat.)* Te trimet la Pariz... Și-acum lipsește din fața mè... Ia mai pune o țuică, postelnice Maghiran! *(Cociurlă îi pune. La poartă se oprește o trăsură elegantă din care coboară Leonaș cu figura și îmbrăcămintea lui obișnuită.)* Dar cine-o fi venit?

LULUȚA *(cu un țipăt)*: Leonaș!... *(Îi iese înainte.)*

LEONAȘ: Cu toată cinstea... cucoane și boieri dumneavoastră.

BÎRZOI: Bun venitul la noi, domnule Cudalbu... Poftim de șăzi.

LEONAȘ: Mulțumesc!... Nu însă înainte de a vă spune care este rostul prezenței mele aici, la o oră atît de nepotrivită.

BÎRZOI: Știm... știm... cu toții... Nu-ți mai răci gura degeaba... Despre partea mea, ia-o și Dumnezeu să v-ajute.

LULUȚA: Moș Grigori... *(Se repede și-i sărută mîna.)*

BÎRZOI: Eu însă n-am cuvîntul hotărîtor... Epitroapa... *(Arată pe Chirița.)* Să vedem, dumneaei, ce zice?

CHIRIȚA: Epitroapa zice că mai bine i-ați da omului o țuică... că pe Luluța și-o luat-o el și singur...

LULUȚA: Coană Chiriţo... *(Îi sărută mîna. Felicitări, pupături etc. Trece apoi la Leonaș.)* Leonaș...

LEONAȘ: Luluța mè... *(O sărută.)*

VIZITIUL *(vine de la trăsură cu un pachet)*: O rămas pachetul ista la trăsură...

LEONAȘ *(lui Guliță)*: Dragă vere... să-mi dai voie să-ți ofer acest mic dar, în amintirea duelului nostru de azi.

GULIȚĂ *(se repede la pachet și începe să-l desfacă)*: Un minavețel!... *(Scoate o armonică „modernă“.)*

BÎRZOI: Va să zică, tot ne-o fost nouă dat azi s-avem logodnă în familie... Să vie lăutarii!

LULUȚA *(țipă)*: Lăutarii! Lăutarii!

BÎRZOI: Și acuma se cade să trecem la masă. *(Se uită la soare.)* E douăsprezece punct...

CHARLES *(scoate ceasul și-l compară)*: Îmi dați voie se potrivesc și eu al meu dupa al dumneavoastr?...

(Se aud lăutarii care se apropie cîntînd.)

CHIRIȚA: E!... acuma să-mi pui și eu o țuică, că văd că nimenea nu s-o gîndit și la mine. *(Fetele se repeđ să-i toarne. Ridică paharul.)* În cinstea voastră copii, a tuturor... *(Către Charles.)* *Vive la civilisation!...* *(Bea dușcă.)*

CHARLES: *Et ses adeptes.*

CHIRIȚA: Bîrzoà... *(Deschide brațele.)*

BÎRZOI *(încă burzuluit)*: *Keskevu?*

CHIRIȚA: *Viens que je t'embrasse...* *(Îl sărută în veselia generală.)* O fost bini? Spune, matali, cinstit moldovinește...

BÎRZOI *(trecut la mulțumire generală)*: *Comme-çi, comme-ça...*

Cortina

A MURIT BUBI

COMEDIE ÎN TREI ACTE

1948

PERSOANELE

ANDREI BARCIAN, directorul societății petrolifere „Petrolstock". După averea și poziția socială la care a ajuns se vede că „n-a ars gazul de pomană" în petrol, cum se exprimă unii dintre adversarii săi. Este un om aproape de 60 de ani, pe care îi poartă ca unul de 40. Elegant, cu prestanță, și-a organizat viața atent, ca pe o altă societate pe acțiuni, ale cărei „dividende" le încasează cu regularitate și se bucură de ele, cu sfințenie.

GEORGE BANEA, prietenul lui Barcian... de liceu internat, de club, de vîrstă și de „toate cele" cum, însuși, se exprimă.

PALOMA CARINI, „prietena" lui Barcian. O femeie frumoasă, elegantă și mondenă. Aproape 40 de ani, pentru ea, și 28, pentru restul lumii.

LELIA, cea mai bună prietenă a ei. Mai puțin norocoasă „în viață", decît Paloma, nu s-a putut fixa. De aceea circulă.

DOMNIȘOARA HAGIU, secretara lui Barcian și șefa sa de cabinet. Tînără, sobră și devotată total slujbei și instituției. Nu e obligatoriu să poarte nici ochelari, nici pantofi fără tocuri.

PETRAN GHEORGHE, lucrător la Atelierele Grivița. Un tînăr voinic, fără ostentație și simpatic, fără premeditare.

MATEI CĂCIULĂ, vechi portar de noapte la societatea lui Barcian

GENERALUL TRONCESCU, fost cavaler și cavalerist. Actualmente deblocat și din una și din alta.

M. DEM. POPOVICEANU, mitocan și proprietar de terenuri pe care e vorba să se găsească petrol...

DIANA SERIAN, o mondenă elegantă și „prețioasă".

DOAMNA POPOVICEANU

ZINA, „famdișambru " la Paloma

UN COMISAR, de la „devize"

UN AGENT

ȘOFERUL LUI BARCIAN

ACTUL I

Biroul lui Barcian la Societate. Spațios, elegant, sobru. Acțiunea începe către ora prînzului. La ridicarea cortinei, domnișoara Hagiu tocmai termină o convorbire, la telefon, începută înainte de ridicarea acesteia.

DOMNIȘOARA HAGIU *(la telefon)*: Reveniți, vă rog, peste un sfert de oră ! *(Închide, notează. Telefonul sună din nou.)* Alo ...Da ! „Petrolstock". Nu ! Domnul director general Barcian nu este în acest moment în birou. Reveniți, vă rog, peste un sfert de oră. *(Închide, clasează corespondența pe care o are în mapa de alături. Telefonul sună iarăși.)* Alo ! Daa ! „Petrolstock". Nu, domnul director Barcian nu este în acest moment în birou. Reveniți, vă rog, peste un sfert de oră. *(Închide și își reia lucrul, în mapă. Telefonul sună. Fără nici un fel de enervare, vorbește pe deasupra receptorului, fără să-l mai ridice.)* Alo ! Daaa ! „Petrolstock". Nu, domnul director general Barcian nu este în acest moment în birou. Reveniți, vă rog, peste un sfert de oră. *(Închide.)*

BARCIAN *(din ușă, adresîndu-se unui personaj invizibil)*: Inutil, domnule Constantinescu. V-am rugat să nu-mi mai ieșiți înainte prin birouri și pe coridoare.

Știți bine că nu revin, niciodată, asupra unei dispozițiuni date. Îmi pare rău că tocmai dumitale trebuie să-ți amintesc acest lucru... Bună ziua! *(Închide ușa în nasul lui Constantinescu... și intră. Trece imediat spre birou, privindu-și ceasul în parcurs.)* Domnișoară Hagiu, să terminăm corespondența. *(Se așază. Domnișoara Hagiu desface mapa și se pregătește să-i prezinte hîrtiile de rezolvat. Telefonul sună.)* Nu mai sînt aici pentru nimeni...

Domnișoara Hagiu *(la telefon)*: Alo! Da... „Petrolstock". Nu, vă rog. Domnul director general Barcian a plecat de-un sfert de oră... Reveniți dumneavoastră mîine... *(Închide. Ia o hîrtie din mapă și i-o întinde.)*

Barcian: Ce e asta?

Domnișoara Hagiu: Răspunsul la propunerea „Cometei române" în privința schelei de la „Ochiuri". Ați spus că doriți să-l semnați dumneavoastră personal.

Barcian *(aruncînd o privire rapidă pe adresă)*: Da... *(Semnează. Domnișoara Hagiu îi dă o altă hîrtie.)* Acolo ce e?

Domnișoara Hagiu: O cerere de concediu de boală, cu leafă, a domnului Pârvan, de la „Contencios". Are și certificat medical anexat, legalizat la...

Barcian *(privind în scripte)*: Cunoaștem noi certificatele astea medicale...

Domnișoara Hagiu: E într-adevăr bolnav, domnule director general!...

Barcian: Atunci să-și dea demisia... Noi nu putem lucra cu oameni bolnavi. Aici este Societate anonimă, nu sanatoriu... *(Scrie rezoluția.)* Nu!... *(Îi înapoiază hîrtia.)* Altceva?

Domnișoara Hagiu: Adresele noastre către... *(Ridică un vraf de hîrtii din mapă.)*

Barcian: Să le semneze domnul director Valentin...

Domnișoara Hagiu *(pune hîrtiile la loc)*: Da...

Barcian: Mai e ceva?

Domnișoara Hagiu: Un memoriu al salariaților Societății.

Barcian: Ce memoriu?

Domnișoara Hagiu: Dacă vreți, citiți-l dumneavoastră. Eu, în orice caz, nu l-am semnat...

Barcian: Ce vor?

Domnișoara Hagiu: Mărirea salariilor...

Barcian *(cu un surîs)*: Bravo! Cînd eu trebuie să fac reduceri de personal și economii sîngeroase, dumnealor vor mărirea salariilor...

Domnișoara Hagiu: Se pare că lefurile nu mai corespund nici pe departe.

Barcian: Dar ce, eu sînt instituție de stat, să le măresc lefurile? Eu sînt Societate particulară...

Domnișoara Hagiu: Totuși...

Barcian: Nu există „totuși", domnișoara Hagiu! Cine nu poate trăi din cît putem plăti, n-are decît să se ducă în altă parte, în condițiuni mai bune... Eu n-am nici o putere. Eu administrez, aici, averea altora și răspund de ea... Și capital străin... *(Îi înapoiază memoriul.)* Nici nu vreau să-l citesc... *(Observă o ultimă hîrtie, în mîna domnișoarei Hagiu.)* Și aia ce mai este?

Domnișoara Hagiu: O cerere din partea doamnei Cristescu de la personal.

Barcian: Ce dorește?

Domnișoara Hagiu: Solicită un ajutor de boală. Știți că săptămîna trecută a căzut pe scară, acasă, și și-a fracturat un picior...

Barcian: De ce nu și-a luat casă cu lift?

Domnișoara Hagiu *(surîde)*: Săraca!... De-abia își poate plăti chiria, acolo unde stă... Are și-un băiat la liceu.

Barcian: Să-l puie în ghips?

Domnișoara Hagiu *(surîde, crezînd că Barcian glumește)*: Nu, că nu și-a fracturat băiatul. Și-a fracturat piciorul...

Barcian *(rece)*: Eu nu glumeam, domnișoară!... Se aprobă două sute de lei... *(Scrie și îi dă hîrtia. Sună telefonul.)*

Domnișoara Hagiu: Alo! Da!... „Petrolstock"! Nu, vă rog, domnul director general Barcian nu este aicea... A plecat de-un sfert de oră... Reveniți dumneavoastră mîine... Poftim?... Da, s-a întors în birou, dar a plecat imediat. Vă înşelaţi, domnule! Noi nu dăm niciodată informaţiuni inexacte... *(Închide bonţată.)*

BARCIAN: Cine era domnul?

DOMNIŞOARA HAGIU: Saturn...

BARCIAN: Aha! Trebuie să fie în legătură cu „Jupiter". Mîine mi-l dai la telefon, dacă mai cheamă...

DOMNIŞOARA HAGIU: Da! *(Notează. Îşi ia mapa şi trece în biroul de alături.)*

BARCIAN *(rămîne gînditor, la birou. Se vede că reaua dispoziţie pe care a manifestat-o pînă acuma, se datoreşte unui fapt recent, la care, dealtfel, se şi gîndeşte. Aprinde o ţigară de foi, şi „tamburinează", cu degetele mîinii libere, pe cristalul biroului).*

DOMNIŞOARA HAGIU *(intră. Anunţă)*: Domnul Georgel!

BARCIAN *(trezit din reverie)*: Cine?

DOMNIŞOARA HAGIU: Domnul Georgel Banea...

BARCIAN: Să poftească!

DOMNIŞOARA HAGIU: Am înţeles... *(Iese.)*

BANEA *(intră. E tipul „capşistului" şi „bon viveurului" în ultima generaţie. E îmbrăcat elegant. Poartă monoclu şi floare la butonieră. Pare mai bătrîn decît Barcian şi are un vag aer de „moşulică", la început de carieră)*: *Bongiorno...*

BARCIAN: *Bonjour* Georgel...

(Îşi dau mîinile. Barcian îi indică fotoliul din faţa biroului.)

BANEA: *Comme state?*

BARCIAN *(serios)*: Prosto!

BANEA: De ce?

BARCIAN: Sînt plictisit!... Foarte plictisit!...

BANEA *(privindu-l, expert)*: Te-ai certat iară cu...

BARCIAN: Da! Aseară!... Şi de la ea, enervat cum eram, m-am dus la club... Bineînţeles, am pierdut, deşi, după proverb, trebuia să cîştig...

BANEA: Mult?

BARCIAN: Mult mai mult! Dar asta n-are nici o importanţă...

BANEA: Pentru tine. Are mare importanţă, însă, pentru cine a cîştigat.

BARCIAN: Au cîştigat toţi. Am dat un banc de bacara...

BANEA *(sincer)*: Phiuu!... Şi tocmai aseară să nu fiu şi eu la club!... Ca să vezi, ce ghinion pot să am! Şi de ce v-aţi certat?

BARCIAN: Fireşte, tot din cauza lui Bubi! Domnul Bubi... rivalul meu de totdeauna...

BANEA: De ce nu-i dai un hap şi gata?

BARCIAN: Să nu te miri, că, într-o zi, o s-ajung s-o fac şi pe-asta!... Fiindcă, în definitiv, e inadmisibil *mon cher*, ca o jigodie de *seidenpinch*, sau ce dracu rasă e, să-mi distrugă mie, dit-ai omul, liniştea şi nervii.

BANEA: Dar ce ţi-a făcut iarăşi?

BARCIAN: I-am telefonat aseară, că vreau să viu să iau masa la ea... Şi ce crezi că mi-a răspuns?

BANEA *(cu un surîs)*: Că nu poate fiindcă îi face baie lui Bubi

BARCIAN: Mai rău... Că domnul Bubi are temperatură, „37 şi 6 rectal", şi că n-are chef de nimeni şi de nimic. Natural, n-am putut să mă abţin şi i-am spus şi eu părerea mea, în această privinţă.

BANEA: Şi ţi-a trîntit telefonul în nas, nu?

BARCIAN: Exact... Atunci, m-am enervat şi, în zece minute, am fost la ea... Era să calc şi un invalid de război, cu maşina. Aşa am gonit... Şi-acolo, îţi închipui ce-a urmat!...

BANEA *(clătinînd din cap)*: Îmi închipui!...

BARCIAN: Pînă la urmă, era ceva infernal. Eu urlam, ea plîngea şi Bubi lătra... Am plecat fără „bună ziua". Mi-am făcut datoria la club şi, pe urmă, m-am dus la „Monte Cristo", unde am băut în neştire whisky, coniac, şampanie şi bineînţeles, la trei dimineaţa, i-am dat tot eu, un telefon...

BANEA: Ca să-ntrebi ce mai face căţelul, nu?

BARCIAN: Ai dreptate, să-ţi baţi joc de mine. Merit!... Fiindcă de îndată ce mi-a recunoscut vocea, a trîntit receptorul şi a închis fără nici un cuvînt...

BANEA: Poate ai deşteptat-o din somn şi în primele momente...

BARCIAN: Nu, că nu dormea ea, fiindcă a răspuns la primul apel al telefonului. Dormea, probabil domnul Bubi... Și ea îl veghea, să nu cumva să se dezvelească, în somn!...

BANEA: Dar, ce-are conu Bubi, în fond?

BARCIAN: Dracu să-l ia... Data trecută cînd a căzut la pat... mi se pare c-a avut colibacili...

BANEA: A, da!... Cînd l-ai trimis la Karlsbad...

BARCIAN: Că l-am trimis pe el, nu e nimic... Dar a trebuit să stau și eu, treizeci de zile, la Karlsbad, ca să-mi petrec concediul, uitîndu-mă cum își face dumnealui cura... *(Se ridică de la birou.)* Spune și tu, *mon cher*, dacă e posibil una ca asta? În definitiv, eu aveam toate motivele să fiu jignit, aseară. Și totuși îmi calc pe suflet și, știi că asta mie mi se întîmplă foarte rar, telefonez, la trei dimineața. Era clar că vroiam să socotesc incidentul închis... Și ea, în loc să aprecieze gestul meu, să găsească un cuvînt — cuvîntul acela care trebuie găsit în asemenea împrejurări și, care șterge pe toate celelalte spuse înaintea lui — îmi închide telefonul ostentativ. E posibil, spune?

BANEA: Din moment ce lucrurile s-au petrecut, înseamnă că a fost posibil...

BARCIAN: Bine, dar cît o să mai dureze situația asta?

BANEA: Atîta timp cît o să mai vrei s-o suporți.

BARCIAN: Am încercat toate soluțiile...

BANEA: Afară de una...

BARCIAN: Care?

BANEA: Singura valabilă! Să te desparți de Paloma.

BARCIAN: Dar de ce să mă despart eu de ea, pentru un cîine?

BANEA: Fiindcă ea nu se desparte de cîine, pentru tine...

BARCIAN: A, nu! Nu vreau să-i dau satisfacția asta.

BANEA: Cui?

BARCIAN *(serios, ca și cum ar vorbi despre un om)*: Lui!... *(Alt ton.)* Că e și impertinent, domnule! Am impresia că înțelege, exact, totul și își bate joc de mine... Și are o mutră ironică, cînd se uită la mine, de să-l iei la palme, nu altceva...

BANEA: Eu, în locul tău, l-aș lua „la picioare", nu la palme. E mult mai cavaleresc, în materie!

BARCIAN: Dar ce, pot să-l ating?... Abia îmi permite să-l mîngîi...

BANEA: Și cînd îl mîngîi așa, pe la botișor, de ce nu iei tu și o bombonică bună în mînă, să i-o strecori ușor în guriță.

BARCIAN: Nuuu, că tipul e prudent. Nu mănîncă din mîna mea...

BANEA: Atunci, poate are noroc s-o găsească pe jos...

BARCIAN: Dar dacă o găsește Paloma, înaintea lui?

BANEA: Sper că n-o s-o înghită ea...

BARCIAN: Dar o să se întrebe ce caută bomboana pe jos și cine a putut să o aducă? Și de ce a adus-o! Și, pînă la urmă, aș înghiți tot eu hapul.

BANEA: Prin urmare, Bubi e mai tare decît tine?...

BARCIAN *(un pic jenat și amar)*: Da! E mai tare, Georgel, dragă! Fiindcă mai tare decît mine e slăbiciunea mea pentru Paloma!...

BANEA: Tare slăbiciune, s-ar putea zice...

BARCIAN *(cu sinceritate)*: Se vede că am îmbătrînit! Știi bine, că Paloma nu e singura mea „metresă". Adică una din acele numeroase femei care au trecut prin viața mea și cu care am înțeles să-mi „mobilez" existența, atît de strîns centrată în șuruburile ei.

BANEA: Cu vîrsta, vorba ta, se mai rod ghiventurile și se mai slăbesc șuruburile existenței.

BARCIAN: Și, dacă ar fi numai atît, n-ar fi nimic prea grav. Dar, de această dată, dincolo de calculele mele atente și de prevederile mele comode și obișnuite, s-a produs un lucru nou... *(Îl privește pe Banea, plin.)*

BANEA: Mi le-ai spus. Ai îmbătrînit.

BARCIAN: Nu! M-am îndrăgostit. *(Un timp.)* M-am îndrăgostit la bătrînețe și asta e cu totul altceva...

BANEA: Mai ales pentru un om ca tine, care n-a cunoscut dragostea decît din romane.

Barcian *(mîndru)*: N-am citit niciodată nimic. *(Un timp.)* Dragostea adevărată, asta care îmi turbură acum „bătrîneţile", n-am cunoscut-o prin „femei"! Am cunoscut-o numai printr-o singură femeie. Prin Paloma!

Banea: Sincerele mele condoleanţe!

Barcian *(cu un surîs)*: Mersi!... Le primesc cu resemnare şi — fiindcă aseară n-ai fost la club să te bucuri şi tu de ghinionul meu — te invit astăzi la dejun. *(Cu oarecare lirism.)* Mergem undeva, la marginea Bucureştiului, să mîncăm „la cămăşi", într-o grădină de vară. Ca pe vremea cînd eram colegi, la Iaşi, la „Liceul Internat".

Banea: Foarte bună idee, să ne reamintim copilăria. Tot am dat — unul dintre noi — în mintea copiilor.

Domnişoara Hagiu *(intră)*: Domnule director general... Soţia dumneavoastră doreşte să vă vadă imediat...

Barcian *(surprins)*: Soţia mea?...

Domnişoara Hagiu *(care e convinsă de contrariu)*: Aşa mi-a spus... Pe cartea de vizită, însă, pe care a dat-o uşierului, e scris un nume, ceva aşa, de romanţă. Nici nu mi-l mai amintesc bine: *Cara-Picina, Manolitta, La Paloma...*

Banea *(care s-a luminat)*: Sau *Pe lîngă plopii fără soţ.* Nu?

Domnişoara Hagiu: Da, ceva în genul ăsta!... Şi foarte cunoscut.

Barcian *(rece)*: Este pentru a doua oară astăzi, domnişoară Hagiu, cînd mă văd obligat să-ţi atrag atenţia, că nu-mi plac glumele cu subalternii... Nici nu le fac, nici nu le accept. Pofteşte pe soţia mea, te rog, şi totodată amendează-te cu leafa pe trei zile... Îmi aduci hîrtia la semnat şi se va afişa pe tabelul de pedepse.

Domnişoara Hagiu: Am înţeles, domnule director general... *(Iese.)*

Banea: Cred că e cazul să amînăm dejunul... *(Se ridică.)*

Barcian *(neconvins)*: De ce?

Banea: Fiindcă, după vizita asta „inopinată" a Palomei, e probabil că, în concluzie, să luaţi dejunul în trei... Tu, porumbiţa şi căţelul...

Barcian: Şi ce te-ar deranja să fii al patrulea?

Banea: Nimic... Mă obişnuisem însă cu gîndul c-o să mîncăm „la cămăşi" ca pe vremea „Liceului Internat"... Văd însă că iarăşi triumfă... pijamalele!...

Barcian: Treci dincolo în fumoar şi scuteşte-mă de ironii.

Banea *(ieşind)*: Partea proastă e că, implicit, mă scuteşti tu de un dejun... *(În canatul uşii, dinspre fumoar.)* Şi măcar să fi fost şi eu aseară, la club!... *(A ieşit.)*

Domnişoara Hagiu *(intră şi anunţă ca un uşier)*: Doamna Barcian...

(Iese şi face loc, rece şi ceremonioasă, Palomei care intră.)

Paloma *(intrînd. E palidă, „bulversată", foarte urgentă şi nenorocită, în gesturi şi debit)*: Dar insuportabilă e domnişoara asta. S-o dai afară, te rog!

Barcian: Nu strică ea, dar e foarte posibil s-o şi concediez. Tu i-ai spus că eşti soţia mea, şi te-a anunţat, în consecinţă.

Paloma *(ironică)*: Ce să fac? Altminteri nu m-ar fi primit... Pentru mine toate uşile tale sînt închise, afară de a mea care trebuie să te aştepte deschisă, în permanenţă, la orice oră din zi şi din noapte.

Barcian: Cu mici excepţii... Cum a fost, de exemplu, azi-noapte.

Paloma *(repede, cu un gest de panică)*: Ah! Nu, te rog! Nu-mi mai aduce aminte de azi-noapte.

Barcian: Şi-apoi, noi avem un consemn asupra căruia ai căzut de acord, de la începutul legăturii noastre... Nu mă cauţi niciodată, nicăieri. Nici la societate, nici acasă... Nici...

Paloma *(îl opreşte, căzînd pe fotoliul din faţa biroului)*: Nu există nici un fel de consemn, cînd Bubi e bolnav pe moarte. *(Tragică.)* Sînt nenorocită, Andy... *(Plînge.)* Moare Bubi, Andy!

Barcian *(fără să arate că se bucură, dar publicul trebuie, totuşi, să vadă că vestea cu boala lui Bubi îl încîntă)*: Dar ce-are? *(Se preface îngrijorat.)*

PALOMA: Nu ştiu. Nu se ştie încă precis... Toţi doctorii pe care i-am chemat, pînă acum, nu au fost în stare să-i pună un diagnostic. Şi, între timp, adoratul meu se topeşte pe piciorușe... Pe toate patru! *(Plînge din nou.)* Nici „sluj" nu mai poate să facă, ca să-i arăt pisicuţa de pluş cu care îi place să se joace.

BARCIAN *(pe acelaşi ton de mulţumire crescută şi conţinută în proporţie)*: Dar nu trebuie să te alarmezi, draga mea! *(Trece de la birou şi vine lîngă ea, mîngîind-o pe umeri.)* O să chemăm imediat, pe rectorul Facultăţii de medicină veterinară şi pe toţi savanţii, în materie de căţei...

PALOMA *(printre suspine)*: De-aia am şi venit la tine! Tu trebuie să-i cunoşti. Şi chiar dacă nu-i cunoşti tu, trebuie să te cunoască ei pe tine... Roagă-i, imploră-i să mi-l scape! Spune-le că e vorba de tot ce ai tu mai scump pe lume... că Bubi e ca şi propriul tău copil... Dă-le cît vor...

BARCIAN: Dar, sigur, draga mea... N-ai nici o grijă... Bubi va fi îngrijit, pînă la sfîrşit... *(I-a scăpat porumbelul din gură.)* Ca şi propriul meu copil...

PALOMA *(fixîndu-l, pisiceşte, dintre lacrimi)*: De ce spui „pînă la sfîrşit"? De ce-i cobeşti? Aşa ai făcut şi azi-noapte, cînd ai telefonat, la trei. L-ai trezit din somn şi de-atunci, a-nceput să-i crească febra...

BARCIAN: Iartă-mă, draga mea! Te rog să crezi că n-am făcut-o cu nici o intenţie, în ceea ce îl priveşte. E o simplă coincidenţă, îţi jur! *(După o mică pauză, cu un licăr de speranţă în ochi.)* Şi are mult? *(Se gîndeşte la febră.)*

PALOMA *(aritmetic)*: Opt scaune, după ce ai telefonat tu şi cu douăsprezece, înainte, va să zică, douăzeci şi cinci de scaune, în zece ore... Are toate simptomele de holeră... *(E gata să plîngă din nou.)*

BARCIAN: A, bun! Dar eu nu te-ntrebam de scaune. Te-ntrebam de febră. Poate e o simplă indigestie. Ce-a mîncat aseară?

PALOMA: Nimic. O supă de zarzavat, un iaurt şi un pic de compot de piersici, fiindcă, bineînţeles, imediat ce-am văzut că are febră după-masă, l-am pus la regim.

BARCIAN: Şi la dejun ce mîncase?

PALOMA: Un şoarice, închipuieşte-ţi. Şi, şoarecii, se ştie că sînt plini de microbi de ciumă şi de holeră. Dar, de fapt nu l-a mîncat propriu-zis. A pus numai un pic laba pe el, crezînd că e şoricelul lui de cauciuc. Bineînţeles, imediat l-am dezinfectat cu alcool pe labe, i-am dat o sulfamidă şi i-am făcut gargară cu clorat de potasiu, amestecat cu apă oxigenată de 1/2 volume şi cu gargarism *chauvin*. La masă, însă, n-a avut poftă de mîncare deloc... Nici savarina, care e pasiunea lui, n-a vrut s-o atingă. Se uita la ea şi parcă plîngea în frişcă.

BARCIAN *(pe gîndul lui)*: Şi-acum ce febră are?

PALOMA *(plîngînd din nou)*: Cînd am plecat eu avea 39 şi 6...

BARCIAN *(grav şi interesat)*: Rectal?

PALOMA: Nu! La subţioara din faţă. Cred însă că avea mult mai mult şi m-a minţit sora de caritate, ca să nu mă impresionez.

BARCIAN: Ai făcut foarte bine că i-ai adus o soră de caritate... Să te menajezi un pic pe tine. *(Un timp mic.)* Şi ca „moral" cum se simte?

PALOMA: Distrus complet. Parcă înţelege că moare. Şi are o privire, Andy! Nici nu pot să ţi-o descriu... Nici cel mai mare artist din lume, nu poate să exprime impresia lui, că se duce. Am telefonat la tine de douăzeci de ori şi tot timpul mi-a răspuns, probabil domnişoara care m-a introdus *(gest spre uşa pe care a ieşit domnişoara Hagiu)*, că nu eşti la birou. Ba că ai fost şi revii, ba că ai plecat şi nu te mai întorci... Ba că te întorci şi nu mai revii. Şi ce mă enerva mai mult este că îmi spunea — că, toate astea — se întîmplă fie un sfert de ceas după, fie un sfert de oră înainte. Şi-atunci a trebuit să mă îmbrac eu, distrusă, aşa cum eram, şi să viu personal la tine... Îţi închipui că am nevoie de bani şi n-am un leu în casă...

BARCIAN *(fals, galant)*: De ce n-ai trimis servitoarea. Pentru un fleac ca ăsta nu trebuia să te deranjezi tu!... *(Se îndreaptă spre casa de bani şi dă replica în timp ce-o deschide.)* Mi se pare că alaltăieri ţi-am dat cincizeci de mii de lei?

PALOMA: Ăia mi i-ai dat pentru curse, nu pentru tragedii familiale... În două eventuri şi-o martingală, s-au dus... Maşina ta e jos?

BARCIAN: Da. Ai nevoie de ea? *(Vine spre Paloma, cu un teanc de bani în mînă.)*

PALOMA: Da!... Trebuie să alerg la farmacie, să fac urgent reţetele astea. *(Deschide geanta şi le caută.)*

BARCIAN *(îi dă banii)*: E mai prudent să iei un taximetru, cu ora... Maşina mea e prea cunoscută şi...

PALOMA *(se ridică, cu dispreţ, în replică)*: Şi în faţa morţii eşti tot prudent!!!... Îţi mulţumesc! Mersi! *(Bagă banii în geantă.)* Fii liniştit! O să iau un taximetru, ca să nu te compromit.

BARCIAN: Te superi degeaba, draga mea..

PALOMA: Dacă era bolnav cîinele nevestei-ti, i-ai fi dat şi avionul Societăţii, numai să ajungă mai repede la farmacie... Noi, însă, astea „întreţinutele" nu însemnăm nimic decît între patru ziduri. Şi încă! *(Se îndreaptă spre uşă.)*

BARCIAN *(o conduce)*: Hai, hai! Nu te mai enerva că n-o să fie nimic grav! O să treacă şi asta... Am eu presimţirile mele, că Bubi se face bine. Şi, pînă te întorci tu acasă cu doctoriile, telefonez la toţi veterinarii celebri să vie la consult...

PALOMA *(din prag)*: Andy! *(Îl priveşte tragic.)* Dacă moare Bubi, mă sinucid, să ştii...

BARCIAN: Vorbeşti copilării!... Cum o să moară Bubi? Şi chiar dacă, Doamne fereşte, s-ar întîmpla nenorocirea asta, de ce să te sinucizi şi tu? Ce? Eu nu însemn nimic pentru tine?

PALOMA *(evită răspunsul şi priveşte spre uşa domnişoarei Hagiu)*: Condu-mă tu că, dacă mă mai conduce codobatura aia cu ochelari, sînt în stare să-i fac o gafă în păr...

(Barcian o conduce pe Paloma. Scena rămîne goală o clipă, în cuprinsul căreia, Banea revine din fumoar.)

BANEA *(singur, închinîndu-se cu evlavie)*: Mare e şi grădina lui Dumnezeu! Şi se umple, se umple mereu cu specii noi!!!...

BARCIAN *(intră. E vesel, exuberant. Cum dă cu ochii de Banea, deschide braţele larg)*: Pupă-mă repede, Georgel!

BANEA: În ce scop?

BARCIAN: A murit Bubi!... E pe moarte!... E ca şi mort! Am scăpat, mă!... *(Îl ia pe Banea în braţe şi-l sărută.)* Am scăpat!

BANEA: Să-ţi ajute Dumnezeu! Am auzit tot, că am ascultat la uşă, ca să văd cît eşti de poltron...

BARCIAN: Şi-am fost? Fii sincer!...

BANEA: Hm!... Ţi-ai jucat rolul destul de onorabil, după replici... Fizionomia n-am putut însă să ţi-o controlez, că era cheia în broască...

BARCIAN: A murit Bubi, mă! Tu îţi dai seama ce e asta? A murit Bubi!

BANEA: Stai, stai, bre, nu te bucura. N-a murit încă... dar se pare că e pe drumul cel bun...

BARCIAN: Douăzeci şi cinci de scaune, mă? Păi, asta nu mai e indigestie! E sală de cinematograf... Dacă mai are, cu ajutorul lui Dumnezeu, încă cinci, şase scaune azi, nu mai rămîne nimic din el. Conform principiului lui Lavoisier... Totul se preface...

BANEA: Nu uita să dai telefoanele pentru consult... Mai ales că rivalul îţi moare, trebuie să te porţi cavalereşte. pînă la urmă.

BARCIAN: Le dă domnişoara Hagiu. Toată Facultatea de medicină veterinară va fi, într-un sfert de ceas, la căpătiiul ilustrului dispărut. *(Un timp, aprinzînd fericit o ţigară de foi.)* Şi să vezi că o să mă oblige să mă îmbrac şi în doliu!...

BANEA: Nu m-aş mira...

BARCIAN: Sînt în stare să-i dau şi un „ajutor" de înmormîntare de la Societate, numai să ştiu că am scăpat de el! Apropo! Ce fel de funeralii se fac la cîini?

BANEA *(tot serios, cum a întrebat şi Barcian)*: Dric cu şase cai, muzica militară şi corul Societăţii pentru protecția animalelor. Pe urmă, faci un parastas de oase la serviciul de ecarisaj...

Barcian *(conștient de ridicul)*: Bine, bine, bine! M-am lămurit. *(Rîde.)* Și pe urmă, la pomană, distribui cîte o blană de canin la toate proprietarele de căței din cartier.

Domnișoara Hagiu *(intră)*: Am telefonat, domnule director general. Rectorul Facultății de medicină veterinară și cu doi colegi ai săi, profesori universitari, vor fi imediat la adresa indicată. Tocmai plecau de la facultate și se duc direct cu mașina. *(Îi întinde o hîrtie.)* Vă rog să binevoiți să semnați.

Barcian: Ce e asta?

Domnișoara Hagiu: Amenda mea cu leafa pe trei zile...

Barcian *(vesel, alt ton)*: Dar ce? Dumneata m-ai luat în serios?

Domnișoara Hagiu: Eu vă iau totdeauna în serios. Nu pot să-mi permit glume cu superiorii mei. Și-aici este demisia mea, pe care vă rog să mi-o primiți, pe data de azi.

Barcian *(privind-o jovial)*: Nu, domnișoară Hagiu. Astăzi nu primesc nici un fel de demisie... *(I-o respinge amabil, împingîndu-i-o în mîna cu care i-a întins-o.)* Și nu vreau să fie nici un om supărat în instituție... Sper că n-ai avut timp să comunici, solicitanților de-adineauri, rezoluția la cererile respective...

Domnișoara Hagiu: Nu. În acest moment adresele se bat la mașină.

Barcian: Perfect. Fii drăguță, te rog, și spune-i dactilografei să schimbe numai un singur cuvînt din textul acestor adrese. Să taie un „nu" ca să rămînă „se aprobă", în loc de „nu se aprobă".

Domnișoara Hagiu *(foarte surprinsă)*: Reveniți asupra rezoluțiilor dumneavoastră?

Barcian: Categoric. Și e pentru prima dată în viața mea... Astăzi, însă, trăiesc o zi excepțională și mulțumirea mea vreau s-o împart cu toți colaboratorii mei... Dar, pentru că schimbarea acestor rezoluții să nu rămînă consemnată în scripte, distrugi

primele cereri pe care am scris „nu" și îmi faci altele identice, pe care voi scrie „da". Ne-am înțeles?

Domnișoara Hagiu *(care nu-și revine ușor din uimire)*: Desigur, domnule director general...

Barcian: Cît privește memoriul pentru mărirea salariilor, anunță verbal, în numele meu, că le măresc chiar de luna asta. Cu cît, însă, nu știu... De mărit însă le măresc. Nu după calcule de contabilitate, ci după meritul fiecăruia dintre dumneavoastră. Și cum toți funcționarii mei sînt merituoși, sper că toată lumea va fi mulțumită.

Domnișoara Hagiu *(exultînd de bucurie)*: Fericită, domnule director general.

Barcian: Cu atît mai bine, domnișoară Hagiu... Sîntem *en carte* cu toții... Mîine de dimineață să am, te rog, pe birou, un tabel al tuturor salariaților noștri, cu leafa pe care o primește fiecare.

Domnișoara Hagiu: Da, domnule director general. *(Pregătindu-se să iasă.)* Și, în numele tuturor colegilor mei, îmi permit să fiu cea dintîi care să vă mulțumesc.

Barcian *(vesel)*: Să fiți sănătoși.

Domnișoara Hagiu *(iese)*: Mai aveți să-mi comunicați ceva?

Barcian *(pe același ton)*: Da! Că arăți foarte bine astăzi.

Domnișoara Hagiu: Știu eu? Poate din cauza emoției... Altminteri, eu arăt, în fiecare zi, la fel de prost... E genul meu. *(Iese fîstîcită, fără șarje la fîstîceală.)*

Banea: Va să zică, Bubi, ți-a luat locul, nu numai în viața ta particulară dar și la Societate.

Barcian *(e atît de mulțumit de propriile lui gînduri, că nu prinde... finețea)*: De ce?

Banea: Cred că e pentru prima dată, în istoria industrială a lumii, cînd un cîine mărește lefurile funcționarilor unei mari întreprinderi și ia conducerea efectivă a destinelor ei...

Barcian *(rîzînd de gluma lui Banea și punîndu-se pe același ton cu el)*: Noroc că e primul și ultimul lui gest, în această privință!...

BANEA: Şi parcă văd, fără nici un pic de jenă, o să te bucuri de toată recunoştiinţa, care, de fapt, îi revine lui...

BARCIAN: Sper să mă bucur de ceva cu mult mai important... De liniştea mea şi de agrementul complet al ultimelor exuberanţe pe care mi le mai îngăduie vîrsta... Tu nu îţi poţi da seama ce-a însemnat în viaţa mea cu Paloma, Bubi ăsta!... Din cauza lui n-a putut să fie niciodată, integral, a mea... Tu ştii că fiara dormea în pat cu noi?

BANEA: În cazul ăsta, nu te poţi plînge că, în acest moment crucial al dragostei... *elle n'avait pas du chien*...

BARCIAN *(pe tonul lui Banea, mai departe)*: Care dormea însă la picioarele noastre şi asta, numai în nopţile cînd dormeam eu la Paloma. Altminteri, nu l-ai fi scos din culcuşul lui, instalat sub pian, pentru nimic în lume... Odată, chiar îmi aduc aminte, mîncasem nişte icre negre şi-aveam o noapte albă... Nu puteam cu nici un chip să adorm. Ei bine, la prima mişcare pe care mi-am permis s-o fac, ca să mă răsucesc în pat, s-a năpustit la mine pe sub cuvertură şi m-a muşcat de picior...

BANEA: Aaaa! Acum cinci luni cînd şchiopătai şi spuneai că ai avut un accident de schi la Sinaia...

BARCIAN: Exact... Numai că accidentul nu era de schi, ci era de *seidenpinch*.

BANEA: Abia acuma înţeleg de ce spuneai tu, că ai avut accidentul pe Piscul cîinelui. Dar de fapt n-a fost pisc, a fost numai bot.

BARCIAN: Cîinele ăsta, Georgel dragă, nu mai era un căţel oarecare. Era teroarea personificată... Teroarea în patru labe şi cu fundă bleu la gît... În sfîrşit! O să-ţi povestesc la masă cîte am îndurat de la el... Eu!... Eu, mă! Îţi dai tu seama ce înseamnă asta? Eu, Andrei Barcian, de la un *seidenpinch*?... Eu care am răsturnat guverne, care am prăbuşit întreprinderi şi glorii, eu, omul tare, omul neclintit, granitul în frac, cum ştii că mi se spune... Şi, totdeauna, Bubi a fost mai tare decît mine... Lupta dintre om şi patruped s-a soldat, totdeauna, în favoarea lui... Ca Făt-Frumos cu Zmeul...

BANEA: Nu-nţeleg ce vrei să spui...

BARCIAN: Nu mai ţii minte, basmele?... Măgarul ăla de Făt-Frumos avea toate avantajele şi nici un merit personal... Indiferent dacă maică-sa era iapă sau babă, onorată de maternitate la adînci bătrîneţe, tipul, prin definiţie frumos şi-atît, creştea într-o zi cît alţi copii, cu părinţi în regulă, în şapte ani... El se năştea de-a dreptul învăţat, cînd ceilalţi învăţau lecţiile ani întregi... Şi toate Cosînzenele se amorezau din oficiu de dumnealui, fără ca, măcar, să-l ştie cum arată la faţă... Bietul Zmeu, îndrăgostit sincer şi în cunoştinţă de cauză, făcea toate eforturile ca să-şi aducă iubita la domiciliu. Risca, lupta, suferea... Şi era brav. Totdeauna înţelegea să-şi ia răspunderea faptelor şi să facă faţă duşmanului... Ori, cînd se luau la trîntă, ce se întîmpla? Cînd, dintr-o smucitură bărbătească, Zmeul îl băga pe domnul Făt-Frumos în pămînt, hop! venea o pasăre să-i dea apă să bea şi să-i şteargă broboanele de pe frunte, în timp ce Zmeul plesnea de sete şi era lac de sudoare... Toată lumea ţinea cu Făt-Frumos... Zînele îi dau batiste fermecate, pomii îi arătau drumul, păsările îl hrăneau la timp, caii îl purtau prin nori şi îi făceau educaţia intelectuală ca să ajungă, pe munca altora, la cămara unde aştepta încuiată Cosînzeana. Pînă şi uşa i se deschidea singură din lacăt şi, frumoasa, îi cădea plăcintă în braţe. Junele o punea în şa şi, p-aici ţi-e drumul, pe spinarea cailor năzdrăvani... Şi bietul Zmeu, cu muierea fugită de-acasă, o lua singur şi bărbăteşte după el... Mînca pămînt şi înghiţea nori să-i ajungă... Şi cînd să pună mîna pe măgar, hop, ăla îi arunca o perie în nas, care se făcea pădure de netrecut, ori o oglindă care se făcea lac, ori o piatră care se făcea munte şi-aşa mai departe... Prin urmare, Zmeul, cu ponoasele în spinare şi kir Făt-Frumos cu foloasele în braţe. Prin urmare, unde e meritul lui Făt-Frumos? N-avea nici unul. Toate vietăţile şi nevietăţile pămîntului îi dau ajutor numai lui... Zmeului, nici una... El lucra numai pe proprii mijloace... şi deşi era viteaz, întreprinzător, îndrăzneţ, curajos şi-aşa mai încolo, celălalt era mai tare totdeauna... Ca Bubi al meu...

BANEA *(care l-a ascultat amuzat)*: Va să zică, recunoşti că eşti Zmeu!...

BARCIAN: De-ălălalt, însă. De hîrtie şi cu coadă! Cît mai mă ţine aţa... şi mai pot încă să zbîrnîi...

BANEA: Ştii, însă, că orice zmeu are o spetează care e mai importantă ca toate şi care se numeşte cap.

BARCIAN: Ştiu.

BANEA: Da. Şi cînd şi-l pierde, din trei tumbe, cade din nori la pămînt.

BARCIAN: N-ai nici o grijă. La mine capul e bine legat de restul zmeului... *(Se uită la ceas.)* Unde mîncăm?

BANEA: Unde vrei, numai, mai repede... Mi s-a făcut o foame de *glob-trotter*, înainte de ultima escală...

BARCIAN: Eu zic să mîncăm, totuşi, în centru. Cîrciumele astea, de la periferie, nu au telefon şi aş vrea să comunic Palomei, unde mă poate găsi, în cazul cînd are să-mi aducă la cunoştinţă vreo tristă noutate...

BANEA: Şi cămăşile?

BARCIAN: Mîncăm la „Capşa", într-un *separé*... Putem să stăm şi în costum de baie. Te fac nişte stridii.

BANEA: Are?

BARCIAN: Aseară au sosit, *par avion*, de la Constantinopole... *(Sună telefonul.)* Dacă domnişoara Hagiu mi-a dat legătura direct, trebuie să fie ceva foarte important... *(Ridică receptorul şi cu o mutră fericită, cîntă popeşte.)* Dăăăă Doamneeee!... *(Apoi grav la telefon.)* Alo! Da!... Eu, dragă... Tocmai vream să chem, să te întreb dacă a avut loc consultul şi dacă... Cum? Nici n-a mai fost nevoie de consult? *(Face cu ochiul, fericit, lui Banea.)* Dumnezeu să-l ierte!... *(Face pe tragicul în ton.)* Mai rar, te rog, că nu pricep nimic! *(Ascultă atent şi încremeneşte.)*

BANEA *(devine şi el atent. Surîde uşor)*.

BARCIAN *(la telefon)*: E bravo!... Bravo!... Cum nu sînt entuziasmat? *(Se aşază moale pe fotoliu.)* Dar sînt fericit, draga mea!... Îmi vine să dansez de bucurie... În primul rînd pentru tine, apoi pentru el... Şi pentru mine, fireşte... Fericirea ta, ştii bine, e şi fericirea mea...

BANEA *(se prăpădeşte de rîs, discret totuşi)*.

BARCIAN *(cadaveric, lugubru)*: Mulţumesc lui Dumnezeu, c-a scăpat... Bine!... Bine... Cu cea mai mare plăcere. Viu imediat. Trebuie s-aduc ceva, pentru masă? De care preferi? Tescuite sau moi? Şi-aşa, şi-aşa. Da, sigur, e cea mai bună idee. Şi lui Bubişor, ce pot să-i aduc? Am văzut o zgardă la „Beckman"... Bine, draga mea! M-arunc în maşină şi viu... Te sărut... *(Închide. Rămîne cu un aer de idiot, pe fotoliu.)*

BANEA *(rîde încă)*: Făt-Frumos!...

BARCIAN *(se ridică după o clipă)*: Nu rîde, Georgel, că nu e de rîs deloc... Ceea ce mi se întîmplă, e tragic... Auzi, mă? E în afară de orice pericol... Un imbecil de doctor i-a făcut azi-dimineaţă o injecţie cu penicilină şi acum nu mai are nimic... A lătrat la toţi savanţii din consult, de parcă erau taxatorii de la lumina electrică... *(Se plimbă, deprimat, agitat.)* Şi, în timp ce eu spumeg, dumnealui, auzi? Se joacă de-a caii, cu pisica, în hol... *(Un timp.)* A, nu!... De data asta însă, nu-i mai merge... *(Se opreşte în faţa lui Banea.)* Nu-i mai merge, Georgel, auzi? M-am obişnuit cu ideea că trebuie să moară şi deci... *(Se opreşte ca şi cum i-ar fi frică să spună cuvîntul.)*

BANEA: Trebuie să te obişnuieşti acuma cu ideea că trăieşte...

BARCIAN *(serios, pe tonul unei discuţii grave)*: Niciodată... Şi asta, pentru că simt nevoia, oricît ţi s-ar părea de ridicul, să-mi dovedesc — mie, în primul rînd — că sînt un om tare... Un om decis să lupte cu toate mijloacele care îi stau la îndemînă. Fără alegere.

Banea: Şi-atunci?

Barcian *(cu o uşoară ezitare)*: Atunci, avînd în vedere că acest cîine este rivalul meu în dragoste, îl voi trata ca atare...

Banea: Ce înţelegi prin „atare"?

Barcian: În dragoste şi, mai ales, într-o dragoste tardivă, umilitoare şi definitivă, ca a mea, rivalii se înlătură... Prin crimă chiar...

Banea: Va să zică, vrei să fii mai cîine decît el?

Barcian *(serios, fără să fie atent, cît e de ridicul)*: El de ce îşi arogă atribute de om? Eu nu mă bag în coteţul lui. El de ce se bagă în casa mea?...

Banea: Uiţi însă că ăsta nu s-a născut în coteţ. A deschis ochii în braţele Palomei şi acolo te-ai băgat tu peste el.

Domnişoara Hagiu *(bate la uşă şi intră fără să mai aştepte confirmarea)*: Domnule director general... *(Ea se află încă sub imperiul bucuriei de-adineauri.)* Profitînd de faptul că sînteţi, astăzi, atît de bine dispus, îmi permit să vă rog să primiţi cîteva minute pe Matei Căciulă.

Barcian: Cine e ăsta? *(E trezit din gînduri. Aiurit.)*

Domnişoara Hagiu *(supusă)*: Căciulă! Portarul nostru de noapte...

Barcian: Căciulă nu mai e, de ieri, portarul nostru. E concediat în cadrul reducerilor de personal...

Domnişoara Hagiu: Ştiu! Şi tocmai de-aceea, vă roagă să-l primiţi şi să-l ascultaţi două minute... Văzînd bucuria generală care s-a produs în toată instituţia, cînd am anunţat dispoziţiile dumneavoastră de adineauri...

Barcian *(cu regret, pe care domnişoara Hagiu nu-l înregistrează)*: Le-ai şi anunţat?

Domnişoara Hagiu: Daaa! Imediat!... Şi-atunci, bietul Căciulă, care fiind de treizeci de ani în serviciul Societăţii, face, ca să zic aşa, parte din inventar, s-a gîndit că, poate, fiindcă astăzi aveţi o zi atît de fericită şi aţi fost atît de generos cu toată lumea, aţi putea să reveniţi asupra concedierii şi să-l

menţineţi în cadre. Are cinci copii, domnule director general şi e şi văduv...

Barcian: Păi, atunci cu cine i-a făcut?

Domnişoara Hagiu: La al cincilea i-a murit soţia, din naştere...

Barcian: Să se sature! Patru nu-i ajungeau? Eu am unul singur şi mi-e peste cap de el... *(Brusc îi vine o idee. După o clipă.)* Trimite-l încoace!

Domnişoara Hagiu *(veselă)*: Vă mulţumesc, domnule director general... Eram sigură că intervenţia mea n-o să rămînă fără ecou... *(Iese.)*

Banea: Sper că-l reprimeşti în slujbă pe nefericitul ăsta!...

Barcian: Cu anumite condiţii, însă!

Domnişoara Hagiu *(tot veselă, deschide uşa şi împinge, ca una de-a casei, pe Căciulă, înăuntru)*: Hai, nene Matei! Curaj!... *(Iese.)*

Căciulă: Să trăiţi, domnule director general...

Barcian: Şi dumneata la fel...

Căciulă *(cu un surîs, furişat în mustăţi)*: E!... Cum o să trăiesc eu, la fel ca dumneavoastră? Poate pe lumea cealaltă! Că, acolo, zice că avem gratis casă, masă, spălat, îmbrăcăminte, tot, şi pensie pe deasupra... De-alea, viagele...

Barcian: Văd că eşti cam bine dispus. *(Şi este într-adevăr.)*

Căciulă: Sînt, vai de capul meu!... Că din două ţuici, de bucurie, cînd mi-a dat domnii funcţionari coraj, m-am agerit ca din chilul pe care l-am băut la cumnată-meu de revelion.

Barcian *(ca să nu lungească vorba)*: Ascultă, Matei...

Căciulă *(poziţie de „drepţi civil")*: La ordin, domnule director general...

Barcian: Cunosc toată situaţia dumitale.

Căciulă: Să fie a dracului de situaţie, domnule director general, să mă scuzaţi de vorbă urîtă...

Barcian: Taci şi ascultă aici!... Te reprimesc în slujbă şi, fireşte, îţi măresc şi leafa, ca şi celorlalţi funcţionari ai Societăţii, cu o condiţiune...

Căciulă: Am înţeles...

ACADEMIA
BIBLIOTECA
REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

BARCIAN: Te rog să-mi faci un serviciu...

CĂCIULĂ: Orice, pentru dumneavoastră.

BARCIAN: Un serviciu despre care nu trebuie să știe nimeni, afară de dumneata și de mine...

CĂCIULĂ: Și de dumnealui, că-l văd că trage cu urechea! *(Arată spre Banea.)*

BARCIAN: Exact... Bagă bine de seamă, Matei... Nu trebuie să știe nimeni. Absolut nimeni... Dacă scapi un cuvînt numai, te dau afară imediat și nu numai atît... Ai de-a face cu mine, înțelegi, chiar dacă te-ai ascunde în gaură de șarpe...

CĂCIULĂ *(atent, cît poate să fie, la maximum)*: Am înțeles, domnule director general...

BARCIAN: Uite despre ce este vorba!... Astă-seară, la orele zece jumătate, te duci la adresa pe care ți-o scriu eu acuma pe hîrtia asta. *(Ia o foaie de bloc și scrie adresa.)* Ai înțeles? La ora zece și jumătate.

CĂCIULĂ: Mă iertați, domnule director general, dacă îmi permit, dar dacă m-ați reprimit în slujbă, la zece jumătate sînt dejurnă aici și nu pot să părăsesc serviciul...

BARCIAN: Te învoiesc eu și îți ține locul ajutorul dumitale care trebuia să-ți ia locul...

CĂCIULĂ: Am înțeles, domnule director general.

BARCIAN: La adresa asta, se află o casă, singură în curte, fără etaj. O casă boierească.

CĂCIULĂ: A dumneavoastră?

BARCIAN: A mea, firește, că n-o să te trimit noaptea prin case străine... Poarta casei o s-o găsești deschisă. Intri în curte...

CĂCIULĂ: Cîini, e?

BARCIAN: În curte nu e nici un cîine!... Fii foarte atent, acuma! Te oprești la prima ușă a casei...

CĂCIULĂ: Da...

BARCIAN: O descui cu cheia asta... *(Scoate un teanc de chei pe lanț și desprinde una.)* Uite-o! *(Căciulă o ia.)* Înăuntru, găsești lumina aprinsă în toată casa... Cum intri, o să auzi că te latră un cîine...

CĂCIULĂ: E rău?

BARCIAN: E un cățeluș alb, cît un scul de bumbac și cu fundă albastră la gît... Dacă nu-ți iese el înainte, cum probabil o să se întîmple, te duci tu spre camera de unde îl auzi că latră. Toate ușile sînt deschise și toate luminile aprinse... În sfîrșit, cum necum, găsești cățelul — căci sînt patru odăi toate — îl iei frumușel sub haină, ieși pe unde ai intrat, încui ușa pe care ai deschis-o și ieși pe poartă, pe care o închizi bine la loc și pleci cu cățelul.

CĂCIULĂ: Unde?

BARCIAN: Treaba ta. Totul e să-l omori... Îl arunci în Dîmbovița, îi dai otravă pe-o stradă dosnică sau pe-un maidan, nu mă interesează. Totul e să-l omori...

CĂCIULĂ: N-am otravă, domnule director general...

BARCIAN: Uite cinci sute de lei *(îi dă)*, să cumperi un hap de la o farmacie.

CĂCIULĂ *(ia banii)*: Și dacă mă simte cineva cînd fur cățelul din casă?

BARCIAN: N-are cine să te simtă. Nu va fi nimeni, acasă, după ora zece...

CĂCIULĂ: Atunci, rămîne așa! *(E nedumerit de propunere.)*

BARCIAN: Să nu ți se pară nimic curios... Cățelul ăsta, la care soția mea ține ca la ochii din cap, e bolnav grav... Are o boală care nu iartă! E „condamnat", înțelegi? Și-atunci, m-am gîndit că e mai bine să nu-l las să moară, sub ochii soției mele... Pricepi?

CĂCIULĂ *(convins)*: Firește, o impresionează la nervi...

BARCIAN: Tocmai!... Va să zică, ne-am înțeles?...

CĂCIULĂ: Da, domnule director general...

BARCIAN: Îi facem un serviciu dacă îl omorîm, săracul... De ce să se mai chinuie degeaba, dacă tot n-are nici o șansă de scăpare?

CĂCIULĂ: Se vede că are jigodie...

BARCIAN *(cu un surîs, spre Banea)*: Da! Jigodie dublă. Toți doctorii care l-au văzut, au spus că este imposibil ca să mai scape... *(Îi dă o mie de lei.)* Și uite și o mie de lei, ca să ai de cheltuială...

CĂCIULĂ: Vorba ăluia! Cheltuieli de înmormîntare... Dar nu cred să-mi trebuie, domnule director general. Iau hapul de la spiţerie, i-l dau şi gata... Îl las undeva pe marginea drumului... Că, dacă e mort, nu-l mai priveşte locul unde i s-a întîmplat nenorocirea.

BARCIAN: Totuşi, ţine banii la dumneata. Cine ştie!... Poate ai nevoie să iei o maşină ca să-l duci cît mai departe, poate vrei să bei ceva înainte, să te îmbărbătezi.

CĂCIULĂ *(ia banii)*: Înainte ca înainte! Dar „după", o să mă îmbărbătez cu siguranţă, oleacă. Eu n-am omorît, nici măcar o rîmă, în viaţa mea. Şi oricît — cîine, cîine, dar e şi el suflet de om. Nici puii de găină nu-i tăiam eu! Îi tăia nevasta...

BARCIAN: Mîine dimineaţă, cum vin la birou, te prezinţi şi-mi dai raportul... şi vezi să nu-mi pierzi cheiţa de la casă...

CĂCIULĂ: Vai de mine!... N-aveţi nici o grijă, domnule director general.

BARCIAN *(îi dă hîrtia)*: Uite şi adresa, să n-o uiţi... Şi-acuma, vezi de treabă...

CĂCIULĂ: Să trăiţi, domnule director general...

BARCIAN: Umblă sănătos şi vezi să nu faci vreo prostie... Dacă la noapte, cînd mă întorc, mai găsesc cîinele acasă...

CĂCIULĂ: Să-mi ziceţi mie cuţu... Să trăiţi! *(Iese.)*

BARCIAN *(după ieşirea lui Căciulă, privind triumfător pe Banea)*: E? Sînt, sau nu sînt tare?

BANEA: Tare, în toată afacerea asta, nu eşti tu! E otrava! Tu nu eşti decît un hingher abject...

BARCIAN: Ţi-am ascultat sfatul...

BANEA: Cu o diferenţă. Eu am spus să-ţi suprimi, singur, rivalul... E foarte uşor să faci crime cu mîinile altuia.

BARCIAN: Adevăraţii oameni tari, nu scot niciodată castanele din foc cu mîinile lor...

BANEA: Îţi dai seama că — nenorocitul ăsta, numai ca să nu-şi piardă slujba — ar fi fost în stare să omoare şi un om?

BARCIAN: Eu însă, generos, l-am pus să omoare numai un căţel...

BANEA: Dacă n-am fi înainte de masă, m-ai dezgusta.

BARCIAN: Te invit la dejun, la Paloma...

BANEA: Imposibil... Acuma, cînd ştiu că soarta lui Bubi e pecetluită, mi-ar fi imposibil să-l văd. Aş fi în stare să te denunţ. Nu sînt un complice bun la orice fel de crime...

BARCIAN: Atunci cum facem? Te-am invitat la masă.

BANEA: Foarte simplu! Îmi plăteşti tăcerea şi dejunul...

BARCIAN: *All right... (Duce mîna să scoată portofelul. Sună telefonul. Ridică receptorul, cu mîna liberă.)* Alo!... „Petrolstock"... Nu! Nu, vă rog... Directorul general Barcian nu vine trei zile la birou... E în doliu... *(Închide şi cortina cade pe replici.)*

ACTUL II

După două zile, după-amiaza, pe la cinci, acasă la Paloma. Holul. Așa cum orice director de scenă trebuie să și-l imagineze cunoscînd, personal, persoana în casa căreia ne aflăm. Intrare, în fund. Comunicări cu restul apartamentului, în dreapta și stînga... sau oricum altfel. Totul este să se intre pe undeva din afară și să se iasă în două părți, dinăuntru. Peste tot, în vasele de flori — care au fost strînse aici din toată casa — se află flori de diferite feluri. Se vede că au fost trimise recent de la florării. La ridicarea cortinei, Banea se află singur în scenă. E în picioare lîngă o mescioară, ori un birou și citește — indiscret — cărțile de vizită, care au însoțit florile și care se află strînse într-o tipsie de argint.

Banea *(citind pe rînd cărțile de vizită)*: „Dna și dl. inginer Mihail Frîncu. Participă sincer la ireparabila pierdere“... *(Alta.)* „Coca Silianu. Alături de tine în nețărmurita durere“... (*Alta.*) „Gabriel Prîslea — Ionești. Cu alese condoleanțe și distinse urări de îmbărbătare“... (*Alta.*) „Panait Comșa, fost ministru ! exprimă expresiunea inexprimabilelor sale regrete“... (*Alta.*) *Saint-Bernard*, magazin cu articole canine. Cabinet veterinar. Salon de coafură, tuns și trimaj. Exprimă sincerele sale regrete, pentru pierderea drăgălașului său client.“

Barcian *(intră, închizînd ușa binișor, din camera Palomei).*

Banea *(șoptit)*: Ce face inconsolabila?

Barcian: A mai luat un bromural și s-a liniștit... Sper să adoarmă puțin. *(Se așază.)* Uffff! *(Face un gest de destindere.)* Nici la moartea tatii, n-am pătimit atît! *(Își scoate o havană și o aprinde.)*

Banea: Dar, cel puțin, s-a convins că defunctul e mort definitiv?

Barcian: Tot mai speră, prin absurd, că Bubi e numai pierdut și că, datorită „marei recompense“ pe care am anunțat-o în toate gazetele, o să i-l mai aducă cineva îndărăt...

Banea: Nu i-ai explicat că după două zile de la dispariție, e inutil să mai spere chiar și în absurd?

Barcian: Ba da! Ea, însă, tot speră... Numai ca să mă contrazică.

Banea: Pe tine nu te bănuiește de nimic?

Barcian: Nu!... Mă acuză însă, bineînțeles, ca autor moral al dispariției.

Banea: Pentru care motiv?

Barcian: Fiindcă *eu* am insistat să ieșim, alaltăieri seară, în oraș. Pentru că *eu* am fost de părere să concedieze, în după-amiaza aceea, sora de caritate. *(Încîntat, pe un surîs larg.)* „De meschin ce sînt!“ Fiindcă *eu* i-am dat servitoarei, în seara aceea, două locuri de favoare la cinematograf... Pentru că *eu*, așa mai departe... Eu, eu, eu... Peste tot și mereu *eu!*

Banea: De sinucidere a mai pomenit ceva?

Barcian: Nimic. Are impresia că „durerea“ îi vine bine... Datorită dispariției lui Bubi, a devenit interesantă în cercul ei de cunoștințe. E cineva! De ieri-dimineață n-a contenit o clipă telefonul... În permanență au fost vizite... *(Își privește ceasul.)* Cred chiar că e momentul să ne retragem „strategic“. E cinci, și de la ora asta încolo încep să vină... condolatorii... *(Se ridică.)* Și ce mă amuză mai mult, este că toți ăștia *(un gest spre flori)*, care îi trimit flori și scrisori de condoleanțe, sînt convinși că „atențiile“ se resfrîng și asupra mea... Cu alte cuvinte, cu ocazia cîinelui, se gudură pe lîngă mine. *(Surîde.)*

Banea: E! Ce nu face omul pentru un os!... Mie-mi spui!

Barcian *(cu un gest spre cărțile de vizită din tipsie)*: Și dacă ar ști cum se păcălesc toți ăștia, care regretă din suflet, că eu jubilez de fericire!... *(Satisfăcut de el.)* Recunoști, sper, că am dat o lovitură de maestru...

Banea: De dulău, mai repede!

Barcian: Trebuia să rup lanțul, *mon cher*, ce vrei? Nu se mai putea altfel.

Banea: Sper că i-ai dat și o recompensă serioasă „asasinului“, pe lîngă chestia cu slujba.

Barcian: Douăzeci de mii de lei...

Banea: Bine, mă, dacă știai că ai de gînd să dai asemenea recompense fabuloase, de ce nu m-ai pus pe mine să suprim animalul? Pentru douăzeci de mii de lei, aș fi fost în stare să-l și mănînc... în locul dejunului pe care l-am ratat din cauza lui... A trebuit să învieze, bre, numai ca să am ghinion!

Barcian *(rîzînd)*: Latră remușcarea în mine, că nu m-am gîndit la tine. Iartă-mă! Avînd însă în vedere că ai fost confidentul și, implicit, complicele meu la crimă, îți acord un premiu de consolare...

Banea: Cel puțin ai de gînd să mă consolezi mai copios? Află că sînt profund îndurerat.

Barcian *(pe același ton de glumă)*: Te consolez în raport cu proporțiile victimei, nu cu durerea ta...

Banea: Ca să vezi cum mă urmărește ghinionul și aici! Spune și tu! Nu putea Paloma să aibă un dog, în loc de flecuștețul ăla de cățel?

Barcian: Bucură-te că n-a avut un șoricar...

Banea: Mă rog! Și cum calculezi tu, cîinii, în bani?

Barcian: O să văd eu, la birou, cum e cursul cîinilor...

Banea: La negru, sper?

Barcian: De ce? Bietul Bubi era alb! *(Face un semn de plecare.)* Mai vorbim pe drum...

Banea *(ieșind cu Barcian)*: Monumentul ghinionului sînt, bre! Și mic și alb!... Dar ți-o fac eu ție, n-ai nici o grijă! Mîine o să-i ofer Palomei un cîine lup. *(Ieșind, pe replici.)* Să te văd cum mai dormi și cu ăsta la picioare?...

(Au ieșit. Scena rămîne o clipă goală. Apoi sună telefonul. Zina intră dinspre oficiu. Intrare opusă ieșirii și camerei Palomei.)

Zina *(la telefon)*: Alo!... Daa!... Casa doamnei Paloma Carini, vă rog!... *(Ascultă o clipă, apoi, cu o voce de doliu mare.)* Da, vă rog!... A dispărut alaltăieri-seară și nu s-a mai întors. Da, vă rog! Daaa, săracul... *(Acuză tonul de doliu.)* Și noi sîntem convinși că a decedat... Siiigur. Dacă nu s-a mai întors pînă acum?! Așa că, nu mai avem nici o speranță, vă rog!... Da, vă rog! Îi spun! Acuma a adormit puțin, vă rog, dar primește... De la cinci încolo, primește... S-o vedeți, nici n-o mai cunoașteți, vă rog! Este complet deteriorată de durere... Bine, vă rog! Îi spun, vă rog!... Cu plăcere, vă rog!... Vaaaai, lăsați... De ce să vă deranjați prin telefon... Îmi dați dumneavoastră cînd veniți la noi... La revedere, vă rog! *(Închide.)*

Paloma *(intră. E îmbrăcată în doliu de interior, improvizat, însă cu gust. E nefardată și are o figură „sfîșiată“. Se mișcă încet, ca o ființă pe care n-o mai interesează nimic. Totuși, cînd intră, are o lumină vioaie în ochi și oarecare energie în replică)*: Cine-a lătrat? Mi s-a părut că latră cineva aici!

Zina: Nu, coniță. Am vorbit eu la telefon. Domnul general Troncescu vă roagă să primiți profund condoleanțele pe care mi le-a spus dumnealui. Mai că nu plîngea la telefon...

Paloma: Cred și eu!... Pe Bubi, îl aveam cadou de la el... Era locotenent-colonel cînd mi l-a dat!... Și uite! El a ajuns general la pensie și Bubi al meu... *(începe să plîngă, prăbușindu-se pe un fotoliu)* a ajuns mai cadavru decît el...

Zina *(înduioșată)*: Nu mai plîngeți, coniță... Poate se găsește... *(Paloma face un gest de negație, dintre lacri-*

mi.) Nu știu de ce, dar eu cred că se găsește, coniță... *(Paloma repetă mai marcat gestul.)* Să vedeți... Eu am avut un văr, care s-a pierdut la vîrsta de patru ani, în Moși, și s-a întors tocmai după douăzeci și cinci de ani, din America... Așa că și Bubi al nostru...

Paloma *(tresare la auzul numelui lui Bubi ca dintr-un vis adînc)*: A lătrat cineva, sau mi s-a părut mie?

Zina: Nu! Tot eu am vorbit. Vă spuneam de cazul cu vărul meu care s-a pierdut.

Paloma *(nelămurită bine)*: Ce rasă era?

Zina *(încurcată)*: Păiiii... scurticel așa, cu părul ondulat și cu ochii albaștri.

Paloma: *Cocker*, probabil...

Zina: Nuuu! Era ardelean... Că noi, tot neamul nostru, sîntem de dincolo... Neam de ciobani...

Paloma: Și cîinii ciobănești sînt frumoși... Cînd eram cu conașul meu, de-al treilea, la Sinaia, am făcut o excursie la o stînă pe munte și-am vrut să-mi cumpere un cîine ciobănesc... Ciobanul însă n-a vrut să mi-l vîndă cu nici un chip... Zicea că dacă-l luăm la oraș se prostește și se face de rasă... *(Oftează adînc.)* Acuma însă, dacă s-a dus Bubi, s-a sfîrșit... Nu mai țin în viața mea cîine!... *(Plînge din nou.)* N-am să pot să-l uit niciodată!... *(Printre suspine.)* Adoratul mamei!... Iubitul meu. *(Plînge. Se aude o sonerie la intrare.)*

Zina: Primim pe cineva? Sună în față.

Paloma: Du-te repede! Poate sună Bubi.

Zina: Nu cred, coniță, că el n-ajunge pînă la sonerie... Și dacă e altcineva, primim?

Paloma: Sigur... Poftești aici și spui că eu sînt leșinată dincolo și viu imediat ce-mi revin... Spui că sînt cu doctorul care îmi face o injecție... *(Iese în timp ce Zina o ia spre ieșire.)*

Zina: Da, coniță! *(Au ieșit amîndouă. Telefonul sună, în scurta pauză care se face, pînă ce Zina introduce pe Lelia, împreună cu doamna și domnul Mitică Popoviceanu, mare mitocan și proprietar de terenuri petrolifere.)* Luați loc, vă rog... Conița este leșinată și vine imediat... Tocmai îi face domnul doctor veterinar o injecție... *(Popoviceanu ia loc. Zina iese.)*

Lelia: Pe mine, fiind de-a casei, vă rog să mă iertați... Mă duc lîngă ea! *(Ceea ce și face trecînd în odaia Palomei.)*

Doamna Popoviceanu: Greață îmi e de prietenele astea „cele mai bune", cînd se pun în fason și își dau aere! Își dă o importanță și asta, de parc-ar fi fost cățelul ei...

Domnul Popoviceanu: Îi face injecție „veterinarul", auziși? *(Rîde ușor.)* Veterinarul!

Doamna Popoviceanu: Cît a ținut la javra aia, nu m-aș mira să se caute și cu veterinar!... Dar, să-ți spun drept, bine că s-a dus dracului de jigodie! Trei perechi de ciorapi mi-a rupt, de trei ori, cînd m-ai trimis tu la ea în vizită. Și ultima era nailon! De sticlă și tot mi i-ar fi spart.

Domnul Popoviceanu *(serios, cum îl arăta și mutra)*: Și mie mi-a mîncat o hîrtie de o mie de lei, cînd jucam pocher și mi-a căzut pe jos... Și-al dracului cîine! Numai numerele mi le-a înghițit... *(Se aude soneria de la intrare.)* Și restul l-a lăsat pe covor...

Doamna Popoviceanu: Altă vizită de condoleanțe!... *(Zice cu parapon, oarecum.)*

Domnul Popoviceanu: Ce să-i faci, draga mea? Barcian e tare... Și toată lumea știe cît ținea la cățel!...

Doamna Popoviceanu *(cu invidie)*: Fiindcă era al ei!...

Domnul Popoviceanu *(egal, cum este dînsul)*: Te cred. Nu era să ție la el fiindcă era al meu... Parcă noi n-am venit tot de interes?

Doamna Popoviceanu: În orice caz, noi nu stăm mult...

Domnul Popoviceanu: Sigur. Facem act de prezență și gata... Atenția e totul, deși se poartă foarte măgar cu mine. Dar, pînă la urmă, tot o să ne înțelegem. Cînd am petrol, nu ard eu gazul de pomană.

Zina *(introduce pe Diana Serian. E o mondenă elegantă și prețioasă. „Toată lumea" știe că trăiește cu directorul general al Societății petrolifere „Calea Laptelui")*: Poftiți, doamnă. Conița vine numaidecît ce termină leşinatul! Este cu doctorul la injecţie... *(Iese.)*

DIANA: Bună ziua, scumpă doamnă! *(Dă mîna cu doamna Popoviceanu, apoi întinde mîna lui Popoviceanu, care, ceremonios, s-a ridicat în picioare.)* Bună ziua, domnule Popoviceanu... *(Se aşază.)* Doar aşa la cîte o împrejurare nenorocită să ne mai vedem.

DOAMNA POPOVICEANU: Noi ieşim foarte puţin în lume, de cîtva timp. Soţul meu e suferind..

DIANA *(lui Popoviceanu)*: Dumneata! Arăţi admirabil! Dar ce ai, coane Mitică?

DOMNUL POPOVICEANU: Am nişte uree, pardon de expresie.

DIANA: Multă?

DOMNUL POPOVICEANU *(soţiei lui)*: Cîtă am, Elviro? *(Către Diana.)* Ea îmi ţine contabilitatea la analize...

DOAMNA POPOVICEANU: Ultima dată a avut şaptesprezece maxima şi zece minima...

DOMNUL POPOVICEANU: Asta e tensiunea, dragă!... Ureea e aialaltă, după foaia cealaltă.

DOAMNA POPOVICEANU: A, da! Uree, ai patru milioane roşie şi restul albă... *(Dianei.)* Îşi face atîtea analize, că le şi încurc, zău aşa!... De-aia, coniţă dragă, să bat în lemn *(ceea ce şi face)*, e mai bine să fie omul sărac... Nu mai are bani să-i dea pe analize ca să se alarmeze din tot ce scrie pe ele cu roşu. Înainte trăia lumea şi fără ele!... Indiferent ce aveai, îţi puneai seara toată cutia cu ventuze, luai o aspirină şi-un ceai fierbinte şi gata! Afară, bineînţeles, de cazurile cînd decideai în familie să-ţi faci niţică operaţie... Acuma, te bolnăveşti din cauza medicamentelor, pe cuvîntul meu. Sulfamidă, vitamine, injecţii, ultraraze şi dracul să le ia cîte mai sînt... S-au zăpăcit şi bolile din cauza tratamentului... Te cauţi, de exemplu, de apendicită şi ai pleumotorax la piept... Sau, ai — cum a fost un caz — ceva extrauterin şi doctorii te operează de malarie...

DOMNUL POPOVICEANU *(absolut de părerea nevestii, dar mult mai à la page decît ea)*: Acuma am auzit că

americanii au scos şi aspirină nailon... Şi purgative atomice. La şeful familiei un bulin şi se „purgează“ toată casa!...

DOAMNA POPOVICEANU: Eh! *(Cu un oftat de regret.)* Ce să facem? Ne civilizăm, dragă madam Serian!

DIANA: Nu cred, scumpă doamnă! *(Cu un surîs uşor ironic.)* Îşi fac iluzii, cei care încearcă...

DOMNUL POPOVICEANU *(care parcă a simţit ironia. Prudent, fără să rămînă dator nimic)*: Bine, nu este aşa, civilizaţia e un ce care nu se poate aşa, hop, odată! Trebuie să vedem mai întîi, nu este aşa, ce efecte are la alţii, sau asupra lor, şi pe urmă să ne adaptăm şi noi la progresul ei...

DOAMNA POPOVICEANU: Pozitiv! Dacă ia el purgativ atomic, de ce să mă deranjez eu, care sînt bine cu stomacul? O fi, nu zic, şi civilizaţia asta ceva de capul ei. Dar, eu una, rămîn la sare amară... Că s-a experimentat de-o viaţă întreagă şi-a lucrat perfect generaţii întregi...

LELIA *(intră din odaia Palomei)*: Paloma vă roagă s-o iertaţi încă un moment! Aaaa! Bonjur, coniţă dragă. *(Dă mîna cu Diana, apoi se aşază.)* S-o vedeţi în ce hal e!!! *(Face un gest a dezastru.)*

DIANA: Cred şi eu! O lovitură ca asta, din senin, te distruge complet. Mai ales cînd eşti sensibilă ca ea!

DOAMNA POPOVICEANU: Şi ce drăguţ era, mititelul de el!... Şi manierat... De trei ori cînd am fost aici la vizită, nu s-a mişcat de la picioarele mele... Şi să nu credeţi că mi-a atins măcar ciorapii? S-a uitat numai la ei, a văzut că sînt nailon şi-a început să dea din coadă la marca lor...

DIANA: I-a admirat! Fiindcă cunoştea şi aprecia teribil lucrurile fine, sărăcuţul de el... Cînd îi aduceam ciocolată, dacă nu vedea că scrie pe cutie „Capşa“ nici nu se uita la ea. O lăsa pentru pisică!...

DOMNUL POPOVICEANU: Şi mie, o dată, cînd jucam pocher aici, mi-a căzut pe jos o hîrtie de o mie de lei. E! Ce credeţi c-a făcut răposatul? A luat-o în gură şi, fiindcă nu putea să latre din cauza ei, mi-a făcut semn cu laba să mă uit la el și mi-a restituit-o imediat. Cu numere cu tot. Pe ochii mei...

Lelia: Eu una l-am iubit ca pe fratele meu, să vă spun drept. Și nu pot să concep că n-am să-l mai văd niciodată... Nu-mi vine să realizez. *(Lăcrimează.)*

Domnul Popoviceanu: Nu i-ați imortalizat nici o fotografie?

Lelia: Ba da, dar nu e totuna, domnule Popoviceanu !... Drăgălășenia și inteligența lui, nu se pot reda într-o fotografie... *(Își șterge ochii.)* Și-altceva nou, ce-ați mai auzit?... *(Se aude soneria din față.)*

Doamna Popoviceanu: Ce să mai auzim ! *(Prudent.)* Auzi ! Sună cineva... Trebuie să fie alți admiratori...

Lelia: A avut atîția, dragul lui tanti... Nici nu mai avem unde să punem florile, și telefonul a răgușit vorbind...

Zina *(intră și introduce pe generalul Troncescu)*: Poftiți, luați dumneavoastră loc, domnule general. *(E civil.)* Conița este leșinată cu veterinarul și vine numaidecît. *(Iese.)*

Generalul Troncescu *(solemn și ramolit)*: Dumnezeu să-l ierte !...

Domnul Popoviceanu *(face un gest să se închine)*: Dumnezeu...

Doamna Popoviceanu: La animale nu se face cruce, Mitică !

Generalul Troncescu: Sărut mîinile la doamne !... Noroc, șefule ! *(Se așază.)*

Diana: *Bonjour, mon* general...

Generalul Troncescu *(cu un surîs)*: *Debloqué!*

Domnul Popoviceanu: *Mais... vous... touché... pension?*

Generalul Troncescu: *Touché*, pe dracul !... Dar să știți că n-aveți dreptate ! În definitiv, și animalele sînt și ele tot suflete omenești... *Animus*, latinește ! Adică suflet și adică tot ceea ce respiră, trăiește și moare... De ce să nu ne închinăm atunci și pentru ele?

Doamna Popoviceanu: Fiindcă animalele n-au religie...

Domnul Popoviceanu: Sigur ! Nu sînt ortodoxe...

Generalul Troncescu: Ei și? De ce să fim noi mai catolici decît Papa?... Este ființe? Au *animus*? Are ! Prin urmare, sînt create de Dumnezeu ca și noi? Și de unde putem noi să știm, că n-au și ele religia sa?... Fiindcă nu se exprimă ca să ne spuie? Dar, poate că au și ele o limbă moartă a lor, prin care se înțeleg, ca și noi, prin viu grai.

Domnul Popoviceanu *(sincer)*: Cum o să aibă religie, nene, dacă n-au popi?

Generalul Troncescu: Dar de unde știi dumneata că n-or fi avînd și popi? N-ăi fi vrînd acuma să umble animalele cu antiriu, ca să le cunoaștem noi, care sînt fețe bisericești dintre ele? *Soyons serieux*, coane Popovicene ! Că ești petrolist, ce dracu !... Să nu discutăm ca la curs seral.

Domnul Popoviceanu: De fapt, eu n-am nici o pretenție... *(A intrat la idei.)* Și, vorba dumitale, care văd că ești cineva printre animale ! Poți să le știi pe toate? Nu !

Generalul Troncescu: Am iubit totdeauna animalele și le voi iubi pînă la sfîrșitul vieții mele... Întîi vine nevastă-mea, bineînțeles, și pe urmă celelalte pe care le am acasă... Cîini, pisici, canari, broaște țestoase, veverițe... *(Mîndru.)* Am și sticleți !

Diana *(cu un surîs)*: Mulți, *mon* general?

Generalul Troncescu *(același joc)*: Colivia plină ! Și pe Bubi tot eu i l-am dat, săracul... *(Pe o dungă de vis, ad-hoc.)* Eram locotenent-colonel... Văduv a doua oară, prin deces, c-am avut noroc să scap de ele fără să bruschez lucrurile... Am cunoscut-o pe Paloma la un bal, la Cercul Militar...

Diana: Va să zică, dumneata o cunoști de cînd erai locotenent-colonel?

Generalul Troncescu: Proaspăt înaintat, după ce căzusem de cinci ori la examenul de maior.

Doamna Popoviceanu *(interesată, ca și Diana)*: Și cam cîți ani să fie de atunci?

Generalul Troncescu *(pe gîndurile lui lirice și departe de intenția celor două femei)*: Păiii... dacă atunci eu aveam patruzeci și nouă de ani și acuma am șaptezeci, înseamnă că sînt circa douăzeci și unu de ani în cap...

Diana: Și, Paloma, trebuie să fi avut și ea douăzeci de ani, cel puțin?

Doamna Popoviceanu: Cum să n-aibă, soro, dacă se ducea „singură“ la baluri?

Diana: Atunci, douăzeci pe care îi avea și cu douăzeci și unu care au trecut, asta este, exact... Are patruzeci și cinci de ani...

Lelia: Cum o să aibă patruzeci și cinci, cînd eu sînt mai mică cu trei ani decît ea?

Doamna Popoviceanu: Și, mata, cîți ani ai?

Lelia *(înfiptă)*: Din nenorocire, mai mult decît par!... Am împlinit treizeci și doi.

Domnul Popoviceanu *(plăvan)*: Acum cîți ani?...

(Rîd toți, generalul cel mai zgomotos. Pe rîsul acesta, care ia proporții și durează cîteva clipe, apare Paloma, cadaverică, dărîmată, fardată proaspăt, de doliu. Adică cu cearcăne la ochi, pudrată „ocre“ și cu buzele fardate cu „cardinal“. La apariția ei, toți se opresc, brusc, din rîs și își iau aerele de circumstanță.)

Paloma: *Bonjour*, dragii mei... *(Vorbește „stins“, ca de departe.)* A lătrat cineva, sau mi s-a părut mie?

Domnul Popoviceanu *(plat)*: Nuu!... Cine era să latre? Rîdea domnul general...

Generalul Troncescu: Un rîs nervos, bineînțeles!... Marile dureri provoacă totdeauna reacțiuni contrare...

Paloma *(așezîndu-se sprijinită, afabil, mai mult decît trebuie, de Lelia)*: Nu trebuie să te scuzi, Ticule... N-ai nici un motiv să nu rîzi, dacă-ți vine...

Generalul Troncescu: Nu mă scuz, Palomițo, dar îți dau cuvîntul meu de onoare, că la înmormîntarea lui Katty *(către ceilalți)*, soția mea de-a doua, m-a apucat un rîs idiot la biserică, tocmai cînd începuseră prelații să cînte „Veșnica pomenire“... Și din nimic, frate! Dintr-un moft... O mizerabilă de muscă se așezase pe nasul ei și sta înțepenită acolo, de parcă asculta slujba.

Paloma: Ești oribil, Ticule!... Chiar dacă n-ai iubit-o în viață, nu trebuie s-o bîrfești după moarte!... Mai ales că ți-a lăsat și via prin testament...

Domnul Popoviceanu *(el însuși)*: Să aibă ce bea, ca să poată s-o uite bine...

Paloma: Așa sînteți toți... niște ingrați, niște egoiști.. Nu știți decît să luați și să nu dați în schimb nimic... Noi vă dăm totul, vă sacrificăm totul... Vă dăm anii cei mai frumoși... tinerețea...

Doamna Popoviceanu *(o întrerupe, convinsă)*: Așa este...

Domnul Popoviceanu *(același joc)*: Tu să nu vorbești, că aveai patruzeci și trei de ani cînd te-am luat... Și m-ai mințit că ai treizeci și cinci, pînă a dat Dumnezeu de s-a încordat evenimentele și ți-am văzut actul de naștere, cînd a trebuit să-ți scot buletinul de populație...

Paloma: Să nu facem personalități, coane Mitică!... Or fi poate și excepții, dar, în general, este așa cum spun eu...

Generalul Troncescu *(ca să schimbe vorba)*: Va să zică, așa a fost? Dispărutul a fugit de-acasă.

Paloma *(alt oftat)*: Sînt sigură că, mititelul, a plecat după mine să mă caute... Credeam că măcar Zina era acasă... Nu știam că Andy, tocmai în seara aceea, îi dăduse bilete de favoare la cinematograf... Prima dată, în viața lui, cînd a făcut un gest ca ăsta, cu ea...

Doamna Popoviceanu: Țț, țț, țț! Ce ghinion extraordinar... Și la ce film a fost?

Paloma: Nu știu. Nu mă mai interesează nimic... Viața mea, de azi înainte, e ca o corabie căreia i-au stat motoarele, în larg...

Diana: Bine, draga mea. Dacă Bubi a ieșit pe stradă, nu e numaidecît obligatoriu să fi și murit...

Paloma: Așa mi-am spus și eu, pînă astăzi... Ca să mă ajut să sper... să mă îmbărbătez... Acuma, însă, mi-am pierdut orice speranță... În două zile astea, cu toate cercetările care se fac, cu toate anunțurile din ziare și recompensele pe care le-am făgăduit, nu se poate să nu-l fi adus nimeni acasă, dacă ar mai fi trăit... Nu, nu ! Nu, dragii mei ! Bubi e mort !... *(Începe să plîngă.)* A murit Bubi...

Domnul Popoviceanu *(îl ia gura pe dinainte. Se închină)*: Dumnezeu să-l ierte !

Doamna Popoviceanu *(cu reproș)*: Mitică !... Retrage crucea...

Domnul Popoviceanu: Acuma ce s-o mai retrag, c-am efectuat-o. Și, vorba domnului general, de unde știm noi, că n-au și ele religia lor secretă?

Lelia *(consolînd pe Paloma, care plînge cu capul în palme)*: Haide, Paloma, mamă ! Fii fată cuminte și nu mai plînge... Liniștește-te.

Paloma *(crește în hohote)*: Lasă-mă să plîng ! Să plîng, pînă oi înnebuni...

Lelia: Nu te enerva, mami !...

Paloma *(făcînd un efort, teatral, asupra ei însăși, ca să schimbe vorba)*: Sînteți foarte drăguți, că v-ați deranjat să mă vedeți...

Doamna Popoviceanu: Ne-a fost foarte drag, mititelul...

Domnul Popoviceanu: Mai ales cînd știam cît îl iubiți.

Paloma *(cu tristețe)*: „Îl iubiți?“ Cine? Andy? Andy nu l-a iubit niciodată... Ba cred că, în sinea lui, e chiar mulțumit, că s-a întîmplat așa... *(Un timp și o pauză generală. Nimeni nu știe ce să mai spună.)* Și, în seara nenorocirii, aveam o presimțire la restaurant... Tot timpul mă gîndeam acasă, la el... Nici nu știu ce-am mîncat... Nici nu știu ce îmi povestea Andy, care era bine dispus ca niciodată. Și pe urmă, la bar, la „Monte-Cristo“ cînd dansam, greșeam mereu pașii... Se mirau partenerii ce e cu mine.

Lelia: Cred și eu. Tu care dansezi...

Paloma: Nu-l aveam decît pe el înaintea ochilor... *(Cu un gest brusc.)* Sssstttt ! Tăceți !... *(Tăcere generală.)* Mi s-a părut mie, sau a lătrat cineva?

Generalul Troncescu *(serios)*: Eu n-am scos un cuvînt...

Paloma: Iertați-mă ! Am impresia că îl aud mereu...

Generalul Troncescu *(competent)*: Metempsihoză !... Am avut un camarad căruia i se amputase un picior în război. Ei, bine, tot timpul avea impresia că-l doare piciorul tăiat...

Doamna Popoviceanu: O fi rămas, săracul, și nițel scrintit din operație...

Generalul Troncescu: Nu, nu, nu, conița mea !... Deloc !... N-a fost decît metempsihoză pură...

Domnul Popoviceanu *(ca să arate că nu e străin de anumiți termeni tehnici, sub impresia auditivă a cuvîntului)*: Dă-le dracului de boli, că și artenoscleroza e tot așa de parșivă... Hai, Elviro, că ne-am luat cu flagelurile astea și m-așteaptă membrii la consiliu... *(Se ridică.)*

Doamna Popoviceanu *(se ridică și ea)*: Drăguța mea, nu te mai reținem, că la orice durere toate vorbele sînt de prisos. Și să dea Dumnezeu să uiți, că e păcat să-ți strici nervii și sănătatea pentru o... *(Înghite „javră“ care i-a venit pe buze.)*

Domnul Popoviceanu *(filozofic)*: Toate trec pe lumea asta... Sărut mînușițele și curaj... Articolul ăsta este cel mai necesar aliment, în împrejurările astea... *(Sărută mîna moale, ca de lăuză, pe care i-o întinde Paloma.)*

Paloma: Mulțumesc din suflet, domnule Popoviceanu.

Doamna Popoviceanu: Mîine îți mai dăm noi un telefon, să vedem cum te simți... La revedere și fii cuminte... *(Își dau mîinile.)* Și ne pare rău că nu l-am găsit și pe domnul Barcian acasă... Dar, nu e nimic... Îi spui matale că am fost să ne facem datoria de oameni care conlucrăm cu dînsul împreună...

Paloma: Ați fost foarte drăguți... Încă o dată, mersi.

Doamna Popoviceanu: Hai, Mitică, să nu strici impresia, acu, la urmă. La revedere... *(Salută pe cele două cucoane.)*

Domnul Popoviceanu: Sărut mîna la toată lumea... *(O ia spre ușă cu nevastă-sa.)*

Paloma: Lelia ! Vrei să-i conduci tu...

Lelia: Cu cea mai mare plăcere, *chérie*... *(Iese să conducă pe cei doi.)*

Diana: Mai stau și eu numai un minut, pînă pleacă... ăștia. Mi-era teamă că se oferă să mă conducă cu mașina lor. Am văzut-o la poartă...

Paloma *(schițează un surîs ușor)*: Te înțeleg !

DIANA: Splendizi mitocani... Unde i-a putut găsi Andy, nu înțeleg...

PALOMA: În afaceri nu există decît interesul... Și Popoviceanu are, lîngă Cîmpina, nu știu cîte zeci de pogoane de moșie sub care colcăie petrolul... Te asigur că, după ce pune mîna pe ele, Andy nu le mai dă nici bună ziua!...

LELIA *(intră)*: Drăguți oameni, Popovicenii ăștia, dar tîmpiți...

DIANA *(se ridică)*: Eu cred că, mai repede, sînt tîmpiți, dar drăguți... *(Se apropie de Paloma.)* Draga mea, te las și te rog să fii convinsă că și eu și Tony regretăm din suflet pierderea ireparabilă pe care ai avut-o...

PALOMA: Mersi, tu! *(Se sărută, pe replică.)*

DIANA: *Aurevoir*, Lelia... Nu e nevoie să mă conduci, că știu drumul...

LELIA *(o conduce, totuși, pînă la ușă)*: *Aurevoir*, mami!... *(Diana iese. Lelia vorbește repede, precipitat, după ea.)* Și mai dă, dragă, și tu un semn de viață! De cînd te-ai încurcat cu Tony, nici nu-ți mai cunoști prietenele...

DIANA *(din culise)*: Dă-mi un telefon, cînd vrei... La revedere.

(Lelia revine în scenă și se apropie de Paloma.)

PALOMA: Ai lătrat tu?...

LELIA *(surprinsă)*: Eu? Dar ce? Sînt turbată?

PALOMA *(revenindu-și din zăpăceală)*: Iartă-mă!... Mi s-a părut că latră cineva la intrare...

LELIA: Adevărat! Diana asta are o voce, de parcă latră cînd vorbește. Și de cînd s-a ajuns, nu-i mai ajunge nimenea la nas. Ai observat? A uitat cînd eram toate trei vînzătoare la „Lafayette" și ea avea salariul cel mai mic...

PALOMA: Dar tu de ce ții cu orice preț să ne aducem mereu aminte de „Lafayette"? Ce-a fost, a fost. *Tempi passatti*... Fetele de viitor nu trebuie să aibă niciodată trecut...

LELIA: Vouă vă dă mîna să vorbiți așa, fiindcă ați ajuns în viață. V-ați fixat... Eu, însă, n-am avut norocul vostru să mă fixez... Și din cauza asta, nici măcar să circul, nu mai pot... *(Oftează.)* Și, de fapt, dintre noi trei, eu am fost cea mai gospodină!...

PALOMA: Atunci, de ce te mai miri că n-ai ajuns încă la casa ta?

LELIA *(mîndră)*: Nu depinde decît de mine, ca să ajung. Și nu la casa mea, la conacul meu! Chiar azi îmi vine „moșierul" în Capitală!

PALOMA: Ori cîți ani mi-ai spus tu, că are?

LELIA: Șaptezeci și unu.

PALOMA: E cam vîrstnicuț, ce e drept.

LELIA: Sigur! Nu mai poți spune că e un copil.

PALOMA: În fond, eu cred că ai face foarte bine să te măriți cu el! Tu ești fată deșteaptă și oricînd poți să-ți completezi viața cu ceea ce îți va lipsi din vîrsta lui. Și, moșia pe care o are, e mare?

LELIA: Hm! Ceva mai mărișoară decît el. O sută de pogoane.

PALOMA: Și copii cîți are?

LELIA: Trei! Din fiecare căsătorie cîte unul... Cel mai mare, din prima, este locotenent-colonel de cavalerie și-acuma e vorba să-l dea afară din armată, pentru că a pierdut un escadron de cai într-un pot la pocher. Cel de-al doilea, urmează de zece ani Dreptul la Litere și-l amenință cu moartea pe tată-său dacă nu-i dă bani să-i fructifice la curse. Și-al treilea, e fată. Cocoșată și cîntă la vioară. Păi, spune și tu! Am eu fason de mamă de locotenent-colonel?... *(Sună telefonul. Ridică receptorul.)* Alo! Casa doamnei Carini, da! Aaaa... Chiar eu sînt la telefon! Ce inspirație pe mine să ridic chiar eu receptorul! Cînd ai venit de la moșie, Țacoțonc? *(Face cu ochiul Palomei.)* Și copilașii tăi ce fac? Pe cel mare l-a făcut colonel? Felicitările mele și la mai mare!... Siiiiigur că vreau să te văd imediat. De asta ți-am și lăsat telefonul unde mă găsești. De ce în dreptul lui „Nestor"? Așteaptă-mă înăuntru... Ori vrei să faci iarăși economie la prăjituri?... Bine, bine, nu te supăra! Am glumit. E, cum o să te fac eu pe tine meschin?.. Te-a făcut, mămica ta, acum șaptezeci și unu de ani. În zece minute sînt acolo... Iau un taxi în contul tău și zbor. Pa, țucule scump! Pa ! *(Închide.)* Moșierul ! *(Privește semnificativ spre Paloma.)* Și, totdeauna, îmi dă *rendez-vous* în fața prăvăliilor unde se poate consuma ceva. Înăuntru, niciodată.

PALOMA: Poate că e mai mult decît „moșierul“. O fi fost destinul, la telefon.

LELIA *(dezamăgită)*: Să fie al dracului de destin. Eu, bucureșteancă get-beget, să ajung să-mi sfîrșesc viața la țară, ca să cresc găini, locotenenți-colonei și cocoșate !... Și noaptea să ascult cum latră cîinii la lună.

PALOMA: Nu-mi mai vorbi de cîini, te rog... Mă distrugi, Lelia. *(Își reia aerul deprimat, uitat adineauri.)*

LELIA: Pardon, tu... *(O sărută.)* În orice caz, dau o fugă pînă la „Nestor“... Cel puțin știu că m-aleg c-o prăjitură. Că mănînc cinci, să-l satur... Nu te superi, mami, că te las o jumătate de ceas singură... Vezi și tu că e viața mea la mijloc... Pe cartea asta îmi joc ultima floare din buchetul meu de lămîiță.

PALOMA: Du-te, draga mea, și vezi-ți de viitor liniștită. Fiindcă tu, tot mai poți să speri într-un viitor, măcar. Al meu s-a îngropat odată cu Bubi... Mi-a murit viitorul... Viitorul meu e numai trecut de-acum încolo.

LELIA: Așa-mi place să te văd. Înțeleaptă și forte. Pot să-mi pun provizoriu o pălărie de-a ta?... Înțelegi, tu ! O pălărie șic și ultima modă face cu totul altă impresie, mai ales că, probabil, a vîndut și grîul.

PALOMA: Poți să le pui și pe toate. Eu nu mai port, de-aici încolo, decît doliu...

LELIA: Să știi că-ți vine foarte bine în negru, tu ! Parcă ești mai cultă... Garderobul e deschis?

PALOMA: Nu știu. Nu mai știu nimic... Uite cheia. *(I-o dă.)* Că, la tragedii de-astea, nu e bine să lași nimic deschis. La cazuri de durere musafirii fură de sting.

LELIA *(ia cheia și intră în odaia Palomei)*: Mersi, mami ! *(Iese.)*

BARCIAN *(intră imediat după ieșirea Leliei. Nu se aștepta s-o găsească pe Paloma în încăpere. O știa, doar, pe punctul să adoarmă și — figura jovială cu care intră — se schimbă, fulgerător, într-una îndurerată și, dacă se poate, lungă, ca a unui lord, la vizită de condoleanțe, pe ploaie)*: N-ai putut să adormi, adorato?

PALOMA *(agasată de tonul lui excesiv de tandru)*: Cum îți închipui că aș putea dormi, măcar o secundă, în împrejurările astea? Ar însemna că sînt o bestie...

BARCIAN *(își schimbă figura, din „îndurerată“ în normală)*: Să nu exagerăm, iubito. *(Zice „iubito“ ca să îndulcească tonul cu care își dă seama că — dincolo de calculele și voința lui — începe discuția.)*

PALOMA *(atît așteaptă ca să-și dea seama că a sosit momentul să-și „verse focul“)*: Ce să nu exagerez, te rog? *(Îl privește cu ochii la pîndă, zvîntați de lacrimi, răi.)*

BARCIAN *(virează răspunsul direct)*: Mă gîndeam la sănătatea ta ! De ce să faci tot posibilul să ți-o distrugi, cînd lucrurile sînt „așa cum sînt“ și nu mai pot fi altfel?

PALOMA: Ce vrei să spui?

BARCIAN: Că trebuie să te obișnuiești cu ideea că nu se mai poate schimba nimic... Bubi nu mai există !.. Regret, firește, din tot sufletul această nenorocire, dar asta nu înseamnă că, în afară de el, nu mai există pe lume, pentru tine... *(negăsind, din cauza imprudenței cu care angajează discuția, argumentele cele mai fericite)*. În primul rînd, exiști tu. Pe urmă, mai exist și eu, ca să zic așa !

PALOMA *(femeie și mamă de cîine mort)*: Siiiigur... Exiști tu ! Tu, în primul rînd, ca să zici așa ! Tu, întotdeauna ! *(Un timp mic.)* Mă dezguști, cît ești de egoist.

BARCIAN *(adio frînă)*: În definitiv, draga mea, *(unde e „adorata“ de adineauri?)* deși momentul nu s-ar părea prea potrivit unei precizări, cred că e cazul să fiu sincer.

PALOMA: Vrei să ne certăm, prin urmare? De cîte ori ești sincer, iese scandal.

Barcian *(ca să îndulcească replica dinainte)*: Au fost, știi bine, unele echivocuri între noi, care – sper că ești și tu de acord – e cazul să dispară...

Paloma: Fiindcă a dispărut Bubi, nu?

Barcian *(cu curaj)*: Da! Fiindcă a dispărut Bubi!

Paloma: Cel puțin acuma, că e mort, nu-l mai jigni, te rog... Nu-i profana memoria...

Barcian: Să nu întrebuințăm vorbe prea mari pentru un simplu cățel... Jignire!... Profanare!... Tu nu-ți dai seama că ești ridiculă, la urma urmei?... *(I-a scăpat porumbelul din gură. Lelia intră, gătită cu o pălărie „model" de-a Palomei. Barcian n-o observă în primul moment.)* Ești ridiculă, pe onoarea mea! *(Repetă cuvîntul „ridicul" ca să-i arate că n-a fost o simplă scăpare din vedere.)*

Lelia: Cine, eu?...

Paloma *(privindu-i pălăria)*: Ai pus-o de-a-ndaratelea!... Spatele vine în față și fața la spate... Dar să știi că îți vine bine cum ai pus-o! Îți dă, așa, un aer de neurastenică... Și asta face mare impresie la agricultori... Fiindcă ei, nefiind niciodată bolnavi de nervi, se simt totdeauna atrași de femeile cu nervii tociți...

Barcian *(cu un surîs)*: Da! Ar fi un fel de lege a compensației.

Lelia *(onestă și dispărută în întregime în gîndurile ei)*: Principalul este să vedem dacă a vîndut grîul!... Și ce-i rămîne, propriu-zis, la fiecare mertic?

Barcian *(care nu pricepe nimic)*: Văd că ești o cerealistă mîna întîia!

Lelia *(cu poantă)*: De, ce să facem? Ne mai mulțumim, unii din noi, și cu cereale. Nu toată lumea are șansa să intre în petrol! *(Schimbă vorba. Se privește rapid în oglinda poșetei.)* Ce-ar fi, tu, să mă întorc măritată?... Prima masă la conac o dau în cinstea voastră, să știți. V-am pupat... *(Iese repede.)*

Barcian *(și mai nedumerit)*: A băut ceva?

Paloma: Nu, dar a înghițit destul, săraca... E vorba să se mărite cu un moșier... Un om cam de vîrsta ta, mult mai bine însă, care o adoră și care vrea să se însoare cu ea. Are patru sute de pogoane de grîu, conac cubist, cu baie, vie, bloc în București, mașină și, deși e tatăl unui copilaș numai de doi ani, se divorțează de nevastă ca s-o ia pe ea. Asta zic și eu om!... Iubește cu adevărat!... Și nu ține cont de nimic. Sacrifică totul pentru ea... Fiindcă omul care iubește cu adevărat, nu vrea să-și facă „metresă" din femeia pe care o iubește... *(Un timp.)* Eh! ce să-i faci? Nu toate femeile au norocul Leliei...

Barcian *(rece)*: Sau ghinionul moșierului?...

Paloma: Te rog să nu te legi de prietena mea cea mai bună...

Barcian: Eu? Nici nu mă gîndesc. Îmi pare bine că, în sfîrșit, se fixează și ea în viață. Poate, cu ocazia asta, o să mai stea și pe-acasă.

Paloma: Și pe-asta o urăști.

Barcian: Nici pomeneală. Și, ca dovadă, află că – de nunta ei – sînt hotărît să le fac un cadou foarte frumos.

Paloma: Ce?

Barcian: Un cățeluș în genul lui Bubi!...

Paloma: Și mort îl muști!...

Barcian *(surîde)*: Fiecare la rîndul lui... Și, ca să fiu foarte sincer... n-aș putea spune că îl regret mai mult decît se cuvine regretat un patruped oarecare... O ființă inferioară.

Paloma: Prin urmare, recunoști că Bubi a fost, pentru tine o simplă ființă inferioară.

Barcian: Pentru mine, singura lui însemnătate a fost că era al tău... Asta este adevărul! *(Se vede că e decis să înfrunte orice și să lichideze vechiul litigiu dintre el și cățel.)*

Paloma: Îți interzic să mai adaugi un singur cuvînt despre el.

Barcian *(degajat)*: Ei, asta e! Parcă el nu m-a lătrat destul cînd trăia... Și-avea și-un lătrat infect. Parcă declama „Regina ostrogoților" la examenele de admitere în Conservator...

Paloma: Şi fiindcă a murit cîinele, acuma începi să-l muşti tu. Şi încă laş! Fără adversar în faţă... Eşti un monstru...

Barcian: Draga mea, toată discuţiunea asta este de-a dreptul caraghioasă! ... N-o să polemizez eu, ditai omul, cu un cîine mort!...

Paloma: Cred şi eu! Cînd trăia n-ai fi îndrăznit! Nu ştiai cum să-l mai linguşeşti ca să te iei bine pe lîngă el.

Barcian *(îşi dă seama că n-a arborat tonul cel mai favorabil ca să-şi atingă scopul pentru care a început şi a acceptat această conversaţie)*: Tu nu vezi ce vorbe mari întrebuinţezi? Fără îndoială, durerea ta poate fi, eventual, o scuză... Nu împinge însă lucrurile prea departe... Eu n-am nici un motiv să-l regret pe Bubi, aşa cum îl regreţi tu... Şi totuşi, din seara cînd a dispărut, sper că am făcut tot ceea ce a fost omeneşte posibil pentru el. Am pus autorităţile în mişcare, am oferit recompense fabuloase în toate ziarele... am dat acatiste la biserici, după cum mi-ai spus... Cincisprezece acatiste, la cincisprezece biserici... Poftim, uite recipisele de la popi!... *(Scoate nişte hîrtioare.)*

Paloma: Nu pentru el ai făcut toate astea...

Barcian: Recunosc... Le-am făcut pentru tine...

Paloma: Nici măcar atît... Tot ceea ce ai făcut, în tragedia asta, a fost numai pentru ca să-ţi uşurezi conştiinţa...

Barcian *(oarecum alarmat)*: Nu văd deloc amestecul conştiinţei mele în afacerea asta...

Paloma: Nu e adevărat. Ştii precis că moartea lui te apasă pe suflet...

Barcian *(alarmat, aproape de îngheţ parţial)*: Pe mine?

Paloma: Uită-te în oglindă ca să vezi cum te-ai albit la faţă, tu care eşti atît de stăpîn pe tine. Ce vrei dovadă mai limpede că te mustră conştiinţa?... Şi-o să te mustre toată viaţa, să ştii...

Barcian: Nu înţeleg ce vrei să spui.

Paloma: Nu te mai preface, că e inutil!... Totdeauna am ştiut că îl urăşti!... Şi, de cîte ori ai avut ocazia să-i arăţi, n-ai ezitat... Şi ce mă dezgusta mai mult, din partea unui om ca tine, era laşitatea cu care te răzbunai. Crezi că nu ştiu?! Ori de cîte ori rămîneaţi singuri în sufragerie, îl loveai cu piciorul pe sub masă? Adu-ţi aminte de cîte ori l-am găsit c-o bucată de pantalon în gură. Fiindcă, mititelul, n-avea cum să se apere... El n-avea picioare cu numărul patruzeci şi cinci la pantofi, ca să-ţi dea îndărăt, între coaste. Se mulţumea şi el cu cîte o bucăţică de stofă... Fiindcă el nu era ca tine! El avea stofă în el...

Barcian: Cred şi eu, numai de la mine cîtă a înghiţit! Mi-a mîncat cel puţin treizeci de perechi de pantaloni. Afară de mănuşi, de şoşoni, de galoşi şi de vîrfurile bastoanelor pe care mi le rodea la vestiar...

Paloma: Fiindcă îi era frică să nu-l baţi cu ele, cînd plecai supărat pe mine din cauza lui. Şi-atunci, cînd mirosea a lînă arsă în casă şi-am crezut că s-a aprins covorul, crezi că nu ştiu care a fost adevărul? L-ai ars tu cu ţigarea pe bot, ca un crematoriu ce-ai fost. *(Îl priveşte triumfătoare şi cu toată ura de care dispune, scrobită în faldurile toaletei.)*

Barcian: Eu? *(Surîde oropsit.)*

Paloma: Da, da. Fiindcă vreai să-l incinerezi de viu...

Barcian *(cu un surîs ironic)*: Dacă ar fi fost aşa, n-aveam decît să-l bag în cuptor şi să dau drumul, la maximum, la aragaz.

Paloma: Ai fi făcut-o şi pe-asta, dacă ai fi putut... Dar ţi-era frică să iei o atitudine, pe faţă... Să lupţi cinstit, de la om la om... Nu-l loveai decît pe furiş şi fără risc pentru tine... Toate le ştiu, auzi, toate!... Şi-acuma, cînd Bubi s-a dus în lumea drepţilor, ştiu că te bucuri, că eşti fericit, în sufletul tău... L-ai urît, asta e!... L-ai urît de moarte... Cum n-ai urît nici un alt adversar în viaţa ta.

Barcian: Inexact!... N-am putut să-l sufăr, recunosc... Şi asta, nu din cauza lui, ci din cauza ta!... Cu pasiunea asta ridiculă şi bolnăvicioasă, pentru el, ai izbutit să mă aduci în situaţia de a fi eu, om, fiinţă superioară, gelos pe un patruped... Pe o javră oarecare...

Paloma: Javră!... *(Privindu-l cu dispreț.)* De ce n-ai avut curajul niciodată, să-i spui cuvîntul ăsta în față?

Barcian: Oho! De cîte ori i l-am spus! Nici nu-i spuneam altfel decît javră... A, pardon!... Îi mai spuneam și potaie, *pour varier les plaisirs.*

Paloma: Tu, lui Bubi? I-ai spus tu, așa, în față?

Barcian: N-am remarcat în ce poziție se găsea, ori de cîte ori i-am servit „injuria“. E drept, însă, că în fața ta nu i-am adresat-o niciodată...

Paloma: Ai spus-o acuma și n-am să ți-o iert... Ți-ai dat arama pe față.

Barcian: Dacă m-ar vedea și m-ar auzi acum cineva dintre cei care mă cunosc și au avut de-a face cu mine, ar crede că am înnebunit... Un *seidenpinch* rivalul meu? Și nu numai în viață! Și după moarte!... Eu — omul care am biruit viața, legile și oamenii — înfrînt de un cățel!?... Eu, omul pe care n-a putut să-l clintească de pe picioarele lui o lume întreagă, răsturnat de coada unui cățel, care mi s-a încurcat între pași?... E posibil, draga mea?

Paloma: El n-a avut nimic cu tine... Ba, chiar, cîteodată, mi se părea că te și simpatizează. Tu însă te-ai purtat totdeauna cu el rece... distant... ostil.

Barcian: Da? Și cînd am vrut să-l incinerez, m-am purtat tot rece? Ca să vezi cum te contrazici!... Că, mai fierbinte decît incinerarea, nu văd ce ar mai putea exista.

Paloma: Uite! Ăsta ești tu!... În clipa cînd eu nu știu dacă mai trăiesc pînă mîine, faci spirite pe contul durerii mele. *(Cu patos.)* Îmi ironizezi tragedia...

Barcian: Pentru că țin prea mult la tine.

Paloma *(care și-a adus aminte de ceva)*: Dacă e posibil! Un om ca tine!... Să fii gelos pe un cîine?... Și-o mai și spui!... Și să mai și jubilezi fiindcă, în sfîrșit, a murit...

Barcian: Tu nu înțelegi că Bubi mă împiedica să te iubesc? Să mă bucur, așa cum e firesc, de puținele ceasuri pe care viața mea, așa cum este ea organizată, îmi îngăduia să le petrec lîngă tine?... Totdeauna ai preferat cîinele... Totdeauna, el, trecea înaintea mea. Orice dorință a mea era subordonată unui capriciu al lui... „Vrea“ domnul acasă, eu nu mai puteam să te scot în oraș. „Avea“ fiara chef de plimbare, era imposibil să rămînem împreună acasă... Și chiar cînd rămîneam, eram totdeauna în trei. Eu pe fotoliu, tu pe divan și el în poala ta. Cum încercam să te mîngîi, să te ating măcar, începea să mîrîie și să-și arate colții... Îmi urmărea toate mișcările, toate gesturile... Aveam impresia că înțelege tot ce spun... Că știe românește și face pe cîinele, ca să-și bată joc de mine... Pînă și în patul nostru, dormeam cîteșitrei... Și la orice mișcare îi auzeam mîrîitul și îi simțeam colții pîndindu-mi asasini picioarele. Dacă în locul lui ar fi fost, în viață, între noi, un om, un bărbat, lucrurile s-ar fi rezolvat mult mai ușor. Îl luam de guler și-l azvîrleam pe ușă, sau pe fereastră. Îl luam la palme, îl provocam la duel... La rigoare, știu eu... ne-am fi bătut chiar ca orbeții... Dar așa, cu un cîine, ce puteam să fac? Pot să iau eu la palme un animal?... Pot să mă bat eu în duel cu un *seidenpinch*?

Paloma *(față de seriozitatea lui, care trebuie să fie imperios sinceră și nešarjată, nu-și poate împiedica un surîs)*: Bietul Bubi!... Dacă ar fi știut el că e singura ființă mai tare decît tine pe lumea asta! *(Un timp. Menține surîsul.)* Ce carieră ar fi făcut, săracul, dacă îl luai șef de cabinet!...

Barcian *(nu simte tragicul de sub cuvintele ei)*: Te cred!... *(Observă abia după replică surîsul ei.)* Ai dreptate să surîzi!... Merit!... Asta însă a fost situația reală. Cîinele ăsta a fost dușmanul dragostei mele... A fost singurul rival pe care n-am putut să-l înlătur, în viață.

Paloma *(parcă acum înțelege situația, pentru prima dată)*: Tu vorbești serios, Andy?

Barcian *(același joc)*: Foarte serios...

Paloma: Ai suferit tu din cauza unui cățel?

Barcian: Enorm! Rușinos de enorm...

Paloma: Ai fost tu gelos pe el?

Barcian: Mai mult decît am fost pe Coconiade de la Externe, căruia i-am ciuntit amîndouă urechile în duel, fiindcă a îndrăznit să-ți vorbească ție la una pe șoptite.

Paloma *(femeie, sub marea durere)*: Și dacă ai ști că bietul Coconiade mă-ntrebase la ureche cine era soția ambasadorului Paraguaiului...

Barcian: Se poate!... Dar, unui om poți să-i ceri socoteală și să-l sancționezi și pentru vorbele pe care nu ți le-a spus. O necuvîntătoare, însă, nu știi niciodată ce-ar putea să spună... Și te predai! Elocvența ta tace, în fața tăcerii lui elocvente...

Paloma: Și te-ai predat tu? Tu?!

Barcian: Da! Eu! Ridicul, absurd.

Paloma: Zău, Andy, nu-mi vine să cred!... Tu care ești cel mai mare cîine între oamnei, să capitulezi în fața unui cățeluș? *(Mărește surîsul.)*

Barcian *(cu un surîs)*: Cîinele și cățelul! Am ajuns ca în fabule.

Paloma *(pe linia unui gînd care îi vine în minte, devenind serioasă. Foarte serioasă)*: Bine, dar de ce nu i-ai spus?

Barcian *(nedumerit, pînă la consternare)*: Cui?

Paloma *(convinsă)*: Lui! Cît era de inteligent ar fi priceput imediat situația. *(Repede.)* Sau dacă nu lui, să-mi fi spus mie măcar...

Barcian: Ți-am spus-o acum, poftim!...

Paloma *(iarăși văduvă de cățel)*: Cînd e un cadavru între noi?!... Dacă mi-o spuneai cînd era viu, ar fi fost cu totul altceva... Acuma, însă, deși recunosc că ai dreptate tu, mi se pare că totuși a avut mai mare dreptate el...

Barcian *(pe un ton cald și un pic fals din cauza căldurii subite. Dar, totuși, tonul cel mai aproape de sinceritate)*: Tu n-ai dreptate, Paloma! Și chiar dacă ai putea s-o ai, aparent, în formă — în fond — trebuie să recunoști că eu și numai eu am dreptate. Dispariția lui Bubi ți-a produs, cum e și firesc, o mare durere... Dar, în același timp, a izbutit să risipească toți norii care întunecau fericirea noastră. A mea în primul rînd! Recunosc!... Fiindcă sînt egoist ca orice îndrăgostit... Și n-am fost îndrăgostit niciodată, o știi foarte bine... Probabil că vîrsta la care am ajuns, m-a făcut să am pentru tine, vorba lui Banea, cea mai tare slăbiciune a mea... Știi ce au însemnat, pînă la tine, toate femeile care au trecut prin viața mea...

Paloma: Prin garsoniera ta, adică...

Barcian: Tocmai. Tu ești prima dintre ele, care ai depășit garsoniera și mi-ai intrat în viață, pe scara din față... Fac o imprudență că ți-o spun, știu, dar — așa stînd lucrurile — vreau ca situația dintre noi să fie de-aci încolo netedă... Nici vîrsta, nici timpul, nici slăbiciunea mea pentru tine, nu-mi îngăduie să am accidente de parcurs... Și mai ales ridicule... *(Perfid.)* Să mă ierte Dumnezeu, dar cred că moartea lui Bubi a fost un semn... *(Față de privirea uluită a Palomei continuă, deși el e convins că a spus tot ce trebuie.)* Singurul obstacol din calea fericirii noastre a dispărut... Nu știu dacă a fost o intervenție oportună a destinului, dar știu că, acuma, am rămas față în față... Amîndoi, Paloma! Amîndoi cum n-am fost niciodată... *(Și „omul tare" o privește bleg, total, ca un licean jenat de matricola de pe braț și de coșii de pe față.)* Așa că trebuie să te analizezi bine, să judeci... să hotărăști...

Paloma *(brusc)*: Stai! Nu ți s-a părut c-a lătrat cineva?.. *(Ațintește urechea spre ușă. Se aude un claxon.)*

Barcian *(opărit)*: Nu! E claxonul mașinii mele care a venit să mă ia...

Paloma *(ca și cum el nu i-ar fi vorbit de încredere)*: Te duci la Societate?

Barcian *(rece, vexat)*: Da, mă duc la Societate. Înainte de a pleca, însă, aș vrea să am răspunsul tău...

Paloma *(între nori și pămînt, dar cu parașută bună)*: La ce?

Barcian: La ce te-am întrebat!...

Paloma *(își scutură în palme capul a gol)*: Ah! Cîte m-ai întrebat tu!... *(Un timp. Dă replica, dintre palme.)* Acuma, dacă a murit, Bubi, fă ce vrei...

Ai rămas singur, tu dispui... *(Un alt timp, mic.)* Eu, în orice caz, nu mai vreau să am, în viața mea, alt cîine... Că, tocmai acuma, te-ai găsit și tu să-mi faci filozofie, cînd eu nu aud decît lătrături de peste tot!

Barcian *(reflexiv și mulțumit de răspunsul ei, așa incoerent cum este. Jubilează chiar, pe sub replică)*: În primul rînd, adorato *(„adorato“ sună fals, fiindcă în „expunerea“ care urmează cuvîntul nu mai are girul sentimentului)*, trebuie să-ți intre bine în cap că Bubi a murit și că morții nu mai pot să latre. *(Examinează efectul replicii lui categorice pe fața ei, care rămîne imobilă, sub aceeași neatenție riguros feminină.)* Al doilea, găsesc excelentă ideea ta de a nu mai avea un alt cîine în locul defunctului. *(Serios.)* L-ai iubit prea mult ca să-l poți înlocui și orice altă javră *(i-a scăpat cuvîntul)*, înțelegi ce vreau să zic prin „javră“, n-ar putea să fie în sufletul tău decît un impostor. Și, memoria lui Bubi, nu ți-ar ierta-o niciodată... *(Repetă examenul „fizionomic“.)* Al treilea, socotesc că ar fi foarte potrivit să faci o călătorie în străinătate... Călătoriile iau gîndurile cu ele, și nicăieri omul nu uită mai bine tot ce a lăsat în urmă, ca la fereastra unui vagon de Expres... Uite! Peste cîteva zile e vorba să plec la Paris, într-o chestiune capitală pentru societatea mea, care își are sediul central acolo... De ce să nu mergi și tu cu mine? Acuma, renăscut din letargia războiului, Parisul e iarăși în splendoare.. Ți-am făgăduit pentru iarna asta o blană de vizon... De ce s-o luăm de pe Calea Victoriei, cînd putem s-o luăm de pe *Rue de la Paix*?... Eu o să fiu foarte ocupat... Poți să cutreieri singură străzile, magazinele și cofetăriile. Să umbli, să te agiți, să te ocupi cu de toate și cu nimic... Și încet, încet să cauți să uiți potaia... Seara o să mergem la spectacole, în restaurante, în baruri... *(Un timp, observînd că propunerea o cam interesează.)* Tu știi că de trei ani de cînd sîntem împreună, noi n-am fost niciodată singuri? Numai noi doi? *(Se apropie tandru de umerii fotoliului ei, deasupra cărora se apleacă.)* Haide, Paloma... fă un efort și smulge-te din realitate... Făgăduiește-mi că pleci cu mine la Paris... Spune-mi cuvîntul pe care îl aștept... pe care îl merit. *(Așteaptă liric răspunsul ei.)* Latru de-un ceas, ce naiba?! Îmi promiți că mergi cu mine la Paris?

Paloma *(îi apucă mîna încet, cu o mîngîiere de timidă și afectuoasă recunoștință)*: Vizonul nu se mai poartă, să știi!... Aș vrea o blană lungă de zibelină... și o jachetă de hermină albă... *(Apasă mîngîierea.)*

Barcian *(se apleacă și după ce dă replica o sărută)*: Îți mulțumesc, adorato! E prima dovadă de dragoste adevărată pe care mi-o dai... *(Sărutarea prelungindu-se, Paloma se degajează de sub buzele lui și îi îndepărtează, ușor, capul cu mîna.)*

Paloma: Nu, Andy!... Măcar astăzi lasă-mă să fiu în doliu mare.

Barcian: Nu, nu!... Trebuie să cauți să lupți cu tine de la început... Să-ți scuturi toate gîndurile negre... Nici nu-ți stă bine în doliu... pe cuvîntul meu... Și astă-seară trebuie să ieșim în oraș... Să vezi lume... să asculți muzică...

Paloma: Nu... nu!... Asta nu!... Niciodată!... Ce-ar zice lumea cînd m-ar vedea dansînd prin localuri, în ziua morții lui Bubi?

Barcian: Atunci o să bem șampanie acasă... Să chemăm cîțiva prieteni... Să încercăm să ne amuzăm... Să treci noaptea asta mai ușor...

Paloma: Prima noapte fără el!... *(Oftează adînc.)*

Barcian: Și numai cu mine...

Paloma: O să fie un cadavru între noi...

Barcian: Dă-l încolo de cadavru... Nu e mai bine să fie el, mănuși?... Morții cu morții, viii cu viii!... Să fim tari... Să-ncercăm să uităm. Uitarea a fost totdeauna mai tare decît durerea... *(Se aude claxonul mașinii care așteaptă afară.)* Șoferul îmi amintește că nu mai am nici un minut de pierdut... Atunci, adorato, invită pentru deseară pe cine vrei tu... Eu nu aduc decît pe Banea și cele necesare recepției... Haide! Fii bravă!... Și promite-mi că pînă mă întorc nu mai iei nici un bromural... *(Face un gest s-o sărute.)*

PALOMA: Nu te sărut că te mînjesc de lacrimi și nu vreau să pretinzi pe urmă că ai plîns, măcar o lacrimă pentru el...

BARCIAN *(din nou „tare pe piață" și el însuși)*: Eu n-am plîns niciodată pentru nimeni și pentru nimic. Și prima lacrimă ar însemna și prima mea capitulare... Și nu m-am decis încă să ridic steagul alb... *(Își privește ceasul și își reface rapid ținuta un pic „froasată".)* Te sărut... *(Tutelar.)* Și... cuminte... Viața nu stă în loc pentru nimeni. *(Iese, făcîndu-i o bezea.)*

(Paloma, după ieșirea lui, rămîne o clipă pe gînduri. Sună telefonul. Imediat, intră Zina și se duce la telefon.)

ZINA *(la telefon, cu vocea plîngăreață și moale)*: Alo! Da!... Fata în casă... Sărut mîna, coniță Mary. Da, este adevărat. L-am pierdut, mititelul... Conița este cu domnul doctor veterinar în dormitorul dumneaiei... O consultă puțin la leșin... *(Paloma îi face un semn că vrea să vorbească.)* Un moment, vă rog, că tocmai acum și-a revenit și vine la telefon... Să vă dau legătura cu dumneaiei, vă rog! *(Trece receptorul Palomei și iese.)*

PALOMA *(se așază moale pe fotoliul de lîngă telefon. Vorbește cu glasul stins, prefăcut, dezolat și, ca și cum ar fi și văzută, își acompaniază tonul cu mimica respectivă în vederea obținerii unui efect comic, neforțat însă)*: Alo!... *Bonjour*, draga mea... *(Se înnoadă de plîns, știind care va fi prima întrebare a interlocutoarei. Plînge un pic în receptor.)* Ești foarte drăguță, Mary dragă!... Adevărat! Ce dulce era cînd se juca cu Pipsy al tău... Acuma, însă... *(Iară plînge.)* Nu mai poate să se joace cu nimeni... Prostii, *ma chère*!... Cum o să existe lumea cealaltă? Și chiar dacă ar exista, ce-mi ține mie de cald? Bubișor al meu nu mai e... *(Crește plînsul.)* De reîncarnare? Cum să n-aud!... Cîinii, însă, se reîncarnează în mănuși... Sau în clei de tîmplărie, cum spunea alt savant... Da,

dragă, sigur că o să încerc să lupt... Zilele astea plec la Paris, să uit. Deși știu că nicăieri nu-ți aduci mai bine aminte de ce-ai lăsat în urmă, ca la geamul unui compartiment de Expres... Știu și eu? *(Modestă.)* O să încerc să-mi întrebuințez timpul... O să-mi fac un *choix* de blănuri... un altul de parfumuri. O să-mi iau cîteva bijuterii, să-mi fac cîteva rochii... să-mi comand pălării, în sfîrșit, fleacuri de-astea... Andy insistă să-mi iau și o mașină. O să-mi iau, probabil, ca să nu mai spună că îl contrazic... A, nu, nu, nu! Nu mai iau niciodată cîini... Da, un papagal, poate. Mai ales dacă găsesc unul care să vorbească indecente... Sînt atît de amuzanți papagalii cînd sînt porci... Îți mulțumesc, *chèrie*, că te-ai gîndit să-mi telefonezi și, cînd o muri și al tău, n-o să uit cît ai fost de drăguță cu mine... *(Se aude o sonerie.)* Acuma te las... Cred că a venit doctorul să-mi facă morfina... Că — fără morfină — nu știu ce m-aș fi făcut... Pa! *(Închide.)*

ZINA *(transfigurată, bufnind ușa, intră ca o furtună)*: Coniță! Coniță! A venit Bubi... A venit Bubi!...

PALOMA *(încremenită)*: Ce?

ZINA: A venit Bubi! L-a adus un om... *(Se aude un lătrat.)* N-auziți cum latră?

PALOMA: Nu latră nimeni. Ți se pare!... *(Iese ca o furtună, urmată de Zina.)*

(Scena rămîne o clipă goală, apoi intră Petran, ștergîndu-se stîngaci și timid cu batista, de părul pe care Bubi i l-a lăsat în brațe. Cum intră, își scoate șapca și rămîne în picioare, nedumerit. Din culise se aud țipete de fericire... uși trîntite. Vocea Palomei e clară, alintînd cățelul: „Adoratul mamei scump și drag... Înviatul lu' mama din morți... Mortu' lu' mama scump... etc." Petran, continuînd să-și scuture părul de pe haine, surîde cînd aude ceea ce spune Paloma și schițează un ușor gest de înțelegere a bucuriei din culise.)

ZINA *(intră aferată și fericită. Traversează scena, dînd replica în trecere)*: Luați, mata, loc că doamna vine numaidecît. Acuma este asupra cățelului... *(Iese.)*

PETRAN *(surîde din nou, renunță la batistă, pe care o pune în buzunar, și începe să-și ia firele de păr de pe haină cu mîna. Sună telefonul. O dată, de două ori, de trei, de patru, de cinci ori. Văzînd că telefonul continuă să sune și nu vine nimeni să răspundă, Petran se decide, se apropie de telefon, ridică receptorul și vorbește):* Alo!... Da... Nu, nu!... Nu este conu Andrei la telefon... Poftim? ... Aici Gheorghe Petran!... Nu, nu, coniță! Eu nu sînt de-al casei... Poftiți? Nuuuuu! Cățelul n-a murit, coniță!... L-am adus eu adineauri... De-aia mă și aflu aici... Viu? Păi nu era să aduc, cîini morți, în brațe? ! Păiii, știu eu? Ce să facă și el? Ca orice cîine!... Latră, dă din coadă, una, alta!... V-aș servi bucuros, dar nu pot să chem pe nimeni că nu știu seama casei... Doamna este asupra cățelului și fata din casă, este asupra doamnei... Bine, coniță, notez eu! *(Scoate un carnet „notes“ și un creionaș bont.)* Cum ați spus? *(Scrie cu greu din cauza receptorului la care ascultă.)* Doamna general Pos-tă-vă-riș-teanu. *(Cu un surîs.)* Am înțeles. De la postav. Dar scriu încet că aveți metraj mare!... Sărut mîna... *(Închide și rupe fila din notes.)*

PALOMA *(intră fericită):* Dumneata mi l-ai adus?

PETRAN: Da...

PALOMA *(asupra fericirii):* Cum să-ți mulțumesc, domnule? Nu știu cum să-ți mulțumesc!... Îmi vine să te sărut...

PETRAN *(neștiind ce să spună, jenat de atîta expansiune):* Nu e nevoie, mulțumesc.

PALOMA: Dumneata mi-ai redat fericirea, liniștea, viața.

PETRAN *(același joc):* Eu am adus numai cățelul...

PALOMA: Dar cățelul acesta era totul pentru mine... Totul, domnule... Și dumneata mi l-ai adus...

PETRAN: Am vrut să vi-l aduc de ieri, de cînd am citit anunțul în jurnal, dar am avut ore suplimentare la atelier și n-am putut... *(Se scuză oarecum.)*

PALOMA: Ah! Dacă mi l-ai fi adus de ieri, nu mi-ai fi scurtat zece ani din viață...

PETRAN *(tot nu-i vine să creadă că Paloma vorbește serios):* Zece ani din viața unui om, pentru o zi din viața unui cîine? Nu vi se pare cam mult?

PALOMA: Dumneata uiți că ziua asta era din viața unui cîine mort?

PETRAN *(cu un surîs onest, bun):* Și ce s-a jucat el ieri, în timp ce dumneavoastră mureați pentru el în rate de cîte zece ani...

PALOMA *(așezîndu-se, cu privirea agățată de Petran, întreg):* Șezi, te rog... *(Îi indică un fotoliu lîngă ea.)* Și povestește-mi tot... Spune-mi cum a ajuns cățelul meu la dumneata?

PETRAN: Mulțumesc. *(Rămîne în picioare.)*

PALOMA *(cu mai multă bunăvoință în gest):* Stai, te rog...

PETRAN: Mulțumesc!... Cel mai comod eu stau în picioare...

PALOMA *(se vede din privirea și tonul ei că — dincolo de amănuntele pe care sincer le așteaptă, cu privire la „odiseea cățelului“ — o interesează și Petran. Așa cum femeile sînt interesate, în general, de la prima vedere, de un bărbat al cărui „aspect“ o impresionează nelămuritele și eternele lor „resorturi intime“):* Pe picioarele dumitale... adică! *(Un timp.)* Se și vede după toată înfățișarea dumitale... *(Alt timp, cu un pic de foarte feminină admirație, presărată peste replici ca zahărul pudră peste o prăjitură.)* Dumneata parcă te-ai născut în picioare...

PETRAN: Nu! De născut m-am născut ca toată lumea... Dar n-am trăit la fel ca ea, toată!... Eu am trăit mai mult în picioare...

PALOMA: De ce?

PETRAN: Așa e meseria mea. Eu sînt turnător...

PALOMA: Bine, dar aicea nu ești la atelierul dumitale... Poți să iei loc o clipă... Pînă îmi povestești... Te rog, domnule... Iartă-mă, adineauri eram atît de zăpăcită, că nu ți-am reținut numele...

PETRAN: Gheorghe Petran...

PALOMA: Ia loc, domnule Petran... *(Petran se așază.)*

PETRAN: Mulțumesc...

PALOMA: Şi iartă-mă dacă abuzez de timpul şi de bunăvoinţa dumitale... Dar, înţelegi!... Trebuie să ştiu tot... Tot... Fumezi? *(Îi întinde un pachet de ţigări americane.)*

PETRAN *(îşi scoate pachetul lui)*: Numai „Naţionale", mulţumesc... Astea americane dau mai mult fumuri decît fum... *(Îi dă foc cu bricheta şi aprinde şi el în timpul celor două replici care urmează.)*

PALOMA *(cu un gest spre brichetă)*: Ce marcă e? „Nailon"?

PETRAN *(cu un surîs)*: Nu!... „Petran"!... E făcută de mine dintr-un tub de cartuş.

PALOMA: Şi nu ţi-e frică că o să facă explozie?

PETRAN: Nu, că e tras!...

PALOMA *(prin fumul ţigării, îl priveşte cum stă simplu şi statuar în faţa ei)*: Ia spune-mi!... Cum a ajuns Bubi la dumneata?

PETRAN: Păi, să vedeţi... *(Se gîndeşte un pic, fiindcă vrea să facă o expunere cît mai succintă.)*

ZINA *(intră)*: Am dat drumul la baie, coniţă...

PALOMA: Cînd e plină să-mi spui, că astăzi vreau să-i fac baie eu. Ce face? A mîncat pesmeţii?

ZINA: Nu! Nici nu s-a uitat la ei şi a adormit... Dar nu în coşuleţul lui ca de obicei... S-a dat jos şi s-a culcat cu burta pe ţiment...

PALOMA: Vai de mine! Ia-l imediat şi pune-l la loc. Sulfamida a luat-o?

ZINA: De-abia am putut să i-o bag pe gît cu sila... E aşa de enervat că era cît p-aci să mă muşte de mînă.

PALOMA *(către Petran, mai mult decît Zinei)*: Mititelul! S-a sălbăticit complet!

PETRAN: Nu s-a sălbăticit, doamnă!... Dar, în aste trei zile cît a stat la mine, cred că a redevenit şi el cîine... Cum e rostul lui să fie... Am impresia că dumneavoastră aci, l-aţi tratat ca pe un om...

PALOMA: Şi dumneata cum l-ai tratat?

PETRAN *(iarăşi cu un surîs gros şi bun pe buze)*: În nici un fel. S-a tratat cum a vrut el...

PALOMA *(Zinei)*: Du-te şi stai lîngă el... Mă chemi cînd se deşteaptă...

ZINA: Da, coniţă. *(Iese.)*

PALOMA: Să mă ierţi că te-am întrerupt o clipă, dar nu ştiu cum să mă împart între el şi dumneata! Nu ştiu de cine să mă ocup mai întîi!... Să profităm, acuma, că doarme!... Unde l-ai găsit, domnule Petran?

PETRAN: Pe maidanul din spatele atelierelor... Ca să scurtez drumul de-acasă şi pînă la ateliere, eu trec în fiecare dimineaţă pe acolo... Şi-alaltăieri dimineaţa, cum treceam aşa, aud dintre bălăriile de pe marginea potecii un schelălăit...

PALOMA *(astupîndu-şi tragic ochii cu mîinile)*: Ah!... Ai crezut că-l călcase vreo maşină, nu?

PETRAN: Nu puteam să cred aşa ceva, fiindcă pe maidanul ăsta nu circulă decît turcaleţele şi zmeiele copiilor din cartier... Ori, cîine călcat de zmeu, nu s-a văzut pînă acuma. *(Surîde à la el.)* L-am luat imediat în braţe, l-am mîngîiat şi cum n-aveam la mine nimic să-i dau de mîncare, cum am ajuns în stradă, i-am cumpărat un covrig...

PALOMA: Vai, spune-mi te rog, cît îţi datorez pentru el?

PETRAN: Nimic. Aia a fost trataţia mea...

PALOMA: Şi a mîncat el covrig?

PETRAN: Şi încă cum! I-a mîncat şi gaura, de foame ce-i era.

PALOMA: Cel puţin o fi fost proaspăt?

PETRAN: Cald!... Ieşea aburul din el...

PALOMA: N-o fi fost cumva cu ou?

PETRAN: Nu, era cu susan...

PALOMA: Vai de mine! Toate seminţele astea mici, de la vinete, de la ardei, de la struguri, pot să-i dea oricînd o apendicită. De aceea nu-i dau zmeură niciodată.

PETRAN: Zmeură? Păi ce, e urs?

PALOMA *(serviabilă şi informată)*: Nuuuuu!... E *seidenpinch*. Pur!

PETRAN: Dar la prînz, la cantină, să-l fi văzut ce-a mîncat. Că mi-a fost milă de el să-l las acolo pe maidan şi l-am luat cu mine la atelier... Şi la prînz, ce era să fac? L-am invitat la masă... A mîncat o farfurie de ciorbă cu mămăligă muiată în ea și o porție întreagă de iahnie de fasole...

PALOMA: Cine? Bubi?

PETRAN *(cu surîsul lui)*: Nu știam că-l cheamă așa. Eu i-am pus numele „Singurel". După situația în care l-am găsit.

PALOMA: Și-a mîncat Bubișor, mămăligă? *(Se strîmbă toată. Culminînd.)* Și fasole?

PETRAN *(pe surîs crescut)*: Ba, a mai mîncat și-o ceapă pe care i-a dat-o un tovarăș de la masă, de curiozitate... Și după-masă i-am dat drumul în curte. *(Cu admirație.)* Ce-a putut s-alerge, ce-a putut să latre, ce-a putut să dea din coadă la tot ce vedea și la toată lumea pe care o întîlnea în drum? !... *(Crește surîsul.)* Noroc că mi-a dat în gînd să-i pui seara ventuze la coadă, că altminteri rămînea cu ea înțepenită de atîta mișcare.

PALOMA *(n-a prins ironia)*: Ventuze? I-ați pus ventuze? Și-a stat?

PETRAN: A stat, că înainte îi dădusem o țuică și era pilit mort...

PALOMA: Domnule Petran... Mi-ați distrus cățelul. I-ați distrus ficatul...

PETRAN *(același joc)*: Nu, coniță ! Mi-a distrus el mie doi pui de găină. I-a jumulit de umblau prin curte, parcă erau tăiați...

PALOMA: Și cel puțin l-ați dezinfectat după asta? Păsările de curte sînt pline de microbi...

PETRAN: Mai mult decît purici nu cred să fi luat de la ele. Și nici nu știa să se scarpine, săracul...

PALOMA: Cred și eu. Aicea îl scărpinăm noi... De două ori pe zi după fiecare masă... Și cînd avem musafiri, îl mai scărpinăm o dată... Fiindcă musafirii, în general, sînt plini de insecte...

PETRAN *(surîsul generos i se sleiește pe buze. Se uită, uluit aproape, la Paloma și dă replica pe un ton care spune exact ceea ce ar vrea să ascundă)*: Tot ce se poate... *(Își stinge țigara, dacă a durat pînă acuma, în scrumiera de pe masa care se află între fotoliile lor.)*

PALOMA: Și, va să zică, Bubi a fost tot timpul la dumneata?

PETRAN: Da... Dealtminteri, de dimineață de cînd l-am găsit și pînă adineauri, cînd am putut să fiu liber și să vi-l aduc...

PALOMA: Dar cum o fi ajuns, adoratul mamei, tocmai acolo pe maidanul ăla infect?...

PETRAN: Asta.. n-am de unde ști. Știu însă că, de obicei, cîinii trag la maidane... Asta e viligiatura lor vara, cum este a dumneavoastră de exemplu, Sinaia, sau străinătatea, sau marea...

PALOMA: Bine, dar Bubi e un cîine de rasă... nobil... Are acte în regulă... Îi am pidigriul, adică arborele lui genealogic, de unsprezece generații și pînă astăzi...

PETRAN: Dar, tot cîine este... Ca și omul ! Oricît ar fi de nobil, la bază e tot om. La fel ca ceilalți oameni... Tot la fel e făcut și nu se poate deosebi de ceilalți decît prin împrejurările care, unora, le-au făcut o soartă mai bună și altora una mai rea...

PALOMA: Nu e așa, domnule Petran ! Nu poți domnule să compari cățelul meu cu orice javră de pe drum...

PETRAN: Așa poate să spună și „javra" de pe drum despre cățelul dumneavoastră.

PALOMA: Da, dar cățelul meu a avut o naștere aleasă... a primit o educație deosebită... O cultură chiar, aș putea să zic... A fost crescut de mic în alte condițiuni decît un cîine obișnuit, de rînd...

PETRAN: Da, ați încercat, adică, să faceți din el altceva decît e rostul lui să fie... L-ați falsificat... L-ați tratat ca pe un om... Ori, doamnă, dacă îmi permiteți să vă spun, asta este greșeala dumneavoastră. Ați tratat cîinii ca pe oameni și oamenii ca pe cîini... Și eu iubesc cîinii ca și dumneavoastră. Dar îi prețuiesc mult mai mult. Nu-mi bat joc de ei, încercînd să-i fac oameni.

PALOMA: Dar, Bubi e mult mai inteligent decît un om, domnule.

PETRAN: Am observat... Seara, cînd m-am întors cu el acasă de la atelier, băiețașul meu, cum l-a văzut, s-a repezit la mine și mi l-a luat din brațe.

PALOMA *(pe alt ton, interesată de omul de lîngă ea):* Ai copii?

PETRAN: Unul singur... Un băiat de şase ani.

PALOMA: Să-ţi trăiască!...

PETRAN: Mulţumesc!...

PALOMA *(galantă, mai departe):* Cu cine seamănă?

PETRAN *(tată, oricît):* Cu mine. Retezat...

PALOMA: Atunci trebuie să fie un copil foarte frumos...

PETRAN: Frumos ar fi fost dacă semăna cu maică-sa...

PALOMA: E frumoasă soţia dumitale?

PETRAN *(tot, mărturisit şi şuierat):* Phiuuuuu! Scrisă!

PALOMA: Felicitările mele...

PETRAN: I le transmit, cînd mă duc acasă...

PALOMA: Şi... eşti însurat de mult?

PETRAN: De opt ani, acuma la cinsprezece septembrie.

PALOMA: Uite cum ţine minte data!!!

PETRAN *(nedumerit):* Cum să nu ţiu minte o dată ca asta? Dumneavoastră nu ţineţi minte cînd v-aţi măritat?

PALOMA: Eu nu m-am măritat niciodată...

PETRAN: Aha, înţeleg. Sînteţi domnişoară bătrînă... *(Îşi dă seama de gafă.)* Adică, vreau să spun, aţi rămas cam becheră...

PALOMA *(cu un surîs):* „Cam", e-adevărat... *(Privindu-l cum ştie ea.)*

PETRAN: Adică becheră, dar nu cine ştie ce.

PALOMA: De!... Nu toate femeile au norocul soţiei dumitale... să se mărite tinere, cu un om care să le placă... Să facă un băiat în primul an după nuntă...

PETRAN: Păi, dumneavoastră, de ce n-aţi făcut la fel?... *(Onest.)* De ce să zic... văd că sînteţi prezentabilă... că dispuneţi şi de zestre. *(Gest spre interior.)* Cine v-a împiedicat să faceţi la fel ca soţia mea?

PALOMA *(cu un oftat):* Cine? Viaţa! Viaţa m-a împiedicat domnule Petran!...

PETRAN: Poate i-aţi pus dumneavoastră piedică ei? Că viaţa nu împiedică pe nimeni să şi-o facă după cum îl taie capul şi îl îndeamnă inima... Se vede treaba, însă, că dumneavoastră aţi preferat să creşteţi căţei în loc de copii...

PALOMA: Adevărat! M-am ataşat de Bubi fiindcă n-am avut un copil...

PETRAN: *(înţelegător)* Sigur! Nemăritată, e şi greu să ai copii!... Şade ruşine...

PALOMA: Mie nu mi-ar fi fost ruşine să am un copil, chiar aşa, nemăritată...

PETRAN: Foarte frumos! Şi de ce n-aţi avut, în cazul ăsta?

PALOMA *(cu un surîs plin de subînţelesuri „filosofice"):* E!

PETRAN *(care a înţeles):* E, aia!

PALOMA *(ca să schimbe vorba):* Cînd mă gîndesc cît trebuie să fi suferit Bubi al meu, în trei zile astea cît a stat fără mine, mi se face pielea glaspapir.

PETRAN: Să vă spun drept, n-a suferit deloc... De cum a făcut cunoştinţă cu băiatul meu, au început să se joace amîndoi prin casă şi prin curte, de îţi era mai mare dragul să-i vezi. Parcă se cunoşteau de cînd lumea... Nu vă mai spun, de căţel, ce s-a alergat cu orătăniile, ce s-a tăvălit prin praf şi prin noroi, ce-a lătrat la porc, de parcă nu mai văzuse niciodată porci în viaţa lui...

PALOMA *(îngrozită de ce aude):* Dar nici nu văzuse.

PETRAN: Cîine să nu cunoască porc? Nu există! Afară numai dacă nu e porc de cîine...

PALOMA: Bubi e *seidenpinch* pur, domnule Petran...

PETRAN: Nu ştiu ce-o fi, dar este — să mă scuzaţi — foarte înapoiat... Cînd l-am adus acasă, nici nu ştia măcar, pardon de expresie, să se servească de pomi...

PALOMA: Dar el n-a fost crescut cu pomi, mititelul mamii. A avut *nachtopf*-ul lui...

PETRAN: În două zile însă s-a dat pe brazdă...

PALOMA: Şi unde l-aţi culcat?

PETRAN: Nevastă-mea a vrut să-l culce pe un ţol pe care i l-a pus pe sală... Dar n-a fost chip să-l convingă. A dormit în curte sub coteţul găinilor...

PALOMA *(se ia cu mîinile de păr):* Doamne... Doamne... Doamne!... Şi sub coteţ nu era cumva curent?

PETRAN: Nu ştiu, că eu n-am dormit niciodată acolo...

PALOMA: Şi cu ce l-aţi învelit?

PETRAN: S-a-nvelit cu purceaua noastră că şi ea doarme tot acolo şi au dormit amîndoi...

PALOMA (*aproape sfîrşită de ceea ce aude*): Şi de mîncare ce i-aţi dat?

PETRAN: Ce să-i dăm? Oase, resturile de la masă, mămăligă rece... Dar cel mai mult i-a plăcut lăturile pentru porc... O jumătate de ceas a lăpăit în ele şi-a trebuit nevasta să-l şteargă cu şorţul, că nu mai vedea din cauza părului care îi intrase în ochi...

PALOMA: Crizantema mamii adorată... Prin ce-a trebuit să treacă... Ce-a ajuns el?

PETRAN: Ce s-ajungă? A ajuns cîine, doamnă. Şi să mă credeţi c-a fost foarte fericit... A dormit în aer liber, a mîncat oase, a alergat orătăniile prin curte, a ieşit pe stradă să-l calce automobilele...

PALOMA (*dă un ţipăt*): Au!

PETRAN: Dar nu l-a călcat fiindcă a învăţat să se păzească. A învăţat să latre, căci nici măcar asta nu ştia cumsecade... S-a jucat cu alţi cîini de pe stradă, s-a bătut cu ei, s-a ţinut — tipa-tipa şi cu coada-n sus — după căţeluşa lui Ifrim, pînă l-au încăierat alţi cunoscuţi de-ai ei, mai vechi. Şi i-au dat un toc de tăvăleală, de-au scos caldarîmul cu el.

PALOMA: Vai, dar e îngrozitor ce-mi spui. De-aia e în halul ăsta de nervi... Chiar mîine îi fac un consult de medici... Probabil că are şi tensiunea crescută că-i bătea inima cînd mi l-ai adus, de parcă înghiţise un metronom... Şi-are acuma nişte maniere... un fel de-a fi... de-a dreptul revoltătoare.[...]

ZINA (*intră*): Coniţă, s-a deşteptat Bubi şi baia e gata.

PALOMA: Dezbracă-l că viu imediat...

ZINA: Păiii... N-are nimic pe el. E nud...

PALOMA: Adevărat... Nici măcar pardesiul pe el nu l-a avut, cînd a fugit de-acasă... (*Zinei, direct.*) Mai dă-i cîţiva biscuiţi pînă termin eu cu domnul Petran...

PETRAN (*se ridică, de îndată ce aude cuvîntul „termin“. Zina iese*): Pe mine, vă rog să mă iertaţi, dar...

PALOMA: Dumneata să mă ierţi că te-am reţinut atîta! Dar, *vraiment*, mi-a făcut multă plăcere să stau de vorbă cu dumneata.

PETRAN (*rîzînd uşor*): Am ţinut locul căţelului... Că el nu putea să vă dea toate lămuririle...

PALOMA: Nu, nu!... Mi-a făcut plăcere să stau de vorbă cu dumneata „personal“... (*Accentuează şi cu tonul şi cu ochii.*) Cu totul în afară de căţel... (*Petran e încurcat, nu are nici o replică la îndemînă.*) Serios, domnule Petran. Foarte serios...

PETRAN (*acelaşi joc, mai crescut*): Tot ce se poate...

(*O pauză jenantă şi jucată.*)

PALOMA: Îmi pare rău că eşti atît de grăbit... (*Îl priveşte iarăşi.*)

PETRAN: Mi-e să nu se răcească baia căţelului. Deşi, de fapt, n-avea nevoie de nici o baie... Că s-a bălăcit în lacul de lîngă noi toată ziua... A prins şi-un rac cînd înota printre răgălii...

PALOMA (*„emerveiată“*): Bubi?

PETRAN: Da!... Să fi văzut ce ţanţoş a venit cu el în gură pînă acasă... Parcă era un prepelicar.

PALOMA: Vai, adoratul mamei! Probabil că a-nvăţat să înoate, după ureche, de la cineva. Că prinde imediat. Prinde tot.

PETRAN: Am observat... Cît a stat la mine prindea cel puţin cîte o sută de muşte pe oră!...

PALOMA: Bubi? Muşte?

PETRAN: Şi ce-mi plăcea la el, era că le şi mînca.

PALOMA (*îngrozită*): Vai de mine! Trebuie să-i dau imediat o limonadă „Roger“! Ah, ce aventură groaznică a trebuit să trăiască, mititelul...

PETRAN: Cred că, trei zile astea cît a fost mort (*surîde*), sînt cele mai fericite zile pe care le-a trăit în viaţa lui...

PALOMA: Singurul lucru pe care vreau să mi-l amintesc din toată tragedia asta, este că, datorită ei, te-am cunoscut pe dumneata... Mă crezi? (*Îl priveşte clar, feminin.*)

PETRAN: Cred că oricui v-ar fi adus căţelul, i-aţi fi spus la fel...

Paloma (*jucînd replica pe cochetărie*): Nu e adevărat... Sînt oameni pe care îi vezi de o sută de ori și nici nu-i bagi în seamă și alții, care din prima clipă te impresionează...

Petran (*pe care provocările ei îl jenează, onest*): Tot ce se poate... (*O altă pauză. Se aude lătratul lui Bubi.*) Vă cheamă, mititelul!... Și-al meu trebuie să mă aștepte... L-am lăsat plîngînd, cînd am plecat cu cîinele să vi-l aduc. A trebuit să-i făgăduiesc că-i aduc altul la fel, cînd mă-ntorc acasă. Și-acuma, nu știu cum să fac?... Am găsit un bătrîn care vindea un cățel, cam la fel cu al dumneavoastră, lîngă telefoane, dar mi-a cerut două mii de lei pe el și, firește, nu puteam să dau asemenea sumă... Cu două mii de lei, noi trăim acasă două săptămîni cu animale cu tot...

Paloma: Ah! Apropo de bani... Am uitat de recompensă... Iartă-mă, te rog! Sînt atît de zăpăcită.

Petran: Nu e nevoie de nici o recompensă, doamnă!

Paloma: Cum? Dar am promis treizeci de mii de lei aducătorului...

Petran: Eu nu primesc nici un ban. Nu l-am adus îndărăt pentru recompensă. L-am adus fiindcă era al dumneavoastră. Și cred că orișicine făcea la fel în locul meu...

Paloma: Nu se poate... Recompensa e dreptul dumitale. Și plus cheltuielile pentru întreținere, bineînțeles.

Petran: N-am făcut nici o cheltuială pentru el...

Paloma: Nu mă pune în situații delicate, te rog...

Petran: Nici dumneavoastră pe mine!

Paloma: Nu, nu, nu! Nu se poate, domnule Petran. Trebuie să primești recompensa... Treizeci de mii de lei, pentru bucuria pe care mi-ai făcut-o, nu însemnează nimic. Adică, nu treizeci, cincizeci de mii. Că la a doua serie de anunțuri, am mărit recompensa... (*Dezolată.*) Vai! Era să te fur, fără să vreau, cu douăzeci de mii de lei.

Petran: Singura recompensă pe care o primesc, doamnă, este să-mi dați voie, pînă oi face rost de alt cățel pentru băiețelul meu, să viu duminica asta, cînd sînt liber și să iau cățelul pentru cîteva ceasuri acasă... Să-l mai vadă copilul... Să se mai joace un pic cu el!

Paloma (*repede*): Dar de ce să te deranjezi dumneata? Viu eu cu Bubi în fiecare zi... La ce oră ești acasă?

Petran: Băiatul e toată ziua acasă... Dar nu vreau să vă osteniți dumneavoastră.

Paloma: Dar ce, mă ostenesc eu? Se ostenește mașina. Și mi-ar face multă plăcere să te mai văd...

Petran: Eu sînt toată ziua la lucru...

Paloma: Nu e nimic. Viu seara.

Petran: Seara, băiatul se culcă odată cu găinile...

Paloma: Am impresia că nu-ți face plăcere să mă mai vezi... Ori, dumneata, ești binefăcătorul meu... Vrei, nu vrei, de astăzi încolo, trebuie să fim prieteni... (*Îl privește femeiește, din nou.*)

Petran: Glumiți, doamnă. (*Tonul lui nu e dur. E convins, însă, adînc de ceea ce spune.*) Dumneavoastră aveți un fel de viață, eu am altul... Dumneavoastră faceți parte dintr-o lume, eu din alta!... Drumurile noastre nu se pot întîlni...

Paloma: De ce?

Petran: Fiindcă nu trebuie să se mai întîlnească!... (*Fără ostentație.*) Eu sînt dușmanul lumii din care faceți parte și lupt împotriva ei...

Paloma (*serafică*): Pe mine nu mă interesează politica...

Petran: Pe mine, da!...

Paloma: Și ce-ai dumneata cu mine? Ce ți-am făcut eu?

Petran (*cu un surîs nesuperior și neagresiv față de tragica ei naivitate. Nu trebuie să răspundă nici retoric, nici apăsat, inutil pe cuvinte*): Cu dumneavoastră, personal n-am nimic, doamnă. Dumneavoastră nu sînteți decît un rezultat... O reclamă, ca să zic așa, luminoasă a clasei din care faceți parte. Ori noi, clasa muncitoare, nu luptăm cu indivizi izolați... Noi luptăm cu însăși clasa din care ei fac parte... Noi luptăm cu cauza, ca să-i distrugem efectele. Cum am lupta, de exemplu, cu ciuma. Cu boala însăși... nu cu cei atinși de microbul ei... Fiindcă, este simplu. Dacă dispare boala, dispar, totodată, și cei care ar mai putea suferi de ea...

PALOMA *(pe acelaşi ton de impunătoare inconştienţă)*: Cum? Dumneata vrei să spui, cu alte cuvinte, că mă găseşti pe mine ca o ciumă?

PETRAN *(cu un surîs plin)*: Nu, doamnă! Nici nu m-am gîndit să spun aşa ceva... *(Creşte surîsul.)* Femei ca dumneavoastră, fără să fie ciume, pot fi, totuşi, un flagel social...

PALOMA *(în sfîrşit, vexată)*: Te înşeli, domnule Petran. Eu sînt o femeie foarte normală şi probleme de-astea, cu flagelaţie, nu m-au interesat niciodată... Văd însă, că le cunoşti mai bine ca mine. Şi, să spun drept, nu mă aşteptam... Nu mi-ai făcut deloc impresia! *(Iarăşi femeie, pe linia ei.)* Vorba aceea. Foc pe sub cenuşă... *(Cu un surîs lung, spre el.)* Niciodată nu ştii de unde sare iepurele...

PETRAN *(de data asta este el nedumerit)*: Tot ce se poate. *(Rîde uşor, fără să ştie de ce, parcă presimte c-a spus exact ceea ce n-a vrut.)*

PALOMA *(ameninţîndu-l drăguţ cu degetul)*: Şi mai făceai pe „Călugărul din vechiul schit" cu mine.

ZINA *(intră repede)*: Coniţă! Bubi latră la apa din baie...

PALOMA *(cu un strigăt)*: Dumnezeule! N-o fi turbat...

ZINA: Nu e, c-a băut apă de la chiuvetă. Şi turbaţii să n-o vadă în ochi.. Şi cu biscuiţii nici nu vă mai spun ce-a făcut...

PALOMA *(alarmată)*: Ce?

ZINA *(jenată)*: Nu pot să vă spun, dar, i-a făcut leoarcă...

PETRAN *(spre Zina)*: Daţi-i un os şi vă linge mîna pentru el... Osul e cel mai bun biscuit al cîinelui... *(Se aude lătratul lui Bubi.)*

PALOMA: Auzi!... Mă cheamă, Bubişor! Şi-o să-i facă mămica o baie, de scot toate prostiile pe care le-a făcut din el... Iartă-mă, domnule Petran, că nu te mai reţin, dar pentru mine înainte de toate, e căţelul... Mîine ţi-l aduc la vizită pentru băieţel... *(Îi întinde lasciv şi graţios mîna.)* La revedere şi, încă o dată, îţi mulţumesc din suflet că mi-ai redat viaţa şi fericirea...

PETRAN: N-aveţi pentru ce... Nu mi-am făcut decît datoria, ca oricare altul... *(Nu ştie ce să facă cu mîna ei.)*

PALOMA *(i-o îndeasă la gură)*: Pe mîine...

PERTAN *(dîndu-i mîna, binişor şi fără ostentaţie, de o parte)*: Lăsaţi... Mă perie nevasta, acasă... *(Gest spre părul de cîine care a rămas pe el şi pe care vrea să-l ridice Paloma ca să găsească o „contenenţă" mîinii refuzate.)*

PALOMA: Zina! Condu tu pe domnul Petran că eu mă duc la puişorul meu... *(Ieşind.)* Pe mîine!...

(Paloma iese, lunecînd parcă pe propriul ei surîs ca pe un parchet exagerat de lustruit.)

ZINA *(amical, lui Petran)*: Umflaşi cincizeci de mii de lei! Bravo!

PETRAN *(cu un zîmbet sănătos de om care vrea să se amuze un pic)*: Umflai, de ce să mint?

ZINA: Dacă ştiam că dă atîta, îl furam şi-l aduceam tot eu îndărăt... Cincizeci de mii! Leafa mea pe patru ani jumătate, pentru o jagardea!... *(Făcîndu-i ochi dulci.)* Sînteţi căsătorit?

PETRAN *(acelaşi joc)*: Nu!... Sînt cavaler.

ZINA: Şi ce faceţi sîmbătă după-prînz?

PETRAN: De ce?

ZINA *(îi face ochi dulci)*: Fiindcă aş fi cam liberă... Nu vrei să facem o plimbare?

PETRAN: Ba da, cu multă plăcere. *(O priveşte şi el craidon, exagerat, dar nu prea mult.)* Mergem amîndoi pînă la C.E.C., unde vreau să depun recompensa...

ZINA: Toată?

PETRAN *(„jucînd" mai departe)*: Nuuuu! Plus opt sute de lei pe care i-am strîns luna asta...

ZINA *(s-a lămurit)*: Bun! Atunci mai dai, mata, sîmbătă un telefon... *(Rece.)* Ia-o pe uşa din faţă...

PETRAN *(ironic şi galant)*: După dumneavoastră, duduie...

ZINA *(o ia înainte spre uşă, încercînd totuşi ultima carte)*: Eu una n-aş depune banii la C.E.C. nici moartă... Banii sînt făcuţi ca să se cheltuiască. Să-ţi faci cu ei, nu e aşa, cîte o mică plăcere în viaţă... *(Mai explicită.)* Eu dac-aş fi bărbat şi mi-ar fi căzut cincizeci de mii de lei așa din senin, știi ce-aș fi făcut cu ei?

PETRAN: Ce? *(Se opresc lîngă ușa de la ieșire.)*

ZINA: I-aș fi întrebuințat cu cineva... C-o fată drăguță și liberă. Dar, mă rog! Sînt banii dumitale și faceți ce vreți cu ei...

PETRAN: În sfîrșit... O să văd... Să mă consult și cu logodnica mea...

ZINA *(lămurită complet)*: Aaaa!... Dacă aveți și logodnică, atunci, mai bine depune-i la C.E.C. *(Au ieșit. În cîteva clipe cît scena rămîne goală, sună telefonul. Zina intră repede, se năpustește la telefon și cînd ridică receptorul, telefonul se oprește.)* A-nchis!... Ah! Ce mor eu pe ăștia care își închipuie că dacă sună ei, trebuie să fii musai lîngă telefon... *(Ia o țigară de pe masă și-o aprinde. Trage un fum copios.)* Meschin și ăsta! Păcat, altminteri era bine ca fațadă.

(Intră Barcian urmat de șofer. Amîndoi sînt încărcați de sticle de șampanie și de pachete. Zina le iese în cale să-i descarce.)

BARCIAN: Unde e domnișoara?

ZINA: Vine imediat... Mă duc s-o chem... *(Iese.)*

BARCIAN: Pune-le aici, Manole, și vezi-ți de treabă. Duci mașina acasă și astă-seară ești liber...

ȘOFERUL: Am înțeles...

BARCIAN: Uite, să ai și tu de-o bere... *(Îi dă un teanc de bani.)* Și dacă te-ntreabă cumva conița mea de mine, m-ai lăsat la Banca de Credit, unde m-ai auzit că am o ședință de noapte, foarte importantă...

ȘOFERUL: Am înțeles...

BARCIAN *(bătîndu-l pe umăr)*: E! Umblă sănătos și vezi să nu faci vreo încurcătură.

ȘOFERUL: Nu, conașule! Se poate? Ce, sînt la prima dată? *(Iese.)*

BARCIAN *(se uită prin pachete mulțumit, începe să le desfacă sforicelele lacom și, cînd are timp, își freacă mîinile satisfăcut)*: E! Ce-ai mai fi mîncat din resturi, coane Bubi, fir-ai al dracului să fii de javră!... E? O să mă mai muști și astă-seară de picioare? O să-l muști pe Sfîntul Petru de anteriu... *(Ciugulește cîte ceva din pachete.)*

PALOMA *(intră. E veselă, exuberantă)*: Ai și venit, iubitule? *(Îl sărută.)* Vaaaai! Dar ce e asta? Ai adus o băcănie întreagă...

BARCIAN: Dragă, mi-am permis să mai invit, pentru astă-seară, afară de Georgel, cîțiva amici. Pe Cristorian cu nevasta, pe Giroflescu cu prietena lui... pe Drujan cu Pavelescu.

PALOMA: Dar nu știi, dragule, care este surpriza cea mai mare pentru astă-seară...

BARCIAN: Nu...

PALOMA: Am și eu un invitat... Al meu, personal...

BARCIAN: Tu? Pe cine?

PALOMA: Ghici! *(Îl privește fericită.)* Cineva pe care îl iubesc eu mult, mult, mult de tot...

BARCIAN: Bărbat?

PALOMA: Da!

BARCIAN: Cunosc?

PALOMA: Perfect!...

BARCIAN: Prieten cu mine?

PALOMA: Sper c-o să fiți... de-acuma încolo...

BARCIAN: Cine dracu e, frate?

PALOMA *(amuzată de joc)*: Ghici!...

BARCIAN: A avut relațiuni intime cu tine?

PALOMA: Oho!

BARCIAN: Și în timpul meu?

PALOMA: Și în timpul tău...

BARCIAN: Civil?

PALOMA *(ezită, o clipă)*: Civil, da...

BARCIAN: Va să zică, nu e Troncescu, generalul...

PALOMA: Nu! Ăla n-a fost în timpul tău. A fost la vremea lui.

BARCIAN *(gîndindu-se)*: Cine dracu poate să fie, frate?

ZINA *(intră cu Bubi în brațe. Bubi e cu scufie de baie pe cap, îmbrăcat în halat și înfășurat într-un pled)*: Gata baia, coniță! Unde-l duc?

BARCIAN *(trăznit)*: Bubi!...

PALOMA: E! Ce zici de surpriza asta?

BARCIAN *(cade pe-un scaun, nevenindu-i să creadă)*: Bubi!...

PALOMA: Bubi, *chéri*! Ce, nu-l mai cunoşti? Bubi al nostru.

BARCIAN: Bubi!... A-nviat Bubi!

PALOMA: Fiindcă Dumnezeu nu mă lasă pe mine niciodată. Mi l-a trimis îndărăt... *(Luînd căţelul din braţele Zinei şi venind cu el lîngă Barcian.)* Haide, Bubi!... Vino un pic la tăticul tău să te-mpaci cu el... Că tăticul, totuşi, te iubeşte pe tine, fiindcă tu eşti al lui mămica ta şi tăticul s-a purtat foarte frumos cu tine în timpul morţii tale. *(Lui Barcian.)* Şi fiindcă astăzi sînt atît de fericită, Andy, îţi dau acuma răspunsul pe care nu ţi l-am dat, astăzi, precis. M-am decis! Plecăm cîteşitrei la Paris!

ACTUL III

A treia zi de dimineaţă, în acelaşi decor. Toată încăperea e plină de valize de călătorie. Unele gata, altele deschise încă. Peste tot, lucruri răvăşite, ca în orice casă unde se pregăteşte o mare plecare... Paloma, într-un *deshabillé*, sau într-o pijama şi destul de nepusă la punct ca aspect general, bea o cafea — în timpul pauzei pe care şi-a acordat-o — cu Lelia. Aceasta e în ţinută de oraş, tot cu pălăria pe care a luat-o împrumut de la Paloma. Lelia şi Paloma, după ridicarea cortinei, pe tablou fac o mică pauză, în cursul căreia amîndouă sorb sonor din ceştile de cafea. De două, trei ori fiecare, nu mai mult.

LELIA *(pune ceaşca pe o măsuţă)*: Va să zică, aşa, norocoaso!... Plecaţi la Paris...

PALOMA *(făcînd pe victima)*: Ghinionul meu să nu pot să-l refuz pe Andy!... *(Soarbe ultimul pic, apoi pune şi ea ceaşca.)* Mă sacrific, ce să fac? Mă gîndesc că schimbarea asta de aer şi de decor o să-i facă bine şi lui Bubi!... *(Alarmată.)* De trei zile de cînd s-a întors acasă, nu ştiu ce are... Nu mai e el, tu... S-a schimbat complet. Doctorul, care îi face injecţii, în fiecare zi, zice că suferă de „melancolie pernicioasă".

LELIA: Cred şi eu! După toate prin cîte a trecut, are tot dreptul să fie bolnav de nervi. *(Dar, mai mult* *decît starea lui Bubi, o interesează şi-o roade altceva.)* Acuma, trebuie să fie splendid, la Paris, tu... Ferice de cine-l vede!...

PALOMA: Dragă, numai să-i priască clima, lui Bubi. Că, în ceea ce mă priveşte, mie îmi prieşte orice fel de climă...

LELIA: E, da, sigur. Tu eşti neam prost. Nu eşti *seidenpinch*... Ăştia, de familie bună, nu pot să trăiască ca noi... Că mai bine, zău, mă făcea mama „dog" danez. Şi, poate acuma, aş fi avut şi eu casa şi rostul meu...

PALOMA: Apropo!... De trei zile astea, de cînd ai dispărut şi n-ai mai dat nici un semn de viaţă, nu mai ştiu nimic despre tine. Ce-ai făcut cu moşierul tău?...

LELIA: M-am grăbit, tu... M-am grăbit ca o urgentă ce sînt... Şi-acum, dacă a văzut că i-a mers fără cununie, face pe rezervatul cu mine, la forme!... Zice că e prea bătrîn pentru mine... că o să-l distrugă copiii dacă îşi ia nevastă tînără... că mai bine să ne vedem, din cînd în cînd, cînd vine el pe la Bucureşti... sau să mă reped eu, la el, la ţară, cînd nu sînt copiii acolo... Cu alte cuvinte, înţelegi tu, cum vine asta. Vino la trei fix, că la două fără ceva plec...

PALOMA: Bine, dragă, dar tu, fată cu experienţă de femeie serioasă, cum ai putut să fii atît de naivă şi să capitulezi fără condiţii?

LELIA: A fost vinul prost, *ma chère*! În seara cînd ne-am întîlnit la „Nestor", m-a invitat la un restaurant... Vînduse recolta... şi avea două milioane numerar la el... Şi la ce restaurant crezi că m-a invitat?

PALOMA: La „Capşa"... la „Athenée Palace"...

LELIA: Da' de unde? M-a invitat la un birt, aproape de casa soră-si, unde era tras... Şi aia plecată la băi... *(Face un semn.)* Mă-nţelegi dumneata.

PALOMA: Eu să-nţeleg? De ce n-ai înţeles tu?

LELIA: M-a zăpăcit de la început în mititei şi în ţuici pe stomacul gol... Şi la cartofii pai — ce să-ţi mai spun, tu — se-nvîrtea localul cu mine de mi se părea că-mi cad lăutarii în cap. Că, altminteri, chemase şi lăutarii să-i cînte „Ştii tu cînd te ţineam pe braţe". Şi, *bref*, după ce mi-a cîntat viorîstul şi mie „N-am să-ţi spun niciodată", care e bucata vieţii mele, nu mai ştiu ce s-a întîmplat şi m-am trezit la opt dimineaţa acasă la el. Adică la soră-sa... Şi ce crezi tu, *ma chère*, că făcea el cînd am deschis ochii?

PALOMA: Te contempla...

LELIA: Aş! Număra banii, ca să vadă dacă nu-i lipseşte ceva...

PALOMA: Şi zici că avea la el două milioane de lei?

LELIA: Plus ce mai avea în buzunarul de la spate... Fiindcă şi-acolo trebuie să fi avut capital serios că buzunarul era prins cu ac de siguranţă.

PALOMA: Sper, însă, că de îndată ce te-ai dezmeticit, ai ştiut să-l pui la punct asupra situaţiei...

LELIA: Sigur că aş fi ştiut, dar nu mai era timp, fiindcă trebuia să plecăm la Olteniţa, că avea acolo treburi urgente cu nişte oleaginoase...

PALOMA: Cine erau alea? Localnice din Olteniţa?

LELIA: Nişte plante, dă-le dracului să le ia... Şi-a mai încasat nişte bani şi pe ele...

PALOMA: Şi-ai fost tu la Olteniţa?

LELIA: Trei zile, tu! Dar să-ţi spun drept, nu-mi pare rău! Tot m-am ales cu ceva din voiajul ăsta...

PALOMA: Cu cît?

LELIA: A, ca bani, tot cu nimic... Dar, cel puţin, am văzut şi eu Dunărea... Ah, ce fluviu superb, tu! Şi în timp ce el sta în oraş, la cafenea, cu oleaginoşii ăia ai lui, eu stam singură în port şi mă uitam la Dunăre, cum curge în apusul soarelui... Era aşa de frumos, că n-aş fi fost în stare nici să mă mişc de-acolo, nici să spun un cuvînt... Şi, zăpăcită de atîta frumuseţe, nu mă puteam gîndi decît la un singur lucru...

PALOMA: La prima ta dragoste, probabil! Studentul tău în litere...

LELIA: Nuuu! Ce să mă gîndesc la el, că ăla era de la munte. N-avea nici o legătură cu apa. Mă gîndeam, însă, că dacă aş avea eu atîţia lei cîţi litri de apă mi-au trecut mie într-un minut pe dinaintea ochilor, aş fi „cineva". Mama lui Rockfeelen...

Paloma: Şi rezultatul „practic" care a fost?

Lelia: Nimicsprezece...

Paloma: Cu provincie cu tot?

Lelia: Ţi-am spus!... Mă iubeşte, sînt ultima rază de soare a toamnei vieţii lui, dar nu poate să mă facă mama copiilor săi... Zice că sînt prea mari şi n-o să aibă respect de mine.

Paloma: Şi-atunci?

Lelia: Atunci, a rămas aşa! Să mă decid dacă accept ceea ce mi-a propus, fără căsătorie.

Paloma: Şi accepţi?

Lelia: Nu ştiu. Nu sînt decisă. De aceea am venit să mă consult şi cu tine!... I-am dat telefonul tău şi i-am spus că, acuma, la douăsprezece de dimineaţă, îi dau răspunsul definitiv...

Paloma *(reflexivă)*: Banii îi are toţi la el?

Lelia: Toţi!

Paloma *(după un timp)*: Distruge-i!...

Lelia: Cum o să-i distrug?

Paloma: Presupune că eşti popîndău, adică şoarece de-ăia de cîmp, şi mănîncă-i recolta...

Lelia: Uşor de zis... Moşul e foarte prudent şi socotit...

Paloma: Ah! Dac-aş fi eu în locul tău!

Lelia: Ştii că te cunoaşte? Te-a văzut într-o seară cu mine la teatru şi mi-a spus că eşti cea mai frumoasă femeie din Bucureşti, pe care a văzut-o, de cînd s-a retras la ţară.

Paloma *(omagiată totuşi)*: Serios?

Lelia: Pe cuvîntul meu...

Paloma: Şi cîţi ani zici că are, tu?

Lelia: Şaptezeci şi unu. Dar minte... Merge pe optzeci.

Paloma: Tratează-l ca pe unul de douăzeci!... În cîteva zile, n-ai ce alege din el... Dar, fireşte, trebuie să-ţi facă testament înainte...

Lelia: Nu sînt capabilă de asemenea gesturi superbe pentru viaţa mea. Că dacă eram, aş fi fost şi eu acuma, demult, la casa mea...

Paloma: Atunci, draga mea, *tire le diable par la queue* ca şi pînă acuma... Vaaai, şi cum mi-ai desfigurat pălăria!

Lelia: Din cauza lui, mami!... Mi-a sărutat-o de sute de ori în trei zile astea. E singurul lucru care i-a plăcut la mine. Şi, la Olteniţa, ultima seară, cînd şi-a încasat banii şi-a venit aşa mai oleaginos la hotel, nu şi nu, că să dorm cu pălăria în cap...

Paloma: De-aia mi-ai mototolit-o în halul ăsta...

Lelia: Vai, cum îţi închipui! În orice caz, de cînd port pălăria asta, mi-am pierdut complet capul.

Paloma: Dar nu ştii, tu, că era să mi-l pierd şi eu! Adică, mi l-am şi cam pierdut, ce mai încoace şi încolo...

Lelia *(surprinsă)*: Tu? Cînd?

Paloma: În lipsa ta...

Lelia: Nu se poate! În viaţă tu eşti o „fire" pozitivă, nu romanţă fără cuvinte, ca mine.

Paloma: Şi, totuşi, află că mi-a plăcut cineva enorm. Am avut *le coup de foudre*, pe cuvîntul meu.

Lelia: Contra cui?

Paloma: Contra omului care mi-a adus pe Bubi! Unul Petran!... Georges Petran. *(Pronunţă à la française.)* Un lucrător. Dar, vai, ce bărbat, tu!

Lelia: E, nu...

Paloma: Tînăr, frumos, inteligent şi simplu, ca buruienile de pe maidane care cresc sălbatice şi mîndre cu rădăcinile în pămînt şi cu frunzele în cer!...

Lelia: „Tu as căpiè", *ma chère*...

Paloma: Dacă l-ai fi văzut, n-ai mai spune aşa... Avea ceva în el, aşa... de curat, de parcă era scuturat de Paşti pe dinăuntru!...

Lelia: Bine dragă, dar ăsta era apartament, nu era om...

Paloma: Ba da! Şi ce om! *(Se „montează" singură, îmbătîndu-se de propriile ei cuvinte.)* ...E pentru prima dată în viaţa mea cînd mi s-a întîmplat să mă impresioneze un bărbat, aşa de puternic, de la prima vedere... Noroc că trebuia să-i fac baie lui Bubi şi am putut să mă reculeg la timp...

Lelia *(reflexivă)*: Cu siguranţă că eşti slăbită din cauza medicamentelor pe care le-ai luat...

Paloma: Nu! Sînt slăbită din cauza vieţii pe care o duc... Am ajuns la vîrsta pe care o am, dar fără să fi cunoscut dragostea. Dragostea adevărată! N-am iubit pe nimeni şi nu m-au iubit decît bătrîni. E adevărat! M-au răsfăţat, m-au adulat, mi-au dat tot ceea ce am vrut... Dar dragostea unui om tînăr trebuie să fie altfel!... Şi are nişte ochi, tu... Şi nişte antebraţe!...

Lelia: Da, da, sigur că ţie din medicamente ţi se trage... Ţi s-au slăbit nervii din chestia cu Bubi.

Paloma: Mîine-l duc în vizită la Petran că e duminică şi e şi el acasă... Şi, pe urmă, o lună cît stau la Paris cu Andy şi cu Bubi, o să uit!

Lelia *(se ridică)*: Dragă... tot ce pot să-ţi spun, în privinţa asta, este că observ că vrei să sfîrşeşti cum am început eu... Cu tineri...

Paloma: Şi tu vrei să începi, cu ce vreau să sfîrşesc eu... Cu bătrînii...

Lelia: De! Poate că ai dreptate, tu... Poimîine, însă, tu pleci la Paris pentru a zecea oară, iar eu am făcut un singur voiaj în străinătate: la Olteniţa... La revedere, tu!... Mă reped puţin pînă la mama, că n-am văzut-o dinainte de Dunăre şi la douăsprezece mă întorc la tine pentru telefonul moşierului... Cine ştie! Poate pînă atunci mă decid într-un fel, deşi, de fapt, sînt decisă de ieri să primesc! Aşa e cînd n-are omul noroc! Se decide fără să fie hotărît. *(Îşi pune mănuşile.)* Şi m-am mai uitat şi trei zile în Dunăre cum curge, de credeam că-nnebunesc... *(E gata de plecare.)* Că, şi fluviile astea, dragă! În fond, apă! Ce să fie?... Apă, apă şi tot apă... Şi singurul bastiment care a trecut pe apă, în trei zile astea, a fost unul de marfă... Nici ţipenie de crai pe punte... C-a fost un caz, cînd cineva de pe mal a fost văzută cu binoclul de pe puntea unui transatlantic... Şi-acuma e lordăreasă în America...

Zina *(intră)*: Coniţă, vă caută un domn de la Societate din partea lui conaşul Andy. Are să vă comunice ceva, personal...

Lelia: E! Te las tocmai la timp...

Paloma *(surprinsă)*: L-a trimis domnul la mine?

Zina: Aşa spune...

Paloma: Bine, cheamă-l încoace!... *(Leliei, care iese cu Zina.)* Te-am pupat, tu! *(Îi face o bezea.)*

Lelia: *Dè mem... (Iese cu Zina.)*

(Paloma crezînd că domnul care o caută e vreun funcţionar de oarecare importanţă, îşi „reface o frumuseţe“ rapid.)

Căciulă *(intră condus „de sus“, de Zina. Rămîne, modest, în uşă. Zina iese)*: Săru-mîna, doamnă director general...

Paloma *(decepţionată de apariţia şi „fasonul“ domnului)*: Bună ziua, domnule... *(E glacială în ton şi spune „domnule“ aproape cu dispreţ.)* Ce doreşti dumneata?

Căciulă *(foarte stînjenit şi neştiind de unde s-o înceapă)*: Vă rog să mă iertaţi, doamnă director general, că am îndrăznit, dar asta este singura scăpare.

Paloma *(acelaşi joc)*: În ce privinţă?

Căciulă: Cu copiii!

Paloma: Care copii?

Căciulă: Ai mei!... Cinci!... Şi ei nu sînt vinovaţi cu nimic... *(Un timp.)* Dar nu m-a lăsat inima... *(Paloma îl priveşte intrigată, alarmată, gata să sune să-l dea afară. Crede că are de-a face cu un nebun.)* Că eu n-am omorît o rîmă, în viaţa mea!... Cum era să omor un cîine?

Paloma *(cînd aude „cîine“ schimbă atitudinea. Priveşte cu alţi ochi pe bietul Căciulă. Presimte parcă ceva important)*: Ce cîine, omule?

Căciulă: Al dumneavoastră. Şi-acuma m-a pedepsit că nu l-am omorît.

Paloma: Cine, domnule?

Căciulă: Domnul director general Barcian!... Şi m-a dat afară din slujbă... După treizeci de ani... Văduv şi cu cinci copii... Dar, ce să fac? Dacă nu m-a lăsat inima să-l omor, nu m-a lăsat şi pace.

Paloma *(interesată teribil de încurcătura lui Căciulă, schimbă complet atitudinea faţă de el)*: Şezi, te rog. *(Îi indică un scaun.)* Linişteşte-te şi spune-mi limpede, ceea ce vrei să-mi spui. Nu-nţeleg nimic...

Căciulă: Săru-mîna, nu stau!... Nu că aş avea insecte, dar nici în picioare nu mai pot să stau. Dacă m-aş pune jos, acolo rămîi... Şi nu-mi e de mine, că eu, de mine nu mai am nici un interes. Dar... copiii!... *(Îi prezintă palma cu degetele răşchirate.)* Cinci! *(Un timp.)* Dacă n-am putut să-l omor, n-am putut şi gata... Şedea, săracul, în braţele mele colăcel şi se uita, aşa, la mine ca un copil părăsit... Parcă simţea că vreau să-i fac un rău... Şi cînd am ajuns cu el pe cheiul Dîmboviţii şi-am vrut să-l arunc în apă, ce să vedeţi dumneavoastră? Odată a ridicat căpşorul spre mine şi-a-nceput să-mi lingă mîna! E! Mai aruncă-l dumneata, dacă poţi... „Mă cuţule, zic! Eu n-am nimic cu tine şi nu vreau să te omor... Dar domnul director general mi-a spus că eşti bolnav şi tot mori şi vrea s-o menajeze pe cocoana care te iubeşte şi să nu-i mori în casă." Şi el mă lingea mereu pe mînă... *(Cu un surîs.)* Parcă ştia, al ciorilor, că acolo în mîna aia aveam otrava pe care o cumpărasem să i-o dau... Că zic: „întîi să-l otrăvesc şi pe urmă să-l arunc în apă, să nu mai simţă şi înecul."

Paloma *(se stăpîneşte cu greu)*: Aaa!... Acuma sînt lămurită! Dumneata eşti omul pe care domnul director general l-a însărcinat să-mi omoare căţelul?

Căciulă: Eu sînt, n-aş mai fi fost să fiu... Că nu m-a lăsat inima... Am umblat cu el în braţe tot cheiul Dîmboviţei şi nu m-am îndurat să-l arunc. Şi-atunci, l-am lăsat pe-un maidan mai din jos mult de Gara de Nord... Să moară acolo de moartea lui personală, nu de mîna mea... I-am dat un covrig din buzunar că luasem şase. Cinci pentru copii şi unul al meu... Fireşte că i l-am dat pe al meu. L-am scărpinat oleacă la ceafă, ca să mai simtă şi el mînă de om înainte de moarte şi l-am lăsat acolo în plata Domnului... *(Un timp.)* De unde puteam să-mi închipui eu că domnul director general o să mă prindă... Că, de minţit, de ce să minţ, a doua zi cînd m-a întrebat, l-am minţit... „Ce-ai făcut, mă, cu cîinele? zice. L-ai achitat?" „Da, domnule director general. I-am dat, după cum mi-aţi ordonat, întîi otrava şi pe urmă l-am dat pe gîrlă"... „Bravo, mă!" zice. Şi m-a pupat.

Paloma: Te-a şi sărutat?

Căciulă: Pe amîndoi obrajii, de parcă eram rude. Pe urmă, a deschis casa de bani şi mi-a dat douăzeci de mii de lei... Ajutor de beţie, cum zicea dumnealui, ca să mă ia, adică, în periplizon. Plus, că m-a primit îndărăt în slujbă şi mi-a mărit şi leafa de la patru mii opt sute, la şase mii de lei.

Paloma: Toate astea s-au întîmplat, acuma, cam o săptămînă, nu?

Căciulă: Exact... Şi-acuma trei zile, mă pomenesc cu domnul director general că mă cheamă la cabinet de dimineaţă. Întîi, cum am intrat, mi-a dat să zic aşa, după aprecierea mea, vreo douăzeci de perechi de palme... Pe urmă, m-a trecut la picioare... Da în mine, de parcă se juca în fulbot de-ăla cu mingea... Şi după ce s-a pus cîrcelul şi n-a mai putut să dea, mi-a pus în vedere că sînt dat afară din slujbă şi că, dacă nu-i aduc ajutorul de beţie îndărăt, mă trimite la parchet şi mă închide... Aşa că ultima mea nădejde e la dumneavoastră.

Paloma *(care, luminată complet asupra faptului, spumegă)*: Bine, domnule... Eu, una, îţi mulţumesc că ai avut inimă bună şi n-ai omorît căţelul şi îţi făgăduiesc că vei fi primit îndărăt în slujbă.

Căciulă: Nu e drept, coniţă, să pierim şase oameni de foame pentru un căţel... Pentru un cîine pe care mi-a fost milă să-l omor „din ordin"...

Paloma: Nu trebuie să mai insişti, domnule. Ţi se va face dreptate. Şi pentru că dumneata eşti adevăratul salvator al lui Bubi, dumitale ţi se cuvine recompensa de cincizeci de mii de lei pe care am făgăduit-o.

Căciulă: Vă mulţumesc din suflet, coniţă, dar, să nu vă supăraţi, să nu mai aud de recompensă... Nu mai vreau să plătesc iarăşi douăzeci de perechi de palme dobîndă.

Paloma: Du-te liniştit acasă şi mîine de dimineaţă te prezinţi ca de obicei la slujbă. Pe răspunderea mea...

Căciulă: Nu ştiu cum să vă mulţumesc, coniţă... Mi-a spus mie domnişoara secretară că soţia lui domnu' director general are inimă bună... De-aia am îndrăznit să viu la dumneavoastră...

Paloma: Mai sînt şi alte femei, în afară de mine, care au, poate, inimă şi mai bună... Şi care fac bine pentru reputaţia altora.

Zina *(intră, vrînd să spună ceva important)*: Coniţă!

Paloma: Condu pe domnul, Zina!...

Căciulă: Vă sărut mîna şi... *(Se opreşte fără cuvinte.)*

Paloma: Şi... umblă sănătos! *(Nu-şi mai poate stăpîni nervii şi indignarea.)*

Căciulă *(înainte de a ieşi)*: Să trăiţi, şi...

Zina: Pe aici, domnu'!... *(Îl conduce „de sus".)*

(Căciulă iese împreună cu Zina.)

Paloma *(rămasă singură, începe să se învîrtească ca o fiară în cuşcă)*: Mizerabilul! Asasinul!... Canalia! Să omoare el un căţel... *(Pe paşi.)* Cîinele! Cîinele! Cîinele!...

Zina *(intră)*: Tocmai de el vream să vă spun, coniţă. Am vrut să-i pun zgarda, să-l scot un pic la plimbare şi m-a muşcat de mînă... Şi pe urmă a-nceput să-şi muşte zgarda... Mi-e frică să nu fi turbat!

Paloma: Doamne fereşte! Muşcă-ţi limba... Ţi-ai muşcat-o?

Zina: Da!... Nu ştiu ce-o fi, dar Bubi nu mai e Bubi al nostru...

Paloma: Şi eu am observat... Parcă ne urăşte pe toţi din casă...

Zina: Singurul cu care se mai înţelege, e conaşul.

Paloma: Şi dacă ar şti el că mizerabilul ăsta... fiara asta cu chip de om, a vrut să-l ucidă...

Zina: Cine? Conaşul Andy?

Paloma *(pe gîndul ei)*: Şi la ce mijloace ordinare, odioase, a recurs!... Dar, lasă-l pe mine!... Lasă-l pe mine!...

Zina: Şi cu Bubi ce fac? Nu-l mai scot la plimbare?

Paloma *(e prea preocupată de problema asasinatului ca s-o mai intereseze altceva pentru moment)*: Nu!... Pînă vine veterinarul să-i facă injecţia, lasă-l aşa... Citeşte-i ceva, dacă vrei... Cartea aia cu pisici care-i place lui aşa de mult...

Zina: „Cotoiul încălţat"? A făcut-o praf aseară c-a vrut să muşte cotoiul de pe poză.

Paloma: Atunci, citeşte-i „Guliver în ţara piticilor". Că Guliver e mare şi nu poate să-i facă nimic.

Zina: A, da, că Guliver îmi place şi mie. Păcat că bărbaţi de-ăştia nu se mai găsesc astăzi pe piaţă.

Paloma: Hai, hai, lasă-mă în pace cu atleţii tăi că sînt enervată. *(Zina iese.)* Mizerabilul!... Mizerabilul!... *(Reîncepe plimbarea agitată.)* Un om ca el să asasineze un căţel!... Şi încă să-l lovească din umbră... Mişeleşte... Pe la spate...

Barcian *(intră cu o figură fericită)*: Adorato!... M-am abătut o clipă pe la tine ca să-ţi dau o veste bună... Mîine la trei şi patruzeci plecăm. Am paşapoartele în buzunar... *(Îşi bate buzunarul şi se apropie s-o sărute.)*

Paloma *(caută să pară complet stăpînă pe ea. Se lasă sărutată în mod obişnuit)*: Mîine?

Barcian: Ce? Nu eşti încă gata cu pregătirile?

Paloma: Ba da!... Că-mi iau mai multe geamantane goale ca să mă întorc cu ele încărcate... Adică, în fond, putem să cumpărăm şi geamantanele goale de la Paris... Ce să ne mai trambalăm cu astea?

Barcian: Apropo!... Ia tu ăştia... *(scoate un pachet de dolari)* şi ascunde-i la tine... Ştii tu, unde am vorbit noi aseară. *(Cu un surîs.)* Douăzeci de mii de dolari... Zece bilete de cîte o mie şi douăzeci de cîte cinci sute...

Paloma *(ia banii)*: Şi tu crezi că dacă îi cos în centură, n-o să-i găsească nimeni...

Barcian: Sînt sigur că nouă nici n-o să ne facă percheziţie la vamă... Dar, aşa, ca măsură de prevedere...

Paloma: Bine! Îi cos astă-seară... Deocamdată, să-i pun bine... *(Se duce, deschide şifonierul şi pune banii sub un teanc de rufărie.)*

Barcian: Vezi unde-i pui, să nu ţi-i vadă cineva...

Paloma: N-are cine că aici umblu numai eu. I-am pus sub cămăşile mele...

Barcian *(cu o privire libidinoasă)*: Sub cămășuțele tale... Alea fine, și dulci, și transparente...

Paloma: Hai, hai, că nu e ora să fii crai...

Barcian: Astă-seară ieșim în oraș... Ultima noastră noapte în București...

Paloma: De ce „ultima“?

Barcian: De! Cine știe?... Poate că trebuie să ne luăm adio de la el...

Paloma: Adio, pentru o lună?

Barcian: Sau, poate, mai mult... Cu evenimentele astea, nu se știe dacă nu e mai bine să rămînem cîtva timp în străinătate... Se-aud fel de fel de zvonuri în legătură cu societățile noastre. Și, mai ales, cu cele care au capital străin... Noroc că „Bibi“ a fost prevăzător și și-a pus banii în străinătate... La loc sigur..

Paloma *(jucîndu-și „scena“ pe care i-o pregătește)*: Știi, iubitule, că m-am gîndit să nu-l mai luăm pe Bubi cu noi...

Barcian *(fericit pe dinăuntru, maschează fals)*: Vaaai! De ce?

Paloma: Îți pare rău?

Barcian: Te cred! Tocmai acuma cînd sîntem amîndoi în termeni atît de buni...

Paloma: Oricît, un cățel e incomod într-o călătorie...

Barcian: Fugi, frate, de-acolo! Mă ocup eu de el...

Paloma: Nu, nu! E mai bine să nu-l mai luăm! Te deranjează...

Barcian: Pe mine? Doamne ferește!... În sfîrșit! Dacă tu ții *à tout prix* să nu-l luăm...

Paloma: Tu ții să-l iau?

Barcian: Enorm! Dar nu vreau să te contrazic... Și cu cine vrei să-l lași acasă? Cu Zina?

Paloma: Nu! I-am găsit o pensiune...

Barcian: La cine?

Paloma: La un specialist în materie de cîini... Mi se pare, chiar, că e funcționar la tine la Societate.

Barcian: La mine? Eu știu că la Societate am specialiști în petrol, nu în căței...

Paloma: Probabil că pe-ăsta nu-l cunoști bine, fiindcă e un funcționar mai modest...

Barcian: Ce grad are? Șef de serviciu?

Paloma: Nu! Portar de noapte... Și-are un nume, așa, nu mi-l aduc bine aminte. Ceva care se poartă pe cap...

Barcian: Se poartă pe cap? *(Se gîndește.)* A, da!... Basc! Bascovici.

Paloma: Nu, nu! Ceva care se poartă pe cap iarna!... A, da!... Căciulă...

Barcian *(i se tulbură apele)*: Căciulă! Dar, de unde și pînă unde ai aflat tu de treaba asta?

Paloma: Mi-a spus veterinarul lui Bubi... Căciulă ăsta e un mare cunoscător. Ține cîini în pensiune, cumpără, crește, vinde...

Barcian: Auzi, al dracului! Era specialist și eu nu știam...

Paloma: Chiar și otrăvește, la nevoie...

Barcian: Cîini?

Paloma: Căței, de preferat! Și m-am înțeles cu el, să-mi ție pe Bubi în pensiune, pînă ne întoarcem noi... Și, în schimb, tu îl primești la loc în slujbă și îi mărești leafa...

Barcian: Dar de unde știi tu că l-am dat afară din slujbă?

Paloma: Mi-a spus Bubi! Știu că l-ai și bătut... Știu tot, bestie fără suflet... Monstru cu chip de om...

Barcian *(bîlbîit)*: Nu-nțeleg ce vrei să spui...

Paloma: Ba, înțelegi... Înțelegi foarte bine, canalie. Va să zică, așa!... Ai vrut să-l asasinezi!... Ai vrut să-mi distrugi, calculat la milimetru, tot ce aveam mai scump pe lume... Ca să rămîn singură... Numai pentru tine și pentru egoismul tău de fiară...

Barcian *(căutînd să domine el situația)*: În sfîrșit! Bine c-a dat Dumnezeu de-ai aflat... Sînt încîntat c-ai aflat... Da! Recunosc... L-am plătit pe Căciulă să-l omoare pe Bubi... Știi bine că eu nu suport nici un fel de rival în viață... Și dacă n-am suportat eu dintre oameni, cum era să suport dintre animale? Eu înlătur piedicile... Nu mă poticnesc în ele...

Paloma: Știu... Așa cum le-ai înlăturat totdeauna în viața ta... Prin fraudă, prin crimă, prin hoție.

Barcian: Măsoară-ți cuvintele, te rog...

Paloma: Nu-mi măsor nimic... Te cîntăresc, însă, pe tine, la adevărata ta greutate. Forța ta, celebra ta forță de om al zilei, n-a fost decît slăbiciunea altora... Ca să te înalți ai călcat pe picioare frînte, ca să te menții, te-ai sprijinit pe mîini răsucite, ca să învingi ai pus tunul în cei care n-aveau decît piept să-l înfrunte...

Barcian: Paloma! Îți atrag atenția că abuzezi de răbdarea și îngăduința mea...

Paloma: Tu ai abuzat de tot!... Viața, cariera și biruința ta nu sînt decît o serie de escrocherii, de asasinate și de tîlhării... Ești așa de mare că nici nu încapi întreg în codul penal...

Barcian *(amenințător)*: Taci...

Paloma: Taci tu, asasinule! Să nu crezi că nu te cunosc și că în clipa cînd am acceptat să mă cumperi, n-am știut cine ești... Să nu uiți că în brațele mele ți-ai mărturisit toate păcatele, fericit că aveai cui să te lauzi cu ele... Știu cum ai „dărîmat“ întreprinderi, societăți, guverne chiar... Știu că ai ruinat oameni și ai distrus familii... Știu că ai stors și ai exploatat munca și vlaga altora, ca să te îmbuibi, ca să te îmbogățești și să poți să-ți cumperi, cu bani grei, fiecare clipă de fericire...

Barcian: Tu vorbești, nerușinato?

Paloma: Da, eu, fiindcă eu și altele ca mine sîntem victimele voastre... Ale tale și ale altora ca tine... Ale societății ăștia putrede și depravate în care ați trăit și în care ne-ați tîrît cu toate momelile și cu toate otrăvurile... Fără tine și fără alții ca tine aș fi fost poate o femeie de treabă, care mi-aș fi cîștigat pîinea cu mîinile și dragostea, cu inima... Care, în loc să cresc un cățel, aș fi crescut poate un copil din care să fac un om și-un stîlp în șantierul lumii noi care se clădește sub ochii noștri...

Barcian: Ia nu mai face cu mine pe cotoiul călugărit... Noi v-am inventat, hai? Noi v-am distrus viețile, da? De ce nu te-ai dus la muncă, cînd erai tînără? De ce n-ai învățat carte, sau un meșteșug... De ce-ai ieșit pe stradă cu fusta peste genunchi și cu sprîncenele boite...

Paloma: Fiindcă n-a avut cine să-mi deschidă ochii...

Barcian: Dar altora cine le-a deschis ochii? Ți-a plăcut însă luxul, și vițiul, și trîndăvia... Te-ai vîndut, la început, pe-o pereche de ciorapi și pe-un cupon de mătase ca să ajungi, pe urmă, să te negociezi pe blănuri și pe automobile...

Paloma: Am fost slabă, singură... M-a zăpăcit lumea voastră... M-a înghițit vîltoarea... Dar să știți că nu m-ați avut niciunul întreagă. Sufletul meu a rămas ca o zdreanță, ca o coadă de zmeu încîlcită în crengile nucului de-acasă... Asta nu sînt eu... Eu am murit de-atunci și tot ceea ce ați avut voi nu este decît un strigoi... Dar mă răzbun, să știi. Mă răzbun.

Barcian: Pe cine?

Paloma: Pe tine! Pe voi!... Pe lumea voastră care, din nenorocire, a ajuns și-a mea!... Cu voi am trăit, cu voi mor de gît pînă la urmă.

Barcian: Fă-ți un duș rece, fetițo!...

Paloma: În orice caz, tu n-o să mai ai ocazia să mă asiști în baie... Adio, băiete! Noi doi, din clipa asta, am lichidat!

Barcian: Nu te grăbi să întrebuințezi vorbe mari. Idioți ca mine n-o să mai găsești atît de ușor... Nu uita că, pardon de expresie, ai patruzeci și cinci de ani... Se ridică altele, proaspete...

Paloma: Nu se mai ridică, nu te mai bucura degeaba... Tu nu vezi, în jurul tău, că se schimbă ceva?... În fiecare zi, mereu... Că se naște altă lume, cu alte legi, cu alți oameni? Noi sîntem ultimele femei din seminția noastră și voi ultimii bărbați. Așa că, chiar de la patruzeci și cinci de ani încolo, tot cu noi trebuie să vă mulțumiți... Deocamdată, însă, sînteți liber, domnule director general Barcian...

Barcian: Bagă-ți bine mințile în cap. În șase luni, începi să-ți vinzi lucrurile din casă și într-un an, doi o să-ți pui firmă de ghicitoare la poartă...

Paloma: Nu-mi duce tu grija... O să găsesc oricînd un imbecil care să te înlocuiască... Și, poate, chiar mai tînăr...

Barcian: Știi că, ăștia tineri, cu cît sînt mai tineri, cu atît sînt mai costisitori...

Paloma: Ei și? O să intru și eu la apă o dată... Că destul am băgat pe alții...

Barcian: În concluzie, nu vrei să mai plecăm mîine la Paris?

Paloma: Eu? Cu un om ca tine? Oricît aș fi de decăzută, n-am ajuns încă la hingheri...

Barcian: Îți dau o oră de gîndire, să te calmezi și să-ți revii din indignare. La unu jumătate mă întorc să iau răspunsul... Și, nu neglija dușul rece, în lipsa mea...

Paloma: Începînd din acest moment în casa mea nu mai calci...

Barcian: În casa mea, vrei să spui...

Paloma: După ce mă mut de-aici... e a dumitale. Deocamdată, însă, e a mea... Și, mîine chiar, caut alta.

Barcian: Casă o să găsești mai ușor, dar ce te faci de proprietar? În orice caz, te previn că trebuie să-ți cauți o casă mobilată... Nu iei un ac de-aici în afară de ceea ce îți aparține... Dacă vrei să mori de foame, n-ai decît...

Paloma *(rîde)*: Să mor de foame? Slavă Domnului, pînă îmi găsesc pe cineva să mă protejeze, am destule bijuterii...

Barcian: Nu te desparți tu de ele! Tu ai știut numai să le strîngi...

Paloma *(își aduce aminte)*: Nici n-am nevoie să le vînd... Am douăzeci de mii de dolari!

Barcian *(ars)*: Nu! Dolarii sînt ai mei. Și te rog chiar să mi-i restitui imediat...

Paloma: Nici nu mă gîndesc... Asta e cadoul tău de despărțire... *(Vîră cheia de la șifonier în sîn.)*

Barcian *(își dă seama că cu forța nu poate face nimic. Schimbă deci tactica)*.

Paloma: Și dacă vrei să mi-i iei cu forța, să știi că țip de se adună vecinii și spun că vrei să mă asasinezi ca să-mi furi banii.

Barcian *(rîde, rău, triumfător)*: Fii pe pace!... Dolarii sînt falși... Că nu eram eu nebun să-ți dau ție pe mînă douăzeci de mii de dolari veritabili?

Paloma *(nu se aștepta la lovitură. Încearcă să facă „bonne mine aux mauvais jeux“)*: Dacă sînt falși, de ce ai vrut să-i treci peste graniță?

Barcian: Ca să încerc să-i plasez prin oamenii mei, în parcurs... Tot nu mă costă nimic. De ce să nu iau măcar ceva pe ei?...

Paloma: Va să zică, ai vrut să mă escrochezi?

Barcian: De ce pe tine? Erau banii mei... Nu ți i-am dăruit. Ți-am dat numai în păstrare... Așa că poți să-i păstrezi liniștită... Poți să-i pui și în ramă, dacă vrei... Sînt admirabil falsificați...

Paloma *(spumegă)*: Aha! Acuma ai și fabrică de falsificat bani...

Barcian: Da, am vrut să-i falsific în veritabili!... Nu m-aș fi așteptat însă niciodată să procedezi astfel cu mine...

Paloma: Tu m-ai învățat... Lîngă un spărgător de case de bani e firesc să ajungi măcar pungaș de buzunare.

Barcian: Mă uit la tine și nu-mi vine să cred că ești tu... Tu, Paloma, s-ajungi să-mi spui ce mi-ai spus și să procedezi cum ai procedat... Tu, femeia pentru care eram decis să divorțez, pentru care am făcut tot ce se poate face pe lumea asta?... Tu, femeia cu care vreau să încep o viață nouă, în altă țară?

Paloma: Acum e prea tîrziu... Ne-am dovedit că ne cunoaștem prea bine, ca să mai putem fi, o clipă măcar, împreună...

Barcian: Și toate astea pentru ce? Pentru o jigodie oarecare... Pentru un nimic... pentru un caraghioslîc...

Paloma: Ai vrut să-l asasinezi și asta n-am s-o uit și n-am să pot să ți-o iert niciodată...

Barcian: Dar de ce nu cauți să judeci și să înțelegi că, dacă am ajuns pînă acolo, încît să ucid un cîine, am făcut-o numai și numai pentru tine...

Paloma: Pentru tine, adică. Pentru egoismul tău...

Barcian: Fiindcă te iubeam...

Paloma: Nuuu!... Fiindcă îți iubeai comoditatea, și Bubi te deranja... Fiindcă ți se părea că îți tulbură și îți răpește, un strop măcar, din plăcerea ta organizată și tiranică... Ei bine, un astfel de om mă dezgustă pînă la dispreț... Și te disprețuiesc, să știi...

Barcian: Nu uita că pașapoartele le am în buzunar... că dolarii sînt falși și că, la 28 august, împlinești patruzeci și cinci de ani...

Paloma: Și patru, minți...

Barcian: Și cinci, nu-ți amintești tu bine... Am văzut cînd ți-am prezentat actul de naștere pentru pașaport...

Paloma *(tot nu vrea să cedeze)*: Aia nu sînt eu!... E sora mea mai mare... *(Se ridică ultragiată.)* Adio, domnule Barcian!... Cred că știți în ce parte e ușa, așa că nu te mai conduc...

Barcian: Bine! Eu, totuși, vin după răspuns peste un ceas. Sau telefonez...

Paloma: Te asigur, ți se va răspunde că ai greșit numărul... *(Augustă.)* Sînteți liber...

Barcian *(ieșind)*: Nu vreau să mă socotesc, încă. În interesul tău... Peste un ceas voi aviza. *(A ieșit.)*

(Paloma rămîne o clipă singură și își aprinde o țigară. Imediat, Lelia intră pe ușa interioară, cu pălăria Palomei pe ceafă, c-o țigară în gură și cu o figură „dărîmată".)

Lelia *(se prăbușește, mai repede decît se așază, într-un fotoliu)*: N-am găsit-o pe mama acasă și m-am întors imediat... N-am vrut să vă deranjez că v-am auzit certîndu-vă și am auzit tot. *(Un gest spre ușa la care a ascultat.)* Că din cauza voastră am ajuns să ascult și pe la uși...

Paloma: E, ce-ai zis tu de monstrul ăsta? N-aș fi crezut că de trei ani de zile, îmi împart viața cu un criminal.

Lelia: Dar nu l-a omorît, *ma chère*...

Paloma: El, da! Mi l-a scăpat numai destinul!... Și cred că ești de acord cu mine că nu mai pot avea nici o legătură cu un astfel de om... Mîine e în stare să mă omoare și pe mine...

Lelia: Să nu exagerăm, tu! Cum o să te omoare? Din contra. El vrea să trăiești cu el. Că voi, astea, aveți noroc... Fiindcă, la urma urmei, ca să fiu sinceră... Mai dă-l dracului de cățel, că m-a și mușcat adineauri de poșetă... Păi, ce? Tu compari cîinii cu petroliștii?... Cîini găsești pe toate drumurile, dar guguștiuc ca ăsta, mai rar...

Paloma: Am terminat cu el definitiv...

Lelia: Mai ai un ceas să te gîndești bine.

Paloma: Nici o secundă... Tu nu mă știi pe mine cum sînt, cînd îmi pun ceva în cap.

Lelia: Păi, astea, capsomanele, aveți noroc în viață... O fată bună și cinstită și gospodină, nu poate să ajungă la casa ei... Și voi îi dați cu piciorul ca la un muc de țigară... *(Paloma a aruncat mucul de țigară pe covor.)* Stinge-l că se arde covorul...

Paloma: Ei și? A spus că-mi ia tot din casă... Mîine, chiar, îmi caut un apartament și mă mut...

Lelia: Cu ce? Dolarii sînt falși...

Paloma: N-am nevoie de dolarii lui... Îmi pare rău că nu i-am aruncat în nas... Dar, n-ai tu grijă... Pînă îmi găsesc pe cineva cu posibilități, am cu ce să rezist... Că n-am fost eu proastă... Am pus niște bani deoparte, și niște cocoșei, și nițele lire.

Lelia: Bravo ție, tu, că ai fost prevăzătoare... Dar ai avut și din ce... Că din nimic, cum dracul să fii prevăzător și să pui ceva deoparte...

Paloma: Așa că, domnul Barcian, n-o să aibă satisfacția să mă vadă în mizerie, cum crede dumnealui! Phu!... Parcă numai el e petrolist pe lumea asta!

Lelia: Mă rog, treaba ta! Faci ce vrei, că ești majoră de-acum douăzeci și cinci de ani... Eu însă zic să nu rupi cu Barcian... Pleci cu el la Paris... Bătrîn, ştiucă de bani... Ţi-a spus, săracul, că se divorţează şi te ia de nevastă ! Ce mai vrei, că mă şi enervezi, pe cuvîntul meu, cît eşti de absurdă.

Paloma: Vreau să fiu liberă... Şi puţinii ani de tinereţe pe care îi mai am, vreau să-i trăiesc pentru mine. Vreau să iubesc... Să cunosc dragostea... cea adevărată. Alta decît cea pe care am cunoscut-o pînă acum... Să mă îndrăgostesc...

Lelia: De cine?

Paloma: De-un om simplu, de exemplu ! Tînăr, frumos !... Să respire numai sănătate şi forţă. Şi să aibă inima curată ca o rufă de duminica...

Lelia: Ehe, drăguţă, să te arăţi la un doctor că, ce e cu tine, e de rău !... *(Consternată.)* Auzi colo, ce poate să-ţi treacă prin cap? Păi, tu eşti femeie să iubeşti un om simplu? Ce? Tu eşti film, sau roman de buzunar?... Fii serioasă, dragă, şi să discutăm logic că, vorba aia, avem amîndouă o sută de ani la un loc, ce să ne mai furăm la contabilitate, că sîntem între noi.

Paloma *(superioară pe punctul ei de vedere şi sentenţioasă)*: Acuma cînd sînt liberă, simt cum renasc cu fiecare clipă ca pasărea Phoenix din propria ei cenuşă.

Lelia: Pasărea Felix, nu Fenix... Dacă nu ştii cum îi zice exact, nu mai face pe culta...

Paloma: Nu mă interesează nomenclatura păsării... ştiu, însă, că trebuie să renasc ca ea...

Lelia: Mă rog ! O fi renăscînd pasărea Felix din cenuşa ei, că la păsări e altă zoologie în viaţă... Dar femeia, cînd ajunge în situaţii de-astea, se dărîmă în propriile ei ruine... Ca blocurile alea, după bombardament.

Paloma: E inutil să mă mai baţi la cap, dragă. Hotărîrea mea e luată şi să schimbăm subiectul...

Lelia: Bine, l-am schimbat. O să vezi tu, însă, de mîine încolo, ce e aia libertate... Cînd începi să dai singură la coşniţă, la băcănie, la coafor, la croitoreasă şi cînd, în afară de fix, nu mai ai, colea, seara, o haină pusă pe umerii scaunului, căreia

să-i smîntîneşti portofelul de la buzunarul dinăuntru, cînd sforăie proprietarul. *(Mimează tot ce-a spus.)* Aaaa ! Stai că am o idee !... *(Îşi dă o palmă peste frunte.)* Ia uite, dragă, ce zăpăcită sînt...

Paloma: Ce idee?

Lelia: Am un cunoscut bun... Un bancher... Om de încredere... Stă, la zece case de tine, în blocul florentin.

Paloma: E, şi ce vrei cu el?

Lelia: Mă duc să-i arăt dolarii tăi... Şi dacă sînt buni, faci ce vrei cu viitorul tău... Dacă sînt falşi, rămîi cu viitorul ăsta pe care îl ai.

Paloma *(căreia ideea îi surîde)*: Ei, cum să-ţi dau eu, tu, douăzeci de mii de dolari în mînă?

Lelia: Sînt falşi...

Paloma: Şi dacă nu sînt?

Lelia: Cum? N-ai încredere în mine?

Paloma: E, asta e ! Cum să n-am? Dar tu ştii cît face asta în lei româneşti?

Lelia: Poate să fie şi mai mult... Pentru mine banii altuia sînt întotdeauna intacţi... Şi să ştii că m-ai jignit...

Paloma: Nu mai vorbi prostii că mă şi supăr... Mă jigneşti tu pe mine. Că, dacă nici în tine n-oi mai avea încredere, nu mai pot să am în nimeni pe lumea asta... În orice caz, îţi dau numai o singură hîrtie de cinci sute... Că sînt noi toţi şi în serie... Şi dacă una e falsă sînt şi celelalte, nu?

Lelia: Ce-ar fi, tu, să fie veritabile?...

Paloma: Nu, e imposibil... Nu le-ar fi lăsat canalia aia la mine... Ar fi fost în stare să mă asasineze, şi pe urmă să mi le ia cu forţa... *(Se duce la dulapul unde sînt dolarii, scoate o hîrtie din teanc şi o dă Leliei. Cheia dulapului rămîne în broască.)* Uite, tu !... Şi dacă sînt veritabili, să ştii că ăsta e comisionul tău...

Lelia: Ca să vezi cum e pe lume asta. *(Se ridică.)* Unii colcăie de dolari şi alţii sînt obligaţi să primească mită... Dar, cu ghinionul meu... cu siguranţă că o să fie falşi... *(Bagă banii în poşetă.)* La revedere şi gîndeşte-te pînă viu la ce ţi-am spus... Nu te juca de-a pasărea Felix, mai ales dacă or fi și falși... *(Iese repede.)*

ZINA *(intră imediat)*: Coniță, nu știu ce să mă mai fac cu Bubi...

PALOMA: Dar ce este?

ZINA: Mi-a distrus nervii complet!... Nu știu ce e cu el, dar de cînd s-a întors din croaziera asta, nu mai e Bubi al nostru...

PALOMA: Dar ce face, frate, ce are? Nu mă alarma... *(Se și alarmează.)*

ZINA *(convinsă)*: E dement! *(Tragică.)* Acuma, a-nceput să prindă muște prin bucătărie... Și eu am avut un cumnat care, cînd a început cu gesturi de-astea, a doua zi l-am dus la balamuc. Și-a trebuit să-i dăm și o cîrjă în mînă că zicea că e Mitropolit-Primat.

PALOMA *(liniștită oarecum)*: A, bine, dacă e vorba numai de muște, știu eu de ce le prinde... Dar, în orice caz, să dau un telefon doctorului. Și pînă vine, nu te mișca de lîngă el... *(Începe să facă un număr de telefon.)* Și, pînă viu și eu, fă-i un ceai de tei că e calmant.

ZINA: Parcă mai vrea să pună gura pe ceva!... Vrea numai la cutia de gunoi, să mănînce coji de cartofi.

PALOMA: Ah! Taci, nu-mi mai spune și spală-l pe dinți imediat... *(La telefon, în timp ce Zina iese.)* Alo! Dumneata ești, doctore? Da, eu, eu!... *Bonjour.* Este că... sînt foarte alarmată cu Bubișor al meu... Nu știu, nu pot să-mi dau seama... În orice caz, are simptome de demență... Bine, te-aștept... La revedere. *(Închide.)*

ZINA *(intră pe ușa care comunică cu ieșirea)*: Coniță!... A venit băiatul ăla care a adus cățelul... *(Vorbește cu dispreț despre el.)*

PALOMA *(bucuroasă)*: Domnul Petran? Poftește-l imediat... Și fă două cafele... și pregătește și de lichior.

ZINA *(iese nedumerită)*: Îl opriți și la masă?

PALOMA: Vorba lui, tot ce se poate!...

(Zina iese și, în scurta pauză pînă revine introducîndu-l pe Petran, Paloma se aranjează rapid. Zina iese pe ușa de interior, după ce-a intrat cu Petran prin față.)

PETRAN: Bună ziua, doamnă!...

PALOMA *(întîmpinîndu-l extrem de amabilă)*: Ce surpriză agreabilă...

PETRAN: Vă rog să mă iertați că mi-am permis să vă deranjez...

PALOMA: A fost telepatie... Mă hotărîsem tocmai să-ți fac o vizită după-masă, cu cățelușul...

PETRAN: Tocmai, în legătură cu el am venit și eu...

PALOMA: Recompensa e oricînd la dispoziția dumitale.

PETRAN: Nu, n-am venit de-asta... Dar, de trei zile, băiețelul meu e bolnav...

PALOMA: Dar, ce-are mititelul?

PETRAN: A răcit... Îl doare gîtul... a făcut temperatură mare și de trei zile plînge după cățel... Nu și nu că să i-l aduc... Că îi e dor de el... Și noaptea îl visează...

PALOMA: Drăguțul de el... O să i-l ducem imediat... Adică imediat nu se poate că trebuie să vie doctorul să-l vadă și pe el.

PETRAN: E bolnav?

PALOMA: Da! De cînd s-a întors, nu mai e în apele lui. Nu doarme, nu mănîncă, e nervos... Mîrîie și latră pe toată lumea...

PETRAN: Poate că... *(cu multă jenă)* i-o fi venit și lui timpul...

PALOMA: Să moară? Dar n-are decît cinci ani...

PETRAN *(același joc)*: Nu, să moară... Dar, acuma, e cam vremea lor...

PALOMA: În ce privință?

PETRAN: Să mai umble și ei pe străzi, pe maidane... Să mai facă cîte-o cunoștință, ceva...

PALOMA *(înțelege)*: A... Nuuu. *(E îngrijorată.)* El nu e obișnuit pentru lucruri de-astea cu strada. Are o legătură veche! O prietenă, în sfîrșit... Și n-ar înșela-o pentru nimic în lume...

PETRAN: Tot ce se poate...

PALOMA: Dar, dumneata, ia spune-mi! Ce mai faci?

PETRAN: Ce să fac! Ce-am făcut o viață întreagă, muncesc...

PALOMA: Și, în trei zile astea, te-ai mai gîndit vreun pic la mine?

PETRAN: Da... m-am gîndit. Cu ocazia cățelului... Ba, soția mea, fiindcă eu eram la lucru... vrea chiar să vie ea să vă roage să ni-l dați un ceas, două...

PALOMA: Mi-ar fi făcut multă plăcere s-o cunosc dar, de ce să mint, îmi face mult mai multă că ai venit dumneata. *(Firește, Paloma joacă toată această scenă pe seducție.)* Ia loc, te rog...

PETRAN: N-am avut pe cine trimite... *(Se așază.)*

PALOMA: Știi că mi-a fost dor de dumneata? *(Petran jenat, tace.)* Te-am și visat, știi!...

PETRAN: Tot ce se poate!...

PALOMA: Dar un vis foarte curios... foarte ciudat... Aproape că nici nu îndrăznesc să ți-l spun. Mai ales că mi se întîmplă foarte rar să am asemenea visuri...

PETRAN: Cine știe. Ați mîncat ceva greu, seara...

PALOMA: Nu!... Eu seara mănînc totdeauna foarte puțin. Un ceai, o fructă... Foarte rar un sandviș. M-am gîndit însă la dumneata, înainte să adorm...

PETRAN: Dacă aveți timp de pierdut... Probabil că nu vă osteniți prea mult ziua... Eu, unul, cum pun capul pe pernă seara, adorm imediat.

PALOMA: Cum? Dumneata nu visezi niciodată?

PETRAN: Ba da!... Dar visurile mele le visez cu ochii deschiși... Sînt visuri de viață... De viață mai bună, mai dreaptă, mai curată... Și lupt să se împlinească, alături de tovarășii mei... Fiindcă noi, muncitorii, visăm toți un singur vis. Dar atît de mare! Cît lumea de mare, doamnă...

(Zina intră cu serviciul de cafea și lichior. Îl pune pe măsuța dintre ei și iese, privind de sus pe Petran.)

PALOMA: Sper că bei cu mine o cafeluță...

PETRAN: Mulțumesc, doamnă!... Nu beau cafea niciodată. Strică smalțul la dinți...

PALOMA: Ai dreptate să ți-i menajezi... Ai niște dinți!...

PETRAN: Sînt bucuros că sînt ai mei...

PALOMA: Probabil că nu-ți lipsește nici unul...

PETRAN: Ba da! Îmi lipsește unul mai din fund, pe care mi l-a scos la poliție, pe vremuri, în timpul unei greve!... Se vede treaba că de-atunci am rămas eu c-un dinte contra lor...

PALOMA: Foarte bine! Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte... Sper, însă, că un păhărel de lichior nu refuzi?

PETRAN: Vă rog să mă iertați, dar nu beau niciodată nimic înainte de masă.

PALOMA: Îmi pare rău că mă lași singură. *(Soarbe din lichior.)* Ia spune! Nu ești curios deloc, să știi ce-am visat, în legătură cu dumneata?

PETRAN: Nu!

PALOMA: Păcat! Mi-ai fi ajutat, poate, să-mi realizez visul... Căci și eu, ca și dumneata, lupt să-mi realizez visurile...

PETRAN: Visurile personale... *(Cu un surîs.)* Nu încape nici o comparație și nici o asemănare cu cele de care vă vorbeam eu.

PALOMA: Dar eu nu vorbeam de politică, domnule Petran.

PETRAN: Ba da! Fiindcă și asta a dumneavoastră e tot un fel de politică... și foarte importantă. E politica momelii... E politica bomboanelor dulci, care adorm mințile și moleșesc vigilența noastră... E politica corupției și a tentației... E politica șarpelui care rotește mărul păcatului în ochii proștilor care l-au mîncat... Este marea armă a burgheziei dumneavoastră care și-a ascuns totdeauna ghearele în mănuși albe, veninul în băuturi dulci și duhorile în sticluțe de parfum.

PALOMA: Bine, dar dumneata ești un obsedat!... În orice vorbă nu vezi decît o cursă și în orice gest, bănuiești numai un laț...

PETRAN: Fiindcă așa sînt toate vorbele și gesturile dumneavoastră. Curse și lațuri... E destul, o clipă numai să ne închidem ochii, moleșiți de momelile dumneavoastră, ca să ne și dați cu vitriol în ei.

PALOMA *(tot ea)*: Cum adică? Eu îți fac impresia unei femei care ar fi în stare să dea cu vitriol în ochii unui bărbat, orice i-ar fi făcut el?

PETRAN: Nu m-ați înțeles, doamnă!... Eu vorbeam așa, în general...

PALOMA: Dar înțelege și dumneata că pe mine nu mă privesc generalitățile... Eu nu sînt decît o simplă femeie.

PETRAN (*cu un surîs*): La mai mare!

PALOMA: Ia să vorbim, acuma, mai deschis.

PETRAN (*se ridică*): Vă pierdeți timpul, doamnă... Noi, oamenii noi, oamenii organizați, avem cu totul altă concepție despre viață și toate ale ei... Și nevorbind aceeași limbă, este sigur că nu ne vom putea înțelege niciodată.

PALOMA: Ce copil ești!... Dumneata, în loc să bei un păhărel de lichior, te-mbeți cu vorbe... În loc să-ți deschizi ochii și să vezi că ai în fața dumitale o femeie frumoasă, ți-ai pus mîinile la tîmple ca niște ochelari de cal, care nu vede decît înainte, așa cum îl mînă vizitiul... În loc ca tinerețea și sănătatea dumitale să tresalte la chemarea caldă a vieții, te chircești în dumneata însuți ca un arici dispărut sub proprii lui țepi...

PETRAN: Nu mă compătimiți, doamnă!... Vorbele cu care mă îmbăt sînt pahare cu suflet... Pahare turnate din sufletul imens al clasei noastre muncitoare... Și tăria lor înviorează brațele și oțelește inimile... Ochii mei, e adevărat, văd numai înainte, pentru că numai acolo, la capătul acestui „înainte“ se află marea odihnă a luptei noastre. Și-acolo abia, ochii mei se vor bucura de toate desfătările vieții și de toate răsplățile misiunii împlinite. Iar țepii de arici, sub care tinerețea mea se chircește, după cum ați spus, nu constituie decît o pavăză zbîrlită de ultima noastră bunăvoință, în calea mîinilor dumneavoastră. Nu le atingeți, dacă nu vreți să vi le sîngerați...

PALOMA: De ce vrei dumneata să ne depărtezi, cînd sîntem atît de aproape? (*Vine lîngă el.*)

PETRAN: Tocmai această apropiere mă face să văd cît de departe ne aflăm unul de altul...

PALOMA: Dar aici nu sîntem două partide politice care stau față în față, înainte de alegeri... Domnule Petran... sîntem numai doi oameni: o femeie și-un bărbat... Atît!

PETRAN: Vă înșelați, doamnă! Sîntem două lumi între care toate punțile sînt rupte... Cît privește cățelul, mai trec eu altă dată pe aici... (*O ia spre ușă.*) Bună ziua. (*Iese urgent.*)

PALOMA (*a primit ofensa imobilă și oarecum consternată de propriul ei gest. Își toarnă un păhărel de lichior.*) Țoapă!... (*Bea.*) Dar ce țoapă superbă!

ZINA (*intră*): A plecat „domnul“ Petran?...

PALOMA: Da...

ZINA: Nu l-ați oprit la dejun?

PALOMA: Ce face? Dar, ce? La mine e cantină?...

ZINA: Credeam... fiindcă adineauri ați spus că...

PALOMA: Ia fă bunătate și nu mai crede dumneata nimic. Prea ai început să crezi și dumneata multe, de la un timp încoace...

ZINA (*vexată*): Nici conașul Andy nu mai vine la masă?

PALOMA: Nu! De azi înainte mănînc numai singură... Pînă la alte dispozițiuni, firește... (*Sună telefonul. Zina face un gest spre aparat.*) Vezi de treabă că răspund eu... (*Zina iese și Paloma se duce la telefon.*) Alo!... Da! Casa Carini. Doamna Paloma Carini, la telefon. Nu, domnule! În momentul acesta nu e aici, dar trebuie să vie dintr-o clipă în alta... Cine a întrebat, vă rog?... A, da, da, da... Domnul „moșierul“... (*I-a scăpat vorba.*) Da, da, da... Știu! Mi-a spus că așteaptă un telefon de la dumneata! Mi se pare că trebuie să vă dea un răspuns de mare importanță... Poftim?... Cum, n-are nici o importanță?... Lelia mi-a spus că de răspunsul ei depinde fericirea dumitale... (*Lelia a apărut în ușa interioară, s-a lămurit că e vorba de ea și, curioasă să audă ce spune Paloma, o închis-o la loc, lăsînd-o crăpată astfel ca publicul să-și dea seama că Lelia ascultă la ușă.*) Oooo!... Ești dumneata prea amabil... Și văd că te pricepi grozav la complimente!... Da, da! Mi-a spus că mă cunoști și că m-ai văzut într-o seară la teatru... Vai de mine, vai de mine, cum sînteți bărbații ăștia!... Cum vedeți o femeie, gata. E, asta este!... Cum o să-mi închipui că ai avut *le coup de foudre* pentru mine... Nu! Lelia nu mi-a spus nimic... Vai, dacă mi-ar fi spus, veneam cu multă plăcere cu voi, după teatru... Să nu exagerăm!... Cum o să fie geloasă pe mine? Da!... De închipuită, e adevărat, e cam închipuită!... În sfîrșit! Nu știu dacă e în toate mințile, dar probabil că nu e... Serios? Și ea mi-a povestit aventura de la Oltenița cu totul altfel... Ea s-a ținut după dumneata? Vai, ce falsă e!... Daaa! Și invidioasă... Și minteee!... Minte de îngheață apa caldă... Cred și eu! Așa pusă chestiunea, e cu totul altfel!... Pe cuvîntul meu, dacă mi-a spus vreodată că vrei să mă cunoști... A vrut să te păstreze pentru ea. Mai ales după recoltă... S-a speriat de milioanele dumitale. Tț, țț, țț! Da' de unde, cea mai bună prietenă a mea?... Ea se ține scai de capul meu... Și poartă un ghinion, săraca... Cum pune mîna pe cineva, cum îl usucă... Eu, de cîte ori vine pe la mine, afum după ce pleacă... Da, da, ai perfectă dreptate... Totdeauna a fost materialistă... Sentimentul, la ea, n-a jucat niciodată rol... Mă ironizează chiar, de cîte ori are ocazia, că pe mine nu mă interesează banii... Omul, înainte de toate!... Adevărat! Rar am văzut o femeie mai lăudăroasă ca ea... Eu cred că și milioanele astea, ale dumitale, au fost o minciună... Ca să se pună în fason că o iubesc milionarii... Daaa? Mă surprinde că n-a mințit... Da, sigur. Și mie mi-ar face o deosebită plăcere să te cunosc... Astăzi? Știu și eu? Dumneata de unde telefonezi? De la „Nestor"?... În cazul ăsta, ne putem vedea peste o jumătate de ceas... Tot am drum pe-acolo că trebuie să ies în oraș... Așa... foarte bine. Te-aș ruga, însă, să fii drăguț și să mă aștepți în fața cofetăriei, nu înăuntru... Nu pot să sufăr prăjiturile... Și cînd te gîndești că sînt unele care mănîncă cîte cinci o dată... Bine, bine, domnule... Uite că nici nu-ți știu numele exact... Popescu... Îl notez imediat ca să-l țin minte. La revedere... Peste o jumătate de ceas, da. La mine e douăsprezece și jumătate... dar e mai prudent să ți-l pui pe-al dumitale c-un sfert de ceas în urmă... *Au revoir et à toute à l'heure... (Închide cu un surîs de satisfacție și trece în dormitor.)*

LELIA *(furioasă, descompusă, bagă capul pe ușă, după ea)*: Prietena mea cea mai bună!... Și tot astea au noroc în viață!... Dar de data asta, nu mai înghit!... Pentru nimic în lume... *(Trîntește ușa și dispare prin față.)*

ZINA *(intră bombănind, fără să observe că nu e nimeni în scenă)*: Dacă nu vine veterinarul, coniță, să-l puie în cămașă de forță, eu... *(Observă că vorbește singură.)* Ia uite, ce m-a zăpăcit javra și pe mine... Am început să vorbesc singură... *(Se repede după o muscă care o enervează și după cîteva salturi prin încăpere o prinde.)* Sîc! Fir-ai a dracului!... *(Privește cu satisfacție musca prizonieră între degete.)* Na! C-am început să prind și muște... *(Încremenește comic de constatarea făcută.)* Mai rămîne, numai să turbez...

PALOMA *(intră îmbrăcată „de ieșit". Parfumată, „pempantă", elegantă)*: Zina... Eu trebuie să ies puțin în oraș... Dacă telefonează, cumva, conașul Andy, în lipsa mea, îi spui așa: *(Se gîndește.)*

ZINA: Da!

PALOMA: Doamna s-a dus în oraș la un *rendez-vous*, că i-a telefonat un domn... unul, care nu știu ce spunea de recoltă... de niște milioane... de oleaginoase... și-a lăsat vorbă că de-acum încolo sînteți inoportun și să nu mai insistați. Ai înțeles?

ZINA: Da!

PALOMA: Sub nici un motiv. Nici la telefon, nici cu scrisori, nici cu intervenții, cu nimic... Și peste două-trei zile, o să aveți și casa liberă că se mută la domnul cu recolta... Ai înțeles?

ZINA: Da, coniță, ce naiba! *(Conducînd-o.)* Va să zică, terminăm și cu conașul Andy...

PALOMA: Definitiv... Îngropat... *(Iese.)*

ZINA *(din ușă)*: A cincea înmormîntare pe care o fac în șase ani de cînd sînt aici... Parcă m-am angajat dricar, nu fată în casă... *(Se aude lătratul lui Bubi.)* Da, da! Latră, latră tu, pînă ăi ajunge tenor la revistă... *(Se așază și aprinde o țigară. Din ale Palomei, bineînțeles.)* Latră, mă, latră, că vin eu data următoare cu motocicleta cu ataș, să te întreb de ce!... *(Fumează.)* Vorba e, le stricași tu casa?... Le-o stricași? Aia e, dacă ai coadă! Ți-o bagi...

Barcian *(intră urmat de Banea. Are o jerbă de flori, la pachet, în mînă)*: *Bonjour,* Zina... *(Zina se ridică și stinge țigara, discret.)* Ia florile astea, te rog, și pune-le într-un vas...

Zina: Nu mai primim flori, vă rog...

Barcian: Ce? *(Se-ncruntă.)*

Zina *(înfiptă)*: Așa mi-a dat comunicat oficial, coniţa...

Barcian: Unde e doamna?

Zina: S-a dus la o întîlnire cu o recoltă care a chemat-o urgent la telefon... Un domn care nu știu ce tot îi spunea de niște milioane... I-a vorbit și de mucilaginoase...

Barcian *(cu o privire spre sticla cu lichior)*: Aha! Înțeleg... Dar, de ce bei tu băuturi tari dimineața?

Zina: Eu? Coniţa a băut cu domnul Petran...

Barcian: Petran? A fost cineva aici în lipsa mea?

Zina: Nu știu. Coniţa, însă, mi-a spus că de azi încolo sînteți inoportun și să nu mai insistați cu nimic... S-a fa-fi-fla cu dumneaiei... Și peste trei zile ne mutăm...

Barcian: Unde?

Zina: La domnul cu recolta... Ne-a pus un blochaus la dispoziție...

Banea: Ești sigură că e blochaus? Să nu fie cumva vreun blocnotes.

Barcian: Bine! Ieși afară! *(Pune florile pe masă. A stat pînă acum cu ele țepene în mînă.)*

Zina: Eu?

Barcian: Două zile, pînă vă mutați, în bloc, sînt — deocamdată — tot în casa mea...

Zina: Și mortul se ține două zile pe masă, în salon... *(Iese obraznică.)*

Banea: Bravo, *mon cher*... După cîini, te văzui încornorat și de cereale...

Barcian: Bănuiesc de cine trebuie să fie vorba... L-a chemat ea, probabil, la telefon ca să se răzbune...

Banea: Vorbești de Costodeanu, nu?...

Barcian: Precis!... E, dar dacă e vorba de răzbunare... las-o pe mine! Eu am inventat-o, eu o desființez... Cu mine nu se joacă. Oricît aș ține la ea... că țiu încă, de ce să mint?

Banea: Așa să faci, bre!... Să nu te lași... Ține! Ține mereu la ea... Să ții bine, însă, să nu cumva să ai ghinionul să-ți scape.

Barcian: Acuma s-a terminat...

Banea: Cu ce? Cu țiitoarea?

Barcian: Nu uita, te rog, că e o femeie pe care am iubit-o...

Banea: Tu trebuie să uiți, nu eu.

Barcian: N-ai nici o grijă. Oameni ca mine nu se clatină în nici o împrejurare.

Banea: Oscilează numai...

Barcian: Nici măcar atît... *(Plimbîndu-se, în timpul replicilor, ajunge în dreptul dulapului și vede cheia în broască. Desface și vede dolarii.)* Și-am să ți-o dovedesc imediat... *(Caută în dulap.)*

Banea: Ce faci acolo?

Barcian: Fur!

Banea: Pe cine?

Barcian: Pe mine... Destul am furat pe alții. Mă fur acuma și pe mine... *(Scoate dolarii.) Pour varier les plaisirs!*

Banea: Ce sînt ăia?

Barcian: Dolari! A și luat cinci sute de dolari din ei. Îi dădusem să-i ascundă, pentru Paris... Douăzeci de mii de dolari... O avere... care reintră, însă, în patrimoniul proprietarului ei... Și, ia uite. Am și cocoșei... *(Scoate o pungulită de mătase din dulap.)* Opt! Cumpărați tot din banii mei și ăștia...

Banea: Cocoșei? Știi că n-am văzut niciodată cum arată lighioanele astea?

Barcian: Uite! Ca să nu te mai plîngi niciodată că ai ghinion în viață, îi facem pe din două. Patru ţie şi patru mie... Acuma poţi să te uiţi toată ziua la ei, să vezi cum arată...

BANEA: Dar, n-am văzut nici dolari, *mon cher*...

BARCIAN: Uite şi cinci sute de dolari... Tot plec mîine şi nu se ştie dacă te mai văd.

BANEA *(cu darurile în mînă)*: Serios, măi, că mi-i dai mie de tot?...

BARCIAN: Eu n-am glumit niciodată, cu banii...

BANEA: Îţi mulţumesc din suflet, *mon cher*... şi n-am să uit niciodată, cît ai fost de generos... măcar în ultima zi a prieteniei noastre. *Viens que je t'embrasse... (Îl sărută.)*

(Pe uşă intră Lelia, comisarul, agentul şi Zina înspăimîntată.)

COMISARUL: Bună ziua... *(Legitimîndu-se repede.)* Poliţia devizelor... *(Barcian şi Banea îngheaţă.)*

LELIA: Nu, nu, dumnealor n-au nici un amestec... Sînt în vizită... Dolarii sînt acolo, în şifonier. *(Arată.)*

COMISARUL *(către cei prezenţi)*: Vă rog să luaţi loc.

BANEA: Da, dar eu am treburi importante în oraş...

COMISARUL: Îmi cer scuze, domnul meu... dar, pînă la terminarea percheziţiei, nimeni nu poate să părăsească casa. *(Către agent.)* Legitimează pe domnii şi femeia... *(Arată pe Zina.)*

ZINA: Domnişoara, pardon!...

AGENTUL *(amabil)*: Legitimaţiile, vă rog... Nu vă supăraţi, dar aşa e legea...

(Barcian şi Banea se legitimează, în timp ce comisarul, cu Lelia care îi dă indicaţii, cercetează dulapul.)

ZINA *(agentului)*: Actele mele sînt la ofiţerul stării civile că mi-am băgat formele cu cineva...

AGENTUL: Dar Buletin de populaţie de ce n-ai la dumneata?

ZINA: Fiindcă nu-mi trebuie!... Ce, parcă nu ştiu cine sînt? Ca ce să umblu cu semnalimentele mele la mine?

(Barcian îşi pune monoclul şi îşi ia o poză marţială. Banea îl imită.)

COMISARUL *(Leliei)*: Doamnă, nu există absolut nimic în dulap...

LELIA: I-am văzut eu cu ochii mei, adineauri, domnule comisar... Şi mi-a spus ea singură că are şi cocoşei...

COMISARUL: În sfîrşit! Vom cerceta în toată casa... *(Agentului.)* Echipa să înceapă percheziţia casei...

AGENTUL: Am înţeles. *(Iese.)*

COMISARUL: Vă rog să mă iertaţi, domnilor, dar... cu regret, trebuie să vă percheziţionez...

BARCIAN *(demn, decis)*: Inutil să-mi faceţi percheziţie, domnule comisar... Am patru monezi de aur şi nouăsprezece mii de dolari la mine. Poftim... *(Scoate monezile şi dolarii şi le depune pe masă.)*

COMISARUL *(observînd paşapoartele, cînd scoate portofelul)*: Aveţi, mi se pare şi un paşaport.

BARCIAN: Două!... În perfectă regulă amîndouă. *(I le dă.)*

COMISARUL *(îl priveşte, după ce vede, de pe paşaport, cine e)*: Domnul Barcian de la „Petrolstock“? Va să zică, dumneavoastră aveaţi intenţia să plecaţi cu doamna Carini?

BARCIAN: Absolut incidental... Sîntem foarte vechi cunoştinţe...

COMISARUL: Nu mi-am permis să intru în amănunte... *(Îi dă paşapoartele.)* Paşapoartele sînt în regulă... Dolarii şi aurul, însă, nu.

BARCIAN: Sînt la dispoziţia dumitale...

COMISARUL: Aşa e viaţa, domnule Barcian, şi alţii au fost ani de zile la dispoziţia dumneavoastră. Deocamdată, vă rog să luaţi loc. *(Barcian se reaşază.)* Dumneavoastră? *(Se adresează lui Banea.)*

BANEA: Ca şi domnul! Inutil să-mi mai faceţi percheziţie!... Eu n-am nimic asupra mea... Nici chiar paşaport... Eu îl însoţesc numai pe amicul meu...

COMISARUL: Nu vă supăraţi, totuşi... *(Începe să-l caute.)*

BANEA: Dacă n-ai încredere în cuvîntul meu, atunci renunţ să ţi-l mai dau... Poftim! *(Dă şi el dolarii şi monezile. Către Barcian.)* O dată în viaţa mea am avut şi eu noroc, şi atunci am avut cel mai mare ghinion din viaţă. Merit să fac muncă silnică pentru asta.

PALOMA *(intră şi rămîne trăsnită cînd vede tabloul. Barcian, Banea şi Zina pe fotolii, ţepeni. Lelia fumînd şi comisarul scotocind)*: Dar ce este? Ce se petrece aici?

Comisarul: Poliţia devizelor, doamnă! Dumneavoastră?

Paloma: Gazda!

Banea: Şi încă ce gazdă! De hoţi... *(Lui Barcian.)* Cît crezi că luăm, *mon cher*, pentru afacerea asta?

(Paloma, alarmată, trece spre comisar.)

Barcian: Luăm bine!... N-ai nici o grijă!

Banea: Ce ură au avut banii pe mine, bre!... Toată viaţa m-au ocolit şi pe urmă tot ei se răzbună că n-au dat de mine.

Barcian: Fii liniştit, Georgel... Pe tine te scap eu... Regret că n-o să pot face acelaşi lucru şi pentru mine.

Comisarul *(Palomei)*: Deocamdată, doamnă, nu s-a găsit nimic în sarcina dumneavoastră. Luaţi, totuşi, loc...

Lelia: Nu trebuie să scape, domnule comisar... Ea a avut banii... I-am văzut eu în dulap...

Paloma: Aaa!... Va să zică, tu m-ai denunţat?... Tu? Prietena mea cea mai bună?... Şi eu care am avut încredere în tine şi ţi-am încredinţat secretul... În loc să te duci la bancher, te-ai dus să mă denunţi...

Lelia: Am auzit ce-ai vorbit cu moşierul meu la telefon... canalie!... Acum o să înfunzi puşcăria... că prea aveţi totdeauna noroc, numai voi, la bani...

Banea: Şi cu mine, pardon!...

Lelia: Şi iau şi primă pentru că te-am denunţat. Ah! Ce-o să mă mai îmbrac şi-o să mă mai eleganţesc din banii tăi!... *(Se furlandisește prin faţa Palomei.)*

Paloma: N-ai tu norocul ăsta... *(Are o idee.)* Probabil că dacă m-ai denunţat, ai aflat că dolarii sînt veritabili... Căutaţi-o în geantă, domnule comisar. E complicea mea... Azi i-am dat cinci sute de dolari să-i schimbe în oraş...

Lelia: Minte! Nu e adevărat... Vrea să mă bage mesa şi pe mine ca să se răzbune...

Paloma: Tu nu ştii că eu plătesc cu aceeaşi monedă? Tot în dolari...

(Lelia abandonează geanta în mîna comisarului care i-o cere, discret, cu un gest.)

Comisarul *(găseşte hîrtia şi o pune pe masă)*: Luaţi loc şi dumneavoastră, vă rog!

(Lelia se aşază distrusă.)

Paloma *(veselă)*: Aşa, mami! Cel puţin să fim cu toţii... Vorba lui Petran... Toată clasa noastră socială... Slujnici... chibiţi... demimondene... marea finanţă... *(Îi arată pe rînd.)* Dar Bubi? Unde e Bubi? Nu cumva l-aţi arestat şi pe el?

Comisarul: Fiul dumneavoastră?

Paloma: Ca şi fiul meu... Şi cînd e vorba de Bubi, nu mă poate reţine nimeni şi nimic... *(Fuge în panică după Bubi.)*

Comisarul: Doamnă, vă rog, nu mă forţaţi să... *(Iese după ea.)*

Lelia: Avem ocazia să evadăm... Haideţi!

Barcian: Inutil să ne ostenim pînă la poartă... Trebuie să fie postat un agent...

Lelia: Aşa e! Unul brun şi cu nas roman... L-am şi văzut. Frumuşel băiat...

Banea *(care a reflectat adînc la ceva)*: Tu crezi că, cu toţii la un loc, luăm cincizeci de ani?

Barcian *(reflexiv)*: Hm! S-ar putea să scăpăm şi cu mai mult...

Lelia: Adevărat că ăştia judecă cam popular... Nu ţin cont decît de lege... Nu poţi să faci o intervenţie, să dai un şperţ, nimic... Anul şi medalia!

Banea: Bine c-ai fost meschin şi nu mi le dăduşi pe toate opt... Şi dolarul cît vine în luni de puşcărie?

Lelia: Nu ştiu că în valută n-am lucrat niciodată pînă acuma...

(Zina scoate nişte cărţi din buzunarul şorţului şi începe să-şi dea în poală.)

Lelia: Despre ce dai, tu?

Zina: Ca să văd cît mă mai ţine aicea degeaba... Că, după cum văd eu situaţia, trebuie să-mi caut servici...

Paloma *(intră, disperată, urmată de comisar)*: A dispărut Bubi!... Nu e nicăieri... Cu siguranţă că mi l-a furat hoţul ăla de Petran, adineauri, cînd a fost aici... Daaa, sigur, numai el mi l-a furat...

BARCIAN *(cu o ultimă umbră de gelozie)*: Dar cine e, te rog, Petran ăsta?

PALOMA: Mama!... Dar nu-i merge cu mine... Pentru Bubi sînt în stare și de crimă... *(Zinei.)* Cheamă Prefectura Poliției imediat să-l reclam...

PETRAN *(intră cu Bubi după el. Cățelul e legat cu cureaua de la pantaloni... Surprins de „asistența“ pe care o găsește, nu știe ce să creadă)*: Bună ziua... Vă rog să mă iertați că vă deranjez din nou, doamnă, dar adineauri, după ce am plecat de la dumneavoastră, cînd să mă urc în tramvai, m-am pomenit cu cățelul printre picioarele mele... Nici nu-l băgasem de seamă că s-a luat după mine, cînd am plecat... Așa că vi l-am adus pentru a doua oară...

PALOMA: Dar cum ai putut să-l sugrumi în halul ăsta? De ce nu l-ai adus în brațe?

PETRAN: N-a mai vrut să stea în brațe, cu nici un chip... Și-atunci ce era să fac? L-am legat cu cureaua de la pantaloni... Și pe jos a venit o frumusețe...

PALOMA: Scumpa mamii scumpă și dragă!... *(Face un gest spre Bubi care se dă îndărăt. Firește, tras discret de Petran cu cureaua.)* Ce? N-o mai cunoști și n-o mai iubești tu pe mămica ta?... *(Bubi, același joc.)*

BANEA *(lui Barcian)*: Ia uită-te, bre, cum se uită la tine... Parcă rîde pe sub mustăți...

BARCIAN: Are și de ce. Tot el a cîștigat partida...

PALOMA: Domnule comisar... La închisoare e voie cu cîini?

COMISARUL: Nu...

PALOMA: Atunci, cui îl las pe Bubi?

ZINA: Eu una am demisionat din slujbă... Nu pot să mă mai compromit la traficanți de devize...

PALOMA: Viperă! Mă insulți din rochiile mele... Numai dumitale pot să ți-l las, domnule Petran... Ești singurul om pe care îl iubește și lîngă care se simte bine... Primește-l, te rog, în locul recompensei pe care n-ai acceptat-o... Uite, te roagă și el... Băiețelul dumitale o să fie fericit să se joace cu el...

PETRAN *(lui Bubi)*: Vrei, mă, Singurel?

PALOMA: „Singurel“? Acuma nu mai ești Bubișor al mamii, iubitule, auzi tu? De-acum încolo o să te cheme Singurel... Și poate o să fii mai fericit sub numele tău cel nou... *(Lui Barcian.)* În sfîrșit... acuma poți să te bucuri și să fii fericit, cîine... Abia acum Bubi a murit cu adevărat.

PETRAN: Fiindcă Bubi ăsta, doamnă, nu e numai un simplu cățel... El trebuie privit ca un simbol... Ca un simbol al lumii dumneavoastră care trebuie să moară odată cu el... Lumea căteilor de casă, a ciolanelor, a javrelor și a dulăilor îmbrăcați în haine de om... *(Lui Bubi.)* Hai, mă!... Azi am luat rația de carne și te-așteaptă niște zgîrciuri pe cinste... Dar să nu crezi că la mine o să mai mănînci de pomană... La mine în casă toată lumea își merită pîinea pe care o mănîncă... Și nu știu ce neam de cîine ăi fi tu, dar eu te fac șoricar... Un șoarece să nu-mi mai rămîie în casă...

Cortina

ACADEMIA
BIBLIOTECA
REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

CUPRINS

Licuricii 7
Întîmplări din Capitală 73
Coana Chirița 151
A murit Bubi 277